

197

Vak 56

Nº. 43.

VAK

56

No. 197

NIEUWE
MAAND VAN MARIA.

NAGELATEN WERK
van den Eerw. Heer L. Debussi.

NIEUWE VERBETERDE UITGAVE.
Zesde Druk.

's-Hertogenbosch,
LUTKIE & CRANENBURG.

Met Goedkeuring, — 1882.

GOEDKEURINGEN.

Dit werk is door verscheidene Aartsbisschoppen en Bisschoppen van Frankrijk goedgekeurd en aangeprezen geworden.

Het lijdt geen twijfel of de gewoonte om de maand Mei door godvruchtige oefeningen ter eere van de H. Maagd te heiligen, is eene zeer heilige oefening; wij wenschen, dat dezelve meer en meer verspreid worde in ons bisdom, verzekerd zijnde, dat het een krachtig middel is, om op ons de gunstige blikken te trekken van haar, welke wij gaarne met de Kerk noemen de Moeder van barmhartigheid, de bron des levens, van vertroosting en vertrouwen. Bij gevolg prijzen wij de NIEUWE MAAND VAN MARIA, door *L. Debussi* aan. Dit boek is ten hoogste geschikt om de godsvrucht tot de gelukzalige Moeder Gods te vermeerderen en de troostende en kostbare vruchten van dezelve te doen genieten.

Gegeven te Gent, den 11 Maart 1830.

JOANNES FRANCISCUS,
Bisschop van Gent.

Approbatio.

IMPRIMATUR.

Mechliniæ, 10 Februarii 1845.

J. B. PAUWELS, Vic.-Gen.

LEVENSSCHETS

VAN DEN

EERW. HEER DEBUSSI.

LUDOVICUS PETRUS EDUARDUS DEBUSSI werd geboren in 1789 te Rouvrel, nabij Amiens. Zijne godsdienstige ouders boezemden hem van zijne kindsheid af, de liefde en de beoefening der Christelijke deugden in. Hij leerde bij hen de grondregels der Latijnsche taal, en had voor eersten meester M. Michard, oud jesuit en predikant des konings, destijds verborgen bij M. Debussi, om de woelzieke vervolging te ontvlugten. Ludovicus was slechts zes jaren oud, toen men reeds in hem de kiemen der gelukkigste gesteltenissen bemerkte.

Eenige jaren daarna werd hij in een der opvoedingshuizen van Amiens geplaatst, welke toen bekend waren onder den naam van *centrale scholen*. Hij deed daar zijne eerste H. Communie, onder de leiding van eenen ijervollen priester, bedienaar van eene der parochiën der stad. De godsdienst, die de eenigste grondslag eener waarlijk degelijke opvoeding is, werd in die soorten van gestichten zeer verwaarloosd. De scholen waren er des zondags, even als op de andere dagen, open. Niet alleen behield er onze godvreezende jongeling de gevoelens, welke hij onder het ouderlijke dak aangenomen had, maar hij had ook den troost, om aan het uitroeijen van het gemelde misbruik mede te werken, en dit waren als de eerstelingen

der vruchten, welke de Heer in eenen levensloop, die, helaas! te kort was, aan zijnen ijver voor de zaligheid der zielen moest toestaan.

Toen hij zijne studie of letteroefeningen geëindigd had, zonden hem zijne ouders naar Parijs om een volmaakt letterkundige te worden. Zijn voortgang was er luisterrijk, en de prijzen, welke hij behaalde, waren een zeker bewijs van zijne buitengewone begaafdheden en van zijne aanhoudende naarstigheit in de studie.

Zijn hart, voor de natuur gevoelig, had zich vroeg voor de indrukken der godsvrucht geopend. Maar de smaak, of liever de neiging, welke hij tot het lezen had, werd hem bijna rampzalig. Boeken, besmet met de dwalingen van het Jansenisme vielen hem in handen en deden hem tot die ketterij overhellen. Gelukkig, dat zijn schrandere geest, weldra de onder den schijn van godsvrucht verborgene dwalingen ontdekte. Hij verzaakte dezelve zoodra hij ze kende, en in het vervolg hoorde men hem dikwijls den Heer loven, omdat hij hem de oogen geopend had, zelfs op den predikstoel de dwalingen herhalen, die hij zich verweet, en op zich met zoo veel ootmoedigheid als dankbaarheid die woorden toepassen van den Apostel: *Qui prius blasphemus fui... sed misericordiam Dei consecutus sum* (1). Hij had een bijzonder behagen in die hartroerende belijdenis te doen, wanneer hij sprak van de godsvrucht tot het Hart van Jesus. Men vindt dezelve aangehaald in een zijner sermonen op de liefde van Jesus Hart tot de menschen.

Van zijn twaalfde jaar af had hij altoos eene groote neiging voor den geestelijken staat gevoeld; die neiging, verre van te verminderen te midden van de

(1) TIM 1, 13.

verleidingen der hoofdstad, groeide dagelijks aan; hij nam vervolgens het besluit, de lessen der wijsbegeerte bij te wonen in het seminarie van Sint Sulpitius.

Het was ook omtrent dien tijd, namelijk gedurende de jaren 1807 of 1808, dat hij, met eenen ijverigen en geleerden vriend, het voornemen maakte om zich op de opvoeding der jeugd toe te leggen. Maar God, die alleen deze uitverkorene ziel wilde bezitten, bragt hem tot zijne inzigten, met hem allerlei wederwaardigheden te doen beproeven. In de maand October 1807, had hij den jongsten zijner broeders, welken hij teeder beminde, naar Parijs mede genomen. Na acht maanden in de hoofdstad verbleven te hebben, werd het kind, van hetwelk men alles kon verwachten, door eene hevige koorts aangetast; de ziekte nam zulk eenen spoedigen en onvoorzienen voortgang, dat zij zelfs geen tijd liet om het kind de hulpmiddelen van de godsdienst toe te dienen. Ludovicus ontving zijnen laatsten snik. Een zoo smartelijk verlies bragt in zijne ziel den diepsten indruk te weeg, het maakte hem het verblijf te Parijs ondragelijk. Wat meer is, hij had noodig zijne gezondheid, door eenen al te grooten ijver voor het werk geknakt, te herstellen; hij begaf zich dus naar zijne familie in Mei 1808. Niettegenstaande de zorg, die men in het vaderlijke huis voor hem droeg, genas hij met veel moeite, en behield langen tijd een overblijfsel van droefgeestigheid en zwaarmoedigheid, welk niet kon verdreven worden. Een zijner broeders, kweekeling der tweede klasse in het kollegie van Montdidier, raadde hem aan zijne toevlugt te nemen tot eenen godvruchtigen geestelijke, welke hij hem aanwees, en verzekerde hem, dat hij, indien hij zich onder zijne leiding stelde, ongetwijfeld de

rust en den vrede des harten zou verkrijgen. Ludovicus volgde den raad niet dan na vele twijfelingen, waarvan hij bij zich zelven de oorzaak niet kon vinden. De vijand der zaligheid, voorziende, welke de heilzame uitwerkselen van dit besluit zouden zijn, stelde alles in het werk om hetzelfde te dwarsboomen. De inwendige strijd, welke Debussi tegen zijn eigen hart moest doorstaan, was zoo hevig, dat hij, na zich eindelijk op reis begeven te hebben om den aangevozen bestierder te gaan bezoeken, wederkeerde, toen hij meer dan de helft van den weg had afgelegd. Hij heeft zelfs bekend, dat hij, op den dag, op welken hij kloekmoedig zijn vast voornemen gemaakt had, van zijnen weg gedwaald zijnde, inwendig verheugd was, omdat het oogenblik zijner aankomst door dat voorval ten minste vertraagd werd.

Den eersten raad, dien men hem gaf, was aanstonds eene geestelijke afzondering te beginnen. Hij deed zulks, maar ingenomen tegen zijnen nieuwen bestierder, ter oorzake van de oude vooroordeelen, en met een vast voornemen van zich te stellen tegen het verzoek, dat men hem zou kunnen doen, om gelijk zijn broeder in het kollegie van Montdidier te gaan wonen. De bestierder bemerkte het; hij liet de genade haar werk doen, en de Heer vernietigde al dien wederstand. De indruk was hevig en diep, indien men volgens de uitwerkselen oordeelt. Dit was voor den Heer Debussi het begin van een nieuw leven en het begin van hetgeen hij zijne bekeering noemde. Hij begreep alstoen wat God van hem wilde, en in de volgende maand, October 1808, begaf hij zich naar het kollegie van Montdidier, waar hij belast werd met het onderwijs der schoolwetenschappen.

Hij bragt daar omtrent drie jaren door, en men

mag zeggen, dat hij in dit huis, waar insgelijks de godsvrucht en de wetenschappen bloeiden, een groot aandeel had in het goed, dat er verrigt werd. Wij zullen hier in geene bijzonderheden treden; hetgeen wij zouden te zeggen hebben, zal gedeelteijk voorkomen, wanneer wij zullen spreken van zijn verblijf in het klein seminarie van Sint Acheul, waar zich eene meer uitgestrekte loopbaan voor zijnen ijver opende.

In de maand December 1812 deed het keizerlijk bestuur het kollegie van Montdidier sluiten. M. Debussi en het grootste gedeelte zijner ambtgenooten begaven zich naar het kollegie van Amiens, om er zich in afwachting van gelukkiger dagen op de godgeleerdheid toe te leggen. Zijne teerdere en welgemeende godsvrucht, zijne zoete en innemende manieren, zijn werkzame en bereidvaardige ijver deden hem weldra aller harten winnen. Hij gebruikte zijnen invloed slechts om onder de jonge seminaristen verscheidene oefeningen in te voeren, die geschikt waren om den naijver te voeden, en onder andere de heilige oefening des gebeds.

Na een jaar in het seminarie gewoond te hebben, werd hij als bestierder gesteld over de kinderen van het kapittel der hoofdkerk, en bleef daar tot den tijd der oprigting van het klein seminarie van Sint Acheul, dat is tot omtrent het einde van October 1814.

M. Debussi was diaken, toen hij te Sint-Acheul in het klein seminarie kwam. Hij werd er belast met het onderwijzen der schoolwetenschappen en tevens om het ambt van prefect der klassen waar te nemen.

In de maand Februarij van het volgende jaar, 1815, moest hij, uit gehoorzaamheid, het priesterchap ontvangen. Het zou moeilijk zijn uit te drukken met welk een levendig geloof en vurige

liefde de jonge priester voor het eerst de heilige Mis opdroeg. Het was op den eersten vrijdag van Maart: Hij hield tot de kweekelingen eene korte aanspraak, waarin hij de barmhartigheid des Heeren ten zijnen opzigte verhief. Al de aanwezigen werden bewogen, en men zag vele tranen vloeijen, toen hij, de omstandigheden van den dag waarnemende, die bijzonderlijk toegeheiligd is aan het heilig Hart van Jesus, de nederige belijdenis deed van den afkeer, welken hij eertijds voor die hartroerende en gegronde godsvrucht gevoeld had, en de dwalingen der Jansenisten afzwoer, waarin hij het ongeluk gehad had zich te laten inwikkelen.

Eenige maanden na zijne verheffing tot het priesterschap, ging hij over van den stoel der schoolwetenschappen tot dien der rethorica of redeneerkunde, dien hij gedurende zes jaren bekleedde. Men zag alsdan in hem, met eenen nieuwen luister, die hoedanigheden uitschijnen, welke men zelden vereenigd vindt: een gezond oordeel, een gelukkig geheugen, eenen kieschen smaak, gevormd door het gestadig lezen der oude schrijvers, bijzonderlijk van Cicero, welken hij steeds den jongeling aanbeval; een schrander en fijn gevoel om de schoonheden en de gebreken der geestwerken te vatten en dezelve aan zijne leerlingen te doen gevoelen; eene geheel bijzondere begaafdheid voor de vertaling; eindelijk, eene groote kennis der Latijnsche en Fransche talen, welke hij beide met eene buitengewone zuiverheid en sierlijkheid schreef. Die hoedanigheden naar verdiensten gewaardeerd door al degenen, die het geluk gehad hebben zijne lessen bij te wonen, zouden hem waarschijnlijk eenen waardigen mededinger gemaakt hebben van eenen Rollin, Jouveney, Porée, indien hij langer geleefd hadde. Ieder zijner medegenooten

was bereid in de letterkundige twisten zijn oordeel te volgen, en zich in datgene, wat den smaak aangaat, volgens zijne beslissingen te gedragen.

Zijn roem was niet beperkt in den engen kring, in welken hij gedacht had zich te moeten houden; de personen, die zich daar niet bevonden, wisten zijne verdiensten op prijs te stellen. Naauwelijks was hij in het klein seminarie van Sint-Acheul getreden, of de kanselier van Frankrijk schreef, om hem te verzoeken van zich met de opvoeding zijner kinderen te willen belasten. In eene andere omstandigheid, toen men met regt voor de instandblijving van dit huis beducht was, haastten de bestuurders van de stichting der H. Barbara zich, om hem het vleijendste bewijs hunner achting te geven: zij smeekten hem aanhoudend van, bij voorkeur boven alle andere hun gesticht te verkiezen, en voegden er bij, dat zij hem geenen leerstoel in het bijzonder aanboden, omdat zij hem niets konden aanbieden hetgeen hij door zijne verdiensten niet overtrof; maar dat hij slechts te kiezen had, en dat men het zich tot eenen pligt zou rekenen zijne keus in te willigen. De personen, die de antwoorden, welke hij gaf aan den kanselier en aan de bestuurders van de stichting der H. Barbara, gelezen hadden, hebben er ten zelfden tijd dat schrandere gevoel in ontdekt, hetwelk al de welvoegelijkheden weet waar te nemen, en eene onwankelbare standvastigheid om den weg te volgen, welke zijn ijver voor de godsdienst hem gebaand had.

Om zijnen letterkundigen roem te voltooijen, zal het genoegzaam zijn er bij te voegen, dat die hoedanigheden, van welke wij gesproken hebben, vermeerderd werden door eene buitengewone nederigheid die in staat was om degenen te verrukken, die, van zijne

verdiensten bewust, zich niet konden wederhouden van in eenen en denzelfden persoon zoo vele begaafdheden en zoo groote vergetenheid van zich zelve te bewonderen, zoo dat hij, terwijl hij al de oogen tot zich trok, verwonderd was, dat men zelfs aan hem kon denken.

Wat zullen wij nu zeggen van zijne werken, van zijne deugden, als bedienaar van Jesus Christus, als priester in het klein seminarie van Amiens? Wij mogen, zonder vrees van beschuldigd te worden van overdrijving, zeggen, dat, indien de godsdienst altijd in eer is geweest te Sint-Acheul, dit huis een groot deel daarvan aan zijnen ijver verschuldigd is. Hij bezat eene bijzondere kennis om de godvruchtigheid in te boezemen, en dezelve te doen smaken, hetzij door eenige welgeplaatste en stichtende woorden, zoo in den gemeenzamen omgang als in de school, hetzij eindelijk door zijne onderwijzingen en vermaningen. Door het gebed trok hij de zegeningen des Hemels over zijne woorden, en hij heeft vertrouwelijk beleden, dat hij, als hij eenige bijzondere waarschuwingen aan zijne kweekelingen te doen had, zulks nooit deed dan na er rijpelijk over gedacht te hebben voor God, zelfs dikwijls na het heilige Misoffer ten dien einde opgedragen te hebben. Hij predikte met even veel gemak als zalving; in zijne laatste jaren waren eene zeer korte schets en eenige oogenblikken tot voorbereiding genoeg. Men ontwaarde in zijne sermōnen, en over het algemeen in alles, wat uit zijne pen vloeide, een zoo gedurig en gelukkig gebruik van de woorden der H. Schrift, dat dezelve zijne natuurlijke taalscheen geworden te zijn; onder dit opzigt heeft misschien niemand beter dan hij den schrijfstijl van den heiligen Bernardus gevolgd. Het is daardoor dat hij die welspekendheid

des harten bezat, die zoo zoet en treffend, en tevens zoo vol kracht en zalving was, dat het bijna onmogelijk was er langen tijd aan te wederstaan.

Men is algemeen overtuigd, dat M. Debussi bijzondere verlichtingen van God ontving aangaande de kennis van de liefde onzes Zaligmakers. In het laatste jaar zijns levens kon hij er niet van spreken, of zijne oogen kwamen vol tranen. Men leest het volgende in het dagregister van zijne geestelijke afzondering van 1818: „In de overweging van het rijk onzes Heeren, groote vreugd van hem toe te hooren: *Adveniat regnum tuum*. Ik heb wederom ondervonden, dat de godvruchtigheid tot onzen Zaligmaker het wezen van de godsdienst is, en dat hij niet beter kan gekend en doorgrond worden, dan door het bestuderen van zijn goddelijk Hart.” Het heilige Hart van Jesus was zijne aangenaamste godvruchtigheid, het was tot dit, dat hij alle andere wendde: even als een vuur, dat men met zorg onderhoudt, groeide zij altijd aan. Van het oogenblik af, dat hij dezelve begon te kennen, werkte hij onophoudelijk tot het einde zijns levens om dezelve uit te breiden, hetzij met genootschappen op te rigten ter eere van de drie en dertig jaren, welke de Zaligmaker hier op de aarde doorgebracht heeft, hetzij met de kweekelingen aan te moedigen om op de eerste vrijdagen van iedere maand tot de H. Sacramenten te naderen; hetzij eindelijk door zijne gedurige predikatiën, aangaande dit onderwerp, dat zoo aangenaam aan zijn hart was. Ook had een eerbiedwaardig pastoor der stad (1), zonder het te weten, aan den vurigsten zijner wenschen voldaan, door hem te verzoeken, om de eerste vrijdagen der maand in zijne kerk te

(1) M. Bicheron, ais toen pastoor van den H. Remigius.

prediken over het heilige Hart van Jesus; hetgeen hij deed zoo lang zijne krachten het hem toelieten, hij verhaalde desaangaande altijd iets nieuws.

Maar hetgeen nog beter bewijst hoe zeer hij ter harte nam die godvruchtigheid verspreid te zien worden, en welke schatten van barmhartigheid hij er in ontdekt had, is een werk, hetwelk hij geschreven heeft, en waarin hij doet zien, dat Frankrijk de zaligheid of de rust niet zal vinden dan in onzen Zaligmaker, en voornamelijk in de godvruchtigheid tot zijn heilig Hart. De dood heeft hem belet dit werk, hetwelk voor titel had: *Eenige redder van Frankrijk*, te voltooijen.

Met de liefde tot Jesus vereenigde hij die jegens zijne heilige Moeder, en nimmer werden die twee godvruchtige oefeningen in zijn hart van elkander gescheiden. Hij was aan het hoofd geweest van de stichting der Congregatie van de heilige Maagd; en gedurende zeven jaren, dat hij dezelve bestierde, gaf hij onophoudelijk blijken van eenen grenzeloozen ijver voor het aangroeijen der godsvrucht tot de Moeder van God. Men zou geen einde vinden, indien men al de godvruchtige pogingen wilde aanhalen, welke hij gebruikte om de vurigheid te onderhouden van *zijne beminde congreganisten*, het is aldus dat hij hen noemde. Indien hij geloofde eenige verslapping onder hen te bespeuren, was hij er zoo zeer over bedroefd, dat men voor zijne gezondheid vreesde: men was alsdan verplicht zijne droevige gedachten uit het hoofd te stellen, en hem beweegredenen van vertrouwen en troost aan te bieden. Men heeft aan zijnen ijver voor den roem van Maria en voor het heil der zielen het onderwerp te danken voor deze *Nieuwe maand van Maria*, waarin men zal zien, dat hij bij iederen feestdag der heilige Maagd eene van de

hoofdzakelijkste waarheden der zaligheid gevoegd heeft: *verzekerd zijnde*, zegt hij zelf in zijn voorbericht, *dat voor harten, zoo zij gedurende deze maand wel gesteld zijn, door hunne godsvrucht tot de Moeder Gods, door hunne gebeden of andere goede werken, het voordeelige oogenblik dáár was om hun die groote waarheden indachtig te maken.*

Hij kon dit werk niet voltooijen. De werkzaamheden, welke hij verrigtte, gingen zijne krachten te boven, die hij niet altijd genoegzaam raadpleegde. Zijne gezondheid verzwakte allengskens; zij was altijd zwak geweest; doch hij gevoelde in de maand Mei 1821, de eerste aanrandingen der ziekte, die hem naar het graf sleepte. Zij begon met eene ligte maagpijn. Aangezien de ziekte voor de geneesmiddelen niet week, deed hij eene reis naar Parijs, om de geneesheeren te raadplegen, en van dien tijd af moest hij zijne onderwijzingen in de welsprekendheid staken, om dezelve niet meer te hervatten. Na omtrent drie maanden in de hoofdstad verbleven te hebben, kwam hij weder te Sint-Acheul, zich een weinig aan de beterhand bevindende, maar zonder geheel genezen te zijn; hij bleef aldus in eenen kwijnenden staat tot het einde des jaars 1821, wanneer zijne krankheid veel bedenkelijker werd.

Sedert eenigen tijd had hij de voortteekens van zijn aanstaand einde gehad. „De dood, schreef hij in zijne geestelijke afzondering van 1821, de dood is de weêrgalm des levens; indien ik als goed priester wil sterven, moet ik als goed priester leven: het is tijd om er mij op toe te leggen. Wie heeft er meer zekerheid van den aanstaanden dood dan ik?” En sedert dien tijd, wanneer hij eens ter maand met zijne congreganisten zich tot den dood bereidde, boezemde hij hun bemerkingen in, die genoegzaam de inwen-

dige overtuiging te kennen gaven, dat zijn einde nabij was.

Den 31 December deed men hem de gelukwenschingen, welke in gebruik zijn, en hij ontving dezelve als de laatste zijns levens; en waarlijk, van toen af verminderden zijne krachten alle dagen dermate, dat er bijna geene hoop meer was om hem te behouden. Van alle kanten werden er gebeden gestort en novenen gehouden, om zijne genezing te bekomen; hij nam met eenvoudigheid deel in eene novene, die hem voorgesteld werd ter eere van eenen ijverigen kloosterling, die onlangs in geur van heiligheid gestorven was. Iedereen hoopte, dat de levendigheid van zijn geloof zijne genezing kon bekomen; hij zelf hoopte dit, doch zonder dit te verlangen. Voor het overige mag men, volgens eene belijdenis, welke hij aan zijnen biechtvader deed, gelooven, dat hij den laatsten nacht der novene eenen buitengewonen droom had, waaruit hij verstond, dat zijne gezondheid hem zou wedergegeven worden, indien zijne magtige beschermster wilde aanhouden; maar dat hij nooit beter tot den dood zou bereid zijn dan hij het in dit oogenblik was.

Hij bleef niet lang in twijfel, hij aanvaarde den dood. God wilde, in het volbrengen van dit groote offer, zijne getrouwheid vergelden, en tevens aan geheel het huis het stichtend voorbeeld geven van de onderwerping, van de rust en den vrede, die den laatsten strijd des regtvaardigen vergezellen. Al de kweekelingen, voornamelijk de congreganisten der H. Maagd, wier zielbestierder hij geweest was, betwistten elkander het voorregt van hem te mogen oppassen; en zelfs van des nachts bij hem te waken: lang te voren had ieder zijne beurt reeds gekozen. De groote menigte wilde zijnen zegen ontvangen,

en men bemerkte, dat deze zegen wonderbare uitwerksels voortbragt, en dat verscheidene der onverschilligsten en koelbloedigsten sedert geheel van gedrag veranderden, en tot voorbeeld van ijver konden voorgesteld worden.

Den 27 Januarij 1822, was hij zoo verzwakt, dat men raadzaam oordeelde het niet langer uit te stellen, om hem de laatste H. Sacramenten te bedienen. Hij ontving dezelve in tegenwoordigheid van geheel de gemeente, met die levendigheid van geloof en liefde, die hem eigen was, en tranen uit de oogen van al de aanwezigen deed vloeijen. Wanneer de priester, die hem bediende, volgens het rituël vroeg, of hij uit ganscher harte vergaf aan degenen, van welke hij reden kon hebben te klagen, antwoorde hij: „Ja, ja, uit geheel mijn hart; ik ben het voegde hij er gansch bewogen bij, en terwijl zijne stem door zuchten onderbroken werd, ik ben het, die vergiffenis moet vragen. Ik vraag vergiffenis aan allen, voor de verergernis, die ik hun door mijn leven gegeven heb.” Daags daarna ontving hij des morgens het laatste H. Oliesel, en zijn geloof scheen te verdubbelen naar mate de heilige Olie op ieder zijner ledematen vloeide. Sedert dat oogenblik bekommerde hij zich niet meer dan met hemelsche zaken.

Moeijelijk zou men iets zoo stichtends en hartroerends kunnen zien als de laatste dagen van dien deugdzamen priester. Al zijne daden, al zijne woorden dragen dit kenmerk van geloof, van godsvrucht en liefde Gods, die als de ziel zijns levens geweest was. Maar het gevoel, waardoor hij alsdan scheen beheerscht te worden, was een teeder vertrouwen op Gods barmhartigheid, een hevig ongeduld, om zich met het voorwerp zijner liefde te vereenigen. „Ik heb iemand gekend, zeide hij, die, in het oogenblik

des doods gedurig herhaalde: *In justificationibus tuis meditabor* (1); wat mij aangaat, mijne zinspreuk is: „*In misericordia tua supersperavi.*” Eene der beweegredenen, die in hem het meest dit zoet vertrouwen opwekte, was, gelijk hij zelf zeide, omdat hij gedurende verscheidene jaren gearbeid had om de kweekelingen tot eene groote vereering der Heiligen op te wekken. „Hoe zou het kunnen geschieden, zeide hij in zijne gewone eenvoudigheid, dat die Heiligen, wier eeredienst ik heb trachten te verspreiden, mij in den hemel niet zouden ontvangen? Zij zullen er mij ontvangen, en zij zelve zullen mij bij de allerheiligste Maagd leiden, wier kinderen ik gedurende verscheidene jaren bestuurd heb; en die Moeder van goedheid, zonder op mijne zwakheden te letten, zal mij aan het Hart van haren goddelijken Zoon aanbieden, aan dit Hart, in hetwelk ik voor altijd zal rusten. Hoe troostrijk is het voor mij, voegde hij er bij, voor mijnen Heiland te sterven, in den ouderdom, waarin mijn God voor mij gestorven is!”

Op zekeren dag, toen hij eenen zijner medebroeders, met wien hij in naauwe vriendschap was, hij hem met een droevig gelaat zag zitten, vroeg hij hem: „Wat deert u toch; gij schijnt zeer vermoeid?” Deze veinsde eerst; maar eindelijk zich niet meer kunnende inhouden, zeide hij hem: „Meent gij, dat het mij niet smart u in dien staat te zien, waarin gij u bevindt? — „Wel hoe, hernam de zieke met zigtbare ontroering, gij bedroeft u over hetgeen mij geluk veroorzaakt! ik beken u, dat ik het laatste oogenblik met eene groote onderwerping aanschouw; dit is niet toereikend, ik zal zelfs met genoeg zeggen: O! hoe heilig is die oefening van de be-

(1) Psalm XIII, 16.

reiding tot den goeden dood, welke alle maanden in de congregatie plaats heeft." Daarna voegde hij er met een levendig gevoel van geloof bij: „*Oportet corruptibele hoc induere incorruptionem, et mortale hoc induere immortalitatem: tunc fiat sermo qui scriptus est: Absorpta est mors in victoria, etc.* (1).

Sedert het ontvangen der laatste H. Sacramenten tot zijn laatste uur, deed hij zich verscheidene malen de gebeden der stervenden voorlezen, welke hij in den loop zijns levens zoo dikwijls bewonderd en met vertroosting herhaald had. Toen de priester de volgende woorden uitsprak: *Proficiscere, anima christiana de hoc mundo*, kon hij zijne verrukking niet wederhouden.

Hij hoopte op den 2 Februarij te sterven, zijnde den feestdag der zuivering van de heilige Maagd, op welken dag de geestelijke afzondering der kweekelingen moest eindigen; God scheen hem, buiten alle verwachting, nog acht dagen in het leven te sparen, om in al de harten den indruk te vernieuwen van de groote waarheden, welke men hun voorgehouden had. „Ik smelt in zuchten” zeide hij des morgens op dien feestdag, ik smelt in zuchten.” — Zal het heden zijn? vroeg hij aan den geneesheer En tot het laatste oogenblik, dat zoo schrikkelijk is voor den zondaar, al de bedaardheid van zijn gemoed en de zoete vreugde, die hem zoo eigen was, behoudende, zeide hij: „Welnu! Mr. de geneesheer, geef gij mij heden mijnen reisbrief voor de eeuwigheid.”

Onophoudelijk herhaalde hij eenige teksten uit de H. Schrift, die het heilig ongeduld zijner verlangens te kennen gaven: *Exspecto donec veniat immutatio mea* (2): *expectans expectavi Dominum* (3). Iedereen

(1) Cor. XXI. (2) Job XX V, 44. (3) Psalm XXXIX, 4.

avond, vroeg hij zal het dezen nacht zijn, en als men hem antwoordde, dat hij nog zoo verre niet was, riep hij uit: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est* (1). Eindelijk, toen men hem bekend gemaakt had, dat zijn einde naderde, herhaalde hij deze woorden, welke de H. Aloysius de Gonzagua eertijds in dergelijke omstandigheden uitsprak: *Laelatus sum in his quae dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus. Stantes erant pedes nostri in atriis tuis Jerusalem* (2).

Op den 8 Februarij, tegen den avond, werd men gewaar, dat hij allengskens verzwakte: hij scheen zelfs sedert tien uren des avonds tot daags daarna alle kennis verloren te hebben. Eindelijk, den 9den, een weinig vóór 8 uren des morgens, ontsliep hij zacht in den vrede des Heeren, in den ouderdom van drie en dertig jaren, op het oogenblik, dat eene geestelijke gemeente eene novene eindigde, die zij volgens zijn inzicht begonnen had. Het was naar zijn verlangen, op eenen zaterdag, den dag van het octaaf van de zuivering der heilige Maagd.

Het gerucht van zijnen dood werd weldra in geheel het huis verspreid; naauwelijks was de klasse geeindigd, of de kweekelingen liepen in allerijl in de kamer, waar hij den laatsten snik gegeven had. De eerbied, welke zijne deugzaamheid inboezemde, was zoo groot, dat zij, op het zien van eenen toog, dien hij gedragen had, denzelfden scheurden om de stukken onder elkander te verdeelen. Men deed hem de priesterlijke kleederen aan, en men stelde het ligchaam ten toon, in eene der kamers van het huis, in het wit behangen. Vier geestelijken en vier congrega-

(1) Psalm CXIX, 5. (2) Psalm CXIX, 1, 2.

nisten lazen onophoudelijk de getijden der dooden, terwijl zij elkander vervolgens acht en acht aflosten, tot den dag daarna ten vijf ure 's avonds. Zijn aangezicht scheen geenzins veranderd: het behield nog die gedaante van zoetaardigheid, van gerustheid en helderheid, welke hem zoo beminnelijk gemaakt had,

Men was genoodzaakt den ijver der leerlingen te matigen, welke gedurig met menigte in de kamer liepen, waar hij ten toon lag. Men bepaalde, dat zij er in den namiddag, de eene klasse na de andere, zouden ingaan. Het zou moeilijk zijn om te begrijpen welken levendigen indruk zijn aanzien op hen maakte: want allen beminden zij hem als eenen vader. Men was verplicht er velen van zijn ligchaam af te trekken. Zij gingen er bidden gedurende al de uitspanningsuren: eenige keerden er zelfs drie en vier maal weder gedurende dezelfde speeluren. De merkwaardige trekken van zijn leven en van zijnen dood maakten het voorwerp van al hunne gesprekken uit; men hield niet op zijnen lof te verhalen.

De vicarissen-generaal van het bisdom, vergezeld van een groot aantal geestelijken, en de aanzienlijkste ingezetenen der stad, beschouwden het als eenen pligt de begrafenis van dien deugdzamen priester bij te wonen. Hij werd begraven op het kerkhof Sint-Acheul, waar zijn ligchaam den dag der algemeene verrijzenis verwacht, om deel te nemen in het geluk en de heerlijkheid eener ziel, aan wier arbeid en lijden het op deze aarde deelachtig is geweest.

Aan de allerheiligste en onbevleete

MAAGD MARIA.

ALLERWAARDIGSTE MOEDER GODS, KONINGIN
DER ENGELEN EN DER HEILIGEN, TOE-
VLUGT DER ZONDAREN.

— 234 —

Heilige Maria!

Sedert langen tijd, zoo als het u bewust is, verlang ik iets ter uwer eer te doen, om u mijnen dank te betuigen voor de moederlijke goedheid, die gij mijne arme ziel bewezen hebt. Waarlijk ik mag tot u, HEILIGE MAAGD, na uwen goddelijken Zoon, met vreugd en erkentenis zeggen: Uwe barmhartigheid over mij is groot geweest: *Misericordia tua magna est super me* (1). Ik wenschte, dat het mij toegelaten ware breedvoerig de buitengewone genaden te verhalen, welke ik u te danken heb, en bekend te maken, met welke goedheid gij mij tot den waren schaapstal wedergebragt hebt, toen ik in de wegen der dwaling doolde, tot dien schaapstal, waar men de waarheid en het leven vindt. Het verhaal mijner groote

(1) Ps. LXXXV, 13.

ellende en uwer groote barmhartigheid zou de vrome zielen bewegen, om u meer en meer te roemen en te loven, en zou de arme zondaars aanmoedigen. om zich met volkomen vertrouwen in uwe armen te werpen. Ik heb ten minste die vertroosting, dat al de menschen, op den grooten dag der openbaring zullen weten, wat gij reeds voor uw kind gedaan hebt, alsook de toekomstige genaden, en wel voornamelijk die der volharding tot het einde, welke ik door uwe voorspraak hoop te bekomen.

Inmiddels tref ik hier eene gelegenheid aan, om u mijne liefde en dankbaarheid te betuigen; ik haast mij om dezelve waar te nemen. Sta mij toe, o heilige en teedere Moeder, u dit werkje op te dragen, hetgeen gij zelve, zoo ik meen, mij ingegeven hebt. Indien gij hetzelfde zegent, zal het dienen om de godvruchtige en heilzame gewoonte te verspreiden van u eene maand des jaars toe te wijden. O! HEILIGE MAAGD, al uwe trouwe dienaren zullen eene eeuwige dankbaarheid schuldig zijn aan dengenen, welke ons het eerst het voorbeeld gegeven heeft van, door dit nieuwe eerbewijs, de eerste lente-vruchten te heiligen, en er daardoor eenen tijd van heiligheid en vurigheid van te maken. Hoogwaardige MAAGD, ik durf u verzoeken, dat dit werkje hierin de godsvrucht der herders en der geloovige helpe, en dat al degenen, die hetzelfde zullen lezen,

daardoor een grooter verlangen tot hunne heiligmaking, eenen grooteren afschrik van de zonde, en eene teedere liefde voor Jesus en voor u mogen bekomen.

Wat mij betreft, o mijne heilige MOEDER, ik vraag u slechts ééne zaak; *Unam petii, hanc requiram* (1): gij hebt mij uit den afgrond des verderfs getrokken, om mij den weg der zaligheid te doen bewandelen, en mij zelfs tot de waardigheid van Priester van Jesus Christus te verheffen; gewaardig u mij de genade van volharding te bekomen in mijnen heiligen staat, in uwe heilige liefde, en de genade van in mijn sterfuur deze zoo zoete en veelvermogende namen uit te spreken:

Jesus; Maria; Josef.

(1) Ps. xxvi, 1.

VOORBERIGT.

Ziehier eene nieuwe MAAND VAN MARIA, (1) welke wij aan de godvruchtigheid der geloovigen aanbieden. De zegeningen, die God over de eerste verspreid heeft, moeten ons, zoo het schijnt, natuurlijk afkeerig maken van eene tweede in het licht te geven; maar wij hebben gemeend, dat een oogst, die zoo overvloedig geworden was, verscheidene werklieden vereischte, en dat die godsdiens-tige oefening, door zoo vele personen bekend en in beoefening gebragt, nog meer zou verspreid worden, indien men de boeken vermenigvuldigde, die geschikt zijn, om dezelve te leeren kennen. Daar de inzigten der Voorzienigheid, voor de zaligheid der zielen, even als dezer neigingen en noodwendigheden verschillend zijn, zoo is het nuttig in de godvruchtige boeken eene verscheidenheid te ontmoeten, die iedereen

(1) Behalve degene, die gemaakt werd in het Italiaansch door pater Fr. Lalomia, in het Fransch vertaald door den pater Doré, jesuit, en opgedragen aan Mevrouw Louise van Frankrijk, hebben wij eene andere MAAND VAN MARIA in het Italiaansch, van welke de schrijver is pater Muzarelli, oud jesuit en theoloog der heilige penitentie te Rome. Dit werkje was niet gekend, toen de schrijver het voorberigt opstelde, dat aan het hoofd moest geplaatst worden van het werk, hetwelk wij in het licht geven.

in staat stelle om te kiezen hetgeen hem het best past. Zoo zal de eene de voorkeur geven aan het plan van de eerste MAAND VAN MARIA, aan deszelfs korte overwegingen, godvruchtige uitbreiding der litanien der heilige Maagd, enz.; en welligt zal een andere liever hebben de wijze der NIEUWE, hare een weinig opgehelderde lezingen en de meditatieën der groote waarheden van de zaligheid, vereenigd met die der geheimenissen van de Moeder Gods, enz.; of wel zal men, na een jaar van de eerste gebruik gemaakt te hebben, het volgende de tweede verkiesen, om van geestelijk voedsel te veranderen, en, door die verandering, den smaak op te wekken en op zekere wijze aan te prikkelen. Mogelijk zal die proef zelfs bij eenigen godvruchtigen schrijver de gedachte doen ontstaan, om op zijne beurt tot hetzelfde einde te werken. En waarom niet? Is het veld niet ruim genoeg? hebben wij, over hetzelfde voorwerp, en onder den titel alleen van *denkt er wel op*, geene drie of vier verschillende werkjes, die in de Kerk veel goed hebben voortgebracht en nog voortbrengen (1)?

Christen lezers, wij bieden u dan dit werkje aan tot verheerlijking van God, ter eere van zijne H. Moeder, en tot heil uwer zielen. Gij zult er drie bemerkingen in vinden voor elk

(1) De schrijver schreef dit werk in 1815. Zijne godvruchtige wenschen werden aldra volbragt; in 1823 zag de NIEUWE MAAND VAN MARIA, van den eerwaarden heer *Letourneur*, het licht.

der voornaamste geheimen of geheimenissen van het leven der heilige Maagd; zoo dat dit boek u nog in den loop des jaars zal kunnen dienstig zijn, indien gij u drie dagen te voren voor elken feestdag van MARIA wilt bereiden. Wij hebben er voor iederen dag eene van de voornaamste waarheden der zaligheid bijgevoegd; overtuigd, dat het voor harten wel gesteld gedurende die maand, door hunne godsvrucht tot de Moeder Gods, door hunne gebeden of andere goede werken, het gunstige oogenblik was, om hun die groote waarheden in het geheugen te brengen, welke ons buiten twijfel voor de zonde zouden bewaren, zoo de indruk, dien zij op ons maken, niet langzamerhand krachteloos werd. Iedere meditatie of overweging is gevolgd van een of van verscheidene voorbeelden, die betrekking hebben, of wel op het voorwerp der meditatie, of op de allerheiligste Maagd, en zeer dikwijls op beide. Wij hebben zorg gedragen, die geschiedenissen uit goede bronnen te putten, en die ook aan te geven. Mochten die verhalen u wat langdradig schijnen, belet u niet dezelve voor bij te gaan; maar indien gij ze met innerlijke aandacht leest, zult gij dezelve met vrucht lezen: de voorbeelden der Heiligen hebben andere Heiligen aan de Kerk bezorgd.

Onnoodig is het op te merken dat het ons inzicht niet geweest is een nieuw, maar wel een nuttig werk op te stellen. Enkel ijverzuchtig om de godsvrucht der geloof-

vigen dienst te doen, hebben wij, om dit doelwit te bereiken, steeds die boeken aangehaald, die het meest verspreid zijn, hetwelk op iedere bladzijde gemakkelijk in het oog zal vallen.

Wanneer wij tot den lezer spreken, noemen wij hem *Theotimus*, omdat wij de eerste gedaante, waarin dit werk was opgesteld, hebben willen behouden. Wij volgen hierin het voorbeeld van eenen evangelist, voorbeeld, dat sedert door den H. Franciscus de Sales, door pater Guilloiré, door de heeren Gobinet, l'Homont, enz., gevolgd is; en deze wijze heeft ons eenvoudiger en troostelijker toegeschenen, terwijl de lezer de bemerkingen op zich kan toepassen, welke men hem alleen schijnt toe te stieren.

Eindelijk, indien wij onzen *Theotimus* onderstellen, nog jong te zijn, is zulks niet omdat wij tot de jeugd alleen willen spreken. Ongetwijfeld de jeugd, dit zoo belangrijke deel van Gods Kerk, is een der voornaamste voorwerpen van onzen geringen arbeid geweest, en de hemel geve, dat dezelve niet vruchteloos zij voor die ijverige vergaderingen, de eer en de hoop van de godsdienst! Maar wij hebben zonder onderscheid al de dienaars van MARIA op het oog gehad, en bijzonder de goede landlieden. Wij loven de goddelijke barmhartigheid, omdat zij een zoo groot getal ijverige herders het denkbeeld gegeven heeft om hunne schapen door de godvruchtige oefeningen der MAAND VAN

MARIA te heiligen. Hoe troostvol voor onze Moeder de H. Kerk, op dit tijdstip des jaars, in die gelukkige parochiën, de geloovigen MARIA's altaren te zien versieren met lentebloemen, haar beeld in hunne huizen te plaatsen en te eeren, zich naar de kerken te begeven om te bidden, om de heilige mis te hooren, om tot de heilige Sacramenten te naderen, om eene godvruchtige lezing te aanhooren, of om den lof van God en van zijne hoogwaardige Moeder te zingen. Laten wij den Heer verzoeken, dat hij zich gewaardige die vruchten van zegening te vermenigvuldigen en dat de goddelijke beschermster van ons land met JESUS, en na JESUS gekend, bemind, geëerd en nagevolgd worde in dit godsdienstige rijk, dat zoo veel weldaden door hare voorspraak bekomen heeft.

Dominare nostri, tu, et Filius tuus (1).

AFLATEN.

VERGUND AAN DEGENEN, DIE DE OEFENINGEN
VAN DE MAAND VAN MARIA ONDERHOUDEN.

Z. H. Pius VII heeft, om de geloovigen aan te moedigen tot het vieren van de maand Mei, die bijzonder aan Maria's eer is toege-

(1) Jud. VIII. 22.

wijd, door een rescript van den 21 Maart 1815, verleend aan degenen, die gedurende deze maand, in het algemeen of in het bijzonder eenig gebed of ander godvruchtig werk zullen doen ter eere van de allerheiligste Maagd, voor elken dag der maand eenen aflat van drie honderd dagen, en eenen vollen aflat op den dag, op welken zij zullen biechten, communiceren en den Heer bidden voor de H. Kerk, enz. Deze aflaten kunnen den overledenen geloovigen toegevoegd worden.

MORGENGEBEDEN.

—o—o—o—

In den naam des Vaders, en des Zoons,
en des heiligen Geestes. Amen.

Kom, heilige Geest, vervul de harten uwer
geloovigen, en ontsteek in hen het vuur
uwer liefde.

*Stellen wij ons in Gods tegenwoordigheid
en laat ons hem aanbidden.*

Groote God, wiens oneindigheid de aarde
en de hemelen vervult, wij gelooven vaste-
lijk, dat gij hier tegenwoordig zijt, en dat gij
welwillend de gebeden verhoort, die u met
vertrouwen en ootmoedigheid opgedragen
worden. Heer, boezem ons de gebeden in,
welke gij weet, dat het meest overeenkomen
met de belangen uwer glorie en het welzijn
onzer zielen Wij aanbidden u met de gevoe-
lens der diepste ootmoedigheid, en betuigen
u uit ganscher harte de eer, die aan uwe op-
perste majesteit toekomt.

*Danken wij God voor de genaden, die hij
ons bewezen heeft.*

O mijn God! wat zullen wij uwedergeven
voor al de weldaden, die wij van u ontvangen
hebben? Gij hebt van alle eeuwigheid op ons

gedacht; gij hebt ons het leven gegeven, en gij behoudt ons in hetzelve; het is ook door een uitwerksel uwer goedheid, dat wij wederom dezen dag zien, en wij bewaard zijn geweest van eenen haastigen dood en van ongelukken; gij hebt ons vrijgekocht door uw dierbaar bloed, gij bereidt ons een eeuwig heil, en geeft ons al de middelen om daartoe te geraken. O Heer! wat zullen wij u voor zoo vele weldaden wedergeven? Neem, daar het ons onmogelijk is u naar behooren te danken, tot dankzegging aan al den lof, welken de regtvaardigen op de aarde en de uitverkorenen in den hemel u geven. Aanvaard in 't bijzonder, tot hetzelfde einde, de glorie, die gij zult ontvangen door zoo vele heilige misoffers, die in geheel de katholieke wereld (1) zullen opgedragen worden, en met welke wij ons uit geheel ons hart vereenigen.

(1) Het is nuttig op te merken, dat, de Katholieke godsdienst, geheel den aardbodem door verspreid zijnde, en de zon, in haren loop, ieder deel der wereld het eene na het andere verlichtende, het onbetwistbaar is, dat men het heilig offer opdraagt op ieder uur, op elk oogenblik van den dag en den nacht; want wanneer het voor ons avond is, begint de dag in een ander werelddeel. Men kan dus, op welk oogenblik het ook zij, in den geest tegenwoordig zijn in eene mis, die op dienzelfden stond gecelebreerd wordt, in welke plaats het ook weze; zoodat de Heer nog de belofte schijnt te overtreffen, welke hij gedaan heeft door den mond van den profeet Malachias: *Van den opgang tot den ondergang der zon, wordt mijn naam verheerlijkt onder de volkeren; overal wordt mij eene offerande gedaan, en men slagt ter mijner verheerlijking een zuiver slagtoffer.* MALACH. I, 11.

Trachten wij de gelegenheden te voorzien, die ons gewoonlijk in zonden doen vallen; maken wij bijzondere voornemens om dezelve te vlugten. (Men moet hier eenigen tijd stil blijven.)

O mijn God! wij hebben, met de hulp uwer heilige genade, vastelijk besloten, onze bedorvene neigingen te bestrijden, onze driften te versterven, en aan onze ongeregelde gewoonten te wederstaan. Wij nemen ons in geheel de opregtheid onzer ziel voor, de zonde en derzelver gelegenheden te vlugten. O JESUS! goddelijk voorbeeld der volmaaktheid, naar hetwelk wij moeten leven, wij wenschen uwe voetstappen te bewandelen, en naar uw voorbeeld, zachtmoedig van hart, kuisch, verduelig, liefdadig, onthecht van de schijngoederen en de gevaarlijke vermaken der wereld te worden. Dan, helaas! wij zijn de zwakheid zelve; ondersteun ons door uwe magtige hand; bewaar onze lippen; sluit onze oogen voor de ijdelheid, onze ooren voor de lastertaal en de losbandige gesprekken, opdat niet een onzer zinnen aan de zonde tot deur en ingang diene.

Verzoeken wij van God de genaden, die ons noodzakelijk zijn, en lezen wij het gebed, dat onze Heer Jesus Christus zelf ons geleerd heeft.

Onze Vader, die in de hemelen zijt. Ge

heiligd zij uw naam. Ons toekome uw rijk. Uw wil geschiede op de aarde als in den hemel. Geef ons heden onsdagelijksch brood. En vergeef ons onze schulden, gelijk wij vergeven onzen schuldenaren. En leid ons niet in bekoring. Maar verlos ons van den kwade. Amen.

Smeeken wij de heilige Maagd om voor ons te bidden.

Wees gegroet, Maria, vol van genade! de Heer is met u, gezegend zijt gij boven alle vrouwen, en gezegend is de vrucht uws lichaams, Jesus. H. Maria, Moeder Gods, bidt voor ons, arme zondaars, nu en in het uur van onzen dood. Amen.

Laat ons de geloofsbelydenis der apostelen lezen, en betuigen wij, dat wij willen leven en sterven in het geloof aan de waarheden, die zij behelst.

1. Ik geloof in God, den Vader almachtig, Schepper des Hemels en der aarde.
2. En in Jesus Christus, zijnen eenigen Zoon onzen Heer.
3. Die, ontvangen is van den H. Geest, geboren uit de Maagd Maria.
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus: is gekruisd, gestorven en begraven.
5. Die nedergedaald is ter helle, den derden dag verrezen van den dood.
6. Die opgeklommen is ten Hemel, en zit

ter regterhand Gods, zijns Vaders almagtig.

7. Die vandaar zal komen oordeelen de levenden en dooden.
8. Ik geloof in den heiligen Geest.
9. De heilige Katholieke Kerk, gemeenschap der heiligen.
10. Vergiffenis der zonden.
11. Verrijzenis des vleesches.
12. En het eeuwig leven. Amen.

Lezen wij de geboden van God en van de heilige Kerk, en verzoeken wij genade om ze wel te onderhouden.

1. Boven al bemint éénen God.
2. Ijdellijk zweert noch spot.
3. Viert de heiligdagen.
4. Eert Vader en moeder.
5. Met wil of met werk, slaat niemand dood.
6. Doet geen overspel noch onkuischheid oot.
7. Wacht u van stelen en onregtvaardig leven.
8. Gij zult geen getuigenis der valschheid geven.
9. Begeert niemands echtgenoot.
10. Noch iemands goed, 't zij klein of groot.

De geboden der heilige Kerk.

1. De geboden heiligdagen zult gij vieren.
2. En dan ook Mis hooren met goede manieren.

3. Geene geboden vastendagen zult gij breken.
4. Gij zult uwen priester, ten minste eens jaars, uwe biecht spreken.
5. En nutten, omtrent Paschen, het ligchaam des Heeren.

Dit gebiedt onze Moeder de H. Kerk te vereeren.

Oefening van Geloof.

Mijn Heer en mijn God! ik geloof vastelijk alles, wat gij geopenbaard hebt en de heilige Kerk ons voorhoudt te gelooven, omdat gij de opperste en onfeilbare waarheid zijt. *In dit geloof wil ik leven en sterven*

Oefening van Hoop.

Mijn Heer en mijn God! ik hoop met een vast vertrouwen, door de verdiensten van Jesus Christus van u te bekomen het eeuwige leven en al wat mij daartoe helpen kan, omdat gij oneindig goed zijt tot ons, almachtig en getrouw in uwe beloften. *In deze hoop wil ik leven en sterven.*

Oefening van Liefde.

Mijn Heer en mijn God! ik bemin u boven al uit geheel mijn hart, uit geheel mijne ziel en uit al mijne krachten; omdat gij in u zelve het opperste goed en alle liefde waardig zijt. Mijnen naaste bemin ik gelijk mij zelve om u. *In deze liefde wil ik leven en sterven.*

Toeheiliging van ons zelve en van dezen dag aan de heilige Harten van Jesus en Maria.

Goddelijk hart van Jesus, voorwerp van het eeuwige welbehagen des hemelschen Vaders, bron en voorbeeld aller deugden, onze toevlugt en onze hoop, wij doen u heden en voor altijd de volkomene offerande van alles, wat wij zijn en van alles, wat wij hebben; wij offeren u alles op: de gedachten van onzen geest en al de bewegingen van ons hart; bestuur dezelve naar uw welbehagen, en maak, dat, gedurende dezen dag, al onze woorden en werken niet strekken dan tot de volbrenging van uwen heiligen wil en tot stichting van onzen evennaaste.

Vlekkeloos hart van Maria, hart, onafscheidelijk van dat van Jesus, en na hetzelfde het volmaaktste en teederste aller harten, heersch in ons met uwen goddelijken Zoon; wees onze toevlugt in onze noodwendigheden, onze troost in onze pijnlijkheden, ons licht in onze duisternissen, en onze ondersteuning in de bekoringen.

Bevelen wij ons aan onze beschermengelen en aan onze heilige patronen.

Engelen Gods, luisterrijke vorsten van het hemelsch hof, onze getrouwe en liefdadige leidlieden, verkrijgt ons, dat wij zoo gehoorzaam zijn aan uwe ingevingen, en zoo

wel onze voetstappen regelen, dat zij in niets van den weg der geboden Gods afwijken.

Groote Heiligen, welke onze Moeder de H. Kerk ons in het doopsel tot beschermers en voorbeelden gegeven heeft, magtige vrienden van God, bidt voor ons, opdat wij, gelijk gij, op de aarde den Heer mogen dienen, en hem met u eeuwig in den hemel loven. Amen.

AVONDGEBEDEN.

In den naam des Vaders, en des Zoons, en des heiligen Geestes. Amen.

Kom, heilige Geest, vervul de harten uwer geloovigen en ontsteek in hen het vuur uwer liefde.

*Stellen wij ons in Gods tegenwoordigheid,
en laten wij hem aanbidden.*

Heer, wij zijn steeds in uwe tegenwoordigheid, waarom houden wij ons niet altijd met u bezig? De Engelen sidderen voor uwe opperste majesteit; in welke eerbiedige houding moeten wij dan niet in uwe tegenwoordigheid verschijnen, wij, die slechts asch en stof zijn? Zuiver onze harten en onze geesten, opdat wij, ten minste gedurende den tijd, welken wij aan het gebed besteden, al het wereldsche vergeten om enkel op u te denken.

Bedanken wij God voor al zijne weldaden.

O mijn God! hoe vele gunsten hebben wij van uwe barmhartigheid, gedurende geheel ons leven, en voornamelijk gedurende dezen dag, ontvangen! al is het dat wij gedurig misbruik van uwe gaven maken, en wij, helaas! ons er dikwijls van bedienen om u te

vergrammen, houdt gij niet op dezelve over ons uit te storten. Gelukzalige geesten, vereenigt u met ons, om onze ondankbaarheid te beweenen, en om de oneindige barmhertigheden van onzen God immer te loven.

Vragen wij aan God de genade om onze zonden te kennen.

Heilige Geest, eeuwige bron des lichts, verdrijf de duisternissen, die ons de menigte en de schrikkelijkheid onzer zonden verbergen. O mijn God, maak, dat wij dezelve mogen ennen in ons gewetensonderzoek, gelijk wij die zullen kennen, wanneer wij voor u zullen verschijnen om geoordeeld te worden. Verleen, dat wij, indien het mogelijk is, er zoo veel haat en afschrik voor opvatten als gij zelf er van hebt.

Onderzoeken wij ons aangaande het kwaad, dat wij heden door gedachten, woorden en werken bedreven hebben: laat ons zien hoe wij onze gebeden hebben gedaan; laat ons onderzoeken op welke plaatsen wij geweest zijn, met welke personen wij omgang gehad hebben. Laat ons van God vergiffenis vragen over al onze zonden, en hem van ganscher harte zeggen:

Ik belijd voor God almachtig, voor de gelukzalige Maria, altijd Maagd, voor den H. Aartsengel Michaël, voor den H. Joannes den Dooper, voor de H. Apostelen, Petrus en

Paulus, en voor alle Heiligen, dat ik zeer gezondigd heb met gedachten, woorden en werken, door mijne schuld, door mijne schuld, door mijne allergrootste schuld. Hierom smee ik de gelukzalige Maria, altijd Maagd, den H. Aartsengel Michaël, den H. Joannes den Dooper, de H. Apostelen Petrus en Paulus, en al de Heiligen, den Heer onzen God, voor mij te bidden.

Verwekken wij eene oefening van berouw.

O liefderijkste en teederste der vaders! wij hebben tegen den hemel en tegen u gezondigd, wij zijn niet meer waardig uwe kinderen genoemd te worden. Indien gij geen acht geeft dan op onze ongeregtigheden en uwe regtvaardigheid, helaas! dan zijn wij verloren. Doch o God! gij, die den dood der zondaars niet wilt, heb medelijden met ons. Gedenk uwe oude barmhartigheden; gedenk aan al het bloed, hetwelk uw beminde Zoon Jesus vergoten heeft om onze misdaden uit te wisschen. Wij verfoeijen dezelve in al de bitterheid onzer ziel. Zegen het voornemen, dat gij ons ingeboezemd hebt en hetwelk wij voor uwe voeten vernieuwen, namelijk van liever te sterven dan nog éene doodzonde te bedrijven.

Verzoeken wij van God de genade, die ons noodig zijn, en lezen wij het gebed, dat onze Heer Jesus Christus zelf ons geleerd heeft.

Onze Vader, enz. (Zie bladzijden 33, 34, 35 en 36.)

Bidden wij God, dat hij zich gewaardige ons, gedurende den nacht, van alle zonden en ongelukken te bewaren.

Heer, wij smeeken u deze woning te bezoeken, en uit dezelve al de listen van onzen vijand, den duivel, te verwijderen: dat uwe H. Engelen er in wonen, om er ons in vrede te bewaren, en dat uw H. zegen altijd over ons blijve; door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

Bevelen wij ons aan de Heilige Harten van Jesus en Maria, en bidden wij voor de strijdende en lijdende Kerk.

Goddelijk Hart van Jesus, vlekkeloos Hart van Maria, met u hebben wij dezen dag begonnen, met u willen wij denzelven eindigen. O onuitputbare bron van goedheid, wij bevelen u onze ouders, weldoeners, vrienden en vijanden. Wij bidden u voor onzen H. Vader, den Paus, voor zijne hoogwaardigheid, onzen Bisschop, voor den herder dezer parochie, en voor de geestelijkheid van het bisdom. Doe u kennen en beminnen in ons koningrijk, en

bewaar in hetzelfde het geloof. Bescherm a degenen, welke gij ons tot meesters, zoo geestelijke als wereldlijke, gegeven hebt. Ondersteun de armen, de gevangenen, de bedrukten, de reizigers, de zieken en de stervenden. Bekeer de ketters, en verlicht de ongelóovigen. Heilige Harten, hebt ook deernis met de zielen, die in het vagevuur lijden; stelt een einde aan hare pijnen, en geeft aan degene, voor welke wij het meest verplicht zijn te bidden, de rust en het eeuwige licht. Amen.

Bij het eindigen des gebeds zal men langzaam deze woorden zeggen:

Denken wij dat deze nacht de laatste van ons leven kan zijn... Gaan wij stilzwijgend weg. Laten wij onzen geest bezig houden met eene heilige gedachte. Gaan wij met zedigheid slapen, opdat wij in den Heer mogen rusten... Verheffen wij ons hart tot God, indien wij gedurende den nacht wakker worden... Laten wij ons in den geest brengen, dat er op ditzelfde oogenblik zielen zijn, die voor zijnen regterstoel verschijnen, en dat wij dezelve daar kunnen volgen. Bidden wij voor haar, en vernieuwen wij de verfoejing onzer zonden.

GEBEDEN

ONDER

DE HEILIGE MIS.

VOORBEREIDEND GEBED.

O aanbiddelijke Zaligmaker, ik vertoon mij voor uw heilig altaar, om bij uwe goddelijke offerande tegenwoordig te zijn. Maak, dat ik er door mijne aandacht en vurigheid al de vrucht uit trekke, die gij verlangt. Gewaardig door uwe genade de gesteltenissen, welke mij ontbreken, te vergoeden. Wisch, door de verdiensten van uw lijden, hetwelk op dit altaar gaat vernieuwd worden, al de zonden en vlekken uit, die gij in mij ziet.

Goddelijke Jesus, laat mij toe mijne meeningen met de uwe te vereenigen. Geef mij de gevoelens, met welke ik zou moeten door-drongen geweest zijn, zoo ik getuige geweest ware van uwe slagtoffering op het kruis.

Allerheiligste Drievuldigheid, Vader, Zoon en heilige Geest, één God in drie personen, ik draag u deze heilige offerande op: 1°. om aan uwe opperste majesteit de eer te bewijzen, die haar toekomt; 2°. om u te danken voor al uwe weldaden; 3°. tot uitwissing mijner zonden en van al de zonden der wereld; 4°. om

al de genaden te bekomen, welke ik noodig heb.

BEGIN DER MIS.

Als de priester het altaar opgaat.

Mijn God, ik ben niet waardig in uwe heilige tegenwoordigheid te verschijnen; hetgeen ik zou verdienen, is, van voor altijd van u gescheiden te worden, uit hoofde mijne talrijke ongeregtigheden. Dat ik in uwen heiligen tempel durf verschijnen, is alleen om dezelve te beweenen, en om u, gelijk de publikaan van het Evangelie, om vergeving van dezelve te smeeken.

CONFITEOR.

O mijn God, om mijne zonden te kennen, is het niet noodig, dat ik u dezelve veropenbaar; gij kent die veel beter dan ik ze ooit zal kennen; gij leest al mijne ongeregtigheden in mijn hart. Evenwel, om mij des te meer te vernederen, belijd ik u ze alle in de tegenwoordigheid van hemel en aarde. Ik beken dat ik u zwaar vergramd heb, door gedachten, woorden en werken, en dat ik uwe verontwaardiging, door mijne schuld, door mijne schuld, door mijne allergrootste schuld heb verdiend. Heb medelijden met mijne ellende, volgens uwe groote barmhertigheid. Herinner u, dat ik het werk uwer handen en de prijs van uw bloed ben.

Liefderijke Maria, toevlugt der zondaars,

bid voor mij. Engelen en Heiligen des hemels, vraagt genade voor mij, verwerft mij vergiffenis en erbarming.

INTROÏTUS EN KYRIE ELEISON.

O mijn God, ik voel in mij eene vertroostende hoop mijner zaligheid ontstaan, wanneer ik uwen dienaar met betrouwen het heilig altaar zie naderen, en met eerbied de plaats kussen, waar de overblijfsels uwer Heiligen rusten. Verleen mij, door hunne voorspraak, eene kinderlijke vrees van u te mishagen, en een opregt verlangen om in alles uwen heiligen wil te volbrengen.

GLORIA IN EXCELSIS.

Goddelijke Jesus, gezegend zij voor altijd den zaligen stond, op welke gij u gewaardigd hebt in de wereld te komen. Geheel het hemelsch hof love en danke u eeuwiglijk, omdat gij in den onbevleeten schoot uwer gelukzalige Moeder, een ligchaam en eene ziel hebt willen aannemen gelijk de onze. Helaas! zonder die overtollige liefde, waren wij voor eeuwig verloren geweest. O goddelijke Zaligmaker der zielen, maak, dat wij op de aarde den vrede genieten, welken gij hebt gebragt, en dat wij waardig worden u eeuwig in den hemel te aanschouwen, te loven en te beminnen, gij, die alleen heilig, alleen de Allerhoogste zijt, met den Vader en den H. Geest, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

COLLECTEN.

Heer, verleen ons door de voorspraak der H. Maagd en der Heiligen, die wij eeren, al de genaden, die uw dienaar u voor zich en voor ons vraagt. Terwijl ik mij met hen vereenig, stier ik u hetzelfde gebed toe voor al degenen, voor welke ik verplicht ben te bidden; en ik vraag u, Heer, voor hen en voor mij, al den bijstand, die ons noodig is, om het eeuwige leven te bekomen, in den naam van Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

EPISTEL.

Mijn God, gij hebt mij, buiten zoo vele volkeren, die in de onwetendheid uwer geheimen leven, tot de kennis uwer heilige wet gebragt. Ik aanvaard die goddelijke wet uit geheel mijn hart, ik luister met eerbied naar de heilige godspraken, die gij door den mond uwer profeten en apostelen verkondigd hebt, en ik verlang van ganscher harte er mijn leven naar te schikken. Hadde ik voor u, o mijn God, een hart gelijk aan dat der heiligen van uw oud verbond! O, kon ik naar u verlangen met de vurigheid der patriarchen, u kennen en eeren gelijk de profeten, u beminnen en mij alleen aan u hechten gelijk de Apostelen!

Als de priester zich bereidt om het Evangelie te lezen.

O mijn God! bereid mijn hart om voordee

te trekken uit de waarheden, welke uw heilig Evangelie behelst. Gij hebt de woorden van het eeuwig leven. Wee mij, indien het menschelijke opzigt ooit bekwaam ware om mij uwe heilige wetten te doen overtreden. Gij hebt gedreigd u voor uwen Vader te schamen over hem, die zich over u voor de menschen zal geschaamd hebben. Heer, plaats dan uw heilig Evangelie op mijn voorhoofd, opdat ik mijnen roem stelle in het te oefenen; plaats het op mijne lippen, opdat ik er het voorwerp mijner zoetste onderhandelingen van make; plaats het in mijn hart, opdat ik het uit liefde in het werk stelle.

EVANGELIE.

O mijn opperste Meester, ik sta hier op om u te betuigen, dat ik bereid ben om u te gehoorzamen in al wat gij mij zult gebieden. Spreek, Heer, uw dienaar luistert. Wat wilt gij van mij? Dat ik zachtmoedig en ootmoedig van harte zij... dat ik mij zelven verloochene, dat ik het rijk van God en zijne regtvaardigheid zoeken; en gij verzekert mij, dat het overige mij zal toegeworpen worden... dat ik, uit liefde tot u, uit goeder harte vergeve aan al degenen, die mij beleedigd hebben, dat ik mij geweld aandoe om in het rijk der hemelen te komen .. Ziedaar hetgeen gij mij leert; ziedaar hetgeen ik geloof. Doch mijne levenswijze stemt in verre na met mijn geloof niet overeen! Ik geloof,

en ik leef alsof ik niet geloofde, of wel een Evangelie geloofde, dat tegenstrijdig is aan het uwe. Mijn God! geef mij den moed om te beoefenen hetgeen ik geloof; u, Heer, zal er al de glorie van toekomen.

GREDO.

Mijn God, ik geloof al de waarheden, die gij aan onze moeder, de H. Katholieke apostolische en roomsche Kerk, geopenbaard hebt. Voor alle ben ik bereid mijn leven ten beste te geven. In die gansche onderwerping van hart en geest, doe ik in uwe tegenwoordigheid dezelfde geloofsbelijdenis, welke uw dienaar, in den naam van al de geloovigen, uitspreekt. Ik bedank u voor de onwaardeerbare gunsten, welke gij mij bewezen hebt door mij tot het wonderbare licht van uw H. Evangelie te roepen. Ik vernieuw het plegtige verbond, hetwelk ik met u in het heilige doopsel gemaakt heb, en ik verzaak op nieuw den duivel, zijne werken en zijne pracht.

OFFERANDE.

Heilige Vader, almogende en eeuwige God, hoe onwaardig ik ook ben om voor u te verschijnen, durf ik u echter door de handen des priesters dit brood en dezen wijn aanbieden, die weldra in het ligchaam en bloed van Jesus Christus zullen veranderd worden; ik doe dit met de meening, welke de goddelijke Zalig-

maker had, toen hij dit offer instelde, en die hij nog had op het oogenblik, dat hij zich voor ons slagtofferde.

Ik offer het u op, om uwe opperheerschappij over mij en over al de schepselen te erkennen, tot uitwissching mijner zonden, en tot dankzegging voor al de weldaden die gij mij verleend hebt.

Eindelijk, mijn God! ik draag u dit verheven offer op, om van uwe oneindige goedheid, voor mijne ouders, weldoeners, vrienden en vijanden die heilzame genaden der zaligheid te bekomen, welke ons niet kunnen gegeven worden dan door de verdiensten van hem, die de regtvaardige bij uitnemendheid is, en die zich voor ons allen het slagtoffer van verzoening gemaakt heeft.

BIJ HET WASSCHEN DER HANDEN.

Heer, wasch mij in het bloed van het goddelijke Lam, dat voor ons geslagtofferd wordt en reinig mijne ziel, zelfs van de minste vlekken opdat ik, tot uw heilig altaar naderende, mijne handen zuiver en schuldeloos tot u moge opheffen, gelijk gij het mij gebiedt.

PREFATIE.

Zie hier het gelukkig oogenblik, waarop de Koning der engelen en der menschen gaat verschijnen. Heer, vervul mij met uwen geest! dat mijn hart, onthecht van

de aarde, niet denke dan op u. Welke verplichting heb ik niet om u ten allen tijde en op alle plaatsen te danken en te loven, God van hemel en aarde, oneindig groote meester, almogende en eeuwige Vader!

Niets is regtvaardiger, niets voordeeliger dan ons met Jesus Christus te vereenigen, om u onophoudelijk te aanbidden. Het is door hem, dat al de zalige geesten uwe majesteit loven, dat al de krachten des hemels, bevangen met eene eerbiedige vrees, zich vereenigen om u te verheerlijken. Heer, gedoog, dat wij onze zwakke lofzangen voegen bij die der zalige geesten, en dat wij te zamen in verrukking van blijdschap en verwondering uitroepen: Heilig, heilig, heilig is de Heer, de God der heerkrachten, Hemel en aarde zijn met zijne heerlijkheid vervuld. Dat de gelukzaligen hem loven in den hemel! Gezegend zij hij, die tot ons komt op de aarde, God en Heer, gelijk degene, die hem afzendt!

CANON.

Oneindig barmhartige Vader! ik smeeek u in den naam van Jesus Christus, uwen Zoon en onzen Heer, de offerande, welke ik u opdraag, te zegenen en gunstig aan te nemen, opdat het u believe de heilige katholieke Kerk te bewaren, te beschermen en te besturen, met al hare ledematen, den Paus, onzen Bisschop, en in het algemeen degenen, die het heilig geloof belijden.

Heer, ik beveel u in 't bijzonder degenen, voor welke ik uit regtvaardigheid, dankbaarheid en liefde verplicht ben te bidden, voor al degenen, die bij dit aanbiddelijke offer tegenwoordig zijn, en vooral N. N., en opdat mijne eerbewijzing u aangenamer moge zijn, vereenig ik mijne gebeden met die der luisterrijke Maria, altijd Maagd, Moeder van uwen Zoon Jesus Christus, met de apostelen gelukzalige martelaren, en al de Heiligen des Hemels.

O mijn God, hadde ik op dit oogenblik de vurige veriangens, met welke de heilige patriarchen naar de komst van den Messias hebben uitgezien! ach, hadde ik hun geloof en liefde! Kom, Heer Jesus, kom, minnelijke Zaligmaker der wereld, kom, en voltrek een geheim, dat het kort begrip van al uwe wonderwerken is. Zie, daar komt dat Lam Gods! Zie daar het aanbiddelijke slagtoffer, door hetwelk al de zonden der wereld uitgewischt worden!

OPHEFFING DER H. HOSTIE.

Menschgeworden Woord des Vaders, goddelijke Jesus, waarachtig God en mensch, ik geloof dat gij hier wezenlijk tegenwoordig zijt; ik aanbid u met ootmoedigheid, ik bemin uit geheel mijn hart; en dewijl gij hier komt ter mijner liefde, zoo offer ik mij ook geheel aan u op.

Ik aanbid het dierbare bloed, dat gij voor

alle menschen vergoten hebt, en ik hoop, o mijn God, dat het voor mij niet vruchteloos zal gestort zijn. Verleen mij de genade, om mij de verdiensten van hetzelfde toe te eigenen. Minnelijke Jesus, ik offer u mijn leven, tot dankbaarheid voor de oneindige liefde, die gij gehad hebt van het uwe, uit liefde tot mij, te geven.

VERVOLG VAN DEN CANON.

Beschouw met liefde uwen Zaligmaker op het altaar: overweeg de geheimen, welke hij daar vernieuwt; vereenig het offer van uw hart met dat van zijn ligchaam; offer het aan God zijnen Vader: smeeek hem, de gebeden te aanvaarden, welke die beminde Zoon stort, en bid zelf voor anderen.

Hoe groot zou voortaan mijne boosheid en ondankbaarheid zijn, indien ik, na gezien te hebben hetgeen ik aanschouw, u wederom vergramde? Neen, mijn God, ik zal nooit vergeten, wat gij mij door deze hoogwaardige offerande voor oogen stelt: de smarten van uw lijden, de glorie uwer verrijzenis, uw gansch verscheurd ligchaam, uw voor ons uitgestort bloed, wezenlijk op dit altaar tegenwoordig.

Nu is het, eeuwige majesteit, dat ik u waarlijk en eigenlijk het zuivere, heilige en onbevleete slagtoffer kan opdragen, welk

gij zelf gewaardigd hebt ons te verleenen, en waarvan al de andere slechts afbeeldsels waren. Ja, groote God, hier is meer dan al de offeranden van Abel, Abraham en Melchisedech, hier is het eenige slagtoffer, uw altaar waardig, onzen Heer Jesus Christus, uw Zoon, het eenige voorwerp van uw eeuwig welbehagen.

Dat al degenen, die het geluk hebben in dit heilige slagtoffer deel te nemen, met deszelfs zegen vervuld worden. O mijn God, dat deze zegen zich uitstorte over de zielen der geloovigen, die in den vrede uwer Kerk gestorven zijn, en voornamelijk over de zielen van N. N. Heer, geef haar, ten aanzien van dit offer, de volle verlossing harer pijnen.

Oneindig goede Vader, gewaardig u mij ook eens die genade te verleenen, en doe mij in het gezelschap komen van de heilige apostelen, martelaars en alle heiligen, opdat wij gezamenlijk u eeuwig mogen beminnen en verheerlijken.

PATER NOSTER.

O mijn God, hoe gelukkig ben ik, u tot Vader te hebben! hoe verheugd ben ik, als ik denk, dat de hemel, waar gij zijt, eens mijn verblijf zal wezen! Uw heilige naam zij verheerlijkt door geheel de aarde. Heersch volkomen over al de harten en over aller wil. Verleen aan uwe kinderen het geestelijke en ligchamelijke voedsel. Wij

vergeven uit goeder harte, vergeef ons ook. Ondersteun ons in de bekoringen en in de rampen van dit ellendig leven, en bewaar ons van de zonde, het grootste aller onheilen.

AGNUS DEI.

Lam Gods, voor ons geslagt, ontferm u mijner! Aanbiddelijk slagtoffer mijner zaligheid, maak mij zalig! Goddelijke middeelaar, verwerf mij genade bij uwen Vader en geef mij uwen vrede.

COMMUNIE.

Vernieuw om geestelijker wijze te communiceren, door eene oefening van geloof het gevoelen, dat gij van de wezenlijke tegenwoordigheid van Jesus Christus hebt, verwek eene oefening van berouw, verlang vuriglijk in uw hart hem met den priester te ontvangen, bid hem, dat hij zich gewaardige dit verlangen te aanvaarden, met u aan zijnegenade deelachtigtemaken.

O liefderijke Zaligmaker, hoe aangenaam zou het mij wezen onder het getal van die getrouwe Christenen te zijn, aan wie een zuiver geweten en eene teedere godsvrucht toelaten alle dagen tot uwe heilige tafel te naderen!

Och! mogt ik u op dit oogenblik in mijn hart bezitten, u daar mijnen eerbied be-

wijzen, mijne noodwendigheden vertoonen, en deel hebben in de genaden, die gij verleent aan hen, die u wezenlijk ontvangen! O mijn God, vergoed, dewijl ik daartoe onwaardig ben, toch hetgeen aan de bereiding mijner ziel ontbreekt! vergeef mij al mijne zonden! ik verfoei dezelve uit geheel mijn hart, dewijl zij u mishagen. Aanvaard het opregt verlangen, dat ik heb, om mij met u te vereenigen. Zuiver mij door een' uwer blikken, en maak mij bekwaam om u weldra te ontvangen.

In afwachting van dien gelukkigen dag, smee ik u Heer, mij deelachtig te maken aan de vruchten, welke de communie des priesters in de geloovigen, die hier tegenwoordig zijn, moet voortbrengen. Vermeerder mijn geloof door de kracht van dit goddelijk sacrament, versterk mijne hoop, vervul mijn hart met uwe liefde, opdat het niets anders betrachte dan u, en voortaan voor u alleen leve.

LAATSTE GEBEDEN.

Mijn God, gij slagtoffert u voor mijne zaligheid, ik wil mij ook voor uwe glorie slagtofferen. Ik ben uw slagtoffer, spaar mij niet. Gewillig aanvaard ik al de kruisen, die het u zal believen mij over te zenden; ik neem die uit uwe hand aan, en vereenig die met het uwe.

Ik zal aan uwe wet getrouw zijn, en al

de gelegenheden der zonde vlugten, bijzonder van die zonde, tot welke mijne neiging mij het meest trekt; ik heb besloten liever alles te lijden dan u te vergrammen.

ZEGEN.

O mijn God, zegen deze heilige voornemens! Zegen ons allen door de hand van uwen dienaar, en dat de uitwerkselen van uwen zegen eeuwig op ons berusten. In den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes. Amen.

LAATSTE EVANGELIE.

Goddelijk Woord, eenige Zoon des Vaders, licht der wereld, uit den hemel gedaald om ons den weg tot denzelven te toonen, duld niet, dat ik gelijk zij aan dat ongeloovige volk, hetwelk geweigerd heeft u voor den Messias te erkennen, gedoog niet, dat ik in dezelfde verblindheid dier ongelukkigen valle, die verkozen liever slaven van den duivel te zijn, dan deel te hebben aan de luisterrijke aanneming van kinderen Gods, welke gij hun bezorgdet.

Menschgeworden Woord, ik aanbid u met den diepsten eerbied, ik stel al mijne hoop op u alleen, en vertrouw vast, dat gij, die mijn God zijt, een God. menschgeworden om den mensch zalig te maken, mij de noodige genade zult verleen, om mij te

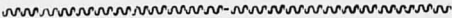
heiligen en u eeuwig in den hemel te bezitten.

NA DE MIS.

Heer! ik dank u voor de genade, die gij mij bewezen hebt met mij toe te laten om heden het offer der heilige Mis bij te wonen, buiten zoo vele anderen, die dit geluk niet gehad hebben: ik vraag u vergiffenis voor al de mislagen, welke ik door mijne nalatigheid en verstrooidheid bedreven heb.

MAAND VAN MARIA.

VOORAFGAANDE LEZING

VOOR DEN

AVOND VAN DEN EERSTEN DAG.

BEWEEGREDEKEN EN OEFENINGEN VAN DEZE
GODVRUCHTIGHEID.

Beminde Theothimus, dikwijls hebt gij mij verzocht eenige bemerkingen te schrijven op de voornaamste waarheden der zaligheid, en op het leven en de deugden der allerheiligste Maagd, ten einde u de maand Mei, welke gij alle jaren aan de Moeder Gods toewijdt, te helpen heiligen. Kan ik een zoo godvruchtig verlangen van de hand wijzen? O! lieve vriend, volhard geheel uw leven in die heilige godsvrucht offer aan Maria de schoonste maand des jaars en de eerste lentevruchten. Met welk welbehagen zal de heilige Maagd uwe eerbewijzingen en uwe offerande aanzien, daar de weldaden van God, bij het naderen van het liefelijke jaargetijde, slechts schijnen te dienen om de ondankbaarheden en de ondankbaren te vermeerderen!

Bemінде Theothimus, menigwerf heeft men u gezegd, en altoos hoort gij het met vermaak: de godvruchtigheid tot de Moeder God is, naar het gevoelen der heilige Vaders, een der zekerste teekens van voorbeschikking, een der krachtigste middelen ter zaligheid: en de heilige Anselmus vindt geene zwaarigheid met te zeggen, dat een dienaar van Maria nooit kan verloren gaan. Daar zij de welbemінде dochter van den eeuwigen Vader, Moeder van het menschgeworden Woord, en de bruid van den H. Geest is, gebiedt zij veeleer in den hemel, dan dat zij verzoekt, zegt een andere heilige Vader.

Beminnen wij dan Maria, roept de heilige Bernardus uit, beminnen wij haar uit geheel ons hart, uit al de kracht onzer genegenheden. Dit is Gods wil. Door haar heeft hij ons zijnen Zoon gegeven; door haar komen al de genaden van den Zaligmaker tot ons. Jesus is de bron der genade, en zijn hart is het middelpunt van dezelve; zijne heilige Moeder is er de uitdeelster van.

Beminnen en dienen wij Maria: al de Heiligen wekken ons daartoe, door hun voorbeeld en door hunne woorden, op. Men zou geheele boeken kunnen schrijven, indien men alles wilde aanhalen, wat zij gezegd hebben om haar te eeren en te dienen.

Beminnen en dienen wij Maria, wjl zulks het verlangen en de wensch der heilige

Kerk is. Teêrhartige Moeder, Moeder, die alles behartigt wat de zaligheid harer kinderen kan verzekeren, houdt zij niet op ons de regten indachtig te maken, welke de Koningin des hemels op onze eerbewijzing, op ons vertrouwen, op onze liefde heeft: van daar komt die algemeene eeredienst, die overal kerken en altaren tot luister van Maria opgerigt heeft: van daar die menigvuldige feestdagen, die tot oogwit hebben de grootheden en het vermogen van de Moeder Gods te eeren; van daar die godvruchtige vergaderingen, ingerigt tot hare eer, verrijkt met de schatten der heilige Kerk; de heilige gewoonte van haar driemaal daags te groeten; en die hartroerende oefening, welke de dienaars van het heiligdom hebben, van in het begin en op het einde der kerkelijke getijden, de groetenis des Engels te lezen, een gebed, dat zoo luisterrijk voor Maria en zoo aangenaam aan God is; gebed, dat naar het gevoelen van den heiligen Ephrem, een nieuw gezang der hemelsche geesten geworden is.

Beminde Theothimus, laat ons Maria beminnen en dienen, al hadden wij geene andere beweegredenen, dan de woede, met welke de hel tegen hare eeredienst bezield is. Inderdaad, kunnen wij twifelen of de godsvrucht tot de Moeder Gods de weg des hemels is, wanneer wij den vijand der zaligheid zulk groot geweld zien doen, om haren naam uit onze harten te verbannen?

»De godsvrucht tot de wonderbare Moeder Gods, zegt een godvruchtig schrijver, brengt met zich zoo veel zegeningen, dat geheel de eeuwigheid niet te lang zal zijn om de weldaden te erkennen, die er uit voort-spruiten... De armen vinden er rijkdommen in om hunne armoede te verzachten; de zwakken sterkte; de zieken hulpmiddelen voor hunne kwalen; de onwetenden geleerdheid; de bedrukten vertroosting; de zondaars vinden er de genade; de regtvaardigen hunne heiligmaking, de zielen des vagevuurs hare verlossing. Met één woord, er is geen staat, die geen deel heeft in hare mild-dadigheden; geene volkeren, geene koningrijken, die hare bescherming niet gevoelen. Geheel de aarde is vol van hare barmhartigheden. Haar hart, dat dierbare hart, hetwelk na dat van Jesus. het zuiverste, het zoetste, het liefdadigste aller harten is, heeft alleen meer liefde en volmaakt-heden dan al de Engelen en gelukzaligen, en bij gevolg heeft het voor ons onverge-lijkelijk meer teederheid, meer medelijden, meer genegenheid om ons te hulp te komen, dan al de Heiligen te zamen; en uit dit barmhartige hart, als uit eene onuitspre-kelijke bron, stroomt over al de schepsels eene bijna oneindige menigte van allerhande goederen.»

Beminde Theothimus, ik kom tot u weder. Maria is uwe Koningin: wees een ijverige dienaar voor haren roem, en houd dien

eeretitel meer in waarde dan al de kroonen der aarde — Zij is uwe voorspreekster; tracht hare bescherming te verdienen, met u aangenaam te maken aan hare oogen. Eene zaak, tot welker voordeel Maria spreekt, kan men niet verliezen. — Eindelijk, zij is uwe Moeder, Jesus heeft het gezegd, toen hij aan het kruis stierf: heb voor haar een kinderlijk hart, en tracht haar te gelijken, als een kind aan zijne moeder.

Deze maand zal voor u eene schoone gelegenheid zijn om uwe liefde tot Maria te vermeerderen en haar dezelve te bewijzen. Ziehier eenige oefeningen, welke ik aan uwe godvruchtigheid voorstel; indien gij dezelve niet allen in het werk stelt, zult gij diegene kiezen, welke u het meest passen.

1°. Stel veel belang in uwe dagelijksche pligten te volbrengen, die van de godsdienst en van uwen staat, doe zulks met eenen geheel nieuwen ijver, en wees verzekerd dat dit het voornaamste punt is. Gij zoudt u zelfs daarbij kunnen bepalen, omdat gij daardoor zeker zijt den wil Gods te volbrengen, want gij volgt den raad op van Maria op de bruiloft van Cana: *Doe al wat hij u zeggen zal* (1). Doch om u die gewigtige oefening te vergemakkelijken, zullen wij in eenige bijzonderheden treden.

2°. Begin met u van nu te bereiden; de groote feesten hebben hunne vigilie. Plaats eerbiedig in uwe kamer een beeltje of eene

(1) Joann. II, 5.

prent van de H. Maagd; gelukkig voor u, indien gij de godvruchtigheid kunt doen deelen door andere personen uwer kennissen, en voornamelijk uwer familie, en hen in die bidplaats kunt verzamelen, welke gij zoo fraai mogelijk zult versieren; aanschouw voortaan uwe kamer als eene aan Maria toegewijde plaats.

3°. Draag haar uwe werken op, als gij ontwaakt, en vernieuw daarna van tijd tot tijd die offerande. Begin voornamelijk uwen dag met u, door eenen nieuwen ijver, van de heilige oefening van het inwendige gebed te kwijten, waarvan gij de gelukkige en heilzame gewoonte aangenomen hebt. Gij kunt daags te voren de bemerking lezen, die voor iederen dag aangewezen is; zij zal u tot voorwerp van overweging dienen. Ik zal daarin trachten te verzamelen al wat ik het treffendst zal kunnen vinden betreffende de H. Maagd en de groote zaak der zaligheid.

4°. Woon alle dagen de H. Mis bij, indien u zulks mogelijk is.

5°. Bereid u tot die maand, door het naderen tot de H. Sacramenten.

6°. Bezoek eene kapel, die aan de H. Maagd toegewijd is, indien er eene bestaat in uwe nabuurschap; en, indien het u mogelijk is, doe eene bedevaart naar eene van die kerken, waar de geloovigen heen getrokken worden door de menigvuldige gunsten, die men er bekomt. Die godvruchtige reizen,

met ingetogenheid gedaan, en door het ontvangen der H. Sacramenten geheiligd, zijn eene bron van zegeningen.

7°. Wat de gebeden aangaat, welke gij tot Maria zult stieren, de boeken zijn er vol van, en de godvruchtigheid aller eeuwen heeft dezelve vermenigvuldigd. Het gebed, hetwelk ik u meest aanbeveel, is de roze-krans; dit zoo eenvoudig, zoo ootmoedig gebed, en daardoor ook zoo aangenaam aan God, zoo vreeselijk voor de hel, zoo geliefkoosd door de geleerdste en heiligste personen der H. Kerk.

8°. Vlucht met meer zorg de zonde, tot welke gij u het meest geneigd gevoelt: doe in het algemeen alle avonden een naauwkeurig onderzoek over de fouten, die gij gedurende den dag hebt kunnen begaan, en in het bijzonder over degene, waarin uw heerschend gebrek u heeft doen vallen. Offer aan de heilige Maagd de deugden, die gij zult geoefend hebben, zonder ooit den moed, ter oorzaak uwer hervallingen, te verliezen.

Door deze godvruchtige oefeningen zult gij de bescherning van de Moeder der barmhartigheid verwerven, zij, die zoo milddadig de minste pogingen van hare dienaars vergeldt.

VOORBEELDEN.

M. de Beauveau, markgraaf van Novian, en daarna kloosterling der Societeit van

Jesus, had zijne bekeering aan eene overwinning te danken, die hij over zich zelf behaalde om de H. Maagd te eeren.

In het jaar 1649, toen de Duitsche troepen zich in Lotharingen bevonden, begonnen eenige soldaten, die te Novian gehuist waren, te spelen, nadat zij overdadig gedronken hadden. Een van het gezelschap, veel verloren hebbende, staat schielijk als een woedende op, en een beeld van O. L. Vrouw aan den muur ziende hangen, wil hij zich op hetzelfde wreken, alsof het de oorzaak van zijn verlies ware, en onder het uitbraken van godslasteringen, brengt hij het beeld verscheidene slagen toe. Naauwelijks had hij dit gedaan, of hij viel ter aarde, bevende in al de deelen zijns lichaams, en hij gevoelde zulke geweldige en aanhoudende pijnen, dat het onmogelijk was, hem gedurende vier of vijf dagen, die hij nog te Novian doorbragt, eenig voedsel te doen nemen. Nadat al de troepen het bevel van te vertrekken ontvangen hadden, bond men hem op een paard, om alzoo de anderen te kunnen volgen. Men heeft daarna vernomen, dat hij door het geweldig keeren en draaijen van het paard geworpen was, en schuimende van woede op den weg gestorven was, in het bijzijn zijner medegezellen, die er met verbaasdheid en schrik door bevangen waren.

Langen tijd sprak men te Novian met verwondering en ijzing van de voorbeeldige

straf van dien goddelooze. Twee jaren daarna besloot men op aanraden van eenen missionaris, die heiligschennis te herstellen. Te dien einde ging de pastoor der parochie, de kapellaan van het kasteel, de missionarissen, die zich daar bevonden, en eenige priesters der omliggende plaatsen, van de kerk naar het huis waar de heiligschennis had plaats gehad. Maar toen de processie daargekomen was, bood er zich niemand aan om het beeld te dragen, alhoewel de pastoor aan eenigen teeken deed om het op te nemen. M. de Beauveau, verontwaardigd over de onverschilligheid voor de dienst der Koningin des hemels, voelde zich inwendig aangedreven, om zelf dit beeld op te nemen; alhoewel de geest van ijdelheid en de vrees, om in de oogen der wereld eenvoudig te schijnen, hem sterk wederhielden, overwon hij echter zich zelven edelmoedig; in plaats van aan iemand te gebiedten dit beeld op te nemen, nam hij het zelf, en droeg het met grooten eerbied tot in de kapel van het kasteel, waar het op het gezag van den bisschop geplaatst, en sedert dien tijd op eene bijzondere wijze geëerd werd.

De H. Maagd, voegt er de schrijver bij, die er ooggetuige van was, wachtte niet lang om die godsdienstige daad en die zegepraal, ter harer eer over het menschelijke opzigt behaald, te vergelden. De markgraaf bekende, dat hij eenen overvloed van zoo buitengemeene genaden en zulke krachtdadige inspraken gevoelde om meer gelijkvormig aan

den geest der christendoms te leven, dat hij er oververwonderd en zelfs somtijds bedroefd was, uit vrees zeide hij, dat hem dit te verre zou gebragt hebben.

Geschiedenis van eene heilige en doorluchtige familie.

Onder het bestuur van Franciscus I, koning van Frankrijk, ten jare 1520, op Pinksternacht, sloegen te Parijseeneige Lutheraansche beeldstormers het hoofd af van een beeld der heilige Maagd, geplaatst in den muur van een huis op den hoek van twee straten, in de wijk St-Antoine. Zij braken insgelijks het hoofd van het kindje Jesus, en bragten die heilige beelden eenige dolksteken toe. Het gerucht van zulk eenen aanslag bragt geheel de stad in beweging. De koning gebood er een voorbeeldig regt over te doen. Hij beloofde duizend kroonen aan dengenen, die de daders van het misdrijf zou ontdekken; en, om de oneer, aan God en aan de H. Maagd gedaan, te herstellen, deed hij een zilveren beeld maken van dezelfde grootte als datgene, welk geschonden was geweest, met eene ijzeren tralie er voor, ten einde dien kostbaren schat in veiligheid te stellen.

Middelerwijl deed de geestelijkheid der stad processiën om de goddelijke regtvaardigheid te verzoenen. De leden der universiteit begaven zich naar de plaats, waar het misdrijf bedreven was, en vijf honderd uitgekozene leerlingen offerden ieder eene waskaars voor het onteerde beeld. Doch de

grootste plegtigheid geschiedde den 11 Junij, zijnde dit de feestdag van het allerheiligste Sacrament. Het was de dag, welken de koning bepaald had, om zelf het zilveren beeld te plaatsen. Al de kloosterlingen en de kapittels van Parijs begaven zich naar eene kerk dicht bij de plaats der plegtigheid. De bisschop celebreeerde er de H. Mis, waarbij het parlement, de rekenkamer, het stads bestuur, de gezanten der vorsten, al de opperofficieren der kroon, de prinsen der koninklijke familie en de koning zelf tegenwoordig was. Men zag er ook zeven bisschoppen, behalve dien van Parijs. Na de H. Mis begaf zich die talrijkste toet naar de bestemde plaats. De bisschop van Siseux, groot-aalmoezenier van Frankrijk, droeg het nieuwe beeld. De koning volgde en hield eene waskaars in de hand. Toen men ter plaatse gekomen was, stelde de bisschop het beeld op een altaar; de koning knielde neder met geheel zijn gevolg; de muzikanten zijner kapel zongen de antiphoon; *Ave, Regina Caelorum*, de groot-aalmoezenier zong het gebed waarna de koning opstond, en, het beeld nemende, ging hij op eene verhevenheid, van waar hij eene nis, gehakt in eenen pilaar, kon bereiken, en in die nis plaatste hij het heilige beeld, na het eerbiedig gekust te hebben. Daarna sloot hij zelf de ijzeren tralie, om voortaan het beeld van alle onteering te bevrijden. De koning zette zich weder op zijne knieën, bad nog eenigen tijd, en gedurende de plegtigheid zag men hem tranen storten;

een zonneklaar bewijs van zijn geloof en godsvrucht.

(P. Berthier, geschiedenis der kerk van Frankrijk.)

OEFENING.

Werp u voor de voeten van een beeld der allerheiligste Maagd, en heilig haar deze maand toe; en beloof haar de zonden te bestrijden, aan welke gij meest onderworpen zijt, en smeeek haar u bij te staan.

EERSTE DAG.

ONBEVLEKTEONTVANGENISDER HEILIGEMAAGD.

Ik weet het, beminde Theothimus, dat gij eenen heiligen ijver voor dit luisterrijk voorregt van Maria hebt: de Heer zij er over geloofd! want dit godvruchtige gevoelen is zoo zeer gegrond als het loffelijk is voor de Koningin der Heiligen, en aangenaam aan al hare dienaars. Indien wij de heilige Schrift raadplegen, zullen wij bijna op iedere bladzijde die onbevleete Maagd erkennen. Zij is die glorierijke stad Gods, welker grondslag op de kruin der heilige bergen gelegd is: *Fundamenta ejus in montibus sanctis* (1). Zij is de zuivere lelie tusschen de doornen onzer zonden: *Sicut lilium inter spinas* (2). Gelijk aan het wonderdoende vlies van Gedeon, blijft zij alleen in het midden van den algemeenen vloed der boosheid ongeschonden; wordt zij

(1) Psalm LXXXVI. (2) Cant. II. 2.

alleen bevochtigd door de wateren der genade, terwijl het overige der aarde met onvruchtbaarheid en met den dood geslagen is. O beminde Theothimus, kon ik met u eens al de afbeeldsels, overwegen, welke de heilige Geest gebruikt heeft om de gansche zuivere en schoone bruid aan te kondigen, die hij zich van alle eeuwigheid verkozen had! Heer, het betaamde aan uwe waardigheid, diegene van de minste vlek te bewaren, welke gij bestemde om de Moeder van eenen God te worden; en daarom wil de groote Augustinus niet, dat, zoo dikwijls er van zonde gehandeld wordt, men van de gelukzalige Maagd gewag make, om de eer van haren goddelijken Zoon: *Propter honorem Domini* (1). Inderdaad, kan men zonder verontwaardiging veronderstellen, dat de duivel zich heeft kunnen beroemen het eerst beheerscht te hebben, al ware het maar voor een oogenblik, eene ziel, die bestemd was tot een zoo verheven doel als het goddelijke moederschap? dat de moeder van eenen God begonnen heeft met slaaf van satan te zijn, en dat de eerste stonden van een zoo verheven schepsel bevlekt zijn geweest met de besmetting der zonde?

EINDE VAN DEN MENSCH.

Overweging.

Mijn lief kind, laat ons ook onze waardig-

(1) S. August., lib., de nat., et grat.

heid leeren kennen. Zij kan ongetwijfeld bij die van Maria niet vergeleken worden; evenwel, hoe verheven is mijne bestemming! hoe groot, hoe schoon is zij!

1°. *Ik ben door God geschapen.* Geen Engel, geen aartsengel, geen cherubijn, heeft mij gemaakt hetgeen ik ben; maar God zelf, die groote God, die mij volstrekt niet noodig had, en die in zich zelven zijn geluk en zijne glorie vindt. En waaruit heeft hij mij getrokken? Uit het diepste van het niet, waar zijne barmhartigheid mij is komen opnemen, door de magt van zijnen arm uit te breiden om tot mijne nederigheid te kunnen komen. Hij heeft mij geschapen bij voorkeur boven zoo vele anderen, die hem minder beleedigd en beter zouden gediend hebben: mij, ondankbare, eerlooze zondaar, die zijne weldaden niet gebruikt heb, dan om hem te vergrammen. Hij heeft mij een verstand gegeven bekwaam om hem te kennen, een hart gevormd om hem te beminnen: hij heeft mij geschapen naar zijn beeld, door in mijne ziel het zegel zijner godheid te prenten: *Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine* (1). Herinner u dien jongen vorst, welke, nadat hij zijnen deugdzamen vader vroeg verloren had, deszelfs afbeeldsel op eene medaille deed graveren, welke hij altijd aan den hals droeg. Wanneer hij iets moest ondernemen, nam hij die medaille in zijne handen, en dezelve met be- traande oogen beschouwende, riep hij uit: o

(1) Matth. xxii. 20.

mijn vader! laat niet toe, dat ik ooit iets doe hetgeen uwer onwaardig is. Beminde Theotimus, welk beeld, welke luisterrijke naam is er in onze zielen geprent. *Cujus est imago hæc et superscriptio* (1)? Het is het beeld en de naam van God zelf. Helaas! heb ik dit goddelijk beeld niet uitgewischt en bemorst? O mijne ziel, verheven schepsel van God, wat zijt gij door de zonden geworden?

2°. *Ik ben geschapen voor God*, om hem in dit leven te dienen, en om in het andere deelgenoot van zijne glorie en zijn geluk te wezen. Er zijn meesters in de wereld; mendient hen, men acht zich gelukkig hen te dienen; men put zich somtijds uit in hunne dienst. Nogtans hebbendie meesters hier ook hunne meesters; hebben zij er geene op de aarde, dan hebben zij er toch eenen in den hemel. Wat zijn de meesters dezer wereld? Sterfelijke menschen zoo als wij. Derhalve is God de eerste, de opperste Meester. En indien het, volgens de schoone uitdrukking der heilige Kerk, waar is: dat eenen zoo grooten Meester dienen, koning zijn is: *Servire Deo, regnare est*; wat zal het dan zijn: met hem deel te hebben in zijn geluk en met hem in zijn paleis te heerschen?

Beminde Theotimus, laat ons hier onze harten verheffen: *Sursum corda*. Een troon verwacht mij in den hemel; wat kan ik, bestemd tot erfgenaam van eene onsterfelijke kroon, op de aarde vinden, dat waardig is om er mijne oogen op te vestigen, mijnen geest er

(1) Ibid.

mede bezig te houden, en mijn⁵ hart er aan te hechten? Ben ik tot zoo luisterrijke bestemming geroepen, ben ik een kind van God, om ijdel en roem of eer na te jagen om eenige vergankelijke rijkdommen te vergaderen, om de slaaf van mijn ligchaam te wezen, om te leven als het redelooze dier, en een immer voorbijsnellend geluk te betrachten in den eens ijdele, dan schandelijke, en altijd valsche en bedriegelijke vermaken?

O kinderen der menschen! hoe lang zult gij versteend blijven, en u vermoeijen met de leugentaal en de ijdelheid na te jagen? O Christen, gedenk dat gij eenen God te dienen, eene ziel zalig te maken, eene hel te vermijden, eenen hemel te winnen hebt... Ach! begreep gij eens wel, wat die woorden beteekenen: Een en God!... eene ziel!... eene hel!... eenen hemel!... eene eeuwigheid!... Wacht den dood niet af om het te bevatten. Heer, open mijne oogen, doe mij mijn einde kennen. *Notum fac mihi, Domine, finem meum* (1). Mijn God, maak, dat ik u kenne: *Noverim te; Noverim me*. Ik wil u beminnen, ik wil mijne ziel zaligmaken, het smart mij u vergramd te hebben. Maria, mijne hoop, bid Jesus voor mij.

VOORBEELD.

Ik kan deze maand van zegening met geen troostelijker voorbeeld beginnen, dan met dat van de heilige Maria van Egypte: het bewijst ons, hoe groot het vertrouwen der H.

(1) Psalm XXXIII, 5.

Kerk op de Moeder van God, en de goedheid van Maria voor de arme zondaars van de eerste eeuwen des christendoms afgeweest is. Onder de regering van Theodosius den Jongen, leefde er een godvreezend kloosterling, Zozimus genaamd. Nadat hij God gedurende vijftig jaren in hetzelfde klooster gediend had, scheen het hem toe, dat hij tot de volmaaktheid van zijnen heiligen staat gekomen was. Eene goddelijke openbaring hielp hem uit zijne dwaling, met hem te gebieden in een ander klooster te gaan, op den oever des Jordaans gelegen. Hij begaf zich derwaarts en vond hetzelfde veeleer door Engelen dan door menschen bewoond. Een hunner heilige oefeningen was, met het begin van den vasten, van elkander te scheiden, en zich verder in de woestijn te begeven, om allerlei strengheden te plegen, zij kwamen in het klooster weder op palm-zondag, om gezamenlijk het lijden en de verrijzenis van den Zaligmaker te vieren. Zozimus ging, even als de anderen den Jordaan over, trok diep de woestijn in, en bad vurig.

Op den twintigsten dag zijner reize zag hij eene soort van schim, die voor hem begon te vlugten; hij joeg dezelve na niettegenstaande zijnen hoogen ouderdom, en in de meening dat het een kluizenaar was, riep hij, dat hij zou blijven staan en hem zijnen zegen geven. Ach! Zozimus antwoordde hem de onbekende, werp mij uwen mantel toe om mij te dekken: gij zijt priester, en ik ben eene arme

zondares, het komt u toe mij den zegen te geven. De heilige man, verwonderd van zijnen naam te hooren noemen, voldeed aan haar verlangen, en na eenigen tijd gebeden te hebben, smeekte hij haar in den naam van Jesus Christus, hem te zeggen wie zij was, en sedert wanneer zij in de woestijn leefde. Zij verhaalde hem in dezer voege:

»Ik zou van schaamte moeten sterven, indien ik zeide wie ik ben: mijn levensverhaal alleen zal u zoo veel schrik veroorzaken, dat gij mij zult vlieden, even als op het zien eener slang; ik zal u dezelve, na u de hulp uwer gebeden gevraagd te hebben, nogthans verhalen, opdat God mij in den dag des oordeels genadig zij.

»Ik ben in Egypte geboren. Ik verliet in den ouderdom van twaalf jaren mijne ouders en begaf mij tegen hunnen wil naar Alexandrië, alwaar ik zeventien jaren alle soort van euvel daden bedreef. Helaas! riep zij uit, terwijl zij haar gelaat met hare handen bedekte, kan ik zonder van schaamte te sterven, nu al mijne dwalingen verhalen! Mij dunkt, dat elk mijner woorden als eene vlek is, die de zuiverheid der lucht, welke wij inademen, bezoedelt. Op zekeren zomerdag, zag ik een groot aantal personen, die naar de zee liepen, ik vroeg waar zij gingen; men antwoordde mij, dat zij zich naar Jerusaleem begaven, om er de verheffing van het heilig Kruis te vieren. Ik ging met hen scheep: en mijne reize op zee, zoowel als mijn verblijf in die stad was niets anders

dan eene aaneenschakeling van boosheden.

»Toen de dag der verheffing van het luis-terrijke kruis onzes Zaligmakers gekomen was, begaf ik mij, daar ik zag, dat iedereen naar de kerk liep, ook naar dezelve; maar het was mij niet mogelijk er in te gaan, en toen ik den dorpel betrad, voelde ik mij terugdrijven door eene verborgene en goddelijke magt, alsof een hoop soldaten bevel had den ingang der kerk voor mij te sluiten, en ik bleef op de plaats voor de kerkdeur staan. Drie of viermaal gebeurde mij dit, en geheel vermoeid door mijne vruchteloze pogingen, zette ik mij in eenen hoek dier plaats en begon te overwegen, welke de oorzaak mogt zijn, die mij belette dit heilig Kruis te zien, waarop een God gestorven is om onze zaligheid te bewerken. Eene heilzame gedachte opende de oogen mijner ziel, ik oordeelde, dat ik het aan de gruweldaden mijns levens moest wijten. Die bemerking trof mijn hart, en deed mij in tranen smelten. Terwijl ik op mijne borst klopte en diep zuchtte, zag ik boven mij een beeld van de heilige Maagd en Moeder Gods. Alsdan zeide ik haar, terwijl ik mijne oogen op haar vestigde: Heilige Maagd, Moeder van God, ik weet, dat de misdaden, waarmede mijn leven bevlekt is, mij onwaardig maken dit beeld te aanschouwen; gij, die eene zuivere Maagd en zonder de minste vlekzijt, uwe zuiverheid moet van zulke afschuwelijke ziel, als de mijne, afschrik hebben. Echter heb ik geleerd, dat

de God, dien gij waardig geweest zijt in uwen zuiveren schoot te dragen, slechts mensch geworden is om de zondaars tot boetvaardigheid te roepen, ik smeeek u, mij in de verlatenheid, waarin ik ben, te helpen. Laat mij toe in de kerk te komen: Koningin des hemels, gebied, dat de deur voor mij geopend worde, alhoewel ik zulks onwaardig ben, opdat ik het ongeluk niet hebbe beroofd te zijn van het aanschouwen van dat kostbare hout, op hetwelk uw Zoon al zijn bloed voor mijne zaligheid geplengd heeft: ik beloof u, in den naam van dien goddelijken Zaligmaaker, dat ik voortaan nooit meer in mijne afgrijselijke onzuiverheden zal hervallen; maar zoodra ik dit kruis zal aanbeden hebben, zal ik aan alles vaarwel zeggen, om aanstonds te gaan, waar het u zal behagen mij te geleiden, o heilige Maagd, gij, die mijne borg en geleidster zijt!

Na dit gebed geëindigd te hebben, voelde ik eene groote vertroosting; ik trad naar de kerkdeur en kwam er zonder moeite binnen: ik ging zelfs in het koor. Daar had ik het geluk dit dierbare kruis, dat het leven aan de menschen geeft, te aanbidden. Getroffen door de barmhartigheid van God en de goedheid, waarmede hij altijd bereid is, om de zondaars te vergeven, wierp ik mij onder eenen vloed van tranen ter aarde. Nadat ik den grond van die heilige plaats gekust had, ging ik uit, en begaf mij voor het beeld van haar, die ik gesmeekt had borg te zijn voor

mijne belofte; ik wierp mij voor haar op mijne knieën, en zeide: Allerbarmhartigste Moeder van God, gij hebt mij de uitwerkselen uwer weërgalooze goedheid doen zien, wijl gij, ondanks mijne onwaardigheid, mijn gebed hebt willen verhooren. Heilige Maagd, het is tijd, dat ik met uwen bijstand, mijne belofte volbreng. Zend mij, waar het u behaagt, wees mijne geleidster op den weg des heils en der boetvaardigheid. Alsdan hoorde ik eene stem tot mij roepen: *Indien gij de Jordaan overvaart, zult gij de rust vinden.* Ik paste die woorden op mij toe, riep al weenende, terwijl ik het beeld der H. Maagd aanzag, uit: Maagd van het heelal, gij, door wie de zaligheid gekomen is, verlaat mij niet, smEEK ik u. Na deze woorden, vertrok ik haastig, en een onbekende, welken ik ontmoette, gaf mij drie geldstukken, zeggende: *Neem dit aan.* Ik kocht er drie brooden voor: en na aan den bakker den weg naar de Jordaan gevraagd te hebben, liep ik weenende henen. In de kerk van den H. Joannes Baptista, in de nabijheid van de rivier gebouwd, tredende, had ik het geluk het ligchaam van mijnen Zaligmaker te ontvangen. Daarna trok ik den Jordaan over, en na nog eens de H. Maagd gebeden te hebben, dat zij altijd mijne geleidster zou willen wezen, begaf ik mij in deze woestijn, vlugtende de ontmoeting der menschen, en de komst van mijnen God afwachtende, die rijken en armen zalig maakt, wanneer zij zich tot hem bekeeren."

Nadit verhaal vroeg de heilige kloosterling, sedert wanneer zij in de wildernis leefde, wat zij daar tot voedsel gebruikte, of zij in eene zoo groote levensverandering eenige bekoringen doorgestaan had. Zij antwoordde hem: »Bijna veertig jaren ben ik uit de heilige stad hier gekomen. Voor mijn voedsel had ik mijne drie brooden, die welhaast zoo hard waren als steenen, gedurende eenige jaren, at ik er alle dagen een weinig van. *Doch de mensch leeft niet alleen van brood* (1).... Wat mijne bekoringen aangaat, nauwelijks durf ik er aan denken. Gedurende zeventien jaren heb ik gestreden tegen duizende hevige verlangens en eene woedende neiging tot het kwaad; maar in het midden van die aanvallen begon ik te weenen en op mijne borst te slaan; ik herinnerde mij mijne plegtige belofte en het beeld van de heilige Moeder Gods, die mij onder hare bescherming genomen had; ik bad haar die gedachten, welken mijne ziel bedroefden, van mij te verwijderen; alsdan zag ik een glansrijk licht, dat mij van alle kanten omstraalde, en mijn geest werd gerust. Zoo verhief ik, in al mijn strijden, onophoudelijk mijn hart tot die onbevleete Maagd, die voor mij borg gebleven was, en smeekte om haren bijstand in deze wildernis en in mijne boetpleging, waaraan zij nooit te kort gebleven is. Die gelukzalige Moedermaagd, mijne toevlugt en mijne sterkte, heeft mij nooit verlaten, en mij in alles tot geleidster gediend.»

(1) Matth. 1 v, 4.

Staken wij hier ons verhaal, beminde Theotimus, hoe groot mijn verlangen ook is, om het wonderbare einde van een zoo buitengewoon leven te verhalen. Gaan wij met vertrouwen tot Maria: hoe groote zondaars wij ook zijn, zal zij echter ons van af het begin dezer maand, de deur der goddelijke barmhartigheid openen en ons helpen om te volharden.

(Levens van de woestijnvaders.)

OEFENING.

Bezoek alle dagen, gedurende deze maand, eenig beeld van de allerheiligste Maagd, en beveel haar vurig de zaligheid uwer ziel.

TWEEDE DAG.

ONBEVLEKTE ONTVANGENIS DER H. MAAGD.

Beminde Theothimus, ik zeide u gisteren, dat God aan zijne gróotheid was verschuldigd, diegene, welke bestemd was tot Moeder van God, van de erfzonde te bewaren. Hij was dit niet minder aan zijne teederheid verplicht. Kon de hemelsche Vader iets weigeren aan zijne welbeminde Dochter, de Zoon Gods aan zijne Moeder, de H. Geest aan zijne Bruid? En is er wel eene van al de genaden, welke de H. Maagd kon vragen, die zij meer zou geacht hebben dan de bevrijding van alle zonden? O! wie zou kunnen

begrijpen wat afschrik die zuivere ziel had van de minste fout, zij, die de waardigheid van Moeder Gods zou geweigerd hebben, indien hare wonderbare zuiverheid daardoor het minste had moeten lijden? Heer, behoud die wonderbare gunst voor anderen, die zulks waardiger zijn dan ik; al mijn verlangen, al mijn eerezucht is, nooit uwe goddelijke oogen door de minste zonden te beledigen. Dit was de wensch en het geroep van Maria's hart. En zouden wij kunnen denken dat de Heer haar het voornaamste, of, om beter te zeggen, het eenigste voorwerp harer verlangens zou geweigerd hebben? Neen, neen beminde Theotimus. De eeuwige Vader zeide tot haar gelijk Assuërus tot Esther: Voor alle andere, niet voor u, is de wet vastgesteld: *Non enim pro te, sed pro omnibus illa lex constituta est.* (1) De Zoon Gods, die haar eigen Zoon moest worden, zeide tot haar, zoo als Salomon tot Betsabée: Vraag, mijne moeder, want het is billijk dat u niets geweigerd worde: *Pete, mater mea, neque enim fas est, ut avertam faciem tuam* (2). Eindelijk, tot haar stiert de H. Geest deze woorden: Gij zijt schoon, mijne welbeminde, en er is geene vlek in u: *Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te* (3). Daar de groote goedheid van Gods Zoon wonderbaar uitgeschenen heeft met ondankbare schepselen van de zonde te verlossen, zoo heeft zijne verlossing zich

(1) Est. xv. 12, (2) III Reg. ii. 20. (3) Cent. iv. 7.

over Maria uitgestrekt, met haar van te voren en door *bevrijding* te behouden; en hij volbragt aldus de belofte die hij gedaan had, haar van den morgen, van den dageraad haars levens, van het eerste oogenblik van haar bestaan, ter hulp te komen: *Adjuvabit eam Deus mane diluculo* (4). Mijn dierbaar kind, hebben wij ten opzichte van de zaligheid onzer ziel dezelfde gedachten en dezelfde inzichten als Maria? Zeggen wij gelijk zij, tot den Heer: Mijn God, geef anderen de tijdelijke voordeelen, wat mij betreft, de eenigste genade, welke ik u vraag, is de zaligheid mijner ziel.

ZAAK DER ZALIGHEID.

Overweging.

1°. *Groote zaak van den mensch.* Waarom zijt gij in de woestijn, vroeg zich dikwijls de H. Bernardus, naar het voorbeeld van den grooten Arsenius? *Bernarde, ad quid venisti?* En waarom ben ik op de wereld? Het is niet om er een aangenaam en weelderig leven te leiden; om aan eene kostelijk opgedischte tafel te zitten, om rijk en prachtig gekleed te gaan: om aan mijne oogen, aan mijne ooren en aan al mijne zinnen toe te staan al wat zij verlangen; het is niet om vergankelijke goederen op een te stapelen, om hier een oogenblik te schitteren, eenige toejuichingen te ontvangen, en daarna te verdwijnen. Het is

(1) Psalm. xlv. 6.

nog minder om te zondigen, om mijnen Schepper en mijnen God te vergrammen maar het is om mijne ziel zalig te maken. Magtigen der aarde, geleerden, redenaars, staatkundigen, schatrijke menschen, wereldsche jonkheid, nog een weinig tijds, en waartoe zullen u die vergankelijke voordeelen dienen, indien gij uwe zielen niet zalig gemaakt hebt? Christen mensch, wees op uwe hoede, alles hangt er van af; Indien gij uwe zaligheid bewerkt, zult gij voor altijd gelukkig in het genot van al de goederen des ligchaams en der ziel wezen; indien gij zulks verwaarloost, verliest gij den hemel en uwen God.

2°. *Eigene en persoonlijke zaak van den mensch.* Een eigenaar heeft pachters om zijn land te doen gelden; een pachter heeft zijne dienstboden om hetzelve te bewerken; een koning heeft ministers, welke hij met een gedeelte van het bestuur belast, veldoversten om het bevel over zijne legers te voeren, een beschuldigde laat aan eenen advokaat de zorg over, om zijne goederen, zijne faam, zijn leven zelfs te verdedigen; maar er is een regtsgeeding, dat door niemand dan door u zelve kan verdedigd worden; er barst een oorlog uit, waarin gij zelf moet strijden; er is een stuk land, dat gij maar alleen kunt bewerken; dit is uwe ziel God zelf, zegt de heilige Augustinus, God, die u geschapen heeft zonder u, zal u zonder u niet zalig maken. Maar gaat de arbeid u aan, al het voordeel zal ook voor u zijn. Hier op de aarde werkt men dikwijls voor

een ander; een ander zal hetgeen gij gezaaid hebt, welligt inoogsten; hij zal misschien de vruchten der boomen plukken, welke gij geplant, het huis bewonen, dat gij gebouwd, de goederen genieten, welke gij vergaderd hebt. Geheel anders is het met de zaak der zaligheid gelegen: de winst of het verlies is voor u alleen. Indien gij aan uwe zaligheid werkt, zal uwe winst in deze wereld het honderdvoudige opbrengen, en in de andere het eeuwige leven zijn; indien gij verloren gaat, al hadt gij al dezaken der aardsche koningen verrigt, dan is alles voor u verloren. *Waar toe dient het aan den mensch, geheel de wereld te winnen, indien hij zijne ziel verliest (1) ?*

3. *Eenige en onherstelbare zaak.* Wanneer men een proces verliest, vindt men nog gelegenheid om zijne fortuin te herstellen; zoo men zijne gezondheid door eene ziekte verliest, kunnen de middelen der geneeskunde gezegend door den Heer, nog dezelve wedergeven; houwt men mij eene hand af, dan blijft er mij eene andere over; doch men heeft maar ééne ziel, men sterft maar eens, en eens verloren, is voor altijd verloren. En echter denkt men op alles, behalve op die ziel. Men spreke aan eenen wereldminnaar van de heilige Sacramenten te ontvangen, alle dagen een kwartier uurs het inwendig gebed te oefenen, eene bladzijde van een goed boek te lezen: Ach! zal hij antwoorden, ik heb op iets anders te denken; op mijne kinderen, mijne goede-

(1) Matth. xvi. 26.

ren, mijne vermaken. Uwe vermaken, zegt gij, uwe goederen, uw huisgezin! Nog een weinig tijds, en gij zult dit alles tot uwe hulp roepen, om u in het uur des doods uit de verlegenheid te trekken, om u aan de hel te ontrukken... En zal zulks in hunne magt zijn? Ach! werp u liever in de armen van Maria, in het hart van Jesus. Mijn Zaligmaker, vergeef mij mijne langdurige dwalingen; mijne H. Moeder, bid voor mij!

VOORBEELDEN.

Ik heb gezien, verhaalt Cornelius à Lapide ik heb gehoord, dat een gegoed man in zijne laatste oogenblikken hulp van al zijne huisgenooten tegen den dood afsmeeke. Hij riep zijne echtgenoot en zijn kroost bij zich. Geliefde vrouw, lieve kinderen, helpt mij in dit schrikkelijke oogenblik; mijne kinderen, ik heb dag en nacht voor u gewerkt; mijne kinderen.... Helaas! antwoordden zij hem, in tranen wegs meltende, wat kunnen wij op dit uur voor u doen? wat aangevangen in eene reddinglooze ziekte! Ach! konden wij u verlossen; doch wij kunnen dit niet: helaas! er is geen middel tegen den dood. De dood! riep de zieke uit, ik moet dan sterven! O ijdelheid, o dwaasheid van al de werken der menschen! Voor u, mijne echtgenoot, voor u, mijne kinderen, heb ik in het zweet mijns aanschijns gewerkt; ik heb mij zelven afgesloofd, mijne krachten, mijne gezondheid en mijn leven uitgeput; helaas! ik heb misschien ligchaam

en ziel verloren, en ziet, wat mijne vergelding voor dit alles is! Daar ik nu tot mijn laatste uur gekomen ben, vraag ik u hulp, en gij brengt mij er geene toe. Ach! hoe veel wijzer zou ik gehandeld hebben, zoo ik den goeden God en zijne heilige Moeder wel gediend hadde! Ach! indien ik mij vrienden in den hemel hadde gemaakt, dan zouden deze mij in dezen geduchten stand te hulp komen! Ach! hadde ik het geluk van wederom gezond te worden, ik zou geheel anders leven!

Vergeefsche klagten, beminde Theotimus, te laat komende wenschen! De dood greep dien rijke der wereld aan in het midden zijner schatten, zij rukte hem af van al het gene, waaraan zijn hart verkleefd was, en bragt hem voor den regterstoel van God! Hoe klaar ziet men alsdan, hoe wel kent men alsdan de waarde van den tijd, de aangelegenheid der zaligheid! Getuige zij hier ook die groote minister van eenen magtigen monarch. Na langen tijd de algemeene zaken bestuurd, en de belangen van den staat, meer dan die zijner ziel, te hebben waargenomen, werd hij gevaarlijk ziek, en weldra tot het uiterste gebragt. Hij ontving in zijne laatste oogenblikken het bezoek van zijnen vorst. Heer koning, riep hij bewogen uit, toen hij hem bij zijn doodsbéd zag zitten, ik heb u tot loon van mijnen ijver eene gunst te vragen. Spreek, zeide de koning, kan ik, ingezien al de verplichtingen, welke mijn rijk u te danken heeft, u iets weigeren? Vraag slechts. Welnu hernam de ster-

vende, ik moet dadelijk mijne rekening met den Koning der koningen vereffenen; bezorg mij, bid ik u, een kwartier uurs verlenging van leven, om eene goede biecht te spreken. Ach! wat vraagt gij mij, riep de koning zuchtende uit; is dergelijke zaak in mijn vermogen?

Neen, beminde Theotimus, er bestaat geene magt in de wereld, die ons leven eene enkele minuut kan verlengen. God alleen is de meester van den tijd, even als van de eeuwigheid; trekken wij nut uit den tijd, dien hij ons verleent. Heden laat hij, die in het oogenblik des doods zou wenschen, dat zijn leven een kwartier verlengd worde, uren, dagen, maanden, jaren zelfs verloren gaan, en zal hij zulks bekomen?

Gelukkig en wijs is hij, die door een christelijk leven zich eenen goeden dood verzekert. In de stad Cordua stierf ten jare 1797, een zeker persoon, die na langen tijd zijne zaligheid verwaarloosd te hebben, ernstige bemerkingen gemaakt en zich bekeerd had. Eene geestelijke afzondering, welke hij in een klooster bijwoonde, leerde hem welke de belangrijkste zaak van den mensch is, en na zich eenen nieuwen levensregel voorgeschreven te hebben, maakte hij er zich aan gewoon, dat hij het overige zijns levens standvastig getrouw aan bleef. Onophoudelijk in het gebed, het bezoeken der gasthuizen, een boetvaardig en verstorven leven, strenge spaarzaamheid voor zich zelven, grenzelooze liefde voor anderen, verwaarloosde hij niets om de zaligheid

zijner ziel te verzekeren, om het verlies der verledene jaren in te halen, en in korten tijd eenen langen levensloop te voltrekken. Zijn voorbeeld en zijne vermaningen hadden al de leden van zijn huis gebragt tot de zuivering van hun geweten, door eene goede biecht, in zijne ziekte deed hij hen bij zijn krankbed komen, gaf hun zijne laatste vermaningen met eene vaderlijke goedheid, en smeekte hen terwijl hij hen met de hand vatte, zich nooit schuldig te maken aan eenige doodzonde. In het oogenblik des doods scheen hij in eenen hevigen twist met den vijand en beschuldiger der menschen te zijn. Nu scheen hem hij op eenen overwinnenden toon te antwoorden, dan wederlegde hij eengedeelte der beschuldiging en bekende zich pligtig aan het andere, doch hij bragt tot zijn voordeel de goddelijke barmhartigheid bij, en herinnerde den duivel dat hij zijne zonden door de boetvaardigheid uitgewischt had. Eindelijk, na een oogenblik rust, groette hij zijnen beschermengel, en de armen uitreikende, alsof hij hem had willen omhelzen, gaf hij met een laatst geweld zijnen geest. Hij had den dag en het uur voorgegd, waarop hij in den hemel bij zijne Koningin zou komen: zoo noemde hij de verhevene Maria, die hem in eene harer vergaderingen, zoo veel middelen ter zaligheid bezorgd had.

(Sodalis Phartenicus exemplis informatus.

OEFENING.

Vele zielen zijn in den hemel, omdat zij op

de aarde eenige dagen in eene geestelijke afzondering geweest zijn. Ik zou u niet durven voorstellen hen alle jaren na te volgen, of eenendag van iedere maand aan ernstige overwegingen te besteden: doch zou het te veel zijn u alle dagen een kwartier uurs overweging of eene aandachtige lezing te vragen? Deze zoo eenvoudige oefening is een onfeilbaar middel ter zaligheid.

DERDE DAG.

ONBEVLEKTE ONTVANGENIS DER H. MAAGD.

Beminde Theotimus, wij vinden een bewijs van Maria's onbevleete ontvangenis in de heiligheid van God en in den oneindigen afschrik, dien hij van de zonde heeft. De heiligheid van God is zijne groote eigenschap, welke de hemelbewoners in hunne lofzangen verheffen. Isaïas, opgetogen in den geest, hoorde hen gedurig herhalen: Hij is heilig, hij is heilig, hij is heilig: *Sanctus, sanctus, sanctus* (1). Vele eeuwen daarna hoorde de heilige Joannes, in den geest ten hemel gevoerd, altijd denzelfden lofzang. Hij is heilig, *Sanctus* (2).

De oneindige afschrik, welchen God van de zonde heeft, is met onuitwischbare letters in de geschiedenis van het heelal geschreven; hij is geschreven in den hemel, van waar ik wederspannige engelen in den afgrond der

(1) Isai. vi. 8. (2) Apoc. iv. 8.

hel zie nedergeworpen: hij is geschreven op de aarde, waar ik onze eerste ouders uit het aardsch paradijs verdreven zie, de wereld begraven onder de wateren vanden zondvloed eenen God als slagtoffer voor de zonde sterven op het kruis: eindelijk, hij is geschreven in de hel, zonder immer te kunnen uitgewischt worden gedurende geheel de eeuwigheid; kunnen wij ons dan nog laten voorstaan, dat zij, die de Moeder van den God van heiligheid moest zijn, in den ijselijken staat der zonde, al ware het ook maar één oogenblik, zou geweest zijn?

Kunnen wij veronderstellen, dat Maria, zelfs voor één oogenblik, een voorwerp van gruwel en afschrik zou geweest zijn voor de oogen van God? Men zou daaruit moeten besluiten, dat de heilige Kerk, wanneer zij de ontvangenis van Maria door eenen plegtigen feestdag viert, niet anders doet dan het oogenblik vieren, op hetwelk zij in de slavernij des duivels en in Gods vijandschap was. Ach! verre van ons eene zoo onwaardige gedachte. Neen, neen, mijn God, uw tempel is heilig, *Sanctum est templum tuum* (1). Maria is het tabernakel, waarin God nedergedaald is om met de menschen te wonen: *Tabernaculum Dei cum hominibus* (2). En de Heer heeft zijn tabernakel geheiligd: *Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus* (3). Hierdoor heeft Maria het hoofd der slang verplet, volgens de belofte, die onze eerste ouders troostte: *Ipsa*

(1) Psalm LXV. 5. (2) Apoc XXI. 3. (3) Psalm XLV. 45

conteret caput tuum (1). En de heilige Kerk verklaart en betuigt openlijk, in het concilie van Trente, dat het hare meening niet is de gelukzalige en onbevleete Maagd Maria te bevatten in het besluit nopens de erfzonde: *Declarat sancta synodus, non esse suæ intentionis comprehendere, in decreto ubi de peccato originali agitur, beatam et immaculatam virginem Mariam* (2).

OVER HET ONGELIJK, HETWELK DE ZONDE
AAN GOD DOET.

Overweging.

Mijn lief kind, wij beminnen het aan Maria toegestane voorregt, namelijk: van onbevleet geweest te zijn in hare ontvangenis; wij verdedigen het zelfs met ijver, omdat het tegenstrijdige gevoel ons toeschijnt met de heiligheid van onzen God te strijden; maar bedenken wij, dat die groote God altijd dezelfde is: *Tu autem idem ipse es* (3); dat hij altijd vijand van de zonde is, waar zij ook te vinden zij, omdat de zonde altijd en te gelijk in zich eenen stoutmoedigen opstand tegen God bevat, eene smadelijke verachting van zijn vermogen en zijne goedheid, eene snoode ondankbaarheid voor al zijne weldaden.

1°. *Een stoutmoedige opstand tegen God.* De zondaar schijnt hem te zeggen: Gij gebiedt, gij verbiedt, gij belooft, gij dreigt mij met de

(1) Gen. III. 15. (2) Cyn. Trid. sess. V. decret. de peccato originali. (3) Psalm CI. 23.

hel, gij beveelt mij u te dienen: en ik, ik zal u niet dienen: *Non serviam* (1). Beminde Theotimus, zijn' evennaasten smaadaandoen is een ongelijk, dat herstelling vereischt: eenen overste, een' wethouder, een' vorst smaad aandoen, is eene misdaad, die niet vergeven wordt: de majesteit van eenen koning beleedigen, tegen hem oproer maken, is een aanslag, die alle straffen verdient, wat zal het dan zijn zich tegen de majesteit van den Koning der koningen te verzetten?

2°. *Eene smadelijke verachting van het vermogen en Gods goedheid.* God is overal; overal ziet hij ons, hij is aanwezig bij al wat wij doen, hij doorgrondt al onze gedachten, hij hoort al onze woorden: en nogthans worden wij door niets wederhouden. Is dit hem wederom niet zeggen: Gij zijt hier, ik weet het, ik kan het minste niet doen, of gij zijt er getuige van, ik weet dit ook: er is niet aangelegen, ik wil de misdaad bedrijven, ja, die zelf onder uwe oogen bedrijven; wees er over vergramd zoo veel het u believen zal, laat uwen donder rommelen, open de afgronden onder mijne voeten: er is niets aangelegen, ik heb het besloten, ik wil mij voldoen. En wie is het, die alzoo met zijnen God handelt? Een aardworm, eene handvol asch, een weinig stof, een niet!

3°. *Eene snoode ondankbaarheid.* De eerste graad van ondankbaarheid, is geene dienst voor dienst, ten minste geene liefde voor

(1) Jerem. II. 20.

liefde te bewijzen, wanneer zulks mogelijk is. De tweede is, eenen weldoener en deszelfs goedheden vergeten. De derde is, de weldaden ontkennen en loochenen, en den weldoener verzaken. Gaan wij verder: de vierde, is het goed met kwaad loonen, en de liefde en weldaden met haat en boosaardigheid vergelden. Is er nog iets boven dit? Ja; de vijfde graad van ondankbaarheid is, zich tegen zijnen weldoener te verzetten, op het oogenblik zelfs, als hij ons met weldaden overlaadt. Is dit nu alles? Neen, de ondankbaarheid heeft nog eenen zesden stap te doen, er blijft haar nog de weldaad zelve over, welke zij ontvangt, te gebruiken om haren weldoener aan te vallen en te vervolgen. Laat ons nu tot u wederkomen; bestaat gij niet geheel door de weldaden van God? Van hem hebt gij alles; ieder oogenblik uws levens is eene gunst zijner barmhartigheid: het oogenblik, waarop gij deze bemerkingen leest, wat zeg ik, het oogenblik zelf, waarop gij zondigt, is eene genade van God, die u bewaart, die u onderschraagt. Wat zou er van u geworden, zoo hij u niet tusschen zijne armen, gelijk eene teedere moeder, hield? En gij verscheurt den boezem, die u voedt; en de gaven van uwen Schepper zijn de schichten, welke gij tegen hem werpt! Gij bedient u van zijne weldaden om hem te beledigen, en zijne gunsten worden in uwe handen het werktuig uwer ongeregtigheden!

Ach, heilige Maagd! wanneer ik de overgroote ondankbaarheid, en zoo vele booze

aanslagen, welke ik tegen mijnen God bedreven heb, overweeg, dan durf ik niets meer van zijne godvruchtigheid verhopē: doch, teedere Moeder! gij, die door de heilige Kerk de toevlugt der zondaars, de hoop der wanhopigen en de hulp der verlatenen genoemd wordt, wees mijne toevlugt, mijne hoop en mijne hulp. Ik voel mij aangevuurd, wanneer ik, in uwe onbevleete ontvangenis, den duivel onder uwe voeten zie. Het is voor u alleen niet, dat gij over de zonde gezegepraald hebt, het is om uwe kinderen aan uwe overwinning deelachtig te maken.

Per sanctam Virginitatem tuam, et immaculatam conceptionem tuam, purissima Virgo emunda cor meum et carnem meam.

O allerzuiverste Maagd! verkrijg mij door uwe heilige maagdelijkheid en uwe onbevleete ontvangenis de zuiverheid van ziel en ligchaam.

VOORBEELDEN.

In het jaar 1585, in de eerste dagen van December, bevonden zich omstreeks vijfduizend Spanjaarden van het katholieke leger, in de oorlogen van Vlaanderen, tusschen Bommel en 's Hertogenbosch ingesloten, doordien de Hollanders, met den dijk der Maas door te steken, het land onder water hadden gezet. Sedert vijf dagen begonnen zij reeds gebrek aan levensmiddelen te hebben; de koude verdubbelde, de overstroming nam toe, en bragt hen meer en meer in het naauw;

hunne vijanden, die in getal hen verre overtroffen, hielden hen met meer dan honderd schepen ingesloten, en meenden dat zij hen reeds overwonnen hadden: eindelijk waren zij, zonder eenig reddingsmiddel verloren, indien de heilige Maagd hen niet ware te hulp gekomen. Een Spaansch soldaat, de aarde omdelvende om eene verschansing voor eene kerk te maken, ontdekte eene schilderij, die de Onbevleete Ontvangenis verbeeldde en die nog versch geschilderd scheen. Op die ontdekking komen al zijne medegezellen toegelopen en denken in dezen heiligen vond een heilzaam voorteken te ontmoeten; zij spoeden zich om processie's gewijze deze schilderij in de kerk te dragen: en doen belofte van zich aan de vereering der Onbevleete Ontvangenis toe te wijden indien zij hunne verlossing verkregen: en ziet, in deze omstandigheden, toen alle middelen gansch hopeloos waren, en op het oogenblik van onvermijdelijk in de handen der vijanden te vallen, was deze belofte niet vruchteloos. In den nacht zelven van den feestdag van O. L. V. Ontvangenis, verdreef een geweldige wind een deel des waters, en deed het overige zoo sterk bevrozen, dat de Hollanders slechts den tijd hadden, om door geweld van roeijen en werken, met hunne schepen de Maas binnen te loopen, om zelven in het ijs niet ingesloten te worden. De Spanjaarden, dooreene zoo gelukkige gebeurtenis aangemoedigd, laten al hun geschut, uit hunne verschansin-

gen er op los gaan; en 's anderendaags was het ijs, hetwelk maar tot hunne verlossing scheen gemaakt te zijn, geheel gesmolten en opende eenen doortogt aan het katholieke leger om het met een groot getal booten af te halen en in eene plaats van veiligheid en rust te brengen.

De soldaten, vol dankbaarheid voor de weldaden, welke zij van den hemel ontvangen hadden bragten het beeld van de heilige maagd hunne beschermster, met zich mede. Weinigen tijd daarna wekte hun overste, Franciscus Bobadilla, kolonel, vermaard door zijnen adeldom en zijne krijgsdaden, hen op om een genootschap op te rigten, hetwelk de vergadering der soldaten van de onbevleete ontvangenis der heilige maagd genaamd werd. Dit voorbeeld werd in België gevolgd en ging daarna over in Spanje, alwaar de soldaten in hunne garnizoenen dergelijke vergaderingen invoerden.

Deze gelukkige gebeurtenis werd op vier schilderijen afgebeeld, welke men plaatste in de koninklijke kapel van O. L. V. van den Rozekrans, opgericht in 1594, door het Spaansche krijgslager, naast de kerk der Paters Predikheeren te Brussel, tot dankzegging voor de door hen behaalde overwinningen.

(*Strada*, Oorlog van Vlaanderen.)

De drie staten van Braband bewezen eene bijzondere eer aan de onbevleete ontvangenis der allerheiligste Maagd Maria, in

het jaar 1659. Dit wordt aldus verhaald in eene oorkonde van dien tijd.

De gouverneur-generaal der Belgische provinciën, de markgraaf van Caracena, gaf het verlangen te kennen, hetwelk hij had, dat de staten van Braband, naar het voorbeeld van den koning van Spanje en van vele andere koninkrijken, provinciën, hooge scholen en geestelijke orden, zouden beloven, de onbevleete ontvangenis der allerheiligste Maagd Maria voor te staan, zoolang als de heilige Kerk het tegenstrijdige niet zoude leeren, en niet toe te laten, zooveel het in hunne magt zoude zijn, dat die godvruchtige meening door woorden of daden zoude tegengesproken worden. De Aartsbisschop van Mechelen, deed hun dit voorstel op verzoek van den gouverneur in de algemeene vergadering der staten, gehouden den 28 November 1659. Men antwoordde hem denzelfden dag, en er werd eenstemmig besloten, dat de plegtigheid op den aanstaanden feestdag, Onze Lieve Vrouw Ontvangenis plaats zoude hebben.

De Aartsbisschop verzocht alsdan den hertog van Aarschot en van Aremberg, de burgemeesters der drie hoofdsteden van Brabant, Leuven, Brussel en Antwerpen, den last aan te nemen van die beloften in naam der drie staten te doen. Zij aanvaardden den last, en gingen dientengevolge den 8 December, vergezeld van de raadpensionnarissen van Brussel en Antwerpen en van de twee griffiers der staten, naar de koninklijke kapel van den H.

Rozekrans, in de kerk der Predikheeren te Brussel, waar de abt Van Parck, aartskapellaan van den Koning, als hertog van Brabant plegtig de Mis zong. Na het Evangelie predikte pater Fresneda der societeit van Jesus, koninklijk predikant over de onbevleete ontvanging, met die diepe geleerdheid en uitmuntende welsprekendheid, welke men altijd in hem bewonderde, en die hem onder de vermaardste redenaars van zijnen tijd gesteld had. Na de Mis ging de Aartsbisschop met den hertog van Aarschot en van Aremberg, de gemelde burgemeesters, raadpensionnariissen en griffiers tot voor het Altaar, en sprak, in naam der drie staten, de plegtige belofte uit, in bijzijn van den markgraaf en de markgravin van Caracena, als ook van de voornaamste veldoversten, ministers en dames van het hof, die deze plegtigheid bijwoonden.

(Bruxelles illustré.)

In het jaar 1683 hadden de Turken, trotsch op de zegepraal, die zij op de Keizerlijken behaald hadden, besloten, hunne overwinningen tot over den Donau, en zelfs tot over den Rijn voort te zetten. Hunne talrijke benden trokken reeds op Weenen aan, om die hoofdstad te belegeren. Alles vlugtte bij hunne aankomst, en de keizer zelf, Leopold I, zich te magteloos oordeelende om dien geweldigen aanval tegen te houden, had in allerijl zijne hoofdstad verlaten. Terwijl hij de eene poort uittrok, naderden de barbaren de andere.

Aanstands is hun plan gemaakt, hunne legerplaats is gekozen, hunne batterijen zijn gesteld en de loopgraven, zelfs voor O. L. V. Hemelvaart geopend, worden met eene ongelooftelijke snelheid voortgezet; tot overmaat van ongeluk, raakt er eene kerk in brand, en het wapenhuis wordt ook door het vuur bedreigd; geheel de krijgsvoorraad scheen verloren, en eene schrikkelijke uitbarsting kan de vreeselijkste onheilen na zich slepen. Maar Maria zal diegenen, welke haar onophoudelijk en met het grootste vertrouwen aanroepen en zich in hare armen werpen, niet verlaten; op den dag harer hemelvaart houdt het vuur op, en de moed en de hoop herleven in de verslagene harten.

Intusschen vervolgden de Turken hunne onderneming met eene ongelooftelijke snelheid; hun schrikkelijk geschut deed dag en nacht eene hagelbui van bommen en kogels op de stad regenen; hunne werken waren op den 31 Augustus zoo ver gevorderd, dat de soldaten van beide zijden in de gracht met de stormpalen vochten. Weenen, dit bolwerk van het Christendom, reeds bijna tot asch gebragt, ging onder het juk der Ottomansche goddeloosheid vallen! Doch wat kan een waar vertrouwen op de Moeder Gods niet bekomen? Op den dag harer geboorte verdubbelden de inwoners en soldaten hunne gebeden en op denzelfden dag ontvangen zij eene buitengewone tijding van eenen schielijken en gewissen onderstand. Inderdaad, welhaast ziet

men op de naburige bergen vaandels wapperen, het was de beroemde Sobieski met zijne Polen, hun getal is klein, wel is waar, maar de gunst des hemels, door de godsvrucht der soldaten en van hun opperhoofd verkregen, gaat hen den geesel der barbaren en de verlossers van Weenen maken. Den 12 des morgens woont Sobieski het heilig Misoffer bij, hij dient dit zelf op zijne knieën en met de armen kruiswijze uitgestrekt; hij communiceert, hij stelt zich zelve en zijne krijgslieden onder de bescherming der heilige Maagd, ontvangt met hen uit naam van den Paus, eenen plegtigen zegen, en vol vuur en nieuw vertrouwen, roept hij uit: *Laat ons nu optrekken onder de almogende bescherming van de Moeder Gods.* Alras heeft het kleine leger de uitgestrekte legerplaats der ongelooovigen, hunne talrijke escadrons en hun bliksemend geschut in het gezigt; door de eerste beweging eener onwillekeurige vreë bevangen, begrijpen en bekennen de Polen dat God alleen hun de overwinning geven kan; maar zij hebben met geloof en door de voorpraak van Maria gebeden; zij zijn reeds verhoord. De chan der Tartaren, verschrikt door het geweld van den eersten aanval, trekt terug en begeeft zich met haast op de vlugt, de grootvisier wijkt ook, en is gedwongen hem woedend van razernij te volgen; weldra is de wanorde volkomen, het slagveld is bezaaid met doode lichamen, de Donau verzwelgt in zijne golven duizende vlugtelingen,

al de krijgsvoorraad, het geschut, de standaard zelfs wordt de buit des overwinnaars.

Intusschen doet Sobieski met den keizer zijne intrede in Weenen, en vol dankbaarheid voor de genade, die hij daar zoo even ontvangen had, heft hij zelf den lofzang *Te Deum* aan. Sedert dien tijd deed die godvruchtige monarch altijd een beeld van O. L. V. van Lorette met zich dragen, dat op eene wonderbare wijze gevonden was; men zag bij hetzelfde twee Engelen, die eene kroon boven het hoofd van Gods Moeder hielden; zij droegen eenen rol, waarop in het latijn de volgende woorden stonden: *Door dit beeld van Maria zal Joannes overwinnaar zijn.*

En wij ook, beminde Theotimus, ondanks al de woede der vijanden onzer zaligheid, zullen altijd zegepralen, indien wij onze toevlugt tot de Koningin des hemels nemen.

OEFENING.

Neem, in de bekoringen, uwe toevlugt tot de onbevleete Moeder Gods; die woorden alleen: Maria is zonder zonden ontvangen geweest, zijn toereikende om den vijand onzer zielen op de vlugt te drijven.

VIERDE DAG.

GEBOORTE VAN MARIA.

Wie is degene, die zich verheft even als een opkomende dageraad, glinsterende als de maan, uitgelezen als de zon, geducht als een

leger, dat inslagorde staat (1)?.. O, verheugt u, ongelukkige Adam's kinderen! beurt het hoofd op, want uwe verlossing is nabij. Beminde Theotimus, groot is de blijdschap van eenen reiziger, die in het midden van dikke duisternissen dwaalt, wanneer hij, na lang buiten zijnen weg gedood te hebben, zonder te weten waar hij gaat en met gevaar van honderdmaal het leven te verliezen, schielijk de maan ziet opkomen, welker bevallig licht zijne voetstappen bestraalt en hem in zijnen schrik gerust stelt! Groot is de vreugde van eenen ongelukkigen gevangene, die langen tijd in eenen duisteren kerker zit opgesloten, wanneer hij eindelijk de eerste stralen van den dag zijner verlossing ziet verschijnen. Dusdanig en nog veel grooter moest de blijdschap der aarde zijn, in de geboorte van Maria, die aangename morgenstond, die troostendester, welke de goddelijke zon van regtvaardigheid aankondigde. »*Rampzalige nakomelingschap van schuldige ouders*, roept de heilige Bernardus uit, *een man en eene vrouw hebben ons vele onheilen berokkend; maar een andere man'en eene andere vrouw, een God mensch en eene Maagd, Moeder des Scheppers hebben het ons in ruime mate vergoed.*»

Toen de gelukkige tijding der geboorte van Maria in het voorgeborgte der hel aan de Heiligen der oude wet gebragt werd, gelijk men er niet aan twifelen kan, met welke vreugd moesten zij opspringen, ziende dien

(1) Cant. canti. vi. 9.

dag des Zaligmakers, welken zij van verre groetten, zoo als de apostel zegt? »O mijne eerste ouders, komt: roept de heilige Bernardus uit, komt o heilige aartsvaders, heilige profeten, komt in het huis van Joachim en Anna, huis, gelukkiger dan dat van Obedom, dan de tempel zelfs van Jerusalem, vermits hetzelfde de ware ark des verbonds bezit, schaaft u rondom de wieg van de Koningin des hemels en der aarde. Zie daar de ster van Jacob, de zon der zaligheid zal haar van nabij opvolgen. Gezamenlijk zeggen wij haar met de heilige Kerk: O Maagd, Moeder Gods, uwe geboorte is eene blijde tijding voor geheel het wereldrond geweest, omdat gij degene zijt, die den Zaligmaker, welke ons van de vervloeking verlossen en ons met zegeningen zal vervullen, moet ter wereld brengen.»

STRAFFEN DER ZONDEN.

Meditatie of overweging.

Beminde Theotimus, indien de geboorte van Maria de aarde verheugt, omdat zij den ondergang van het rijk der zonde aankondigt, zoo verwoest integendeel de zonde geheel de wereld, door al de rampen, welker bron zij is. Overwegen wij die jammerlijke uitwerkselen.

10. De zonde is de oorzaak geweest van den val van Lucifer en van de engelen, die zijnen hoogmoed nagevolgd en zich medeplichtig in zijnen opstand gemaakt hebben. Toen de zuivere geesten uit de handen

van hunnen Schepper kwamen, glinsterden zij van glorie. O God, welke glans! welke schoonheid! welke wonderbare volmaakt-heden! *O Lucifer! hoe zijt gij toch uit den hemel gevallen* (1)? Ach beminde Theotimus, in plaats van eer aan God te geven, beschouwde hij zich met hoogmoed, en, bedwelmd door zijne eigene heerlijkheid, zeide hij in zijn hart: *Ik zal opklimmen, ik zal gelijk zijn aan den Allerhoogste.* (2) Hij zeide het, en duizende wederspannige engelen zeiden het met hem; en zie, welke wanorde onstaat er op dien stond! welk een ijs-selijk en treurig voorval! de sterren vallen uit den hemel, en de hel opent zich om hen te ontvangen. Mijn God, zal ik het durven zeggen, zij zijn in grooter getal dan de zandkorrels aan de oevers der zee, — dit baat niet, zegt de Heer, zij hebben allen gezondigd, zij zullen allen gestraft worden: het getal der pligtigen verschrikt mijne regtvaardigheid niet. — Mijn God, zij zijn het schoonste werk uwer handen. — Het is waar; maar dit schoone werk is nu met de zonde besmeurd. — Het is maar eene zonde van gedachte. — Maar ééne zonde, o mensch! weet gij dan niet dat ééne zonde alleen al mijne volmaakt-heden aanrandt; dat ééne zonde, als zij groot en vrijwillig is, genoegzaam is om dengenen, die dezelve bedrijft, het eeuwige voorwerp mijner wraak te maken? — Helaas! ik die op zoo vele wijzen gezondigd, die u zoo vergramd

(1) Isai. xvi, 21. (2) Ibid. xvi, 14.

heb, niet alleen door gedachten, maar ook door woorden en werken, wat zal ik zeggen, o mijn God! al had ik slechts ééne doodzonde bedreven, maakt die misdaad mij dan niet gelijk aan Lucifer! Hij had noch het kruis, noch de hel om zich te wederhouden; maar ik heb u vergramd, ofschoon ik die beide voorwerpen zag. — O God aller barmhertigheid, welke eene goedheid, dat gij mij gespaard en zoolang verdragen hebt!

2°. Ziehier een nieuw tafereel: het aardsche paradijs, hof van wellusten, waar het altijd lente is: verblijf van vrede en heil. De koning van dat schoone rijk is Adam, Adam, het meesterstuk van des Scheppers handen, het bevoorregte voorwerp zijner liefde; Adam onschuldig en gelukkig! Al wat hem omringt, erkent hem voor meester, en gehoorzaamthet hem met liefde, hij geniet eene onveranderlijke gezondheid, zijne bloeiende jeugd moet immer duren. De volmaaktheden der godheid schijnen in zijne ziel uit, even als in eenen vlekkeloozen spiegel. Welke verlichting in zijn verstand, welke levendige gevoelens van erkenntenis in zijn hart, welk gebied over zijne hartstogten! welke zoete neiging wekt hem op tot de deugd! Door zijn trouw kan hij een zoo groot geluk aan zijne nakomelingen overmaken, voor hem en voor hen is het slechts de voorsmaak van een oneindig verhevener geluk, van het geluk van God, waaraan zij eens moeten deelachtig zijn. Dan helaas! welk eene droevige verandering! Adam over-

treedt het gebod van zijnen Schepper en God, en aanstonds verandert alles in en rondom hem. In zijne ziel ontstaan de ongeregeldheid der hartstogten, en die twee diepe en doodelijke wonden: de onwetendheid en begeerlijkheid, de hartstogten, waaraan 's menschen hart ter prooi is, de gramschap, het verdriet, de oplopendheid, de nijd, de haat, en die overstroming van onheilen, welke zij na zich slepen, tweespalt, de oorlogen, de doodslagen: onwetendheid, die het verstand van den mensch met de dikste duisternissen vervult; de begeerlijkheid, die woedende neiging tot het kwaad, die het menschelijk hart zoo vruchtbaar maakt in boosheid, en die de heiligste zielen doet zuchten: rampzalige bronnen, die de aarde met dwalingen en gruwelen overstroomd hebben, en die, om er een treffend voorbeeld van te geven, van Frankrijk, gedurende de omwenteling een schouwtooneel van buitensporigheden en afgrijselijkheid gemaakt hebben. Rondom hen komen al de geesels, al de rampen, die den mensch van alle kanten aanranden; de hagelbuijen, de onweders, de aardbevingen, de hongersnood, de brandstichtingen, de ziekten, de pest, eindelijk de dood, dat ijselijk loon der zonde: *Stipendia peccati mors* (1)! Ziedaar, tot het einde der wereld, zoo lang er een druppel van Adams bloed in de aderen van den laatsten zijner nakomelingen zal vloeijen, ziedaar de gevolgen éener zonde. Ongeluk-

(1) Rom. VI, 23.

kige zonde! rampzalig oogenblik! de engel, veroordeeld voor eene enkele gedachte! de mensch vervloekt om ééne ongehoorzaamheid! Welken afschrik zou men niet hebben van eenen vergiftigden drank, waarvan één druppel toereikend zou wezen om de pest door geheel de wereld te verspreiden; en ik bedrijf zoo gemakkelijk die zonde; ik vermenigvuldig dezelve sedert zoo langen tijd, ik vergeeth haar zoo ligtelijk, ik biecht dezelve zoo onverschillig, ik heb er een zoo flauw leedwezen over, ik hervul zoo schielijk in dezelve!

3°. Gaan wij verder, beminde Theotimus, dalen wij neder tot in den afgrond, welken de zonde gegraven heeft. Beschouw met mij die eeuwige vuurovens, dat onmeetbaar vat, waarin, volgens de uitdrukking van het boek der openbaring, de wijn van Gods gramschap geperst wordt, die onvermoeide onmeedoogen-de beulen: God behoeft u, mijn zoon, van in hunne handen te vallen. Zie, met welke gestrengheid uwe zonde gestraft wordt. Ja, uwe zonde, welke u beheerscht, welke zij ook zij, de godslastering, de onzuiverheid, de onmatigheid. Beschouw met aandacht, gij zult dui-zende verdoemden zien, die geene andere zonde uit te wischen hebben dan de uwe: en die zonde maakt hen voor altijd de levende slagtoffers van een eeuwig vuur. Overweeg met ernst deze woorden: *Een eeuwig vuur. Een vuur*, wat is er pijnlijker! *Eeuwig*: welke schrikkelijke en eindelooze toekomst! *Een vuur*, bij welks vergelijking het onze slechts

rook is. *Eeuwig*: in vergelijking van die eeuwigheid zijn duizende eeuwen maar een stipje. *Een vuur*, dat doordringt tot in de ingewanden, tot in het merg der beenderen, de verworping is er geheel van doordrongen, hij ziet niets dan vuur, hij ademt niets dan vuur; het vuur komt uit zijne oogen, uit mond, neus en ooren. *Eeuwig*, niet honderd, duizend of millioenen jaren, maar altijd, altijd, zoo lang God God zal zijn. Voeg deze twee woorden samen: een eeuwige vuur, waarin men zal moeten branden, onophoudelijk branden, zonder tusschenpozing branden, zonder einde branden, voor altijd branden: ziedaar het lot der verworpingen in de hel, dag en nacht, van den morgenstond tot den avond, van het eene jaar tot het andere, van eeuw tot eeuw, in alle eeuwigheid branden!... Geloofst gij dit? nog eens, geloofst gij dit?... Gij gelooft het, zegt gij, het is gedaan, gij zult niet meer zondigen. *Memorare novissima tua et in aeternum non peccabis* (1). Beloof het aan Maria, en smeeke hare hulp af om aan uwe belofte getrouw te blijven.

VOORBEELDEN.

Dit voorbeeld is getrokken uit de schriften van den vermaarden Gerson, kanselier der universiteit van Parijs. Thomas van Cantimpré (2), leerling zijnde, was in naauwe vriend-

(1) Eccli. vii, 40.

(2) De vermaarde Thomas van Cantimpré, geboren te Saint-Peeters-Leeuw, bij Brussel, was eerst kano-nik-regulier van den H. Augustinus in de abdij van Cantimpré, bij Kamerijk, daarna kloosterling van de orde van den H. Dominicus.

schap met eenen jongeling van aanzien, die in eenen hoogen graad al de deugden bezat, welke men in dien ouderdom kan wenschen. Gelukkig ware deze laatste geweest, hadde hij tot het einde toe den schat zijner onschuld behouden! doch door een ongeluk, hetwelk helaas! maar al te dikwijls voorkomt bij de jongelieden, knoopte hij vriendschapsbetrekkingen aan met eenen medeleerling, die aan de schandelijkste driftten was overgegeven, en die in zijn hart het onzuivere vuur ontstak, waardoor het zijne verslonden werd. Weldra door het slechte voorbeeld medegesleept, wierp hij zich ook in alle ongebondenheden. Zijne vrienden en Thomas met hen, verwonderd, bedroefd over eene zoo schielijke en zoo beweenenwaardige verandering, praamden hem teederlijk, en smeekten hem op den goeden weg, dien hij verlaten had, weder te keeren. Hunne aanmaningen waren te vergeefs, hunne gebeden hunne tranen waren vruchteloos. God sprak op zijne beurt, maar hij sprak met die stem, welker geluid schrikkelijker is dan het gerommel des donders. Op zekeren nacht, terwijl hij zeer vast sliep, werd hij met eenen doodelijken angst bevangen, en, daardoor ontwaakt, schreeuwde hij op eene vervaarlijke wijze. Geheel het huiskomt in beweging, men haast zich om hulp toe te brengen, men vraagt hem welke zijne ziekte is, hij antwoordt niet dan door nieuw geschreeuw. Men gaat eenen priester halen, die hem aanmoedigt om op God te denken

en hem de vergiffenis zijner zonden te vragen, doch het was vruchteloos. Die ijverige herder verdubbelt zijne pogingen, en voegt de tranen bij de hartroerendste woorden. De stervende werpt verwarde blikken op hem en zegt hem met eene jammerlijke stem: *Wee hem, die mij verleid heeft, te vergeefs zou ik den naam van God aanroepen; ik zie de hel open om mij in te zwelgen.* Een oogeblik daarna keert hij zich naar den anderen kant, als willende nieuwe vermaningen schuwen;... hij stierf in wanhoop, en begon van in deze wereld de wreede loopbaan, die hij in de andere ging voltrekken. Ziedaar, Theotimus, wat de zonde te weeg brengt: ziedaar ook, wat de gevolgen van kwade gezelschappen zijn!

Dit eerste voorbeeld is schrikkelijk: zie hier een tweede, dat in staat is, om het bloed in de aderen te doen verstijven.

Een jonge leerling werd als een voorbeeld van wijsheid en godsvrucht aangezien; hij naderde dikwijls tot de heilige Sacramenten, en deed zulks op eene stichtende wijze. Op zekeren zondag des morgens, toen hij ter kerk ging, had hij het ongeluk twee zijner medegezellen te ontmoeten, die op verre na zoo deugdzaam niet waren als hij. Deze verzochten hem met hen het ontbijt te nemen in een van die huizen, welke de school der ledigheid, en menigmaal die der ongebondenheid zijn. Hij wederstaat eerst kloekmoedig, men valt hem heviger aan, hij blijft nog standvastig. Men doet hem eene soort van

geweld aan, hij gaat er eindelijk binnen, gelijk Alippus in het amphitheater, dat is te zeggen, dat hij er eerder in getrokken werd dan er inging. Men zet zich aan tafel, hij drinkt eerst uit dwang, allengskens met smaak. Zijn verstand wordt ongevoelig belemmerd, in die zoo rampzalige omstandigheid trekt een verleidend voorwerp zijne oogen op zich, en doet hem in de schandelijkste misdaad vallen. O mijn God, hoe verschrikkelijk zijn uwe oordeelen! hoe ondoorgrondelijk zijn uwe wegen! (1) De pligtige wordt verrast, en hij sterft, doorstoken met een moorddadig staal, terwijl hij de zonde bedrijft. De twee medegezellen van dien jongeling, getroffen, verschrikt door een zoo rampzalig einde, zeiden de wereld vaarwel, gingen in een klooster om zich daar aan al de strengheden van een boetvaardig leven over te geven, en tot hunnen laatsten levensstond eenen zoo beklagenswaardigen dood te beweenen, die het gevolg hunner trouwlooze raadgevingen was.

(Christelijke scholier, door M. Collet.)

OEFENING.

Maak het voornemen van nooit te gaan slapen in eenen staat, in welken gij niet zoudt willen sterven; in slaap vallen met eene doodzonde op het geweten, is zich in gevaar stellen van in de hel te ontwaken

(1) Rom. xi, 33.

VIJFDE DAG.

GEBORTE VAN MARIA.

Beminde Theotimus, indien er eene groote vreugd onder de gelukzaligen ontstaat over eenen zondaar, die zich bekeert, welke moet dan hunne blijdschap en vreugd geweest zijn in de geboorte van haar, die de deur des hemels moest wezen voor zoo vele zielen, die door hare alvermogende bescherming zoo vele millioenen zondaren uit de afgronden der ondeugd moest halen, en hen aan de straffen der verworpelingen onttrekken! Verbeeld u de vreugd der volkeren in de geboorte van den vorst, die de kroon des rijks moet erven: welk gejuich! welke verrukking! welke blijde feesten! Oordeel daaruit over de vreugde der gelukzaligen over de geboorte van haar, die hunne Koningin moet zijn, en wier troon reeds bereid is boven al de engelenreijen, naast dien van haren aanbiddelijken Zoon. Lucifer en zijne wederspannige legioenen hebben in het verblijf der gelukzaligheid vele ledige plaatsten gelaten. De goddelijke majesteit is grootelijks beleedigd geweest door de zonde van den mensch, troost u, trouwe Engelen, des Heeren heerlijkheid zal welhaast overvloedig hersteld worden door den Godmensch, welke eene Maagd-Moeder aan de wereld geven zal, en het is aldus dat Maria's geboorte den hemel verheugt, daar in tegendeel de zonde hare rampzalige uitwerkselen tot in het rijk van God doet gevoelen.

UITWERKSELEN DER ZONDE OP ONZEN HEER
JESUS CHRISTUS.*Overweging.*

Beminde Theotimus, gij hebt gezien, dat de zonde tot aan den troon der allerheiligste Drievuldigheid opgestegen is; zij heeft, om zoo te spreken, haren helschen klauw geslagen op de Engelen, die geesten, bestemd om het hemelhof te versieren en den lof van God te zingen, welken zij aanschouwen. Zie haar nu den tweeden persoon van de aanbiddelijken Drievuldigheid aanranden, den Zoon Gods, op zekere wijze, uit zijne rust en glorie rukken, om hem van den hemel in eenen stal, van de krib op het kruis te brengen, en hem aan een schandhout te nagelen. Gij ijst van schrik op het aanschouwen van de straffen der hel, ik sidder nog meer op het aanschouwen van een kruisbeeld, omdat het mij drie schrikkelijken waarheden voor oogen stelt.

1. *Het lijden van Jesus Christus, veroorzaakt door de zonde.* Gij valt in beschuldigingen uit tegen de wreedheid der Joden: gij bedriegt u, de ware beul des Zaligmakers is de zonde, mijne en uwe zonde, beminde Theotimus. Al hadt gij er slechts ééne bedreven, dan zou er echter een God tot slagtoffer noodig zijn om dezelve uit te wisschen. Waarom dat? Omdat alle zonde, die eene oneindige majesteit beledigt, niet kan uitgewischt worden, dan door de oneindige verdiensten der voldoeningen van eenen God. Ja, beminde

Theotimus, al vereenigdet gij de gebeden van alle Heiligen, het bloed van alle martelaars, de liefde van alle Engelen, al voegdet gij er zelfs alle verdiensten der allerheiligste Maagd bij, schrikkelijke, doch waarachtige zaak; dit alles, gescheiden van de verdiensten van Jesus Christus, zou niet toereikend zijn. Indien God zoo veel werelden uit het niet trok als men zandkorreltjes op de oevers der zee ziet: indien al die werelden bewoond waren door zielen, zoo waardig als de heilige Moeder Gods, indien die zielen geheele eeuwen doorbragten met vasten, bidden, het hoofd met asch bestrooid en in haren kleederen; indien iedere dier zielen al de pijnigingen der hel doorstond; al dit lijden, al die verdiensten, opgewogen met het gewigt des Heeren, zou te ligt zijn tegen die enkele zonde. Nog eens gezegd, de Zoon Gods moest zich met al onze ongerechtigheden beladen. Van het oogenblik, dat hij dien last op zich nam, ziet de eeuwige Vader in hem zijnen welbeminden Zoon niet meer; hij aanschouwt niet dan onze misdaden, welke hij op zich genomen heeft, en eindelijk dit slagtoffer der zonde vindende, hetwelk hij sedert vier duizend jaren eischte, werpt hij al de schichten zijner regtvaardigheid op hem: hij slagtoffert hetzelfde tot herstelling zijner beleedigde glorie, en tot uitwisching der zonde van den mensch. Bij gevolg moogt gij zeggen, als gij een kruisbeeld ziet: dit is mijn werk, dit was noodig om mijne zonden uit te wischen, zoo denkt men

in den hemel over de zonde zoo heeft God den schijn der zonde in zijnen schuldvrigen Zoon behandeld. Niettegenstaande dit alles, wij, die de ware pligtigen zijn, wij noemen de zonde nog eene beuzeling, eene tijdkorting, eene onbedachtheid, eene vergeefelijke zwakheid. Ik verlaat deze wereld, zeide de heilige Magdalena de Pazzi op haar sterfbed, zonder een schrikkelijk geheim te hebben kunnen begrijpen, hoe men zoo gemakkelijk de zonde kan bedrijven, daar zij aan Gods Zoon zoo duur gekost heeft.

2°. *Het lijden van Jesus Christus vernieuwd door de zonde.* Het H. Misoffer is eene gedurige vernieuwing van het lijden des Zaligmakers, vernieuwing, die door onzen Heer zelf ingesteld is, tot verheerlijking van zijnen Vader en tot zaligheid der menschen. Maar de zonde werkte eene andere vernieuwing uit, die God beleedigt en vergramt, de menschen verdoemt, en daardoor voor onzen goddelijken Verlosser oneindig pijnlijker is dan zijn bloedige dood! De allerheiligste Maagd verscheen op zekeren dag aan de heilige Coleta (1) toen zij voor de zondaren bad, en zeide haar, terwijl zij haren gansch verscheurden en verwonden Zoon toonde: „Mijne lieve dochter, heb deernis met mij en bijzonderlijk met mijnen Zoon, zie op welke wijze de zondaren mijnen Zoon mishandelen; zie daar den staat, tot welken zij hem brengen ,

(1) De heilige Coleta, hervormster van de orde der Heilige Clara, stierf te Gent in haar klooster van Bethlehem den 6 Maart 1447.

zie hoe zij hem op nieuw kruisigen en hem doen sterven. »Millioenen zielen worden alle dagen voor Jesus als zoo vele Calvarie-bergen, en er worden zoovele kruisen opgerigt als er doodzonde bedreven worden. Onze Zaligma-ker is door zijne apostelen verlaten en verloochend geworden: hoe vele lasse afgevalle-nen, hoe vele ware apostaten zijn er, die hem verraden, die hem loochenen op de stem van het menschelijk opzigt? Hij is verkocht ge-weest door Judas: hoe vele Judassen zijn er, die hem dagelijks verkoopen, niet aan de Jo-den, maar aan den duivel; niet voor dertig zilveren penningen, maar voor een nog veel ellendiger gewin; voor wat ijdele eer, voor een voorbijvliegend vermaak, voor een ver-maak, dat zoo dikwijls bitter, en bijna altijd schandelijk is! *Wat zult gij mij geven, en ik zal hem u leveren.* (1) Hij is aan zijne vij-anden geleverd geweest door eenen kus: en hoe velen zijn er, die onder den schijn van godsvrucht een hart verbergen, dat geheel voor de ondeugden is, en die tot Jesus in zijn heilig Sacrament naderen, om hem aan den duivel over te leveren! Men heeft Barabbas voor hem gesteld; en wat stelt men alle dagen niet voor hem! Hij klaagt er over door den mond van zijnen profeet: *Waarbij hebt gij mij vergeleken! wat hebt gij tegen mij in de weegschaal opgewogen?* (2) Helaas! men moet het zeggen, o God, men geeft zich zelfs den tijd niet om u op te wegen! zoo haast de

(1) Matth. XXVI, 18. (2) Isai. XLVI, 5.

bekoring zich aanbiedt, heeft men aanstonds zijn deel gekozen. Men jaagt Jesus uit zijn hart: dat hij vertrekke, dat hij plaats make voor mijn vermaak. — Maar weet gij wel, zegt de Zaligmaker, dat het mij voor den tweeden maal zal doen sterven? dat gij mij op nieuw gaat kruisigen? — Wel nu! dat hij gekruisigd worde, als ik mij zelven maar voldoe. Maar wat kwaad heb ik u toch gedaan? welke reden hebt gij, mijn zoon, om mij te haten en te vervolgen? — De reden hiertoe is mijn vermaak, en indien hij om mijn vermaak moet gekruisigd worden, ik herhaal het, dat men hem kruisige, *crucifigatur*. (1) Waar zijn wij nu, beminde Theotimus, en welke gedachte moeten wij van de zonde en van ons zelven hebben! Zoo vele doodzonden, zoo vele kruisigingen voor den Zaligmaker. Tel nu eens uwe zonden op, welke gij sedert het eerste gebruik uwer rede tot op dit oogenblik bedreven hebt!

3°. *Het lijden van Jesus Christus door de zonde vernietigd*. Wat mogt een God Zaligmaker, na eene zoo heilaanbrengende verlossing niet hopen! Indien één woord van hem genoeg is geweest om de wereld te scheppen, welke vruchten moest hij niet verwachten van zoo veel arbeids, van zoo veel zweets, van zoo vele tranen, van zoo veel vergoten bloed? Ondertusschen, hoe veel zielen, voor welke hij gestorven is, hebben ge-

(1) Matth. xxvii, 22.

weigerd, en weigeren alle dagen, voordeel met zijn lijden te doen! Aanbiddelijke Zaligmaker, te vergeefs dan hebt gij u uitgeput, indien de zonde uw lijden vruchteloos maakt. Wat zeg ik, vruchteloos? zij maakt het nadeelig en rampzalig; van een heilzaam geneesmiddel maakt zij een doodelijk vergift. Wat is zondigen sedert den dood van den Zaligmaker? Zijn bloed onteeren, hetzelve met de voeten trappen, met de Joden roepen: *Zijn bloed kome over ons!* (1) Toen de keizer Julianus voelde dat hij doodelijk gewond was, vatte hij het bloed, dat stroomsgewijze uit zijne wonden liep, in zijne handen, en wierp het naar den hemel, terwijl hij deze, ijselijke godslastering uitbraakte: *Gij hebt overwonnen Galileër.* En gij, zondaar, gij werpt niet uw bloed, maar dat van Jesus naar den hemel, om het op u te doen nedervallen, en gij roept niet: *Gij hebt overwonnen Galileër, maar: Gij zijt overwonnen, en mijne zonde zegepraalt over uw lijden.* Zoo wordt door onze boosheid de goddelijke goedheid getergd; zoo krijgt de zonde de overhand tegen God zelve, en zoo wordt de overvloed van het bloed van eenen God bedekt door den overvloed der boosheid; zoo komt de duivel, hoewel op den Calvarie-berg overwonnen, wederom met onzen Heer den spot drijven. Ziet gij wel, zegt hij stout tot den Zaligmaker, ziet gij wel die talrijke aanhangers

(1) Matth. XVIII, 25.

welke mij volgen? Ik heb geene kaakslagen voor hen ontvangen, ik ben niet gegeeseld, noch met doornen gekroond, noch gekruisigd geweest uit liefde, tot hen; hetgeen ik hun geef is zeer weinig, of veeleer ik geef hun niets dan valsche hoop voor dit leven, in afwachting van het vuur der hel; en nogthans putten zij zich uit om mij te dienen. En gij, met uwe moeite, met uw lijden, uwen dood, uwen hemel, wat hebt gij gewonnen? waar zijn diegenen, die zoo veel voor u doen, als er voor mij gedaan wordt? Ach! goddelijke Jesus, het zijn die ijdele lasteringen en bespottingen van den duivel niet, die uw hart bedroeven, het is het verlies van zoo vele zielen, welke gij voor duren prijs vrijgekocht had. Ziedaar ongetwijfeld den bitteren kelk, waarvan gij in den Hof der Olijven spraakt: *Vader, dat deze kelk van mij verwijderd worde.* (1) Ziedaar, waarom gij, stervende, dit zoo pijnlijk geroep ten hemel stierdet, in den naam van die on dankbaren, die de vruchten uws lijdens voor zich zouden vernietigen: *Mijn God, waarom hebt gij mij verlaten?* (2) O zonde, het afgrijselijkste allermonsters! Heilige Maagd, Moeder van smarten, kan men, na zoo veel tranen aan Jesus, en bij gevolg aan u zelve gekost hebben, dan nog op uwe bescherming vermetel steunen, om de zonde te bedrijven en uwen Zoon met meerdere stoutmoedigheid te kruisigen? Ik ben

(1) Matth. xxiv, 36. (2) Ibid. xxvii, 46.

niet meer verwonderd over het geen de heilige Edmondus, de heilige Anselmus en de heilige Catharina van Genua zeiden: Indien ik in eene zee van gesmolten lood lag, en ik er niet kon uitkomen dan met ééne zonde te bedrijven, zoo zou ik liever in dezelve blijven, dan er tot dien prijs uit verlost te worden.

VOORBEELDEN.

Het volgende voorbeeld is getrokken uit het proces der heiligverklaring van den heiligen Franciscus de Borgia, en bijgevolg zoo geloofwaardig als schrikwekkend.

Een Spaansch edelman, na een' geruimen tijd slaaf van de misdadigste gewoonten geweest te zijn, werd door eene doodelijke ziekte aangetast. Zijne familie en een groot aantal vrome personen trachtten hem over te halen om zijne boosheden in de wateren der boetvaardigheid af te wasschen; maar het woord alleen van biecht maakte hem als een woevend mensch. De heilige Franciscus de Borgia, die doorluchtige onderkoning van Catalonië, en gunsteling van Karel den vijfden, die al de aardische grootheden had laten varen om de armoede van Jesus Christus te omhelzen, was als toen in Spanje. Hij verneemt de hardnekkigheid van dien stervenden zondaar; hij werpt zich neder voor zijn kruisbeeld; hij bidt den Zaligmaker eene ziel, voor welke hij zoo veel gearbeid, zoo zeer gezwet en zoo veel bloeds vergoten heeft, niet in de hel testorten, Hij hoort eene stem tot hem zeggen: Ga

Franciscus, naar den zieke, wek hem tot boetvaardigheid op, ik verzeker u, dat mijne genade hem niet zal ontbreken. Hij loopt er spoedig heen, zijne doorluchtige afkomst maakt dat men hem beleefd ontvangt; doch naauwelijks heeft hij van de biecht gesproken, of de zieke, hoewel reeds tusschen de armen des doods, zegt hem, dat hij daarin nooit zal bewilligen. Na vruchteloze pogingen vertrekt Franciscus; hij werpt zich wederom neder voor den gekruisten Zaligmaker en smeekt hem weenende dit versteende hart te willen vermurwen. Aanstonds hoort hij dezelfde stem zeggen: Ga er op nieuw heen en neem dit kruisbeeld mede; zal hij kunnen weigeren zich over te geven op het aanschouwen van eenen God, die hem tot den dood, ja tot den dood des kruises bemind heeft? De heilige Franciscus keert weder tot den zieke: doch de ongelukkige blijft ongevoelig. De heilige man toont hem het kruisbeeld, en op dat oogenblik, door eene laatste poging van Gods barmhartigheid, die niet dan tegen dank slaat, schijnt het kruisbeeld geheel verscheurd door wonden en met een wonderbaar bloed overdekt. Doch, o wonder van versteendheid verbazender dan al het overige! de verstokte zondaar volhardt in zijne onboetvaardigheid. Hij werpt eenen norschen blik op de bebloede ledematen van zijnen Zaligmaker, en sterft!... Aldus sterven de onboetvaardige zondaars, en het bloed, dat voor hem genade vroeg, zal geheel de eeuwigheid

tegen de versteenden, die het zullen misbruikt hebben, om wraak roepen.

Heil hem, die door tijdelijke kastijdingen de wraak gevoelt, die er wijselijk nut uittrekt om de pijnen der eeuwigheid te ontvlugten.— Weinig tijds na de fransche omwenteling, arbeidde een eerbiedwaardig geestelijke tot de zaligheid der zielen in een hospitaal, en reikte de hulpmiddelen en de vertroostingën der godsdienst uit aan de zieken en gekwetsten, die er in groot aantal waren. Men sprak hem van eenen krijgsman, wiens leven een wonder scheen om den ellendigen staat, waarin hij zich bevond. Hij was nieuwsgierig om hem te zien. Hij gaat er bij, en ziet eenen mensch, op wiens gelaat eene groote gerustheid uitblonk. Mijn vriend, zegt hij hem, men heeft mij gezegd dat uwe wonden zeer gevaarlijk zijn. De zieke glimlachte: Mijnheer antwoordde hij, hef eens het deksel op. Hij heft het op en deinst terug van schrik, ziende dat die ongelukkige geene armen meer heeft.

Wel hoe! zegt hem de gekwetste, gij deinst achteruit voor zulke kleine zaak; hef het deksel op aan de voeten. Hij doet het, en ziet dat hij geene beenen meer heeft. Ach! mijn kind, roept de liefdadige priester uit, hoe zeer beklag ik u! Neen, mijn vader, antwoordt de zieke, beklag mij niet, ik heb wat ik verdien; aldus heb ik een kruisbeeld behandeld. Ik ging met mijne medegezellen naar het leger, wij ontmoetten op den weg een kruisbeeld, dat de woede der patriotten ontsnapt was,

aanstands begon men het te verbrijzelen. Ik was een der eersten, ik randde het aan, en kapte het met mijnen sabel armen en beenen af. Toen ik in de legerplaats kwam, werd er aanstands slag geleverd, en met de eerste losbranding, werd ik tot den staat gebragt, waarin gij mij ziet. Doch God zij geloofd, die mijne heiligschennis in deze wereld straft, om mij in de andere te sparen, zoo als ik het van zijne groote barmhartigheid verhoop.

Eindelijk, een andere boetvaardige zondaar vond aan de voeten van den gekruisten Zaligmaker de vergiffenis der grootste gruweldaden en vertroosting in de angstvallige oogeblikken. Een missionaris of zendeling in eene gevangenis eener stad in Italie gekomen, om eenen schuldigen, die veroordeeld was om den volgenden dag te sterven, tot den dood te bereiden, vond hem op zijne knieën in het midden van zijn hok, een kruisbeeld in de hand, weenende, en zoo hevig snikkende, dat de ijverige dienaar van Jesus Christus, ondanks al zijne pogingen om hem te troosten, daarin niet gelukte. Evenwel keerde de ongelukkige zich eindelijk, naauwelijks zijn gezucht en geweën kunnende weerhouden, tot den missionaris en zeide hem: Welligt meent gij, dat ik ween om de straf, die mij verwacht; neen, dit is het onderwerp mijner tranen niet: ik ween, omdat ik, veertig jaren lang, de woedende vijand van dit kruis geweest ben, en nu vind ik niets dan het kruis om mij gezelschap te houden. Gedurende

veertig jaren heb ik den rug gekeerd naar het kruis, om vrienden te volgen, die de oorzaak zijn der misdaden, voor welke ik morgen zal sterven, en nu hebben zij mij allen verlaten, uit vrees van voor mijne medepligtigen aangezien te worden, veinzen zij, mij niet te kennen. Mijne nabestaanden hebben mij geloochend, want zij schamen zich de bloedverwanten van eenen booswicht te zijn; eindelijk, ik heb bij mij niemand dan Jesus Christus alleen, hij, wien ik geheel mijn leven niet anders dan vergramd heb. Aldus sprekende, barstte hij uit in gezucht en smolt in tranen.

(Geestelijke afzondering van P. Siniscalchi.)

OEFFENING.

Als gij u bereidt om tot de heilige Sacramenten van boetvaardigheid te naderen, wek u op tot leedwezen door het overwegen van het lijden des Zaligmakers; en laat daarom niet na, eerst met den geest in de hel neder te dalen, en daarna u tot een hof der Olijven, en voornamelijk op den Calvarieberg te begeven.

ZESDE DAG.

GEBOORTE VAN MARIA.

Maria doet reeds van hare geboorte af hare magt aan de hel gevoelen. De duivel heerschte in de wereld, en bijna al de volkeren aanbaden hem in stede van den levenden en waren God. Van waar komt het, dat heden zijn rijk,

welk sedert meer dan vier duizend jaren duurde, schielijk ontsteld wordt en aan het wankelen is? Lucifer, hoovaardige vijand van God, wat hebt gij toch te vreezen? Is het een teer kindje, geboren in eenen hoek van Judea, dat den sterk gewapenden verschrikt en sidderen doet? Ja, Maria, als eene andere Judith, brengt de verwarring, den schrik in het leger van Holofernes. O heilige Maagd, hoe luisterrijk voor u, hoe troostend is voor ons de zegepraal, welke gij over den prins der duisternissen behaaldet, zoodra gij op de wereld kwaamt? Koningin van het Heelal, zoo schrikkelijk voor de duivels van uwe wieg af, wat zal het zijn, als gij, gezeten bij den troon Gods, van uwen Zoon alle magt ontvangen hebbende, in den hemel en op de aarde, de sleutels van hel en dood zult hebben, en de kluisters van den helschen draak in uwe hand gesteld zullen worden.

DROEVIGE UITWERKSELEN DER ZONDE OP
DE ZIEL.

Meditatie of overweging.

Beminde Theotimus, hoe droevig is hier de wederkeering tot ons zelve, als wij denken, dat wij door de zonde zoo dikwijls Lucifer van zijnen val opgericht en de hel getroost en verheugd hebben! Waartoe dient het, dat de draak gekluisterd zij, indien wij ons zelve aan zijne woede gaan overleveren? Beminde Theotimus, laat ons nogmaals die zonde, het

eenige kwaad van den mensch, overwegen, ja, laat ons op dit punt aandringen. *Hæc meditare, in his esto.* (1) De grootste vrucht, welke gij uit de maand, die gij aan Maria toewijdt, trekken kunt, zal buiten twijfel een altijd aangroeiende haat der zonde zijn. Overwegen wij heden welke verwoestingen zij in de ziel van den zondaar aanrigt.

1°. *Zij maakt de ziel behoeftig, ontroofst haar alles.* Het is een droevig gezigt, wanneer de boomen in de lente met bloemen bedekt en de overvloedigste vruchten belovende, de felle koude des morgens onverwachts die verblijdende hoop komt vernietigen. Nog een droeviger gezigt is het, wanneer de velden den rijksten oogst dragen, en er een verwoestend onweder, eene verdelgende hagelbui ontstaat, die in eenige oogenblikken de vruchten van een geheel jaar arbeids vernielt. Onder de roomsche Keizers vertoonde de stad Lyon een zeer treurig tooneel, toen zij door eenen geweldigen brand gansch tot asch gebracht werd, zoo dat, zegt een schrijver van dien tijd, slechts één nacht noodig was om van eene zoo schoone stad een' puinhoop te maken. *Inter civitatem maximam et nullam una nox interfuit.* Dusdanig en nog veel schielijker, veel verschrikkelijker zijn de uitwerksels der zonde in eene ziel. Verbeeld u eene op het prachtigst uitgedoschte vorstin, die zich op eens met oude lompen overdekt zou zien. O wie kan ons den glans eener ziel,

(1) Tim. iv. 15.

die in de genade des Heeren leeft, afmalen! Welk rijk gewaad! welke glinsterende gesteenten! Hoe schoon is haar kleed van onschuld. Doch welke spoedige ontblooting! welke groote ellende! zij heeft haren God verloren, haar regt op het hemelsch erfdeel afgestaan. Van al wat zij gedaan heeft in den gelukkigen staat van genade, van al hare verdiensten, welke zij van dag tot dag door hare gebeden vergaderd had, door hare aalmoezen, hare vrome strengheden, en door de stipte nakoming harer christelijke pligten, van dit alles blijft haar niets meer over. En zij heeft niet alleen alles verloren; maar al het goed wat zij in dien nacht der zonde kan doen is van geene waarde en verdiensteloos. Ik weet wel, dat dan zelfs hare gebeden, hare aalmoezen, boetplegingen voordeelig, en bijna altijd noodzakelijk zijn, dan, meer dan ooit, moet zij dezelve verdubbelen, om eene opregte en standvastige bekeering te bekemen, maar voor den hemel is die zondige ziel geheel onvruchtbaar; zij is een tak, gescheiden van den stam, die er het levendmakende sap niet meer van ontvangt. Helaas! helaas! wanneer ik in de genade van mijnen God leefde, gisteren nog, was een teug waters, den armen toegereikt, een teeken des heiligen kruises en een liefdezucht, alles was in mij eene eeuwige vergelding waardig. Heden ben ik een zondaar, ik heb alles verloren; volhardde ik in dien staat, had ik het ongeluk van in die zonde

te sterven, helaas! vele jaren van boetvaardigheid zouden eeuwig vruchteloos zijn!

2°. *De zonde brengt de ziel in slavernij.* Welke slavernij is die der zonde! hoe pijnlijk, hoe schandelijk is zij, welke beulen zijn de wroegingen des gemoeds, wanneer men nog niet geheel verstaend is! welke reden hebt gij om te zuchten? waarom is uw voorhoofd gerimpeld, uw gelaat treurig, uwe oogen zoo duister! van waar komen die droevige verbeeldingen, welke zich aan uwen geest vertooncn? van waar dat gezucht, dat geroep van uw ontsteld geweten! waarom is uwe ziel, ten prooi aan den knagenden worm, gedurig beroerd door eenen inwendigen strijd, nooit in vrede noch met God, noch met de menschen, noch met zich zelve? Helaas! omdat gij onder het juk der zonde zijt; gij zucht in uwe boeijen, magteloos om dezelve voort te slepen, zonder wil om ze te verbreken. Welke dwingelanden zijn ongebonden driften, die in een hart heerschappij voeren! Eene heerschende drift is als een altijd dorstende egel. Wat zeg ik, eene drift? kan men de slaaf van eene alleen zijn, zonder dat er al de andere op volgen? Alle te zamen, als uitgehongerde monsters, belegeren zij al de toegangen der ziel; zij vragen dag en nacht, of beter gezegd, zij gebieden, zij roepen gedurig: Breng aan, breng aan, *affer, affer*; (1) breng voedsel voor die onverzadelijke gierigheid, voedsel voor die ongeregelde liefde tot de

(1) Prov. xxx. 15.

vermaken, voedsel voor dit trotsch reuzenbeeld van hoogmoed, voedsel voornamelijk voor die alverslindende ontucht; breng aan, breng aan, *affer, affer*; en gij, o zondaar, gij zijt de ongelukkige slaaf van die talrijke inwendige dwingelanden! Eindelijk, welke onmeêdoogende meester is de duivel! De zondaar heeft dien goddelijken meester weggejaagd, dien zoetaardigen en van harte ootmoedigen meester, die met zoo veel goedheid in hem heerschte, dien goedertieren en vreedzamen koning, dien teederen vriend, Jesus, en nu is hij onder de beheersching van den verachtelijksten, van den wreedsten aller dwingelanden. Ach! indien God het geheim der harten ontdekte, welk afgrijsselijk beeld zouden ons zoo vele Christenen aanbieden? Lucifer, in geheel zijne afschuwelijkheid, gezeten op puinhoopen! van daar gebiedt hij als mees er, en zijn ongelukkige slaaf haast zich om hem te gehoorzamen. Denk aan den honderdsten man van het evangelie, die tot eenen soldaat zeide: Kom, en hij kwam; ga, en hij vertrok, tot zijnen dienaar: Doe dit, en hij deed het. Doe deze zonde, zegt de duivel ook, en dan nog die zonde; en dan die andere, ga, loop, gehoorzaam, geen stilstand, geene rust, boosheid op boosheid, van afgrond in afgrond. Denk nog aan dien Romeinschen Keizer, die in de banden van den koning der Perzen, zijnen vijand, was gevallen. Valerianus was de meester der wereld; krijgsgevangene van Sa-

por, werd hij de speelbal van dien hoogmoe- digen en grilligen wreedaard, in ketenen geklonken, maar altoos gekleed met het keizerlijk purper om zijne schande te vermeerderen, volgt hij overal zijnen overwinnaar. Op den eersten wenk van Sapor, werpt Valerianus zich op zijne knieën, hij buigt zich en de schouders van eenen roomschen keizer dienen tot trede aan den koning van Perzië om te paard te stijgen. Wie zou bij dit schandtooneel niet uitroepen: O vernedering! o versmading der romeinsche grootheid! En ik, op het aanzien uwer ziel, die slaaf van den duivel is, ik roep uit; O kind van God, o vernederde Christen!

3°. *Zij geeft haar den doodsteek en zij maakt er eene soort van geraamte van.* De heiligmakende genade is het leven onzer ziel, even als onze ziel het leven van ons ligchaam is. Helaas! zegt de heilige Augustinus, gij weent over een ligchaam, waaruit de ziel zoo even verhuisd is, en gij weent niet over eene ziel, van welke God zich verwijderd heeft! Voor eenigen tijd was uwe ziel nog levend en schoon in de oogen van den Heer, hij zag vaderlijk op u neder, hij toonde u aan geheel zijn hemelsch hof. *Ziedaar mijnen welbeminden Zoon, in wien ik mijn behagen gesteld heb.* (1) Sedert uwe zonde zijt gij voor den hemel een voorwerp van afschrik, een doode, een geraamte. Een doode heeft het gebruik zijner zinnen verloren, hij ziet niet meer; gij ook, gij ziet nog het kwaad dat gij

(1) Matth. III. 17.

doet, noch den dood die u dreigt, noch de eeuwigheid, die nadert, noch den regterstoel die reeds geplaatst wordt, noch de hel, die zich opent, *gij zijt dood*. Een doode hoort niet meer, en wat u aangaat, geheel de wereld zegt u, dat gij naar den afgrond loopt: predikanten, biechtvaders, vrienden, godvruchtige lezingen, knagingen, inspraken, rampen, alles spreekt, alles roept u luide toe, misschien rommelt voor u de donder, en gij hoort niets, *gij zijt dood*. Een doode is gevoelloos, men streele hem, men verscheure hem, hij zal zich niet bewegen. God tracht u op alle wijze op te wekken, nu door weldaden, door onverwachte goede uitvallen, om u tot dankbaarheid aan te vuren, dan door verdriet, door kwellingen, om uwe aan de aarde gekleefde ziel te ontroeren, en gij zijt gevoelloos en onbeweeglijk! Een doode verspreidt de besmetting rondom zich, die walgelijke stank uwer zonde wordt geroken, ik zeg niet alleen door de Engelen en door God (gij hebt misschien zoo weinig geloof, dat gij er geenszins zoudt door geraakt zijn), maar zelfs door de menschen; en ik zeg niet alleen door eenen heiligen Philippus Nerus, (1) die dit buiten-

(1) De heilige Philippus Nerus doorzag wonderlijk het binnenste der harten. Hij kende in het bijzonder de geheime onzuiverheden, door eenen besmettelijken geur, welken diegenen hebben, welke er pligtig aan waren. Hij zeide tot dengen, die in de biecht niet regtzinnig geweest waren; »Gij hebt eenen onverdragelijken geur: gij zijt in dergelijke zonde van onzuiverheid gevallen. haast u, om u van dit vergift door eene ootmoedige belijdenis te verlossen.»

gewone voorregt van den Hemel ontvangen had. Helaas! zonder een Heilige te zijn, wordt men maar al te veel den stank uwer zonde gewaar; alles wasemt in u den stank der zonde uit; de gramschap, de hoovaardigheid, en voornamelijk de onzuiverheid schijnen gedurig uit in uwe woorden, in uwe bewegingen, in uwe oogen, op uw gelaat, in geheel uw uitwendige. *Gij zijt dood, gij zijt niet meer dan een stinkend lijk.* Welken indruk doen op u, die waarheden, welke gij nu leest!

Indien gij aan anderen de zorg laat van er voordeel uit te trekken, beef dan, want gij zijt niet ver van de-hel; maar indien de stem der genade tot uw hart spreekt, indien gij den afgrond hebt begonnen te zien, waarin gij verzonken zijt, o! dit is een teeken, dat er nog een weinig leven in u is. Mijn kind, werp u aan de voeten van de Moeder der barmhartigheid, vertoon u aan haar, niet gelijk zij zich aan God vertoond heeft, zuiver, onbevlekt, vol verdiensten, maar gelijk eene arme zieke, gelijk de elendigste, de verlatenste der zondaars. Bid ter harer eer dit gebed, dat zoo veel zielen behouden heeft, aan welke men bijna wanhoopte, te weten het *memorare* van den H. Bernardus.

VOORBEELD.

In het begin der zeventiende eeuw leefde te Parijs een zeer heilig priester, genaamd pater Bernard. Hij was van eene doorluchtige familie volgens de wereld; maar hij verachtte de aardsche goederen, om de hei-

lige armoede van Jesus Christus te omhelzen, en nam zelfs geen anderen naam dan dien van armen priester. Men moet hem onder het getal der getrouwste dienaars van Maria stellen. Hij geloofde haar zijne bekeering en zijnen roep tot den geestelijken staat te moeten toeschrijven. Overal maakte hij dit bekend en liet niets na om aan anderen die gevoelens van eerbied en vertrouwen in te boezemen, die hij zelf voor haar had. Hij had in alle talen een gebed doen drukken, getrokken uit de gevoelens van den H. Bernardus, welk gebed hij van zijnen vader geleerd had en met deze woorden begint: *Memorareo piissima Virgo Maria*. Hij deelde er gedurende zijn leven meer dan twee honderd duizend afdrukken van uit: en door middel van dit gebed, werkte hij eene menigte wonderen uit. Behalve den vrijdag, welken hij bestemd had om het gasthuis der Liefdadigheid te bezoeken, verdeelde hij de dagen der week, in de gevangenissen van Parijs te bezoeken; des maandags ging hij naar het groot Chatelet, dingsdags naar het klein Chatelet, woensdags naar de Conciergerie, donderdags naar de gevangenis der galeiboeven, en des zaturdags naar het Fort-l'Évêque, zonder de andere op te noemen, die hij bezocht en geen vastgestelden dag hadden. Op zekeren dag naar het klein Chatelet gaande, om zijne gewone bedieningen uit te oefenen, ontmoette hij op de kleine brug (le petit Pont) twee kloosterlingen van eene zeer strenge orde. Hij liep

naar den jongsten, omhelsde hem en zeide: Mijn beminde broeder, verheug u, want gij zult uwe zaligheid aan de heilige Maagd schuldig zijn. De jonge kloosterling, die hem niet kende, beschouwde hem voor een dwaas, maar de pater, welke hem vergezelde, zeide hem: Dit is een heilige man, genaamd pater Bernard, gij moet u verheugen over hetgene hij u gezegd heeft, want hij heeft dit niet zonder reden gezegd. Verscheidene jaren daarna, toen pater Bernard in diezelfde gevangenis kwam, zeide men hem, dat hij daar eenen mensch zou vinden, die veroordeeld was om levend geradbraakt te worden, maar dat hij van de biecht niet wilde hooren spreken. Grootelijks over die tijding bedroefd, doet hij zich naar het hok leiden; hij groet den gevangene en omhelst hem: hij vermaant hem, hij dreigt hem met Gods gramschap, doch alles te vergeefs; de pligtige wilde hem zelfs niet eens antwoorden. De patersmeekte hem ten minste een zeer kort gebed met hem tot de heilige Maagd te willen lezen: de gevangene hem verstootende, las de pater evenwel dit gebed: doch ziende dat die versteende zondaar zelfs zijne lippen niet had willen ontsluiten om met hem te bidden, maakt zijn ijver hem stout, hij steekt het gebed, dat hij gelezen had en waarvan hij altijd eenige afdrukken met zich droeg, in zijnen mond; en roept uit: Dewijl gij het niet hebt willen lezen, zult gij het opeten. De misdadige kon zich niet verweren, omdat hij de

boeijen aan handen en voeten had, zoodat hij, opdat de heilige man hem niet langer lastig zoude vallen, beloofde hem te gehoorzamen. Pater Bernard hem dan omhelzende, riep uit: Mijn beminde broeder, aan de voor-spraak van de heilige Maagd zijt gij uwe bekeering verschuldigd. Het is waar, mijn vader, zeide hem de gevangene al snikkende en zuchtende, gij hebt het mij van over lang gezegd: God gave dat ik het nooit vergeten hadde. Heb ik u ooit gezien, mijn kind? vroeg de pater, want niet alleen herkende hij hem niet, maar hij herinnerde zich zelfs niet, dat hij ooit die woorden tot iemand anders dan zoo aanstonds tot den gevangene gesproken had. Ik ben, antwoordde hem de misdadige, die kloosterling, welke gij, verscheidene jaren geleden, omhelsdet op de kleine brug. Wel, hoe zijt gij tot den ellendigen staat gekomen, waarin ik u vind? — zeide de pater. Ik zal het u verhalen, hernam de gevangene. Ik was in het klooster gegaan zonder roep. Ik had in mijne provincie eene jonge dochter van eene zeer doorluchtige familie ten huwelijk verzocht; maar daar hare ouders de voorkeur gaven aan eenen edelman uit mijne buurt, deed spijt mij de wereld verlaten. Ondertusschen ziende, dat in de orde, waarin ik mij begeven had, vele vrome lieden waren, was ik beschaamd niet te leven gelijk zij, ik kwam stiptelijk al de kloosterregels na, en al was het dan maar om de eer, leidde ik een regelmatig en vreed-

zaam leven, tot dat ik op zekeren dag, eenige stappen van mij, dien jongen edelman, dien men eertijds meer geacht had dan mij, in onze kerk zag. Dit schokte mij, ik voelde mijne eerste wraaklust herleven, en zelfs eer ik Gods tempel verliet... Hier weende en hilde hij zoo uitermate, dat pater Bernard meende dat hij ging stikken. In den tempel zelve van God, hernam hij, besloot ik mij te wreken, indien ik daartoe de gelegenheid vond. Doch, voegde hij er bij, hoe laat Gods regtvaardigheid ons over aan de bekoringen, die wij ontstoken en gevoed hebben! die edelman mijerkennende, had de onvoorzigtigheid van mij tot in de sacristij te volgen, om mij te herinneren wat er geschied was. Ik antwoordde zeer onverschillig op zijne beleefdheid; evenwel, daar hij naderde om mij te omhelzen, trad ik ook naar hem toe, en zeide hem zachtjes in het oor: indien gij de verdiensten bezit, die men in u geloofde te zien, toen men u meer achtte dan mij, zult gij het mij heden bewijzen, juist te middernacht beneden den muur van onzen hof, gij zult daar komen met een kleed, wapenen en een paard voor mij. Hij wilde het ontkomen en mij wijdloopige vertoogen voorstellen. Neen, antwoordde ik hem, mijn voornemen is gemaakt, en ik zal u doen vermoorden, indien gij mij geene voldoening geeft. Hij beloofde het mij en hield woord. Ik sprong over den muur om mij op de plaats der bijeenkomst te bevinden; ik nam de kleederen

en wapens, die hij mij gebragt had, en met het eerste schot velde ik hem ter plaatse neder, dood of zwaar gewond; want ik gaf mij den tijd niet naar hem te zien: maar te paard stijgende nam ik den weg naar Dourbonnais, mijne geboorteplaats. Mijne familie was bedroefd mij in dien staat te zien: alle dagen veroorzaakte men mij nieuwe onaangenaamheden, zoo dat ik besloot mijn geluk elders te gaan zoeken. In het eerste woud, waar ik doorging, ontmoette ik eene bende roovers: ik voegde mij bij hen, en heb eenigen tijd met hen geleefd, maar de Hemel, mijne schelmstukken niet meer kunnende verduren, heeft mij eindelijk aan het menschelijk gerecht overgeleverd, dat mij veroordeeld heeft om op het rad te sterven. Al te gelukkig voor mij, indien ik daardoor de eeuwige straffen der hel ontvlugt, die ik maar al te zeer verdiend heb. Hierop begon hij wederom zoo hevig te weenen en te huilen, dat pater Bernard er zeer door getroffen was. Troost u, mijn kind, vermits de heilige Maagd u van God de genade der boetvaardigheid bekomen heeft, twijfel niet, of zij zal u ook de volharding en de zaligheid verwerven. Bereid u maar om eene goede biecht te spreken, ik ga eenen biechtvader halen. Helaas! hij had er geenen noodig; want, hevig geraakt door het aanschouwen zijner zonden en der barmhartigheid Gods over hem, stierf de arme boeteling van droefheid en berouw, eer pater Bernard weêrgekomen was.

(Leven van pater Bernard.)

OEFENING.

Werp u heden op de knieën voor een beeld van Maria, en beveel haar uwe ziel, terwijl gij het Memorare leest. Neem in alle gevaaren uwe toevlugt tot dit gebed, dat zoo vele wonderbare uitwerkselen gehad heeft.

Memorare, ô piissima Virgo Maria, non esse auditum a sæculo, quemquam ad tua currentem præsidia, tua implorantem auxilia, aut tua petentem suffragia a te esse derelictum; ego, tali animatus fiduciâ, ad te, Virgo Virginum, Mater, curro, ad te venio, coram te gemens peccator, assisto; noli, Mater Verbi, verba mea despicere sed audi propitia et exaudi me.

Gedenk, o genadigste Maagd Maria! dat men nooit gehoord heeft, dat iemand, tot u zijne toevlugt nemende, uwen bijstand of uwe voorspraak verzoekende, verlaten is geweest. Aangemoedigd door dit vertrouwen, o Maagd der Maagden! snel ik tot u, en, zuchtende onder het gewigt mijner zonden, werp ik mij aan uwe voeten neder. O Moeder des Woords, versmaad mijne gebeden niet, maar neem ze goedgunstig aan, en gewaardig dezelve te verhooren.

ZEVENDE DAG.

OPDRAGT VAN MARIA IN DEN TEMPEL.

Beminde Theotimus, gij weet dat Maria naauwelijks drie jaren oud, het genoegelijke vaderlijke dak verliet om zich aan den Heer

op te offeren en hem in zijnen tempel te dienen. Welk eenen moed moest die scheiding vereischen? en hoe smartend moest die offering voor de harten van den heiligen Joachim en van de heilige Anna zijn? Gelukkige echtgenooten, nog gelukkigere ouders, lang genoeg hebt gij dien kostelijken schat des hemels en der aarde bezeten: het is maar een pand, dat u toevertrouwd was, gij moet het wedergeven aan den Heer en aan de aarde, waarvan zij de teederste hoop is. De tijd is gekomen, God heeft gesproken, en Maria praamt u om te gehoorzamen. Beminde Theotimus, dunkt het u niet, dat gij dit heilige kindje, hetwelk zijne vrome ouders met de hand naar Jerusalem leiden, ziet vooruitgaan, hen achter zich medetrekken, met blijdschap de trappen des tempels opklimmen, zich voor de voeten van den opperpriester werpen, zich gansch aan de dienst van zijnen God opofferen en toewijden! O maagd, o welbeminde dochter van den grooten Koning, hoe schoon zijn uwe voetstappen: *Quam pulchri sunt gressus tui, filia principis.* (1) Gij werpt geenen enkelen blik achterom, op alles, wat gij verlaat, op het vaderlijke huis en deszelfs genoegens, op vader, moeder, die gij zoo zeer bemint, op die teedere zorgen, waaraan gij u onttrekt, en dat in eenen ouderdom, die gewoonlijk zoo gevoelig is voor zulk eene berooving. Eertijds scheen de Heer met satan te spotten, wanneer hij hem zijnen

(1) Cant. iv, 7.

dienaar Job en zijne standvastige deugd deed aanmerken, met welk vergenoegen zal hij van op zijnen hoogen troon Maria aanschouwd en aan geheel het hemelsch hof getoond hebben, zij, die nog zoo jong en reeds tot eene zoo heldhaftige deugdzaamheid bekwaam was. Beminde Theotimus, de Heer eischt van u dezelfde opofferingen niet: hetgeen hij ons vraagt, is een eeuwig afscheiden van onzen wreedsten vijand, namelijk de zonde.

DE ONKUISCHHEID.

Meditatie of overweging.

Beminde Theotimus, onder de menige zonden die den duivel vreugde verschaffen, is er eene, die de schande van het christendom, de zegepraal der hel en het zegel der verdorpenis is: te weten de onkuischheid. Geene ondeugd is smadelijker voor de drie personen der aanbiddelijke Drievuldigheid, en tevens schadelijker voor den mensch.

1. *Geene ondeugd is smadelijker voor de drie personen der heilige Drievuldigheid.*
1°. *Voor den persoon des Vaders.* God is heilig, beminde Theotimus: of, om beter te zeggen, de heiligheid zelve. Het is waar, dat iedere zonde Gods heiligheid aanrandt; maar van al de zonden is de onkuischheid hem de tegenstrijdigste. God heeft zijn beeld in de ziel van den mensch geprent. *Laten wij den mensch naar ons beeld en gelijkenis maken.*

zegt hij. (1) De andere zonden, indien men het zoo wil, mismaken het beeld der Godheid, dat is in de ziel geprent; maar de onkuisschheid wischt dezelve uit en vernietigt ze geheel. Het koninklijke zegel breken en schenden, is eene misdaad, die eene schandelijke straf verdient; wat zal het dan zijn het op onze ziel geprente goddelijke zegel te schenden? De onzuiverheid maakt van eene ziel een monster, wiens aanzien tot last dient aan den Heer, en op zekere wijze zijne rust stoort. Beminde Theotimus, die ondeugd heeft, om zoo te spreken, de onrust in de verblijfplaats van het eeuwigdurend geluk gebragt, de Engelen bedroefd en het verdriet en de droefheid tot in het hart van God zelve doen doordringen. *Tactus dolore cordis intrinsecus.* (2) Neen, zegt hij, het leven, welk ik aan den mensch gegeven heb, zal in hem niet meer blijven; ik zal den mensch vernietigen, omdat hij niets meer is dan vleesch: *Quia caro est.* Mijn kind, men vernietigt al wat iemand, met de pest besmet, aangeraakt heeft; God handelt insgelijks ten opzichte van den ontuchtige. Al wat de mensch heeft toebehoord, van het bloedeloos en het kruipend dier tot de vogelen des hemels; zal met hem verdwijnen. O mijn God, spaar het meesterstuk uwer handen, het afbeeldsel uwer volmaaktheden. Het afbeeldsel mijner volmaaktheden! Ja, de kuische mensch; doch wat den bedorven mensch aangaat, ik zie in

(1) Gen. I, 16. (2) Gen. vi. 6.

hem geene trekken meer van gelijkenis met mij; ik zie niets anders meer in hem dan het kenmerk van het redelooze dier. Ook kan ik hem niet meer dulden, en het spijt mij, hem uit het niet getrokken te hebben. Die schrikkelijke bedreigingen hebben haar uitwerksel gehad: aanschouw geheel de aarde onder de wateren van den zondvloed bedolven, aanschouw Sodoma en Gomorrha in asch gelegd, en gij zult het ongelijk begripen dat die schandelijke zonde aan de heiligheid van God toebrengt.

2°, *Geene ondeugd is smadelijker voor den persoon van den Zoon.* De onkuische is de heiligschende onteerder van een vleesch, dat als vergoddelijkt is door de Menschwording van Jesus Christus, en door het ontvangen der heilige Sacramenten. Het doopsel, beminde Theotimus, heeft, volgens de uitdrukking van den heiligen Apostel Petrus, van ons een uitgelezen volk gemaakt, een koninklijk priesterdom, eene heilige natie, vrijgekocht door den prijs van het bloed van Jesus Christus: *Genus electum, regale sacerdotium, generatio sancta, populus acquisitionis.* (1) De H. Communie heeft deze heiligmaking van onze lichamen nog volmaakt. Wanneer wij dit hoogwaardig Sacrament ontvangen, mogen wij met den apostel zeggen: *Vivo autem jam non ego, vivit vero in me Christus.* (2) Dan zijn mijne oogen de oogen van Jesus, mijne handen de handen

(1) 1. Pet. II, 9. (2) Gal, II, 20.

van Jesus: mijn hart het hart van Jesus; zijn bloed heeft in mijne aderen gevloeid. Wel hoe! ik zou van de lidmaten van Jesus Christus de lidmaten der onzuiverheid maken! ik zou, op zekere wijze, Jesus Christus in mijnen persoon den medepligtige van mijne buiten-sporigheden maken! ik zou aan de Engelen eenen tweevoudigen Jesus Christus in mij toonen, eenen Jesus Christus, die de heiligheid zelve is, en eenen Jesus Christus!... Ach! ik durf het niet uitspreken, *Absit*, neen, neen! nooit!

3°. *Eindelijk, geene ondeugd is smadelijker voor den H. Geest.* Mijn kind, gij zijt de tempel vanden heiligen Geest. *Membra vestra templum sunt Spiritus sancti.* (2) Welnu, de onkuischheid is de zonde, welke het meest strijdt tegen de heiligheid, die de verblijfplaats der Godheid eischt. Onze kerken ontblooten, is eene euveldaad, dezelve in ongodsdienstige plaatsen veranderen is eene heiligschennis; op het altaar van den levenden God de godin der ontucht plaatsen, dit is hetgeen de profeet den gruwel der verwoesting noemde. Zondaar, doorbreek dien muur, aanschouw uw hart. Rampzalige! gij hebt uwen God in de weegschaal gesteld, en eene schandelijke drift heeft het overwigt bekomen! zij heeft haren troon geplaatst op de puinhoopen van den troon van God zelve! Neem weg, hebt gij in uwe dwaasheid gezegd, neem dien zoo heiligen God weg, welke

(1) Cor, vi, 19.

door eenen wenk, door een woord kan beleedigd worden! *Tolle. tolle:* (1) Neem dien naauwkeurigen en strengen God voor mijne oogen weg, want zijne wet is tegenstrijdig aan al mijne verlangens! ik wil geene andere wet dan mijne begeerlijkheden en driften: deze zijn mijne leidslieden, mijne leeraars, mijne meesters: *Non habemus regem, nisi Cæsarem.* (2) Zie, Christen, zie, aanschouw uw hart, den tempel der Godheid, ontheiligd door de ontucht; zij bestiert en gebiedt daar, waar de driemaal heilige God heerschte, o droefheid, o schande!

II. *Geene ondeugd is nadeeliger voor den mensch.* De onkuischheid is te gelijk het teeken en het begin der verdoemenis.

Het teeken der verdoemenis. Wat zie ik in de verblijfplaats der verdoemden? De verblindheid: *Mitte eum in tenebras exteriores;* (3) de verwarring en de wanorde: *Ubi nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat;* (4) de slavernij en de onderwerping: *Exeat condemnatus; et diabolus stet a dextris ejus:* (5) eindelijk den knagenden worm van een geweten, dat eeuwig en onophoudelijk verscheurd wordt: *Vermis eorum non moritur.* (6) Dit is de onkuischheid, beminde Theotimus. *Verblindheid!* De heilige Bernardus heeft in weinige woorden gezegd: Wanneer de mensch zich door den hoogmoed laat medeslepen, zegt

(1) Joan. XIX, 15. (2) blid. (3) Matth. XIII, 13. (4) Job. XL, 23. (5) Psalm. CXIII. (6) Marc. IX, 43.

de heilige leeraar, dan is hij een mensch, die zondigt, maar die zondigt als een engel; bezwijkt hij onder de gierigheid, het is een mensch, die zondigt, maar die zondigt als mensch; geeft hij zich over aan de ontuchtige, vleeschelijke wellusten, hij zondigt, maar hij zondigt als een dier; welnu, indien hij zondigt als een dier, dan heeft hij dat licht der rede niet meer, welke hem van het dier onderscheidt. Waarlijk indien die ongelukkige zonde in eene ziel heerscht, dan is er in haar niets meer dan dikke duisternissen en schrikkelijke gevoelloosheid; men vergeet de belangrijkste pligten men slagtoffert zijne familie, zijne eer, zijn leven; ja, de dood zelf zou haar de oogen niet kunnen openen.

Doch laat ons verder gaan, beminde Theotimus, de onzuiverheid is de *wanorde van de ziel en de wanorde der zamenleving*. Tertullianus zeide, dat de zonde van ontucht al de andere aan hare zijde en in hare dienst heeft; het is voor haar, dat de moordenaar het menschelijke bloed vergiet, dat de trouweloosheid het vergift bereidt, dat de overdaad verkwist, dat de meinedige bedriegt, dat de heiligschender aanrandt wat het heiligste is. Dit is hetgeen ons Gods Zoon zelf leert, wanneer hij ons den onzuiveren geest toont, gevolgd van zeven andere duivels zoo boos, dikwijls booser dan hij: *Et assumet septem alios spiritus secum nequiores se.* (1) Ja,

(1) Matth. XII, 45.

beminde Theotimus, doe uit het graf oprijzen, en vergader al de ongeloofigen, al de zelfmoordenaars, al de misdadigen, die hun hoofd op het schatvot gebragt hebben; al die jonge lieden, reeds door de buitensporigheden oud geworden, en als versleten door de ondeugd, in het graf nederdalende; ondervraag hen, en zij zullen u bijna allen antwoorden: Wee mij! rampzalige drift, trouwelooze vrienden, mogt ik u nimmer gekend hebben! Beminde Theotimus, neem de zuiverheid van de aarde weg, dan is alles verward; de tweedragt zaait twist in al de huisgezinnen; er is geene rust meer noch voor den man, noch voor de vrouw; ongelukkige ouders beven voor de onschuld hunner kinderen; al de banden zijn verbroken: een ontuchtig volk is een barbaarsch volk, want die ondeugd vraagt en eischt bloed. Doorblader de geschiedenis, Theotimus, en gij zult er van overtuigd zijn.

Bij de verblindheid en de wanorde voegt de onkuischheid de *slavernij* en wel de *schandelijkste slavernij*. Alles verandert schielijk in een jong mensch: zijne frissche kleur verdwijnt, zijne oogen zijn duister; hij is bleek, kwijnend, hij vergaat: die verandering wordt bewonderd, het is een geheim, doch een enkel woord gaat u dit geheim kenbaar maken. Een dwingeland, een wreede meester doodt hem langzaam. *Dicam nomen bestiae*; die dwingeland is de onkuischheid. Beminde Theotimus, d aa

in het hart van dien ongelukkigen slaaf van de woedendste der driften. Welke slavernij! de duivel gebiedt er als meester, hij brengt zijn slagtoffer van schelmstuk tot schelmstuk. — Maar ik heb niets meer om uwe verlangens te voldoen. — Er is niets aangelegen, ga, ontleen geld, maak schuld op schuld. — Maar mijn herinneringsvermogen verzwakt, mijn verstand wordt verduisterd, al mijne zielskrachten verslappen. — Er is niets aangelegen, ga, gehoorzaam! — Maar ik kwijn, mijne krachten verminderen, ik verga alle dagen. — Er is niets aangelegen, ga voort van wanorde in wanorde tot aan het graf, en bewaarheid de uitspraak van God, dien gij verlaten hebt: *Et ossa ejus implebuntur vitiis adolescentiæ suæ, et cum eo in pulvere dormient!* (1) *Zijne beenderen zullen met de ondeugden zijner jeugd vervuld worden en met hem in het stof slapen.* Van daar ontstaat de worm van het geweten, vierde overeenkomst van den ontuchtige met den verdoemde. Naauwelijks heeft die ongelukkige aan zijne zinnen toegestaan hetgeen de wet Gods hem verbiedt, of hij staat verbaasd. hij is beschaamd, en gelijk Caïn, overgelaten aan zijne eigene zonde, die zijne straf en pijniging wordt. Rondom zich niets zien dan vrees en rampen, achter zich eenen afgrond hebben, en voor zich eenen anderen; schrikkelijke kwalen ge-

(1) 1. Joh. I, 11.

voelen, nog veel schrikkelijker kwalen vreezen; begrijp en overweeg wel een zoodanig bestaan, en gij zult dat van den ontuchtigen mensch kennen.

Zal dit genoeg zijn, beminde Theotimus, nopens die droevige stof? Neen, gaan wij voort: Onzuiverheid *oorsprong van verdoemenis*: waarom? Omdat geene zonde eenen zondaar gemakkelijker tot herhaling brengt; omdat geene zonde hem meer aan de bekoring der wanhoop blootstelt. Waarlijk, bij den ontuchtige wordt de wil drift, de drift verandert in gewoonte, de gewoonte in noodzakelijkheid: alsdan volgt de eene herhaling op de andere; dan is hij verkocht aan de zonde: *Venumdatus sub peccato*. (1) Wat zal, nadat hij eenigen tijd in zijne boeien geworsteld heeft, het einde zijner zwakke pogingen wezen? Eene afgrijsselijke wanhoop: *Desperantes semetipsos tradiderunt impudicitiae*. (2) Ja beminde Theotimus, de ontuchtige wanhoopt aan alles. Hij wanhoopt aan zijne bekeering. De zonde zegt hij, is bij mij eene tweede natuur geworden, hoe zal ik mij van mij zelven kunnen scheiden, en van hetgeen op zekere wijze mijn eigen wezen geworden is! Indien hij, vermoed, beschaamd over die wreede slavernij, zich gepraamd voelt om dezelve te verlaten, dan wanhoopt hij aan zijne volharding. Heb ik dit niet honderdmaal trachten te doen, en ben ik niet honderdmaal na de vaste

(1) Rom. VII, 14. (2) Ephes. IV, 19.

voornemens ellendig hervallen? Eindelijk hij wanhoopt te gelijk aan God en aan zich zelven. Aan God, na zoo veel tegenstand, belofte en hervallingen: in God is alles heilig, in mij alles zonde; hij zou mij geene vergiffenis kunnen geven, ik heb hem te dikwijls vergramd, ik ben een ondankbare, een trouwelooze, een wangedrogt in zijne oogen, zijne goedheden onwaardig. Hij wanhoopt aan zich zelven, zijne zwakheid, het geweld zijner driften, de onstandvastigheid, in zijne beloften, met één woord, alles benaauwt en verschrikt hem. Beminde Theotimus, wat zal hij in dien rampzaligen staat doen? Is dan waarlijk alles verloren? Neen, neen, ongelukkige ziel! alles is niet verloren, aangezien gij in den hemel nog eene voorspreester en Moeder hebt, Maria is de toevlugt der zondaars, de hoop der wanhopenden. Gelukkig hij, die zich met een ootmoedig vertrouwen in haren moederlijken schoot werpt! *Qui me invenit, inveniet vitam et hauriet salutem a Domino.* (1).

VOORBEELD.

Twee jonge Spanjaarden, welker echte naam de P. Maffei niet heeft willen kenbaar maken, om de eer hunner familie niet te kwetsen, en welke wij Alphonsus en Ferdinand zullen noemen, leefden sedert lang in eene naauwe vriendschap, indien men den naam van vriendschap mag geven aan eene

(1) Prov. viii, 53.

vereeniging die door de ondeugd gevormd is; zij woonden te Madrid, en leefden in eene schrikkelijke ongebondenheid Ferdinand, die ongetwijfeld minpligtig was voor God, had eenen droom, welken de Hemel hem toezond, om hem uit de diepte van den afgrond te doen opstaan. Hem dacht dat hij twee zeer groote reuzen zag van een verschrikkelijk aanzien, die schielijk zijne kamer binnenkwamen, hem vastgrepen en op den oever der zee droegen. Een schrikkelijk onweder barstte uit op de golven, die zich hemelhoog verhieven; die dikke duisternissen werden onderbroken door gedurige bliksems, en de donder rommelde met een ijsselijk gedruis. Afgrijsselijke spoken kwamen aangedreven op schepen, die snel op den oever geworpen werden; al de menschen, welke zij konden vatten, klonken ze in boeijen, en leidden hen gebonden op hunne vaartuigen. Onder die gevangenen, herkende Ferdinand zijnen vriend Alphonsus; hij zelf werd op zijne beurt omringd van die monsters, die hem reeds medesleepten, toen hij den naam van Maria aanriep, waarop terstond dit afgrijsselijk gezigt verdween; doch er verscheen een ander, dat nog verschrikkelijker was.

De regtvaardige Regter op zijnen regterstoel gezeten, verscheen voor zijne oogen, zijne heilige Moeder zat aan zijne regterhand, en duizende Engelen omringden den troon. Na Ferdinand met een streng en dreigend gelaat aangezien te hebben, ging hij zijne

gramschap op hem uitvoeren, wanneer die ongelukkige weder den bijstand van de heilige Maagd afsmeekte, belovende, indien hij genade bekwam, de wereld te verlaten, en zijne dwalingen door eene strenge boetvaardigheid uit te wisschen. Maria bewoog haren vergramden Zoon tot zijn voordeel en wederhield den slag, die hem ging treffen.

Nadat Ferdinand ontwaakt was, zag hij, dat de planken van zijne kamer bevochtigd waren door de tranen, die hij, gedurende dien verschrikkelijken nacht, had gestort. Die waarschuwing, welke zeker niet komen kon dan van den Hemel, boezemde hem ernstige overwegingen in, en hij beloofde met eede voor God, in een streng klooster te gaan. Intusschen kwam Alphonsus, die, hem buitengewoon diep denkend en zeer onsteld ziende, den spot dreef met zijn droefgeestig gelaat, en hem poogde te verlustigen met van hunne vermaken te spreken. Ferdinand verhaalt hem al de omstandigheden van den droom, welken hij gehad heeft, en zegt hem met ernst, dat hij besloten en zelfs met eede beloofd heeft van leven te veranderen, en in een klooster te gaan. Na zijn verhaal hernam Alphonsus het woord met eenen bitteren glimlach, dreef met zijne ligtgeloovigheid en zijn voornemen den spot, en zeide: zoudt gij mij ook met u in uwe dwaasheid niet willen medeslepen? Wel hoe, Ferdinand, laat ons die kinderachtige schrikbeelden daar laten, en scheppen wij weder moed. En ik

ook, voegde hij er bij, ik verlang en hoop ook zalig te worden; doch zoo spoedig niet, het zal later tijd genoeg zijn, de jongheid moet voorbij wezen. Weet gij niet, dat het geloof ons zegt, dat er, om den hemel te winnen niet anders vereischt wordt dan wel te eindigen?

In het midden der zamenspraak, komt een dienstbode gansch buiten adem Alphonsus waarschuwen, dat twee jonge lieden hem afwachten aan de deur, voor eene zaak, die niet kan uitgesteld worden. »Ik kom, zegt hij, in een oogenblik ben ik bij u; Ferdinand, denk niet meer aan uwe inbeeldingen! Hij komt spoedig beneden, en vindt op de straat twee jonge heeren, met welke hij in twist geraakt was. Zoodra zij hem zien, vallen zij hem te lijf, en doorsteken hem op verscheidene plaatsen zijns ligchaams, nemen de vlugt en laten hem in zijn bloed zwemmende. Ferdinand komt toegesneld op het gerucht, maar het was te laat, Op het gezicht van dat bebloede lijk: wordt hij als door den bliksem getroffen, en erkent de waarheid van den droom, dien hij gehad heeft. Hij gaat zich voor de voeten van eenen biechtvader werpen, verhaalt hem dit beweelijk voorval, spreekt hem van de gelofte, die hij gedaan heeft, vernieuwt en bevestigt dezelve voor zijne voeten. Na eene biecht, vergezeld van eenen stroom van tranen, gesproken te hebben, ontvangt hij de absolutie, en keert weder in de genade en vriendschap van God. Hij heeft reeds alles verkocht wat hij bezit, om

aan de armen uit te deelen. Doch, o rampzalig uitwerksel der gewoonte! welhaast ontwaken weder zijne hartstogten; in plaats van zijne rijkdommen aan de armen uit te deelen, verkwist hij dezelve in spelen, feesten en slemperijen; hij werpt zich weder in het modder der onzuiverheid. Uitgeput door zoo vele ongebondenheden, ten prooi aan duizende ongesteldheden, die er de wrange vruchten van waren, ontvangt hij nog eene waarschuwing van den hemel. Het scheen hem, dat de put des afgronds voor zijne voeten geopend werd, en in zijne gloeiende ovens zag hij duizende verdoemden, op welke de duivels hunne woede uitwerkten. Hij zag ook wederom den ontzaggelijken Regter, gezeten op zijnen regterstoel, gebiedende aan de helsche geesten hem aan te grijpen en in den afgrond te werpen. Sidderend van schrik beveelt hij zich op nieuw aan de goedheid van Maria, en deze werpt zich aanstonds voor den troon neder. „Mijne moeder, zegt haar de regtvaardige Regter, waartoe is het noodig dat gij nog voor eenen ondankbare smeekt? Geef hem nog eens vergiffenis, antwoordde de heilige Maagd; indien hij nog in zijne wanorde hervalt, dan stem ik er in toe, geene voorspraak meer van mijnen kant, en geene vergiffenis meer van den uwen. Wel nu! mijne Moeder, het zij zoo gelijk gij het verzoekt, antwoordde de Opperregter. Doch wat u aangaat, o mensch, voegde hij er bij, onthoud wel, dat gij niets meer zult te hopen

hebben van de tusschenkomst mijner Moeder, indien gij de laatste gunst niet wel gebruikt."

Ferdinand werd getroffen, en deed boetvaardigheid, en tot het pad der deugd wederkeerende, bekwam hij wederom de gezondheid. Doch, o dwingelandij der kwade gewoonten! Naauwelijks had hij alduseenige dagen doorgebracht, of hij ging de gelegenheid van zondigen te gemoet. De ongelukkige hervalt, en hij valt dieper dan ooit; tot de uiterste armoede gebragt, niets meer hebbende om zijne ongebondenheden te voldoen, begeeft hij zich op een schip, dat naar Amerika vertrok, in de hoop van daar zijne fortuin te herstellen. Hij landt te Lima, de hoofdstad van Peru, aan. Al het goud, dat hij door geoorloofde of ongeoorloofde middelen, wint, wordt in den verslindenden afgrond zijner driften verspild. Hij wordt wederom ziek, en acht zich gelukkig eene schuilplaats te vinden in een ver van de stad gelegen gasthuis. Ferdinand, zijne kwaal van dag tot dag ziende verergeren, begint tot zich zelven weder te keeren. Hij hoort van eenen ijverigen zendeling of missionaris spreken, die spanjaard is gelijk hij, en zelfs zijn medeburger. Hij doet hem verzoeken eenen ongelukkige te willen te hulp komen, die in het grootste gevaar naar ziel en ligchaam was. De pater komt zonder toeven, en Ferdinand spreekt hem zijne biecht, onder het storten van een tranenvloed. Hij spreekt hem van zijne gelofte; de pater belooft hem te helpen in de

keus van een klooster, en er hem te doen aannemen, zoodra hij zijne gezondheid zal herkregen hebben.

De verligting der ziel bragt niet weinig toe aan de herstellingen des ligchaams; maar de wijze bemerkingen verdwenen met het gevaar, en na zijne herstelde gezondheid keerde hij tot zijne rampzalige neigingen terug. Om zijne belofte van in een klooster te gaan, niet te volbrengen, haastte hij zich om het gasthuis te verlaten, eer de heilige kloosterling wederkwam; hij kwam zelfs te Lima niet meer, en begon geheel het land te doorloopen, verdubbelde op nieuw zijne boosheden met eene soort van woede, alsof hij daardoor zich voor eenige weken bekeering had willen schadeloos stellen,

Verscheidene jaren daarna begeeft zich de missionaris, door zijnen apostolischen ijver aangezet, naar de ontoegankelijke bergen en bosschen van Peru, om daar zielen voor Jesus Christus te winnen. Hij kiest tot middelpunt zijner missie eene kleine stad, gebouwd op eene hoogte, waar de bergbewoners van dit gewest dikwijls kwamen. Na de oefening zijner heilige bediening, was zijn vermaak de zieken te vertroosten in een hospitaal der stad. Op zekeren dag hoort hij in eenen hoek een aanhoudend gezucht, hij begeeft er zich naar toe, vindt daar op een weinig half verrot stroo eenen mensch, of eerder een geraamte liggen, geheel uitgeteerd, met ingevallene en doodbleeke wangen, met verstorvene oogen,

reeds den stank van een dood ligchaam uitwasemende: het was Ferdinand. Reeds met een voet in de eeuwigheid, opent hij half zijne stervende oogen, en erkent den pater: »Hoe ongelukkig ben ik, roept hij met het uiterste geweld uit, moet ik dan overal dien priester ontmoeten? het is niet genoeg, dat hij de misdaden van mijn leven kent; hij moet mij ook nog zien sterven als een verdoemde en mijne rampzalige eeuwigheid zien beginnen.»

Na deze woorden begon hij wederom zijn ijsselijk gekerm, hetwelk buiten twijfel veroorzaakt werd door het geheugen van zoo vele ter zaligheid gunstige gelegenheden, die hij door zijne schuld verloren had, en in het midden van dien hartverscheurenden spijt, niettegenstaande de pogingen van den heiligen kloosterling, ontweldigde zijne met boosheden beladene ziel zich van dat verrot ligchaam, en ging, niet meer in droom of schijn, maar inderdaad voor den ontzaggelijken regterstoel verschijnen.

(Geestelijke retraite van pater Maffei.)

OEFENING.

Keer in de bekoringen uwe oogen naar Maria: neem bijzonder uwe toevlugt tot de onbevleete ontvangenis van die Koningin der maagden.

O Maria, zonder zonde ontvangen, bid voor ons, die onze toevlugt tot u nemen.

Pius VII heeft door een rescript van 24 November 1793, voor eeuwig verleend, aan al de geloovigen

honderd dagen aflat iedereen keer dat zij godvruchtig en met een berouwhebbend hart het eene of het andere dier twee volgende schietgebeden zullen lezen.

Geloofd zij de heilige en onbevleete ontvangenis van de heilige Maagd Maria.

In conceptione tua, Virgo Maria, immaculata fuisti: ora pro nobis Patrem, cujus Filium Jesum, de Spiritu santo conceptum, peperisti.

In uwe ontvangenis, Maagd Maria, zijt gij onbevleet geweest: bid voor ons den Vader, wiens Zoon Jesus ontvangen van den heiligen Geest, gij gebaarde hebt.

ACHTSTE DAG.

OPDRAGT VAN MARIA IN DEN TEMPEL.

Maria offerde en wijdde zich geheel aan den Heer toe: zij koos hem tot haren bruidegom, en droeg hem hare maagdelijke zuiverheid op. Wie toch had haar de waarde der maagdelijke zuiverheid leeren kennen, terwijl al de dochters van Israël het geluk verlangden van moeder te zijn, in de hoop van den gewenschten der volkeren ter wereld te brengen? Waar heeft Maria de gedachte geput van eene dergelijke offerande, en den moed, om dezelve op te dragen en te voltrekken? O! het is, omdat de heilige Geest, die van het oogenblik harer onbevleete ontvangenis af, bezit van haar hart genomen had, haar ten eenemaal de hemelsche beminnelikheden van den maagdelijken staat veropenbaard had. Dochters van Jerusalem, riep zij

met de bruid der gezangen uit, gaat aan den goddelijken bruidegom zeggen! dat ik van liefde kwijn. O! wanneer zal ik mogen zeggen: Ik heb hem gevonden, dien mijn hart bemint; ik heb hem gevonden, en ik zal hem niet laten gaan. O Maria, uw wensch is volbragt, uw welbeminde hoort u geheel toe, en gij zijt geheel de zijne. Hij schept zijn behagen in het midden der leliën, en die bloem, welke de aarde niet kende, ontluikt in uw hart; hare glinsterende schoonheid, de aangename geur, welke zij uitwasemt, hebben den Koning der koningen getroffen.

BEHOED- EN GENEESMIDDELS TEGEN DE
ONKUISCHHEID.

Meditatie of overweging.

O zuiverheid, o hemelsche deugd, die de menschen in Engelen verandert, hoe groot zou hunne achting voor die evangelische parel zijn, indien zij u kenden; welke voorzorgen zouden zij gebruiken, om dien dierbaren schat te bewaren, welken zij in zulke brooze vaten dragen! O beminde Theotimus, hoe gelukkig zou ik mij achten, konde ik u voor die deugd de liefde en achting inboezemen, welke zij verdient! Met welke vurigheid zoudt gij al de middelen in het werk stellen, die men u zou kunnen aanbieden om dezelve van allen aanval te bevrijden!

Luister en overweeg in ernst welke middelen onze goddelijke Meester ons zelf aanwijst: *Waakt en bidt, opdat gij in de bekoring niet*

bezwijket. (1) Deze soort van duivels, zegt hij elders, kan niet uitgejaagd worden dan door het gebed en het vasten. Dus zijn de waakzaamheid het gebed en de versterving de geestelijke wapenen, van welke hij wil dat wij tegen de onzuiverheid zullen gebruik maken.

Beminde Theotimus, door de waakzaamheid moet gij het waken over uwe zintuigen en uw hart verstaan, als ook het vlugten der gelegenheden.

1°. *Het waken over de zintuigen.* De dood, zegt de profeet, is langs de vensters binnen gekomen: *Ascendit mors per fenestras.* (2) Die vensters der ziel zijn de oogen en de ooren; voornamelijk de oogen, langs welke de ondeugd maar al te dikwijls binnensluipt. Hoevelen zouden er deugdzaam geweest zijn, indien zij blind en doof geweest waren! Maar omdat zij de oogen hebben laten vallen op gevaarlijke voorwerpen, omdat zij geluisterd hebben naar onzuivere redevoeringen en gezangen, zijn zij verloren gegaan. Het was om dit ongeluk te vermijden, dat de heilige man Job, zeide: Ik heb een verbond aangegaan met mijne oogen, om zelfs niet te denken aan hetgeen mijne ziel zou kunnen besmeuren. Plaats aan uwe ooren, zegt de heilige Geest door den mond van den Wijzen man, eene doornen haag: *Sepi aures tuas spinis.* (3) Indien gij over die twee zintuigen waakt, hebt gij reeds eene groote overwinning over den duivel behaald.

(1) Matth. xxvi, 41. (2) Jer. ix, 85. (3) Eccl. xxviii, 20.

2°. *Het waken over het hart.* Dat is, de al te teedere aanklevingen en al wat dezelve zou kunnen voortbrengen, vermijden: en dat men zich niet inbeelde, dat zulke genegenheden zonder gevaar zijn, zelfs wanneer zij alleen schijnen op de deugd en de verdiensten te steunen. Welke deugd men van beide kanten zou kunnen bezitten, hoe onschuldig, hoe godvruchtig uwe vrienden ook zijn, welk voordeel gij er uit meent te zullen trekken tot uwen geestelijken voortgang, neem wel acht en mistrouw u: het is een van de gewoonlijkste strikken des duivels ten opzichte der godvruchtige personen. Verre van zich tegen zulke verkleefdheden en verbindtenissen te verzetten, doet hij dezelve ontstaan, hij onderhoudt ze en doet ze gelooven, dat dit alles maar om de Zaligheid en de dienst van God is. Hij laat die dwaling voortgaan zoo ver het hem mogelijk is; en hoe veel tijds hij daar ook aan bestede, heeft hij er nooit spijt van, als hij slechts zijn doel kan bereiken, en wanneer die zoo gezegde geestelijke vriendschap maar verandert in vleeschelijke genegenheid. O, hoe velen hebben aldus met den geest begonnen en met het vleesch geëindigd? Wat u aangaat, beminde Theotimus, verbreek die aanklevingen, zoodra gij gevoelt dat zij in uw hart dringen, breek ze af, wijl uwe zaligheid daarvan afhangt.

3°. *Het vlugten der gelegenheden.* Er zijn bekoringen, over welke men niet zegepraalt dan met tegen dezelve te strijden: achteruit

gaan, is reeds overwonnen zijn. Maar wat de onzuiverheid betreft, hiermede is het geheel anders gelegen: men kan hier niet zegepralen dan met te vlugten. Ja, indien gij mij vraagt wat u te doen staat in de gevaarlijke gelegenheden, dan zal ik u antwoorden: vlugt; stelt gij mij honderdmaal dezelfde vraag voor, ik zal u honderdmaal antwoorden; vlugt. Door de vlugt moet men den strijd beginnen, door de vlugt moet men in denzelfden voortgaan, door de vlugt moet men hem eindigen. Wanneer degenen, die gij zoudt moeten verlaten, u aangenamer zouden zijn dan uw oogappel, voordeelijker dan uw regter voet en uwe regter hand, alsdan is het, dat gij moet doen hetgeen onze goddelijke Meester ons zoo aanbevolen heeft! Indien uw regter oog tot gelegenheid van zondigen dient, ruk het uit en werp het verre van u; indien uw voet of uwe regterhand u verergert, kap ze af en werp ze verre van u. Welk is de ware zin van dit zoo stellig en krachtdadig gebod? Is het niet, dat men het gevaar uit al zijn vermogen moet vlugten? Bij gevolg, vermijd die verdachte gezelschappen en dien gevaarlijken omgang. — Maar ik word er geene bekoring gewaar. — Bedrog en list van den vijand; vlugt, geloof mij: die zich aan het gevaar blootstelt, zal er in vergaan; het is de heilige Geest, die het gezegd heeft. Gij zijt niet sterker dan Samson, noch heiliger dan David. — Maar die gezelschappen zijn mijn vermaak, mijn hart is er meer aan gekleefd

dan aan iets anders ter wereld. Reden te meer om er u van te verwijderen. Onze Zaligmaker gebiedt het ons op straf van buiten het rijk der hemelen gesloten te worden. Denk eens ernstig na, of gij liever hebt u te berooven van die verkeeringen, die altoos met zonde eindigen, of wel den hemel te verliezen: kies!

Het gebed, en door het gebed moet men in het algemeen verstaan alle verheffing der ziel tot God, zoo als de overweging van de waarheden der zaligheid, der christelijke deugden, de herinnering aan Gods weldaden; het gebed, zeg ik, is een der zekerste hulpmiddelen tegen alle soort van bekoring, maar vooral tegen de bekoringen van onzuiverheid. De Zaligmaker zegt niet alleenlijk: Waakt; maar waakt en bidt opdat gij in geene bekoring vallet. Een kerkvader zegt, dat, gelijk het geroep de dieven op de vlugt jaagt en de bureu tot hulp doet toesnellen, zoo ook de stem van het gebed de duivels verdrijft en de Engelen en Heiligen tot hulp van den biddenden roept.

De gedachte aan de uitersten der menschen is ook een krachtdadig hulpmiddel tegen de onzuiverheid. *Gedenk*, en dit is de raad van den Wijzen Man, *gedenk uwe uitersten, en gij zult nooit noodigen.* (1) Voornamelijk is het overwegen der hel en der ongelukkige eeuwigheid bekwaam om ons op den boord van den afgrond te wederhouden. Houd altijd in het geheugen wat een heilige vader zegt: eens verloren, altijd verloren:

(1) Eccl. xii, 40.

Semel periisse, æternum est. Voor een oogenblik vermaak eene eeuwigheid van folteringen: *Momentum, quod delectat, æternum quod cruciat.*

Anderendenken op hetlijden van den Zalig-maker. Het aanzien alleen van een kruisbeeld is bekwaam om al het vuur der ongeregelde neigingen uit te blusschen. »Wel hoe, zal men met den heiligen Bernardus zeggen, mijn God is aan een kruis gehecht, en ik zou mij aan misdadige vermaken overgeven?»

Het zal ook zeer nuttig zijn zich met het teeken des kruises te wapenen, en het te maken op de borst, of met vurigheid de heilige namen van Jesus en Maria aan te roepen.

Wat u betreft, beminde Theotimus, ik raad u vooral uwe toevlugt te nemen tot Maria, tot die Koningin der Maagden; zij is altijd bereid om hare kinderen te helpen, maar allermeeft in de aanvallen, welke de duivel op hunne kuischheid doet, dan is het, dat zij zich herinnert onze moeder te zijn. Ach! indien eene moeder haar kind op het punt zag van door eene schrikkelijke slang verslonden te worden, hoe zou zij zich haasten om hulp toe te brengen aan dien, welken zij meer dan zich zelven bemint! Maria schept behagen met in de Christenen eene deugd te beschermen, die haar zoo aangenaam is; en zij verplet het hoofd der oude slang zoo dikwijls zij ons helpt om over hetzelfde eene dergelijke zege te behalen; zeg haar in die gevaarlijke oogenblikken:

Virgo singularis,
Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos,
Mites fac et castos.

O bevoorregte Maagd onder al de maagden, voorbeeld van zoetaardigheid en goedheid, wij bidden u, maak ons, na de vergiffenis onzer fouten bekomen te hebben, aangenaam en kuisch voor de oogen van uwen Zoon.

Laat ons bij het gebed, het naderen tot de heilige Sacramenten voegen. Hebt gij het ongeluk gehad de heilige deugd van kuischheid te bevleken, en zelfs eenige beweenenswaardige gewoonte aangenomen, dan is het middel, om er uit op te staan, aanstonds uwe toevlugt te nemen tot het Sacrament der Biecht. Er is geen krachtdadiger hulpmiddel dan de ootmoedige belijdenis, niet alleen van uwe zonden, maar ook van uwe bekoringen. Indien gij mij vraagt welken regel gij moet volgen, zal ik u den volgenden aanwijzen: zoodra gij gevoelt, dat uwe krachten verzwakken, neem dan aanstonds uwe toevlugt tothetheilzame bad der boetvaardigheid. Om u iets stelligs te zeggen, meen ik dat men in het begin eener geestelijke genezing, ten minste eens ter week, tot den stoel der boetvaardigheid moet naderen, tot dat de ziel krachten bekomen heeft. Tweemaal biechten zou mogelijk beter zijn; volgt te dien opzigte den raad van uwen biechtvader. Hetgeen ik zeg aangaande het voordeel en de noodzakelijkheid van de biecht, dat zeg ik met meer-

dere reden van het heilig Sacrament des Altaars, dat is het brood der stervenden, de wijn die maagden voortbrengt, gelijk het water het vuur uitdooft, zoo dooft dit hemelsch manna ook het vuur der begeerlijkheid uit.

De versterving. Dat dit woord u niet verschrikke: men spreekt hier niet van strengheden, van lijfkastigheden, zoo als de heilige zielen alle dagen op zich zelven uitoefenen. God behoeft mij evenwel, u daarvan af te keeren, indien gij u rampzalige hervallingen in zware zonden te verwijten hebt. Is het niet regtvaardig de strengheden der boetvaardigheid te doen gevoelen aan een vleesch, dat maar al te veel de pligtige vermaken der zonden genoten heeft! U van dezelve berooven zijn van hetgeen de Heiligen aller eeuwen aangezien hebben als het zout der kuischheid. Overweeg en begrijp wel den zin van dit woord. Gij weet waartoe het zout nuttig is: het behoudt de spijzen, insgelijks bewaart de versterving het ligchaam en de ziel voor bederf. Evenwel, uwe zwakheid in aanmerking nemende, zal ik u niet zeggen: om den bekoorder te overwinnen, moet gij doen gelijk de heilige Bernardus, die, gevoelende dat hij door onkuische gedachten aangerand werd, zich tot aan den hals in eenen ijskouden vijver ging werpen, tot dat het ouzuivere vuur uitgedoofd was, noch gelijk een heilige Martinianus, die zich in gevaarlijke omstandigheden bevindende, met zijne voeten op gloeiende kolen stond, en zich

zelve aldus aansprak: Martinianus, gij kunt de hitte van een vuur, zoo als dit is, niet lijden, hoe zult gij dat van de hel kunnen uitstaan, welk voor u bestemd is, indien gij in de bekoring toestemt. Eindelijk, ik zal u niet aanraden, u, gelijk de heilige Benedictus, tusschen de doornen en distels te wintelen, om den prikkel van het vleesch door het gevoel der pijnen te verdooven. Maar ik zal u zeggen: 1°. Weiger aan u zelven de onmatigheden in vleesch en wijn, die meer verdoemden voortgebracht hebben dan Nero, Diocletianus, en al de vervolgers te zamen, apostaten gemaakt hebben. 2°. Blijf nooit te lang te bed, vlugt de ledigheid; gij weet hoe duur de ledigheid aan David gekost heeft. Een ledig mensch heeft geen duivel nodig om hem te doen vallen; hij zelf is zijn eerste en gevaarlijkste bekoorder. 3°. Wees naauwkeurig om u van de pligten van uwen staat te kwijten. Het werk en de welgeregelde bezigheden zijn de eerste verzekeringen tegen de aanvallen des duivels. Weet gij hoe de H. Hieronymus hem ten laatste overwonnen heeft? Hij gebruikte eerst al wat de boetvaardigheid het hardste en pijnlijkst kon hebben, en nogthans bekende hij, dat hij, al was zijn ligchaam door de boetvaardigheid verscheurd en door het vasten afgemat; nog door de geweldigste bekoringen aangetast werd. Maar de gedurige bezigheden werkte in hem al datgene uit; wat zijne strengheden niet zouden hebben kunnen doen. Volg zijn voorbeeld na.

VOORBEELD.

Eene teug waters in den naam van Christus gegeven, zal niet onbeloond blijven, hij zelf verzekert het ons in zijn H. Evangelie. (1) De ondervinding heeft bewezen, dat eene ligte versterving, eene kleine offerande ter eere van de allerheiligste Maagd, nooit hare vergelding gemist hebben, en zelfs meer dan eene door uitmuntende gunsten zijn beloond geweest. Tot staving der waarheid diene het volgende voorbeeld.

Een jongeling bevond zich met een kloosterling en andere reizigers in een vaartuig om eene kleine overvaart te doen in de omstreken van Genua. Hij hield in zijne handen een dier zedebedervende boeken, die helaas! maar al te veel in onze ongelukkige eeuw bekend zijn; van tijd tot tijd las hij er in, en zeide luid op tot het gezelschap, met eene soort van trotschheid: Dit is een uitmuntend boek; vol geest; het is mijn innig welbehagen, ik zou het willen van buiten kennen, ik zou het voor geen schat geven, vervolgens sprak hij den kloosterling aan: Pater zeide hij, indien gij de nieuwsgierigheid hadt om het te bezigtigen, zoudt gij welhaast overtuigd zijn dat ik niet lieg. De kloosterling nam het boek aan, en naauwelijks had hij er eenige regels in gelezen of hij deed hetzelfde toe en gaf het dadelijk weder. De jongeling praamde hem om verder te lezen. Neen, mijnheer, zeide de kloosterling, ik heb ge-

(1) Marc. ix, 40.

noe
zell
wil
ling
lijk
cha
Ik
voe
nim
ied
Go
ik
wo
sch
klo
hij
ne
ge
ne
m
zij
zij
sp
do
de
he
H
da
op
lo
e
g
w

noeg gezien; dergelijke werken zou men zelfs kunnen kennen aan den reuk... Wat wilt gij daarmee zeggen? hernam de jongeling. Ik wil zeggen dat de stank van dergelijke werken gelijk is aan die van doode lichamen en riolen: men riekt ze van verre. Ik weet dat er menschen zijn, die er hun voedsel, en misschien zelfs hunne voldoening in vinden; wat kan men er van zeggen, iedereen heeft zijnen lust: wat mij aangaat, God zij geloofd, ik heb daar geen trek toe: ik bid u, laat mij gelijk ik ben. — Dit antwoord ontstelde den jongeling: hij werd schaamrood over zijne onvoorzigtigheid. De kloosterling merkte zijne verlegenheid, maar hij wachtte zich wel om er zich van te bedienen om hem nog meer te vernederen; integendeel trachtte hij zijn vertrouwen te winnen door zijne aangename en vriendelijke manieren, en vooral door de vrolijkheid van zijn gesprek. Zoo godvruchtig als geleerd zijnde, was het hem niet moeilijk het gesprek op eenig voorwerp van godsdienst te doen vallen. Hij begon het aangename der deugd te roemen, en trachtte voornamelijk het geluk van een zuiver hart af te malen. Hij deed zulks met zoo veel zalvingen kracht, dat de jongeling, die eene zeer christelijke opvoeding ontvangen en het geloof niet verloren had, niet kon beletten, dat er hem eenige zuchten ontsnapten. De godvruchtige geestelijke liet niet blijken, dat hij het uitwerksel zijner redevoering bemerkte; maar

op dezelfde wijze voortgaande, beweende hij de dwaling en het ongeluk der jonge lieden, die zich door den stroom der ondeugd laten medeslepen, hij vergeleek hen bij den verloren zoon van het Evangelie, en vond in de geschiedenis van dien jongen verkwister het volmaakte afbeeldsel van een jong hart, dat door schandelijke vermaken van het vleesch verleid en bedorven is; en dit was juist de geschiedenis van dezen jongeling. Ach! hoe uitzinnig moet een Christen zijn, om zijne ziel aan den duivel over te leveren! Wat lijkt meer op den staat van eenen verdoemde dan die van eene ziel, die onder de slavernij der hartstogten gebragt is? Ach ware het, dat die mensch ten minste zijne toevlugt tot de heilige Maagd name! Helaas! hernam de jongeling zuchtende, ik beminde haar eerijds vurig! In het collegie, waar ik mijne studie gedaan heb, had men mij zoo zeer bevolen getrouw in hare dienst te wezen! Ik had zelfs eenigen tijd haar scapulier gedragen; maar ik heb alles daar gelaten, ik ben zelfs beschaamd geweest haar toe te behoorren. Zou ik nog mogen hopen wederom hare genegenheid te kunnen erlangen? — Ja, mijn lief kind, antwoordde de kloosterling, en het zal u weinig kosten. Waar is dat boek, van hetwelk gij daar even met zoo veel roem spraakt? — Ach! laat er ons nooit meer van spreken. — Integendeel, men moet er van spreken; gij verlangt Maria's vriendschap te herwinnen, zegt gij, wel nu, doe

haar de offerande van dit zoo geliefde boek.— Kunt gij mij verzekeren, dat haar dit aangenaam zal zijn, dat zij wederom mijne moeder zal worden! — Ja, mijn kind ik verzeker er u van... Daar is het boek zegt hij.... handel er naar uw welgevallen mede.— Neen, zegt de kloosterling, ik wil u de verdiensten niet benemen, van er zelf regt over te doen. De jongeling houdt aan, en verlangt dat andere handen dan de zijne die offerande doen aan de Koningin der Engelen. Om het geschil te eindigen, verdeelen zij het boek en werpen beiden het deel, dat zij genomen hadden, in zee. O, hoe milddadig vergeldt Maria hetgeen men voor haar doet! Deze zoo kleine en uit zich zelve zoo geringe offerande, werd voor den jongeling eene bron van hemelsche gunsten, die hem na een heilig leven, eenen zaligen dood bezorgden: want in zijn vaderland wedergekeerd, nam hij eene geheele andere levenswijze aan; het menschelijk opzigt (die gevaarlijke struikelsteen van zoo vele jonge lieden) versmadende, zeide hij vaarwel aan al zijne medgezellen, met welke hij zich te voren vermaakte. Eindelijk, eenen afkeer van de wereld hebbende, verliet hij zijne goederen en familie, en begaf zich in een klooster, waar hij, tot het einde zijns levens, tot voorbeeld en stichting diende.

Wat u betreft, beminde Theotimus, ik zal u niet voorstellen aan Maria de offerande te doen van eenige slechte boeken en prenten: ik laat mij voorstaan, dat gij voor dergelijke voor-

werpen al den afschrik hebt, welken zij verdien en; maar draag haar van tijd tot tijd de berooving van eene zelfs geoorloofde vol-doening op, dat de getrouwheid aan uwe pligten, de naarstigheid in het werk, uwe gewone verstervingen wezen, deze zijn de verdienstelijkste; de andere offeranden, zonder deze, zouden ijdel en vruchteloos zijn.

ANDER VOORBEELD.

»Men vleit zich te vergeefs, zeide de eerbiedwaardige Joannes Berchmans, eene teedere en gegronde godsvrucht tot de Koningin der Engelen te hebben, indien men de deugden niet bemint, welke zij op eene bijzondere wijze heeft lief gehad, voornamelijk hare zedigheid en zuiverheid... En gelijk de liefde tot Maria niet kan zijn in een hart, zonder dat er de liefde der zuiverheid gevonden wordt, zoo zou deze liefde der zuiverheid niet lang in hetzelfde kunnen zijn, zonder de hulp der zedigheid, die er de getrouwste bewaarster van is.»

Berchmans oefende geheel zijn leven deze twee deugden in eenen verhevenen graad. Gedurende zijne kindschheid kende hij zelfs niet den naam der ondeugd, strijdig aan deze schoone deugd; hij vlugtte er de verwijderdste gevaren van, en het zou genoeg geweest zijn, dat een zijner medegezellen de minste vrijpostigheid in zijne tegenwoordigheid zou genomen hebben, om deszelfs gezelschap te vlugten; ook gebeurde dit bijna nooit, en

werd er somtijds een gevonden die minder geregeld dan de anderen was, aan wien eenig onbetamelijk woord ontsnapte, zoodra Berchmans te voorschijn kwam, sloot zijne tegenwoordigheid den mond aan den onvoorzigtige of deed hem van gesprek veranderen. Die kostbare zuiverheid, aan welker volmaaktheid hij al de aangekleefdheden en voldoeningen der natuur slagtofferde, was hem onvergelykelijk dierbaarder dan het leven. Onder- rigt door den Wijzen-man, dat zij eene gaaf des hemels is, stierde hij er onophoudelijk gebeden henen, om ze te doen nederdalen en op zich te trekken: uit vrees dat zijn vertrouwen op den Heer vermetel zoude zijn, indien hij van zijnen kant geene heilige zorgvuldigheid bij den onderstand voegde, dien hij van hem verhoopte, waakte hij gedurig over zich zelve en verstierf zijn schuldeloos ligchaam; alzoo volbragt hij letterlijk de gewigtige onder- rigting, welke de Zaligmaker zijnen leerlingen gaf, door deze woorden: *waakt en bidt.*

God liet de groote en aanhoudende naar- stigheid niet onbeloond, welke Berchmans aan den dag legde om die hemelsche deugd te bewaren; hij vergunde hem dezelve in eenen zeer uitmuntenden graad, in zoo verre, dat hij hem gedurende geheel zijnen levens- loop bevrijdde van alle onzuivere bekoringen, een zeer zeldzaam voorregt, hetwelk aan de onnoozelste zielen schier nooit toegestaan wordt. Op zekeren dag verhaalde hij die bij- zondere gunst aan een' vromen broeder, wel-

ken hij sprak over de wonderbare zuiverheid van de Koningin der Engelen, en over het deel, hetwelk zij er van bezorgt aan hen, die gelofte doen van haar toe te behooren. »Ik ben haar oneindig veel verschuldigd; zeide hij, omdat zij voor mij van haren lieven Zoon eene bijzondere liefde voor de zuiverheid bekomen heeft, als ook de genade van nooit tot de tegenstrijdige ondeugd bekoord te worden; ik mag en moet het zeggen uit erkentenis harer alvermogende bescherming, dat er mij de eerste gedachten niet van invallen.»

Het was genoeg de oogen op Berchmans te slaan, om in het binnenste des harten eene gevoelige liefde voor deze engelachtige deugd te beproeven, en om van alle oneerbare gedachte of verbeelding verlost te worden. De kardinaal Bellarminus, aan welke men dit wonder verhaalde, werd er tot tranen toe door bewogen. »Dit voorregt, zeide hij, was dat van de zuiverste der maagden, en dit heilig kind moet haar vrij lief zijn om hem hetzelfde medegedeeld te hebben.» Inderdaad, hij had dit dikwijls aan zijne goede Moeder gevraagd met het rozenboedje van twaalfmaal het wees gegroet te bidden, ter eere van hare volmaakte zuiverheid; hij had ook de prijzenswaardige gewoonte aangenomen, van, eer hij slapen ging, een wees gegroet ter eere harer onbevleete Ontvangenis te lezen.

In het uur des doods, deed hij zich de litanie van de allerheiligste Maagd voorlezen; hij nam een uiterst vermaak in den lof van

zijne heilige Moeder, waarvan dit gebed der Kerk vol is, aan te hooren; maar de namen van Maagd der maagden en van allerzuiverste Moeder waren hem bijzonder welgevallig; men zag hem op deze woorden van blijdschap opspringen, teedere blikken op het beeld van de Koningin der Engelen werpen en door de minzaamheid van zijn gelaat toonen, welke zijne godsvrucht was voor de zuiverste der maagden, en hoe groote liefde hij voor de zuiverheid zelve had.

OEFENING.

Beloof, om in de zonde niet te vallen, aan Maria de twee middelen te gebruiken, welke haar goddelijke Zoon ons aangewezen heeft: namelijk het gebed en de waakzaamheid.

NEGENDE DAG.

LEVEN VAN MARIA IN DEN TEMPEL.

Maria in het huis des Heeren, voor de menschen verborgen, reeds met haren God vereenigd, deed alle dagen nieuwen voortgang in den weg der heiligheid. Onder den schijn van een gewoon leven, leidde zij een volmaakt leven. Ootmoedig en zedig, ingetogen en stilzwijgend hield zij zich niet bezig dan met het gebed en den arbeid; zij had in al haar doen en laten geen ander inzicht, en vond nergens smaak in, dan in het volbrengen van den goddelijken wil. Onderworpen en eerbiedig ten opzigte van de personen, die

voor haar de plaats van God bekleedden, aanhoorde Maria hunne lessen, volgde hunnen raad, alhoewel zij de gaaf van raad, van wetenschap, van wijsheid, en al de andere gaven van den heiligen Geest bezat. Zal ik spreken van hare zoetaardigheid, van haar geduld, van hare edelmoedige en teedere liefde, van zoo vele andere deugden, die haar eenen invloed op hare gezellinnen gaven, welke zij niet gebruikte dan om haar tot God te verheffen? Zal ik eindelijk zeggen, dat Maria uit de wereld vlugtte, waarvan zij nogtans niets te vreezen had, en dat zij zelfs de eerste jaren harer kindschheid in dezelve niet wilde doorbrengen? Welk een voorbeeld voor ons, die zoo zwak, zoo wankelend en niettemin zoo lichtvaardig en zoo gewoon zijn zonder voorzorg voort te gaan! Maria, bevestigd in de genade, Maria wier deugdzaamheid beschermd is tegen de verleiding van de wereld en tegen al de aanvallen der hel, vindt, zoo het schijnt, geen genoegzaam verzekerd en afgezonderd verblijf; en wij, die de genade in brooze vaten dragen, die door den minsten schok kunnen gebroken worden, wij durven ons stoutmoedig aan het gevaar blootstellen, wij gaan zelfs dikwijls het kwaad te gemoet, even alsof het ons niet hinderen kon!

DAGELIJKSCHE ZONDEN.

Meditatie of overweging.

Wees getrouw in kleine zaken, en gij zult

het ook in groote zijn: *Qui fidelis est in minimo, et in majori fidelis est.* (1) Beminde Theotimus, vlugt de kleine fouten, en uwe zaligheid is als verzekerd. Mijn geliefd kind, hoe hebt gij tot nu toe de dagelijksche zonde aangezien, hoe hebt gij er over geoordeeld? De gewoonte aannemen van dezelve te bedrijven, is, de twee voor den mensch onverdragelijkste verwijtingen verdienen; die van ondankbaarheid en dwaasheid. Hier zult gij mij misschien van overdrijving beschuldigen: volg mij, en gij zult van mijn gezegde overtuigd worden.

1°. *Dagelijksche zonde, ware ondankbaarheid.* Ik spreek hier niet van die gebreken, die uit enkele zwakheid voortkomen, die als onafscheidelijk zijn van de menschelijke natuur, en waarvan de regtvaardige zelfs niet vrij is, noch ook van die fouten, die bij gebrek aan oplettendheid en door overijling voorvallen. Ik spreek van die vrijwillige en voorbedachte overtredingen van de wet des Heeren, in zaken, die men als van weinig belang aanziet. Bespottingen en kwaadsprekendheid in kleinigheden ten opzichte van uwe naasten en wellicht van uwe oversten. leugen die gij om te lagchen noemt, en welke evenwel den God beleedigt, die zoo wezenlijk de waarheid als heiligheid is; geest van lafhartigheid van ongestadigheid, van verstrooidheid, die u een kostbaren tijd doet verliezen, die u bijblijft tot in de godsdien-

(1) Luc. xvi, 1.

stige oefeningen, tot aan den voet des altaars; toegevendheid en ijdelheid voor valsche of ingebeelde voordeelen; gansch menschelijke beweegredenen; het gedurig zoeken van uw eigen voordeel tot zelfs in het volbrengen uwer pligten. Welnu, hoe vele dergelijke zonden hebt gij misschien bedreven! Dit alles is waar, ik beken het, zult gij mij zeggen; maar het zijn alleenlijk gebreken van weinig gevolg; zij brengen den dood aan de ziel niet toe, zij zullen mij niet doen verloren gaan.— Zij zullen u niet doen verloren gaan!... Maar rekent gij het voor eene beuzelarij aan den besten der meesters, aan den beminlijksten der weldoeners te mishagen? Zij zullen u niet doen verloren gaan! Maar geven zij een gevoelig een beminrend hart te kennen? Een zoon zegt tot zijnen vader, aan wien hij veel verschuldigd is, aangezien hij hem het leven te danken heeft: O mijn vader, gij moogt gebieden, ik zal u onderdanig zijn, als gij maar altijd de roede in de hand houdt. Zeg eens, Theotimus, is dit de taal der dankbaarheid en liefde? Doch is dit de onze niet? Men volbrengt de wet van God; ja, men volbrengt ze, wanneer derzelve overtreding eene doodzonde is; doch wanneer het er op aankomt om er aan te ontbreken in zaken, die van minder aangelegenheid schijnen, dan maakt men geen bezwaar in ongetrouw te zijn. Men zal behoorlijk des zondags het heilige misoffer bijwonen, omdat het gebod desaangaande klaar en stellig is, en dat men,

met hetzelfde te overtreden, den haat van God op zich zou trekken; op de andere dagen zal men zich minder moeite geven, men zal zich de verstrooidheden niet veel aantrekken. Theotimus, een dusdanig gedrag is dit niet van een hart dat weinig liefde bezit? Wel hoe! is God niet altijd dezelfde, altijd even goed, even groot, even waardig gediend te worden? Is het alle dagen hetzelfde slagtoffer niet, dat opgedragen wordt, hetzelfde bloed, dat op het altaar vloeit? Doch laat ons verder gaan, en laat ons de ondankbaarheid van den Christen, die de gewoonte aanneemt van de dagelijksche zonden te bedrijven, nog gevoeliger maken. Een vriend overlaadt u met weldaden: gij zoudt hem geen bitteren smaad willen aandoen, gij zoudt eenen afschrik hebben van op zijn leven uit te zijn; maar gij ontziet niet, hem onbeleefdheden te toonen, waarvoor de vriendschap zoo gevoelig is; gij trekt hem uwer niet aan, gij vlugt hem; komt hij u bezoeken, gij ontvangt hem koeltjes, het schijnt, dat zijne tegenwoordigheid u verveelt en tot last dient; eindelijk, het mishaaft u hem die kleine diensten te bewijzen, welke de dankbaarheid van elk regtschapen hart vereischt. Is dit ondankbaar zijn? Ja, zult gij antwoorden. Welnu! beminde Theotimus, die vriend, de beste van al uwe vrienden, is onze Heer Jesus Christus. Wat heeft hij niet gedaan, wat doet bij nog alle dagen voor u? Gij weet, dat de dagelijksche zonde hem mis-

haagt, dat zij zijn hart wondt; gij weet het, en gij bedrijft dezelve zoo gemakkelijk? Tot uw eigen voordeel nog meer dan tot zijne glorie, raadt hij u, wat zeg ik, gebiedt hij u dezelve te vlugten, en koeltjes zegt gij door uwe werken: *Ik zal het niet doen*: Roem nu nog, dat gij een gevoel, een dankbaar hart hebt!

2o. *Dagelijksche zonde, ware dwaasheid.* Het is de heilige Geest zelf, die het verklaart: *Qui cogitat mala facere, stultus vocabitur* (1). Ik weet, dat men in deze wereld op eene zeer verschillende wijze denkt, maar de wereld is vol van eene tallooze menigte uitzinnigen: *Stultorum infinitus est numerus* (2). Ik ben geenszins verwonderd, dat de wereld de geringe gebreken als ijdele *scrupulen* aanziet; maar hetgeen mij verwondert, is, menschen te vinden, die voor godvruchtig willen gehouden worden en de dagelijksche zonde bedrijven zonder onrust, bekennen, dat zij er pligtig aan zijn zonder leedwezen te hebben, zich er van beschuldigen zonder beterschap, een kwaad zoo schrikkelijk in zich zelf, zoo rampspoedig in zijne gevolgen, als eene beuzeling achten. *De dagelijksche zonde eene beuzeling!* Is het aldus dat er de God aller waarheid over oordeelt! De Bethsamiters werden met den dood gestraft, omdat zij eenen nieuwsgierigen blik op de ark des verbonds geworpen hadden; een Israëliet op het bevel van den Heer gesteenigd, om een weinig droog hout op den

1) Prov. II, 8. (2) Eccl. I, 16.

Sabbatdag geraapt te hebben; de zuster van Mozes met eene ijselijke melaatschheid geslagen, uit het leger van Israël gebannen, tot straf van een nijdig gevoelen, van een gemor tegen den heiligen wetgever, Mozes zelf, voor een enkel mistrouwen, veroordeeld om slechts van verre het beloofde land te zien; David voor een klein gevoelen van ijdelheid gestraft met eene pest, die zeventig duizend van zijne onderdanen wegrukt; duizend andere schielijke en schrikkelijke kastijdingen zijn de gedenkteekenen der goddelijke wraak over eene zonde, die u zoo klein schijnt. *De dagelijksche zonden eene beuzeling!* En volgens het oordeel van dien God, welke de opperste regtvaardigheid en de oneindige goedheid is, is het vagevuur niet te streng om zielen te zuiveren, die Jesus Christus als zijne bruiden bemint, en die hij bestemt om eens deelgenooten van zijn geluk te wezen. *Dagelijksche zonden eene beuzeling!* Luister wat eene heilige Catharina van Genua zeide: O mijn God, indien ik in eenen vijver van gesmolten lood lag, en dat ik er niet kon uitkomen dan met ééne dagelijksche zonde te bedrijven, dan zou ik er liever gedurende geheel de eeuwigheid in blijven dan op zulke voorwaarde er uit verlost te worden, *Dagelijksche zonde eene beuzeling!* En om dezelve uit te wisschen heeft men den arbeid, de vernedering, het lijden en het bloed van eenen God noodig. Ja, Theotimus, vergader al de goede werken der regtvaardigen, al de

strengheden der boetvaardige zielen ; zoo dit alles niet vereenigd is met de verdiensten van Jesus, is het niet toereikend om eene enkele dagelijksche zonde uit te wisschen. Eindelijk, indien al die bemerkingen uw hart niet treffen, overweeg dan mijn kind, de rampzalige gevolgen der dagelijksche zonde ten opzigte uwer ziel. Zij besmeurt uwe ziel, zij overdekt haar met vlekken, die haar misvormen, zij verzwakt al hare geestelijke kracht, zij dooft in haar langzamerhand het licht des geloofs uit, en omringt haar met zooveel duisternis, dat men de waarheden van het toekomende leven niet meer dan door eene wolk ziet, die alle dagen meer verduisterd wordt. Zij geeft eenen steeds aangroeienden afkeer voor de zaken der zaligheid, bijzonderlijk voor de heilige Sacramenten; even als een knagende worm randt zij de goede werken aan, en bederft al de vruchten der deugd. Is dit alles, Theotimus? Neen, hare verwoestingen strekken zich veel verder uit; zij geleidt tot den dood. Wat zoudt gij zeggen van eenen mensch, die dagelijks eenige druppelen van eenen aangenamen doch vergiftigen drank zou drinken? O! wat uitzinnige, zoudt gij uitroepen. Maar zijn wij geene uitzinnigen, wanneer wij de gewoonte aannemen van eene zonde te bedrijven, die ons verderf kan en zelfs moet berokkenen? De godspraak is uitdrukkelijk, en zij zou ons moeten doen beven: Die in kleine dingen ontrouw is, zal het ook in groote zijn: *Qui in modico ini-*

quus est, in majore iniquus est. (1) God heeft geene ijselijker wraak in de schatten zijner regtvaardigheid. Mijne wraak zal bestaan, zegt hij, in aan deze ondankbare en dwaze ziel de bijzondere genaden te onttrekken, welke zij misbruikt; en haar niets te laten dan die gewone genaden, die haar niet zullen beletten van de wegen der zaligheid af te wijken. Mijne wraak is, dien ontrouwen dienaar te laten uitslibberen: *Mea est ultio ut labatur pes eorum.* (2) O! beminde Theotimus, na die woorden kan men deze andere plaatsen, wijl zij er het natuurlijke gevolg van zijn: *Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum.* (3) Gaat weg van mij, vervloekten, in het eeuwige vuur! Indien gij de vrijwillige dagelijksche zonden niet vreest, vrees ten minste het rampzalige einde, waar heen zij bijna onvermijdelijk leiden, namelijk: de dood der ziel, de verdoemenis, de hel.

VOORBEELD.

Een godvruchtig kloosterling van de orde der Carmelieten, pater Firminus geheeten, muntte in zijne jeugd uit, door eene groote godsvrucht, en bijzonder door eene teedere devotie tot de Moeder van God: aan hare krachtdadige bescherming geloofde hij zijnen roep, en het geluk hetwelk hij had van voor den naam van Jesus, te sterven, verschuldigd te zijn.

(1) Luc. XIV, 48 (2) Deut. XXXVII, 35. (3) Matth. XIV, 41.

Hij was te Amiëns van deugdzame, doch, volgens de wereld, geringe ouders geboren. Nog een kind zijnde, was reeds het gebed al zijn vermaak, hij zou gewild hebben het grootste deel van zijnen tijd er aan te kunnen besteden; maar de noodzakelijkheid om in zijn onderhoud en dat zijner familie te voorzien, liet hem niet toe hierin zijne genegenheid te volgen. Naar het voorbeeld der oude kluizenaars voegde hij bij het handwerk het zingen der psalmen en gedurige verheffingen des harten tot God, alle dagen woonde hij het heilige Misoffer bij, en was zoo getrouw aan die godvruchtige oefening, waarvan hij zich eenen pligt gemaakt had, dat hij liever de uren van het slapen zou verminderd hebben, dan hetzelfde te verzuimen. De jonge Firminus had de kerk der Carmelieten voor de plaats van zijne bijzondere godvruchtige oefeningen verkozen. De kloosterlingen aanschouwden met verwondering zijn stichtend gedrag en zijne sedert vele jaren aanhouden vurigheid. De overste, die er dagelijks getuige van was, verlangde zijne orde met eenen zoo kostelijken schat te verrijken; hij ontving hem in het klooster en vergemakkelijkte hem de middelen om zijne studiën te doen. Alhoewel hij die zeer laat begon, deed hij evenwel genoegzamen voortgang, om na eenige jaren, tot het priesterschap verheven te worden. De studie had zijnen ijver niet verminderd, en de verhevene waardigheid,

waarmede hij bekleed was, had zijn vertrouwen op de Koningin der Engelen, die in de orde der Carmelieten op eene bijzondere wijze geëerd wordt, doen aangroeijen.

Intusschen begon in Frankrijk de staatsomwenteling met al hare verergermissen en woede, de goddeloosheid had reeds de kloosters geopend; maar dewijl eenige apostaten zich over die vrijheid verheugden, verliet pater Firminus de schuilplaats der godvruchtigheid met de hevigste droefheid, en was de laatste in het afleggen van zijn kloostergewaad. Aldra werd het vuur der vervolging van alle kanten ontstoken; de ijverige dienaar des Heeren volhardde evenwel in al de vurigheid zijner christelijke liefde: het waken, de vermoeijenissen, de gevaren zijn niets voor hem; hij gaat overal waar de zaligheid der zielen hem roept. Amiëns was eerst de plaats van zijnen apostolischen arbeid, maar daar de oefening zijner bediening dagelijks moeilijker werd, begon hij de velden te doorkruisen en de nachten tot bediening der heilige Sacramenten te gebruiken. Overal, waar men wist, dat de man Gods moest stil blijven, kwamen de godvruchtige geloovigen in menigte bij elkander; hij hoorde hunne biecht, reikte hun het brood des levens uit, en liet hen getroost en versterkt henen gaan. Wat hem aanging, hij begaf zich, na een weinig rust genomen te hebben, naar een ander gewest, om er dezelfde werken van

ijver en christelijke liefde uit te oefenen. Het was omtrent een jaar, dat pater Firminus dit leven, dat een apostel van Jesus Christus waardig is, leidde, dwalende, vlugtende, dikwerf gedwongen zich in het midden der bosschen te verbergen, toen hij digt bij de stad Amiëns aangehouden en naar de gevangenis geleid werd. Hij trof daar verscheidene priesters aan, die, gelijk hij geloofsbelijders, waren; hij zeide hun: »Beminde medebroeders, dikwijls hebben wij het heilige slagtoffer opgedragen, het is nu onze beurt om geslagtofferd te worden. De regters, voor welke hij moest verschijnen, waren geen dier bloeddorstige menschen, van welke Frankrijk destijds vervuld was. Zij wenschten hem te kunnen redden; zij stelden hem den eed niet voor, welken de wet vereischte, daar zij wel wisten wat hij hun zou geantwoord hebben. De voorzitter, hem het middel willende gemakkelijk maken om het gevaar te ontsnappen, deed hem verstaan, dat hij maar alleen moest verklaren; de wetten, uitgegeven tegen de onbeëdigde priesters niet te kennen. Welk eene beproeving! het leven hangt er van af, de gevangene kan de doodstraf door eene veinzerij ontkomen, hij moet slechts de uitvlugt gebruiken, die men hem aanbiedt; het is hem genoeg te zeggen, dat het hem onmogelijk is geweest, afgezonderd in het midden der velden, in een dwalend leven, kennis te hebben van de

wetten, volgens welke hij zich niet gedragen had. De beschuldigde weigert, zonder aarzelen, het leven te behouden door eene kleine leugen; hij antwoordt met een zedige vrijmoedigheid, dat hij kan sterven, maar dat hij de waarheid niet kan loochenen. Het doodvonnis werd uitgesproken, en de dienaar van God ging de kroon ontvangen, welke zijn geloof verdiend had.

OEFENING.

Vraag alle dagen aan onzen Heer Jesus Christus, door de voorspraak van Maria, den haat tegen de dagelijksche zonden.

TIENDE DAG.

BOODSCHAP VAN MARIA EN MENSCHWORDING
VAN HET WOORD.

Sedert lang had de Heer barmhartig op den schuldigen mensch neergezien: hij wilde den vrede tusschen hem en zijn schepsel herstellen. Maar de mensch is de aanrander, hij heeft het juk der gehoorzaamheid afgeschud, hij heeft het gezag van zijnen Heer en Meester ontkend, hij moet bijgevolg de eerste stappen doen; er moet eene behoorlijke voldoening zijn, waardig aan den grooten Koning, tegen wien hij zich verzet heeft. Maar wat zal hij kunnen offeren hetgeen bekwaam is om de vertoornde majesteit van den Allerhoogste te bevredi-

gen? Waar zal het zoenoffer gevonden worden, dit heilige, zuivere en onbevleete slagtoffer, dat door zijn bloed de zonde der wereld moet uitwischen, en geheel aan de goddelijke regtvaardigheid voldoen? God, voor zoo veel als God, kan niet geslagt-offerd worden; en een enkel schepsel, hoe volmaakt het ook zij, zou geene voldoening kunnen aanbieden, die in evenredigheid zou zijn met de beleediging: de vereeniging van twee naturen in éenen persoon is hier dan noodig. De Zoon van God zal een ligchaam en eene ziel aannemen gelijk aan de onze; en in den schoot van Maria zal die wonderbare vereeniging uitgewerkt worden, en zal het ongeschapen Woord onze natuur aannemen. In haar en door haar zal de eeuwige God, volgens het vleesch, kind van Adam en onze broeder worden. Welke eer voor ons, o Theotimus! Verzin, indien het mogelijk is, iets verhevener en goddelijker dan die bloedverwantschap met den tweeden Persoon der aanbiddelijke Drie-vuldigheid.

DOOPSEL.

Overweging.

Rampzalig nageslacht van eenen schuldigen vader, het zou ons weinig baten broeders geboren te zijn van Jesus Christus volgens het vleesch, indien wij het geluk niet gehad hadden volgens den geest herboren te worden; indien wij door het doopsel al onze

regten tot de hemelsche erfenis niet weder bekomen hadden. In dat heilzame bad door de goddelijke barmhartigheid herboren, hebben wij het blanke kleed der onschuld ontvangen, wij zijn daar gestempeld geweest met het onuitwischbare zegel der allerheiligste Drievuldigheid.

Door mijn doopsel, kind van den hemelschen Vader, mag ik met waarheid hem deze schoone woorden toestieren, welke onze goddelijke Meester zelf ons geleerd heeft: Onze Vader, die in de hemelen zijt. Het zou voor mij genoeg zijn, dat hij zich gewaardigde mij onder het getal zijner dienaren op te nemen: God dienen, is heerschen, doch dit is voor zijne liefde niet toereikend. Beschouw, zegt de beminde leerling, de teederheid van den hemelschen Vader voor ons; hij wil, dat wij zijne kinderen genoemd worden en het ook waarlijk zijn: *Ut filii Dei nominemur et simus* (1). Ik heb God tot Vader, ik ben zijn kind, en ik zou hem kunnen vergrammen! ik zou in staat zijn om hem te beleedigen met te zondigen! en ik zou eenen wreeden en onmeêdoogenden meester meer achten, dan dien teederen Vader! Ik heb God tot Vader, ik ben zijn kind, en ik zou kunnen mistrouwen aan zijne teederheid, aan zijne voorzienigheid, aan het verlangen en den wil, die hij heeft om mij zalig te maken! Neen, mijn God, neen, nooit! Ik heb God

(1) Joan. III, 1.

tot Vader! zijn rijk is dan mijn erfdeel, Rijken der aarde, vorsten dezer wereld, indien gij geloof hebt, verheft uwe oogen naar die hemelwoningen, naar die oneindige schatten, en uw hart zal geene moeite vinden, om zich van uwe goederen en eere-titels te onthechten, en in het midden van de vermaken en van den luister der wereld, zult gij met eenen grooten dienaar Gods zeggen: Hoe verachtelijk schijnt mij de aarde, als ik den Hemel aanschouw: *Quam sordet tellus, cum cœlum aspicio!* En gij, die misschien een nijdig oog op het vergankelijk geluk van anderen werpt, gij, die misschien zucht, als gij voorbij de paleizen van de grooten der wereld gaat; troost u, heft uwe oogen naar den hemel; gij moogt, zonder vrees van u te bedriegen, tot u zelve zeggen: Ziedaar het huis van mijnen vader; zoo ik hem getrouw ben, is het ook het mijne.

Ik heb eene deugdzame vrouw gekend, zegt de godvruchtige Boudon: die zeer arm was in goederen dezer wereld, maar zeer rijk in deugden, vol van den geest van Christus, en van eene teedere liefde tot de heilige Maagd. Daar men in de stad, waar zij woonde, eene prachtige kerk bouwde, voelde zij zich aangedreven om eene kroon te offeren, de vrucht van hare spaarzaamheid, om ook aan het oprigten van het godsdienstig gebouw te helpen... Maar de priester, wien zij hare gift aanbod, wei-

gerde dezelve, en gaf haar te kennen, dat hij tevreden zou zijn haar eenigen onderstand te doen bezorgen in plaats van iets van haar te ontvangen, omdat hij wel aan hare kleeding zag, dat zij behoeftig was. Behoeftig! antwoordde de vrouw met een wonderbaar geloof, behoeftig! weet, dat ik christen ben, dochter van den grooten Koning; en erfgenamer van een magtig koninkrijk.

Door mijn doopsel ben ik de broeder van Jesus Christus geworden; ik heb aanspraak op al zijne verdiensten. Van het oogenblik af, waarop het doopsel mij de deur zijner Kerk geopend heeft, zijn al zijne schatten de mijne geworden. Om aan de oneindige grootheid der aanbiddelijke Drievuldigheid waardige eerbewijzingen te doen, heb ik de aanbiddingen van Jesus; om de groote schuld mijner zonden te betalen, heb ik de oneindige voldoeningen van Jesus; om mijne schuldige dankbaarheid te bewijzen voor de tallooze weldaden, die zij mij verleend heeft, heb ik de goddelijke dankzeggingen van Jesus. Eindelijk, om de genade, welke ik gedurig noodig heb, van God te verzoeken, heb ik de gebeden van Jesus, die van eene oneindige waarde zijn, het is ook het doopsel, dat mij het regt geeft om aan de Tafel van mijnen Zaligmaker te zitten.

Lidmaat van Jesus Christus, volgens de uitdrukking van den apostel, ben ik maar één met dien God-zaligmaker. Een Christen, zegt een heilige Vader, is een andere Jesus

Christus: *Christianus, alter Christus*. Zijne werken geheiligd, op zekere wijze goddelijk geworden door die innige vereeniging met onzen Heer, ontvangen er eene waarde en eene verdienste van, die hem tot God verheffen en den hemel waardig maken. Het zijn in zekeren zin de werken van eenen Godmensch: *Christianus, alter Christus*. Gelukkig, beminde Theotimus, de geloovigen, die door de heiligmakende genade levendige ledematen van dat aanbiddelijk opperhoofd zijn! Ongelukkig de pligtverzuimende Christenen, die door de zonden niet meer zijn dan verlamde ledematen, en dorre takken van dien goddelijken boom, van dien geheimzinnigen wijngaard! Genade van mijnen God onuitsprekelijke genade! indien ik al de rijkdommen, al de schepers der wereld in eene weegschaal opwoog tegen eenen raad van die goddelijke genade, dan zou dezelve oneindig zwaarder wegen dan die goederen, welke door de wereld zoo hoog geschat worden, en die, met de oogen des geloofs beschouwd, slechts stof en asch zijn. Aanzie dien armen mensch van iedereen verlaten; hij is een voorwerp van verachting of ten minste van medelijden: doch is hij een lidmaat van Jesus Christus, dan bezit hij den schat der genade, dan is hij vermogender dan al de aardsche vorsten. God toont hem aan geheel het hemelsche hof. *Ziedaar mijnen welbeminde zoon, in wien ik al mijn behagen*

gesteld heb (1). En die koning, gezeten op zijnen troon, die rijke, omringd van eene menigte dienstboden, opgevoed in de wel-lusten, prachtig gekleed, is, indien hij in staat van genade niet leeft, in de oogen van den Heer en de Engelen niet anders dan een voorwerp van schrik en afkeer. O mijne ziel! bewonder niet meer al die valsche eer der wereldlingen; uw ware adel is de titel van Christen; uw waarachtig goed is de heiligmakende genade.

Door mijn doopsel ben ik de tempel van den H. Geest geworden; het is wederom de groote apostel, die het mij leert: Weet gij niet, dat gij de tempel Gods zijt, en dat de H. Geest in u woont: *Nescitis quia templum Dei estis, et Spiritus Dei habitat in vobis?* (2) Wanneer gij in eene kerk gaat, zegt de H. Augustinus, dan gaat de eene tempel in den anderen, een levende tempel in eenen onbezielden tempel. Maar, voegt er de H. Bernardus bij, die stoffelijke tempels zijn maar geheiligd met betrekking tot de lichamen der Christenen, die er vergaderen; onze lichamen zijn veradeld door de tegenwoordigheid onzer zielen, en onze zielen geheiligd door den H. Geest, die er in woont.

Hierom is er zoo veel gelijkenis tusschen de plegtigheden van het doopsel en die der wijding onzer kerken. Het is ook om die levende tempels te eeren, dat men zooveel eer bewijst aan de heilige overblijfsels van

(1) Matth. III, 17. (2) 1, Cor. III, 16.

de dienaars des Heeren, en dat men gedurende de goddelijke dienst de geloovigen bewierookt. O Christen, erken uwe waardigheid! *Agnosce, o christiane, dignitatem tuam!* Nu ben ik niet meer verbaasd over hetgeen men van den H. Leonides leest. Die vader, een ware Christen en vol geloof, bewonderde in zijnen jongen zoon Origenes de ongeschondene zuiverheid zijns doopsels, stond des nachts op, ging bij dit kind, terwijl het sliep, ontblootte stillekens zijne borst, en kuste dezelve met eerbied, als zijnde de tempel van den H. Geest. Een tempel, beminde Theotimus, is eene plaats des gebeds. Uw hart moet zijn gelijk het gulden altaar, waarvan de H. Joannes spreekt, en van hetwelk de wierook des gebeds tot den Heer opstijgt. Vereenig u met dien heiligmakenden Geest, die in u door onuitsprekelijke verzuchtingen bidt. Een tempel is de plaats, waar het woord van God verkondigd wordt: rigt in uw hart eene eenzame plaats op, welke gij overal met u zult dragen, en aanhoor in dit inwendig heiligdom aandachtig dien onzichtbaren leeraar, die ons alle waarheid leert. Hoe komt het, o mijn God, zeide de H. Theresia tot onzen Heer, dat gij zooveel zondaars schijnt te verlaten, zonder tot hun hart te spreken? Helaas! antwoordde haar de goddelijke Meester, ik sta gedurig aan de deur van die harten, terwijl ik een oogenblik van stilte afwacht om hun mijne stem te doen hooren, en dat oogenblik komt nooit; zoo groot gerucht

wordt er in hun binnenste gemaakt. Een tempel is eene offerplaats. Christenen, gij zijt bekleed met een koninklijk priesterdom. Gij zijt niet alleen geroepen om eens met God in den Hemel te heerschen, maar ook om nu het gebied over uwe driften te voeren. Van nu af zijt gij koningen, en de dag van uw doopsel is die van uwe koninklijke zalving geweest. Daarenboven, de zalving des doopsels heeft u als priesters gewijd van den levenden God: zij heeft u het regt gegeven, zij heeft u zelfs tot eenen pligt opgelegd van aan God te slagtofferen, hem gedurig offeranden op het altaar van uw hart op tedragen; de offerande van uw verstand door het geloof, de offerande van uw ligchaam door de boetvaardigheid, de offerande van uwe goederen door de aalmoezen, de offerande van geheel u zelven door de liefde. Eindelijk een tempel is eene heilige plaats; gij zoudt van schrik ijzen, indien men u voorstelde denzelven door de zonde te bevleken. O mensch, gestempeld met het zegel des doopsels, en daarna zoo dikwijls met het ligchaam van eenen God gespijsd, gij zijt kostbaarder en heiliger dan de heilige tabernakels onzer kerken! Herhaal dan hetgeen gij op den dag uws doopsels, door den mond dergenen, die voor u borg waren, gezegd hebt: Ik verzaak satan, zijne ijdelheid en zijne werken, dat is, aan de zonde; liever sterven dan in mij de verblijfplaats van den H. Geest te onteeren.

VOORBEELD.

Eene gebeurtenis, die de algemeene aandacht verdient, zegt de godvruchtige en geleerde pater Berthier, was een mirakel, dat in 1293 door de magtige voorspraak van de Moeder Gods, te Parijs plaats had, en dit mirakel heeft al de bewijsteekenen, die hetzelfde kunnen bevestigen. Eene ongelukkige vrouw, de wetten van godsdienst en eer vergetende, wierp zich van de eene misdaad in de andere; zij ging zelfs zoo ver, dat zij de stem der natuur in zich uitdoofde. Om hare eer te bewaren, en zich van een dochttertje te ontmaken, dat zij ter wereld gebragt had, benam zij dit kind, door eene afgrijzelijke wreedheid, het leven, door in zijne keel een stukje lijnwaad te steken, waardoor de ademhaling belet werd; daarna deed zij hetzelfde buiten de stad dragen en in eenen hoop vuilnis begraven, omtrent de poort genaamd Saint-Martin-des-Champs. De Voorzienigheid liet toe, dat weinig tijds daarna een jager daar voorbij kwam; een zijner honden bleef op die plaats staan, stiet de vuilnis weg en ontdekte het kind. Men kwam van alle kanten toegelopen, en vermits er geen bewijs was, dat het kind zoude gedoopt zijn, oordeelde men, dat dit ligchaam op ongewijde aarde moest begraven worden. Hierop riep eene door medelijden getroffen vrouw, dat het een groot ongeluk was voor een schuldeloos schepseltje, door de schuld zijner ouders

beroofd te moeten zijn van Gods aanschijn, en op hetzelfde oogenblik nam zij het kindje in hare armen, stelde het aan het volk voor, om het naar de kerk te dragen enden bijstand der heilige Maagd voor hetzelfde af te smee-ken. De geschiedschrijver van Karel den VI, bemerkt, een tweede wonder te zijn, dat niemãnd, onder meer dan vier honderd personen, die dit hoorden, haar tegenstreefde, en dat zij allen de vrouw met het kind volgden tot in de kerk van den H. Martinus. Wij voegen er bij, dat dit getal en die eensgezindheid van vier honderd personen het minste bewijs niet is van de onbetwistbaarheid des mirakels. In de kerk gekomen, plaatste men het dochtertje op het altaar der H. Maagd; men verzocht den kloosterlingen voor hetzelfde te komen bidden, en geheel de vergadering voegde hare gebeden bij de hunne. Na eenige oogenblikken liet de bescherming van de Moeder Gods zich gevoelen: het kind gaf teekens van leven, men zag het met geweld het stukje lijnwaad, waardoor het verstikt was, uitspuwen, men hoorde het luidkeels krijten. Dit verwekte eene algemeene toejuiching van allen, die er aanwezig waren. Men zong het *Te Deum*, men luidde de klokken; en daar de menigte volks zoo talrijk was, dat men tot de vont niet kon komen, werd het meisje op het altaar der H. Maagd gedoopt, waar het den naam van Maria ontving. Om het mirakel meer en meer te bevestigen, deed men eene voedster komen,

die het verscheidene malen tezuigen gaf. Dit kind van genade leefde drie uren lang, en stierf daarna om de gelukzalige eeuwigheid te gaan genieten. Het werd daags daarna met groote plegtigheid begraven aan den voet van hetzelfde altaar, toegewijd aan de heilige Maagd.

(Geschiedenis der gallicaansche Kerk.)

ANDER VOORBEELD.

Een Missionaris van Amerika, die afgelegene gewesten doorreisde om zielen voor Jesus Christus te winnen, hield zich in de minst bewoonde streken op, waar hij dikwijls wilden vond, die hem van twintig en dertig uren in den omtrek kwamen vinden; hij onderwees hen, en doopte degenen, die hij wel bereid oordeelde. Eens bood zich een wilde aan, in wiens ijver hij iets buitengewoons scheen te ontdekken; zoohaast hij wel in de geheimen van onze heilige Godsdienst en in hetgeen de heilige Sacramenten aangaat onderwezen was, doopte hem de Missionaris, en liet hem deelachtig zijn aan het goddelijke Sacrament des Altaars, hetwelk hij met de levendigste verrukking van liefde en dankbaarheid ontving. Een jaar daarna kwam hij weder op de plaats, waar de wilde, die een vurig Christen geworden was, verbleef. Zoodra deze de aankomst van den Missionaris, dien hij als zijnen vader aanzag, vernomen had, kwam hij zich aanstonds voor zijne voeten

werpen, die hij met zijne tranen besproei-
de: hij wist niet hoe de blijdschap uit te
drukken, die hij gevoelde op het wederzien
van hem, die hem in Jesus Christus ge-
baard had. Welhaast smeekt hij den Mis-
sionaris hem nog eens het geluk toe te
staan, dat hij hem het verleden jaar had
doen genieten. Welk geluk, zegt de Mis-
sionaris? Ach, vader, weet gij het niet?
het geluk van het ligchaam van mijnen
God te ontvangen.... Zeer gaarne, mijn
kind, maar gij zult eerst uwe biecht moe-
ten spreken. Hebt gij uw geweten onder-
zocht? Ik doe dit alle dagen, gelijk gij
mij zulks voorleden jaar bevolen hebt. Nu
dan, zet u op uwe knieën, biecht de fouten,
in welke gij sedert uw doopsel zoudt kun-
nen gevallen zijn. Welke fouten, eerwaar-
de vader? De grove fouten, welke gij weet,
vrijwillig bedreven te hebben tegen de ge-
boden van God en van de heilige Kerk. De
groeve fouten! antwoordt de wilde geheel
verwonderd: kan men God nog vergrammen;
als men gedoopt is geweest, en bijzonder-
lijk als men tot de H. Communie is gena-
derd? Zouden er ergens Christenen zijn,
in staat om eene dergelijke ondankbaarheid
te bedrijven? Onder het uitspreken dezer
woorden versmolt hij in tranen; de Missio-
naris weende met hem, en loofde en dankte
God, omdat hij zich; tot zelfs in Amerika's
wouden, dergelijke aanbidders bereid had,
die men aanbidders in geest en waarheid

noemen mag. Welke les voor de Christenen onzer tijden!

OEFENING.

Vier alle jaren den verjaardag van uw doopsel, door eene vurige Communie, vernieuw de verbindtenissen, welke gij met den Heer aangegaan hebt.

ELFDE DAG.

BOODSCHAP VAN MARIA.

De dag van barmhartigheid is eindelijk, na vier duizend jaren verwacht te zijn, aangebroken. De Heer werpt van op zijnen verheven troon een medelijdend oog op Adam's kinderen. Het Woord, de Zoon van God biedt zich aan zijnen Vader, om hen zalig te maken, met mensch te worden gelijk zij, en voor hen te lijden en te sterven. Een aartsengel wordt tot eene jonge maagd van Juda gezonden, om haar aan te kondigen, dat zij verkoren is, om de Moeder van den Zoon des Allerhoogsten te wezen. De aanbiddelijke Drievuldigheid wacht het antwoord en de toestemming van Maria af. En wij ook, roept de H. Bernardus uit, wij verbeiden ook dit woord van genade en zaligheid. O Koningin van goedheid, zie Abraham, David en al uwe godvruchtige voorouders, liggen voor uwe voeten. Sedert lang zuchten zij in een land van duister-

nissen. Zie, geheel het menschelijk geslacht heeft de oogen op u gevestigd, van een enkel woord uit uwen mond hangt de verlossing der gevangenen en de zaligheid van al uwe natuurgelovenden af. O heilige Maagd! gewaardig dit woord uit te spreken, en wij zijn behouden. Maria zegt dit woord en het Woord is vleesch geworden: *Ecce ancilla Domini; fiat mihi secundum verbum tuum* (1). O grootheid van Maria, o goddelijk moederschap! o vernedering van eenen God! heilige Engelen, erkent gij nog de majesteit en de almogendheid van hem, dien gij in den Hemel aanbidt? Wij, die voorwerpen zijner liefde zijn, wij erkennen de overmaat zijner goedheden. Hoe meer hij zich vernedert, hoe meer wij hem moeten beminnen. *Quanto pro me vilior, tanto mihi carior.*

BIECHT.

Overweging.

Beminde Theotimus, het getal der schuldelooze en reine zielen is zeer klein! Wel bijna allen hebben de genade van het heilig doopsel door onze schuld verloren en het verbond verbroken, hetwelk wij met God aangegaan hadden; de deuren des Hemels moeten voor ons gesloten zijn; maar Jesus heeft ons in ons ongeluk niet verlaten; hij heeft aan zijne Kerk een tweede middel van zaligheid gelaten, namelijk het Sacrament

(1) Luc. I, 38.

van boetvaardigheid, welke de heilige Vaders de eenige plank noemen, om, na de schipbreuk, in behouden haven aan te komen. Laat ons dit Sacrament de noodzakelijke toevlugt van den strafschuldig geworden Christen, overwegen.

1°. *Weldaden van het Sacrament van boetvaardigheid.* Eerste weldaad: *de vrede des gewetens.* Neem de biecht weg, beminde Theotimus, en wat zal er van den mensch worden? Zwak uit zich zelven, medegesleept door het slechte voorbeeld, bedorven door het lezen van zedekwetsende boeken, valt hij van de eene misdaad in de andere, van de eene zonde in de andere, van den eenen afgrond in den anderen. Te vergeefs zoekt hij in de verstrooiing, in gezelschappen en vermaken zich zelven te ontvlugten en te vermijden; er is iets, dat zijn hart kwelt, een zeker ongemak, dat hem overal volgt. De waarheden van de godsdienst doen hem eenen onvrijwilligen schrik aan; zijn geweten knaagt hem in de duisternissen; al de schepselen verwijten hem zijnen opstand; en hij meent op alles, wat hem omringt, deze twee woorden te zien: *Ondankbare wederspanning.* Een mensch, of eerder een wanschepsel, beschuldigd van eenen onschuldigen mensch vermoord en zijn bloed gedronken te hebben, viel in de handen der wereldlijke magt. Men vroeg hem of hij, na eene zoo groote misdaad bedreven te hebben, had kunnen slapen. Neen, antwoordde hij, er

waren, beschuldigers bij mij, vogels, die van mijne misdaad getuigen waren geweest. Een levendig en treffend afbeeldsel van den zondaar en de wroeging, die hem vervolgen! Maar de goddelijke barmhartigheid heeft een sacrament voor het leedwezen en de boetvaardigheid bestemd; hoe aangenaam is het voor den zondaar, na de belijdenis zijner misdaden, deze zoo troostelijke woorden te hooren: Mijn zoon, ga in vrede, uwe zonden zijn u vergeven, alles is kwijtgescholden, alles is vergeten.

Tweede weldaad van het sacrament der biecht: *genezing van de ziekten der ziel*. Zie den mensch, door de hevigste pijnen aangerand, schrikkelijke teekens geven van eene gevaarlijke ziekte. Aanstonds wordt er een ervaren geneesheer geroepen. Dank aan de hulp der kunst, door vele zorgen zal de ziekte kunnen hersteld worden. Welke blijdschap, welke vreugde! en nogtans gaat dit maar het minst edele deel van ons zelve aan. Is uwe ziel aan verouderde gewoonten onderworpen, ga tot den dienaar des Heeren; de hulpmiddelen hunner bediening zullen nooit zonder uitwerksel zijn, een heilzamen balsem over de wonden van uw hart uitgestort, zal dezelve weldra genezen. En wat eischt men van u? Moet gij walgelijke middelen gebruiken en pijnlijke behandelingen doorstaan? Neen, men vraagt u niets dan eene belijdenis te doen aan eenen mensch, die voor zijn eigene krankheden hetzelfde middel ter genezing moet

gebruiken; aan eenen mensch, die door al de goddelijke en menschelijke wetten verplicht is het onschendbaarste geheim te bewaren; eindelijk, aan eenen mensch, die vaderlijk met u zal omgaan, omdat hij u bij middel van het heilige Sacrament der biecht, het geestelijk leven der ziel geeft.

Derde weldaad. *Het is het zekerste behoed-middel tegen de hevigheid der hartstogten.* De biecht, bekende de patriarch der ongeloovigheid, is de sterkste toom tegen de geheime misdaden, hij zou hebben mogen zeggen, de eenige toom tegen de geheime misdaden. Schaf de biecht af, en wat zal de mensch in beoefening der zedelijke deugden behouden? De eer? Maar waartoe zal de eer dienen in die gevaarlijke gelegenheden, waar men, verre buiten het gezigt der menschen, zich tusschen zijnen plicht en zijn tijdelijk belang of het vermaak geplaatst ziet? De eer zal welligt zijne hand wederhouden; maar wat zal zij op gedachten, op de begeerten van een hart vermogen, waar het oog van God alleen kan indringen? O! zoo God ons het geheim des gewetens openbaarde, hoeveel oogenblikken van schande zouden ons die deugden, op de eer alleen gegrond, niet aanbieden? Raadplegen wij de ondervinding, indien een jongeling de heilzame gewoonte onderhoudt van tot de heilige Sacramenten te naderen, dan wordt zijn geloof versterkt, zijne deugd schiet alle dagen dieper wortelen; integendeel, verwijdert hij zich van dit

heilzame pad, dan nemen de ondeugden welhaast de plaats der deugden in; zijn geloof wordt verzwakt en is uitgedoofd; en, wie zal in de ongelukken des levens kunnen zeggen tot welke buitensporigheden eene blinde wanhoop hem zal brengen! Rampzalige ouders, gij kent de beweegredenen niet, die uwen zoon van den biechtstoel verwijderen; eens zult gij die kennen. Vreest, helaas! misschien zal een onvoorziene dood, de regtvaardige straf van zijne wandaden, misschien zelfs een bittere dood, het gevolg zijner tegellooze hartstogten, u eens het rampzalige geheim bekend maken, dat u tranen zal doen storten, zonder vertroost te kunnen worden. Gedoog, Theotimus, dat ik bij die bemerkingen eenige waarschuwingen voege, die u zullen helpen om het sacrament van boetvaardigheid met vrucht te ontvangen.

2°. *Waarschuwingen en oefeningen.* Vóór de biecht; kies tot biechtvader dengene, dien gij den bekwaamsten oordeelt om u tot de haven der zaligheid te brengen. Veronachtzaam het onderzoek van uw geweten niet, maar let echter veel meer op het berouw. Er zijn gevallen, die ons van het onderzoek, van de biecht en van eene dadelijke voldoening ontslaan, maar geene van het berouw. Bid dikwijls om die zoo noodige gesteltenis: bedien u daarna van eene of verscheidene dezer bemerkingen: Een onderdaan, die zijnen koning aanrandt, is den dood schuldig; wat heb ik verdiend, ik, die de majesteit van

God aangerand heb? Men aanziet dusdanigen als een wanschepsel, die eenen vriend, eenen weldoener, eenen vader bitterheid en smart veroorzaakt, en ik heb al de weldaden van mijnen God niet dan door ondankbaarheid beantwoord. Ik zou van droefheid sterven, indien ik, in een oogenblik van gramschap mijnen vader gedood had; en ik heb meer dan eens mijnen Zaligmaker gekruisigd! Ik zou bij de menschen niet willen komen met een leelijk ettergezwel in het aangezicht: helaas! in welken staat is mijne ziel! klim in den geest tot in den Hemel: schoone Hemel, zoo dikwijls ik gezondigd heb, heb ik toegestemd in u te verliezen! Daal in den geest neder in de hel: na den dood ontkomt men dezelve, wanneer men er gedurende het leven in geweest is.

Vermijd in de biecht de onnoodige uitlegingen en nog meer de weinig gegronde verontschuldigen, voornamelijk van uwe fouten op anderen te leggen; niemand dan u zelven moet gij beschuldigen. Aanhoor, na uwe beschuldiging geëindigd te hebben, eerbiedig hetgeen uw biechtvader u zegt, en wacht u dan van uw geweten verder te onderzoeken: dit is een list van den duivel om uwe aandacht af te keeren of te verdeelen. Indien u de absolutie gegeven wordt, werp u in den geest aan den voet van het kruis, om met het bloed van den Zaligmaker besproeid te worden.

Na de biecht, stel niet uit uwe penitentie

te volbrengen: zij is zoo ligt in vergelijking der schuld, die u vergeven is, zoodat gij onverschoonlijk zoudt zijn, indien gij dit uitsteldet, en nog meer, indien gij dit naliet; voeg er zelfs iets volgens uwe verkiezing bij. Ziehier overigens drie krachtige middelen om de ontvangene genade te bewaren: het gebed, het vlugten der zondige gelegenheden, en het dikwijls ontvangen der heilige Sacramenten. Eindelijk, zoo gij dit alles in het kort wilt hebben, kies eene dezer twee zeer eenvoudige oefeningen, waarvan de goede uitval onfeilbaar is; de eene is, van altijd uwe biecht te spreken, alsof het de laatste van uw leven moet zijn (zoo deed de maarschalk du Muy, de waardige vriend van den Dauphin, vader van Lodewijk XVI; en gedurende acht en dertig jaren in het hof of aan het hoofd des legers, ging hij zelfs nooit slapen zonder bereid te zijn om voor God te verschijnen), de andere oefening, die u misschien aangenamer zal schijnen zonder nogtans minder krachtdadig te zijn, is, uwe zonden aan den priester te belijden, alsof gij het aan onzen Heer zelven deedt, zoo zult gij minder moeite hebben om uwe fouten bekend te maken, gij zult meer troost vinden en bijzonder meer berouw over uwe zonden hebben.

VOORBEELDEN.

Een rijk en vermogend man van België, had eene zware zonde bedreven, waarover hij zoo grooteschaaamte gevoelde, dat hij besloten

had liever te sterven en verdoemd te worden, dan dezelve te biechten; in weêrwil van dit alles werd hij onophoudelijk door de wroegingen zijns gewetens gefolterd. Op zekeren dag hoorde hij in eene kerk te Antwerpen prediken, dat de vergetene doodzonde vergeven worden met de andere, waarvan men zich in de biecht beschuldigt; hij gebruikte dan alle middelen om de zijne in vergetenheid te brengen. Met dit inzicht gaf hij zich over aan al de vermaken, bedreef zonde op zonde, denkende dat de menigte derzelve hem die zoude doen vergeten, welke hem zoo zeer pijnigde, maar hoe meer hij zondigde, des te meer zijn geweten hem knaagde. Hij begon te reizen, doorliep verscheiden landen, doch ondervond hetgeen de heilige Isidorus zegt: »De mensch zal alles vermogen, behalve zijn hart te vlieden, want niemand kan zich zelve verlaten, waar hij ook ga, de wroeging zijns gewetens volgt hem op. »Daarom legde hij zich op de wis-en verzeigtkunde toe in hoop, dat de aandacht, welke deze wetenschappen vereischen hem zouden beletten op zijne zonden te denken en hem zoo dezelve te doen vergeten; doch alles te vergeefs. Wat gaat hij doen; hij hoopt zijne misdaad te kunnen uitwischen door de strengste oefeningen van boetvaardigheid. Hij trekt een haren kleed aan, verscheurt zijn ligchaam met geesels, vast ten strengste, stort overvloedige aalmoezen in den schoot der armen; de wonde zijner ziel verergert, naar mate hij geweld

doet om dezelve te genezen. In zijne wanhoop stelt hij vast een einde aan zijn droevig leven te maken, hij stapt in zijn rijtuig om naar zijn huis weder te keeren, ten einde daar zijn afschuwelijk ontworpen voornemen ten uitvoer te brengen. God, die over dien ongelukkige nog waakte, laat toe, dat hij onder wegeenen vromen kloosterling van zijne kennis ontmoette. Na elkander gegroet te hebben, biedt hij den pater eene plaats in zijn rijtuig aan. Onder andere valt hun gesprek op de biecht: het was den vinger op de wond leggen. Ook de bemerkingen van dien kloosterling op zich zelve toepassende, vraagt hij hem met een ontsteld gelaat, waarom hij zulks doet. Deze antwoordt, dat het de gewoonte in zijne orde is, van onverschillig met alle slag van menschen bij gelegenheid van de zaak der zaligheid te spreken, en dat hij zelfs hem zijne dienst aanbod in geval hij er wilde gebruik van maken. Wat wilt gij zoospreken, hervatte hij, aan eenen mensch, die niet van zin is te biechten; zoo gij mij zonder de biecht kondet helpen, dan ware het wel, ik zou in zulk geval gaarne uwe dienst aanvaarden.

Daar de man Gods den slechten staat dier ziel vermoedde, nam hij voor met alle mogelijke omzigtigheid te handelen. Hij spreekt dan aan het hart van dien ongelukkige, die, na vele middelen van verpligting, welke de pater hem voorhield, bekende, dat hij het voornemen had gemaakt om zich door den strop van het leven te berooven, dewijl hij

niet langer meer de wroeging zijns gewetens konde uitstaan; dat hij nu nogtans bereid was om alles te doen, indien hij hem van de martelingen konde verlossen, zonder hem tot de biecht te verpligten. De kloosterling beloofde hem te helpen, indien hij gedurende eenige dagen zijnen raad wilde volgen. Te huis gekomen deed hij hem zijne vrienden tot het avondmaal verzoeken en zich met hen vermaken, daarna wekte hij hem op om gerust den nacht door te brengen. Des anderendaags morgens gaf hij hem eenige punten van overweging om krachtdadig zijn vertrouwen in de oneindige barmhartigheid van God op te wekken. Den volgenden dag gaf hij hem een gewetensonderzoek, hem tevens aanbevelende zijne bedrevene zonden aan te teekenen, niet om dezelve te biechten, maar om er eene oefening van berouw over te verwekken. Dit gedaan zijnde, stelde hem de pater voor eene wandeling te doen in een bijgelegen bosch; daar vroeg hij hem of hij zich op ieder punt wel onderzocht had. Om u uwen staat beter te leeren kennen zeide hij, ga ik u eenige fouten ophalen, welker onderzoek in dit boekje staat. Terwijl hij hem de gruwzaamste misdaden opnoemde, viel hij eindelijk op degene, die hem zoo lange en pijnlijke wroegingen veroorzaakte. Ziedaar, ziedaar, riep hij uit, die vervloekte zonden, welker geheugen mij het hart verscheurt. De jesuit zeide hem alsdan; mijn boekje behelst er, die nog veel zwaarder zijn, en ik kan u van duizende

anderen ontslaan welke nog gruwelijker zijn; daar gij nu die gebiecht hebt, kunt gij de andere zeggen, die u in de gedachten komen. Op deze woorden wierp de zondaar zich op de knieën opende vrijelijk zijn hart, ontving de absolutie, en voelde er zoo groote vreugd over, dat hij daarna dikwijls aan den pater herhaalde: O mijn vader, welk een groot goed is de biecht, van hoevele doodsangsten heeft zij mij verlost. O biecht, welke kalmte en vreugde geeft gij aan de ziel!

(Crombesius de studio perfectionis.)

Een luitenant-generaal, vol achting voor eenen officier, zoo uitmuntend in godsvrucht als in dapperheid en kennis, had hem zijne twijfelachtigheden nopens de godsdienst te kennen gegeven. De officier had hem opgewekt om zich, aangaande een zoo gewigtig voorwerp, te onderrigten. Overwonnen door zijn aandringen, had de luitenant-generaal verscheidene onderhandelingen met twee geestelijken van groote verdienste; doch, niettegenstaande de bondigheid hunner redeneringen, was hij niet kunnen overtuigd worden. De officier, eene laatste poging, aanwendende, verzocht hem bij eenen deugdzamen priester, die zijn biechtvader was, te gaan; de luitenant-generaal ging hem uit zijnen naam bezoeken, zeide waarom hij bij hem kwam, en wat hij reeds, doch vruchteloos, gedaan had, om zijne twijfelachtigheden te verdrijven. Mijnheer, antwoordde de priester,

wat kan ik u meer zeggen dan hetgeen u de eerwaardige geestelijken, bij wie gij geweest zijt, hebben gezegd? en welke redeneringen zou ik kunnen bijbrengen die krachtiger zijn dan degenen, die zij gebruikt hebben om u te overtuigen? Ik ken maar één middel meer, gelief dit te beproeven. Kom hier in mijne bidplaats: wij zullen den Heer bidden, dat hij uwen geest verlichte, uw hart rake, en begin met te biechten. Ik, mijnheer! nauwelijks geloof ik in God. Gij gelooft er aan, mijnheer, en zelfs aan geheel de godsdienst, meer dan gij wel meent. Kniel neder, maak het teeken des kruises. Na vele teekens van verwondering, die maar al te wel gegrond schenen, na veel tegenstreven, na vele moeilijkheden, gehoorzaamde hij eindelijk, en antwoordde openhartig op de verschillende vragen, die hem gedaan werden. Het hart van dien mensch opende zich allengskens: zijne stem begon te veranderen: eenige tranen vloeiden tegen zijnen dank uit zijne oogen. Daar de priester zijne ontsteltenis gewaar werd, staakte hij de vragen, en gaf hem, terwijl hij zich aan al de vurigheid van zijnen ijver overliet, eene treffende en zielroerende vermaning, waardoor hij voltrok hetgeen zijne ondervragingen en de eerste bekentenissen begonnen hadden. O vader! riep de soldaat onder een aanhoudend zuchten uit, gij hebt den eenigen weg genomen, die tot mijn hart konde geleiden. Ik ben een ongelukkige, dien de driften misleid hebben, die zijnen

regter in het binnenste van zijn geweten droeg, en daar zijne stem verdoofde; die liever niets geloofde dan gedwongen te zijn *wel* te leven. Morgen zal ik wederkomen, en eene generale biecht doen. Hij sprak dezelve met de gevoelens van het levendigste leedwezen, en stierf eenige jaren daarna in al de oefeningen van boetvaardigheid en van een waar christelijk leven.

OEFENING.

Vraag, zoodikwijls als gij tot het Sacrament der biecht nadert, het berouw, door de voor-spraak van Maria, met het Memorare of een tientje van den rozenkrans te lezen.

TWAALFDE DAG,

BOQDSCHAP VAN MARIA.

Nauwelijs heeft Maria bewilligd in het-geen de aartsengel haar verzocht, nauwelijs heeft zij dit *fiat*, zoo krachtig als dat der schepping, — indien ik mij zoo mag uitdrukken, — uitgesproken, of het groote geheim wordt voltrokken: een God is mensch geworden, en een schepsel van God zijne Moeder. Wie zou de diepe vernederingen der ootmoedigheid van Maria, de aanbiddingen van haar hart, de verrukkingen harer liefde en dankbaarheid kunnen uitdrukken! Het was maar in het bezoek, dat zij aan de H. Elizabeth deed, dat zij haren treffenden en zielroerenden lofzang uitgalmde; doch de gevoelens welke zij

er in uitdrukt, waren nacht en dag de oefening harer H. ziel; dag en nacht loofde zij den Heer, die in haar zoo groote dingen uitgewerkt had; dag en nacht sprong haar hart op van liefde en vreugd, denkende aan den schat, dien zij in haren schoot droeg, dag en nacht vernederde zij zich voor de majesteit van hem, die de nederigheid zijner dienstmaagd had willen aanzien. Door die H. gevoelens, welke overal Maria vergezelden, was haar hart als een anderen hemel voor den Zoon des Allerhoogsten.

HEILIGE COMMUNIE.

Overweging.

Beminde Theotimus, herinner u wat ik u zoo dikwijls gezegd heb: het heilige Sacrament des Altaars is als eene vernieuwing van het geheim der Menschwording. O mijn kind! mogt gij de uitmuntendheid van dat goddelijk Sacrament, de gesteltenissen, die het vereischt, de oneindige liefde, welke Jesus daar aan den mensch betoont, de ontelbare goederen, die de heilaanbrengende vruchten eener heilige communie moeten zijn, eens wel begrijpen!

^{1o} *Uitmuntendheid van de H. Communie, gesteltenissen, met welke men tot dezelve moet gaan.* Bij het naderen van den dag, op welken gij u met eenen God voeden moet, zal ik u niet alleen zeggen hetgeen Salomon, sprekende van het opbouwen des tempels, zeide:

Er wordt van iets groots gehandeld; het is voor geen mens, maar voor eenen God, dat gij een woonplaats moet bereiden. Ik zal u niet zeggen, gelijk Mozes tot de Hebreeuwen, daags vóór de verkondiging der wet op den berg Sinaï: Heiligt u want morgen zal de Heer in het midden van u zijn. Gelukkiger dan de aartsvaders, die naar het geluk gehaakt hebben van hem te zien; gelukkiger dan de Wijzen uit het Oosten; gelukkiger dan de heilige Jozef, de oude Simeon, die hem alleenlijk op hunne armen gehouden hebben als op zekere wijze deel hebbende in het voorregt van het goddelijke moederschap, zult gij hem in u zien mensch worden. Een andere Jesus geworden, zult gij niet meer leven, maar Jesus zal in u leven. Beminde Theotimus, wanneer u whart door het ontvangen van het goddelijke Sacrament des Altaars, het tabernakel van den levenden God geworden is, moogt gij met de gevoelens der levendigste vreugd uitroepen: Heer! gij zijt oneindig wijs, oneindig rijk, oneindig vermogend; ik geloof het: duizend werelden te scheppen, die volmaakter zijn dan die, welke wij bewonen, is slechts een enkele wil voor u; maar na u zelven gegeven te hebben zoudt gij mij, alhoewel gij God zijt, niets meer kunnen geven. O! hoe waar is het, beminde Theotimus, dat er geen volk zoo groot, zoo luisterrijk is als het christene volk, waarmede zijn God met zoo zielroerende gemeenzaamheid omgaat!

2°. *Liefde van Jesus in het H. Sacrament*

des Altaars. Zouden wij ons ooit eene dusdanige overmaat van liefde hebben kunnen inbeelden? Zouden wij ooit, indien wij het laatste avondmaal bijgewoond hadden, toen onze Heer Jesus dit aanbiddelijk Sacrament ging instellen, het voornemen van zijn goddelijk hart hebben kunnen raden? O! hadde hij er ons kennis van gegeven, wij zouden getracht hebben om hem van hetzelfde te doen afzien. Waarop denkt gij, Heer, dat gij u aldus aan de menschen geeft? Hebt gij niet genoeg voor hen gedaan! Wanneer gij het geheim van uw lijden zult voltrokken hebben, aangezien gij toch zoo ver wilt komen, geniet dan, wanneer gij opgeklommen en aan de regterhand uws Vaders gezeten zult zijn, uwe glorie in rust. Neen, neen, antwoordde Jesus: *Mijn behagen is met de kinderen der menschen te zijn.* (1).

Welnu, Heer, indien gij met de menschen wilt verblijven, verblijft er dan op eene edele, koninklijke en goddelijke wijze, of anders zult ge welhaast het voorwerp hunner onverschilligheid, of zelfs hunner beleedigingen zijn. — Het is waar, ik voorzie dit alles, en nog veel meer, maar indien ik mijne glorie niet verberg, zullen mijne broeders tot mij niet durven naderen, en ik zal met hen niet kunnen verkeerem.

Maar geef u ten minste overal niet ten beste, stel dit sacrament voor Rome alleen in, geef aan het zichtbare hoofd uwer Kerk

(1) Prov. vii, 31.

alleen de magt om uw ligchaam te *consacrer*; dat hij u maar eens in het jaar met pracht en luister vertoone, en de volkeren zullen van al de deelen der wereld komen toegelopen. — Ja, maar de armen, de zieken, de kinderen en de oude lieden, juist die, welke dit het meest behoeven, zullen tot mij niet kunnen komen.

Wel nu, mijn God, wees overal, om gezien, bezocht en aanbeden te worden; maar zonder onderscheid van alle menschen ontvangen worden! door onzuivere monden gaan! in onreine harten dalen! — O! dit alles strijdt u tegen. Ik zie het, antwoordt mij Jesus; maar mijne liefde heeft er geenen afschrik van: ik zal niet tevreden zijn dan wanneer ik op de innigste wijze met mijne broeders zal vereenigd wezen; wanneer ik mij voor hen zal vermenigvuldigd hebben, en met hen als het ware één zal geworden zijn.

Heer, sta mij ten minste dit verzoek toe: wees in uw sacrament niet tegenwoordig dan op zekere voorwaarden. Wanneer eene godvruchtige ziel het zal ontvangen, wees er dan wezenlijk tegenwoordig, zulks is wel; maar als een zondaar, een gierigaard, een onkuische, een wraakgierige daartoe zal durven naderen, dat uw aanbiddelijke persoon alsdan verdwijne. — O! ik zal mij daarvan wel wachten. — En waarom, Heer? — Omdat de godvreezende zielen, die dikwijls achterdenken hebben van niet wel bereid te wezen daardoor altijd onzeker zouden zijn van mijne

tegenwoordigheid, en die wreede onzekerheid zou hun hart toesluiten, en zoo beletten mij met het vertrouwen aan te spreken, hetwelk ik verlang.

Eindelijk, mijn God, ik heb u maar één voorstel meer te doen. Wees in het H. Sacrament des Altaars slechts tegenwoordig op het oogenblik, als men u ontvangen zal; want indien gij u verplicht altijd onder de *geconsacreerde* gedaante te blijven, zult gij zien, dat men u in tinnen ciboriën en onreine tabernakels zal plaatsen; men zal u geheele dagen en weken alleen laten zonder u te komen bezoeken; men zal duizende oneerbiedigheden, duizende goddeloosheden in uwe tegenwoordigheid bedrijven. — Nog eens gezegd, ik verwacht mij op alle ondankbaarheden; maar ik wil aan mijne trouwe dienaars en dienaressen altijd tot toevlugt en schuilplaats dienen. Zie, ik ben alle dagen met hen tot het einde der eeuwen, opdat zij alle oogenblikken met mij zouden kunnen spreken, mij hunne noodwendigheden vertoonen, in mij eene hulp zoeken in hunne gevaren, eenen leidsman op hunnen weg, eenen raadgever in hunne twijfelachtigheden, een licht in hunne duisternissen, een steun in hunne zwakheden en eenen vertrooster in al hunne zwarigheden.

Beminde Theotimus, ziedaar de liefde van het hart van Jesus, of om beter te zeggen, ziedaar een zeer onvolmaakt afbeeldsel zijner liefde. Ziedaar dengenen, voor wien onze harten zoo koud zijn! er zijn overwegingen, verma-

ningen en plegtigheden noodig om dit ijs een weinig te doen smelten, en dan nog schijnen ons de oogenblikken bij hem geheele uren! Naauwelijks doen wij ons eenig geweld aan, of berooven wij ons van eene kleine voldoening, om ons te bereiden tot het ontvangen van dien Godmensch, en nogtans, indien zijne liefde onze harten niet raakte, dan zoude echter ons eigenbelang ons tot hem moeten leiden.

3°. *Gelukkige uitwerkselen van het heilige Sacrament des Altaars.* 't Is het brood, dat onze ballingschap van dit leven tot op den berg Gods ondersteunt; 't is het tegengift of het krachtigste behoedmiddel tegen de zonde, en de bewaring der zuiverheid onzer zielen. Wat al genade geeft mij de minnelijke Jesus in de heilige communie! genade tegen mijne driften; om dezelve te verzwakken; genade tegen den duivel, om hem te overwinnen; genade tegen de bedriegelijke aanlokselen der wereld, om dezelve te kennen en er mij van te onthechten; genade, die de martelaars versterkt, de maagden en al de Heiligen voortgebragt heeft. Dit hebben twee jonge studenten, door den band eener heilige vriendschap vereenigd, ondervonden. Zij waren overeengekomen, dat degene, die het eerst zou sterfen, aan God de toelating zou vragen om zijnen medeleerling te komen vinden en hem zijnen staat in de andere wereld bekend te maken. De Heer riep eenen dier twee leerlingen tot zich, en deze volbragt zijne belofte. Daar God zijn verzoek inwilligde, verscheen

hij zeventien dagen na zijnen dood aan zijnen vriend. Juich met mij, zeide hij hem, ik ben in den hemel, ik ben voor eeuwig gelukkig. Eer hij verdween, zeide hem zijn medgezel: Leer mij het middel kennen, dat het meest tot uw geluk heeft bijgedragen. De jonge hemelbewoner antwoordde: Dikwijls tot de heilige Sacramenten naderen, en met een wel gezuiverd geweten en vurigheid tot de H. Communie gaan.

VOORBEELD.

Een der uitstekendste genaden, die Maria aan hare dienaars bezorgt, is het ontvangen van het heilige Sacrament des Altaars. Wij kennen geene meer hartroerende voorbeelden dan die, welke ons het leven van Stanislaus Kostka aanbiedt. Dit heilige kind zag, dat zijn broeder Paulus, en zelfs zijn bestuurder Bilinski, hem wreedelijk vervolgden, tijdens hij in het seminarie van Weenen studeerde, en met hen bij eenen lutheraan dier stad woonde. De slechte behandelingen, die hij van zijn broeder onderging, gevoegd bij zijne strenge levenswijze, veroorzaakten hem eene ziekte, waarvan hij meende te sterven. De duivel, die voorzag, dat zijne ziekte gevaarlijk zoude worden, spande al zijne krachten in om den dienaar Gods den moed te benemen; want terwijl hij eens alleen was, verscheen die booze geest voor zijne oogen, onder de gedaante van een woedend dier, wierp zich op hem, en dreigde hem te verworgen, maar

het heilige kind werd niet verschrikt; het nam zijne toevlugt tot den Heer, en het teeken van het heilige kruis met veel geloof en vertrouwen makende, dreef hij den duivel op de vlugt. Sedert dat voorval verergerde de ziekte, en werd zoo hevig, dat men voor zijn leven duchtte. De zieke gevoelde zelf het gevaar, waarin hij verkeerde; maar vermits hij geene verkleefdheid aan het leven had, vreesde hij den dood niet. Eene enkele zaak baarde hem kommer in dien uitersten nood, namelijk de moeilijkheid, die hij voorzag om in het huis van dien stijfhoofdigen lutheraan de heilige teerspijs te ontvangen. Hij gaf zijne onrust te kennen aan zijnen broeder en zijnen bestuurder en verzocht hun om hun gezag te gebruiken bij hunnen huismeester, om de toelating te bekomen van eenen priester te roepen, ten einde hem de H. Sacramenten toe te dienen. Paulus en Bilinski waren daarmede verlegen. Hetgeen Stanislaus vroeg, scheen hun zeer billijk, en zij zouden hem daarin wel hebben willen voldoen: maar zij beschouwden de zaak als onmogelijk, en wisten wel, dat de ketter een mensch was, die daarin stijfhoofdig zou zijn; zoo dat zij, oordeelende zich niet te moeten blootstellen aan eene weigering, die hen kon in onmin brengen met eenen mensch, met wien zij dikwijls te doen hadden, den zieke trachtten te overtuigen dat het niet noodig was zich te haasten om de heilige Sacramenten te ontvangen, dat hij nog zoo ver niet was, dat de

geneesheeren in zijne ziekte goede hoop begonnen te hebben, en dat hij veeleer moest denken om behoorlijk de geneesmiddelen te gebruiken, welke men hem tot herstelling zijner gezondheid gaf, dan om zich tot den dood te bereiden. Daar het heilige kind van dag tot dag zijne krachten voelde verminderen, verdubbelde het zijne gebeden en aanhoudende smeekingen bij al die bij hem kwamen, opdat zij zijnen huismeester ten zijnen voordeele zouden gesproken hebben: maar eindelijk, ziende dat niemand het durfde doen, besloot hij het aan God alleen te vragen, wat hij van de menschen niet kon erlangen.

Reeds lang aanriep hij de H. Barbara, tot welke hij eene groote godsvrucht had, om door hare voorspraak de gunst te bekomen van niet te sterven zonder de heilige regten ontvangen te hebben. Hij neemt dan in deze omstandigheid zijne toevlugt tot haar, en smeekt haar met overvloedige tranen, hem in eene zoo dringende noodwendigheid niet te verlaten. Zijn gebed, vergezeld van een groot vertrouwen en zoo groote vurigheid, verdiende welhaast verhoord te worden: toen hij op zekeren nacht, door de hevigheid zijner ziekte, niet kon slapen, zag hij nevens zijn bed de heilige Barbara verschijnen met twee Engelen: een hunner droeg het heilige Sacrament. Stanislaus rigtte zich vol vreugd in zijn bed op en plaatste zich op zijne knieën. In dien staat had hij tegenwoordigheid van geest genoeg om zijnen bestuurder, die bij

hem waakte, te vermanen van onzen Heer te aanbidden; daarna zeide hij met luider stem het gebed, dat men gewoonlijk vóór de heilige Communie leest; en na de heilige Hostie ontvangen te hebben, legde hij zich weêr neder, en bleef lang in eene stilzwijgendheid en ingetogenheid, die genoegzaam aanduidde dat er iets buitengewoons in hem omging.

Eenigen tijd daarna, toen hij, om aan het bevel der heilige Maagd te gehoorzamen, aan alles verzaakte wat hij in de wereld te hopen had; en Weenen, als een bedelaar gekleed, verliet, heeft die goddelijke Moeder, na zijne vlugt door vele mirakelen begunstigd te hebben, hem nog eens in de moeilijkheden en vermoeidheid der reis door eene tweede wonderdadige Communie vertroost. Hij vond in een dorp op zijnen weg eene openstaande kerk, en zag er vele landlieden bidden; de heilige jongeling denkende aldaar eene goede gelegenheid te vinden om de heilige Mis te hooren en te Communie te gaan, trad de kerk binnen en begon te bidden; maar hij zag welhaast aan de wijze, op welke er de dienst verrigt werd, dat het een luthersche tempel was. Hij was zeer bedroefd, ziende dat de heilige geheimen door de kettersche bedienaars ontheiligd werden, en hij zijne godsvrucht niet had kunnen voldoen met op dien dag het ligchaam onzes Heeren te ontvangen. Hij weende bitterlijk en klaagde er over aan God op eene zoo hartroerende wijze, dat hij verdiende vertroost te worden;

want terwijl hij in dien staat was, zag hij eene menigte Engelen verschijnen. Een hunner droeg het heilige Sacrament in de handen, en terwijl hij met een gelaat vol Majesteit tot hem naderde, gaf hij hem de heilige Communie, en verliet hem vol vreugd in het bezit van zijnen welbeminde.

OEFENING.

Gewen u in uwe Communiën den heiligen Aloysius de Gonzagua na te volgen, die drie dagen besteedde om zich daartoe te bereiden, en drie andere om God daarvoor te danken.

DERTIENDE DAG.

BEZOEK DER ALLERHEILIGSTE MAAGD.

Beminde Theotimus, hoe verrukkend zijn de stappen van de dochter des Allerhoogsten! Maria verneemt door den mond van den Engel, dat de Heer aan den lang onvruchtbaren schoot van Elizabeth de vruchtbaarheid verleend heeft; de ootmoedige Maagd slaat geene aandacht op hare nieuwe waardigheid of op de moeilijkheden eener lastige reis; met haast trekt zij over de bergen, zij spoedt zich om hare nicht hulp en vertroosting te gaan aanbieden. Hoe zal men die ontmoeting dezer twee bevoorregte moeders beschrijven, van welke de eene den Zaligmaker der wereld, en de andere den grootsten onder de kinderen der men-

schen moest baren? Naauwelijks heeft de gelukzalige Maagd hare stem laten hooren, of Elisabeth roept in verrukking uit: Gezegend zijt gij boven alle vrouwen, en gezegend is de vrucht uws ligchaams. Op het hooren uwer stem, heb ik het kind, dat ik in mijnen schoot draag, van vreugd voelen opspringen. Maria antwoordt haar met dien wonderbaren lofzang, welke de heilige Ambrosius de verrukking harer ootmoedigheid noemt: Mijne ziel maakt groot den Heer, en mijn geest verheugt zich in God, mijnen Zaligmaker. Beminde Theotimus! welk gezegde, welke gevoelens! Heilig huis van Zacharias! van welke wonderen zijt gij getuige! Elisabeth is vervuld van den heiligen Geest; Joannes de Dooper wordt geheiligd, eer hij het licht gezien heeft, en de tong van Zacharias wordt ontbonden, om den God van Israël te loven... Wie hoorde ooit iets dergelijks, en hoe vele wonderen zijn er in dit geheim vereenigd!

ONWAARDIGE COMMUNIE.

Overweging.

Beminde Theotimus, waar zal men uitdrukkingen vinden, die krachtig genoeg zijn om de euvelaad af te malen van diengenen, welke Jesus Christus ontvangt in eene door de doodzonde besmeurde ziel!

1° *Het is een oneindige smaad voor de wijsheid van Jesus Christus.* Het heilige Sacrament des Altaars, zegt de heilige

Augustinus, is de eindpaal van Gods wijsheid. Door het heilige Sacrament des Altaars had Jesus Christus het geheim gevonden om ten zelfden tijde aan zijne liefde en zijne beloften, aan de regtvaardigheid en aan de glorie van zijnen Vader te voldoen. Nu, door eene onwaardige communie breekt die orde, en worden die aanbiddelijke uitvindingen der goddelijke liefde vernietigd. Eene onwaardige communie verandert het onderpand der barmhartigheid Gods in een teeken van gramschap; zij maakt den drank der zaligheid eenen drank van verdoemenis en dood. Eene onwaardige communie! Van dat oogenblik roept dit bloed, welks stem tot in den hemel klom om genade te vragen, met veel meer geweld om regtvaardigheid en wraak, dan het bloed van Abel. Dit slagtoffer, dat den arm van den Allerhoogste ontwapende, wekt nu zijne gramschap op, onsteekt al zijne bliksems en daagt al zijne vervloekingën uit. Theotimus, verbeeld u, den duivel heerschende als oppervorst in de ziel van dien heiligschendenden zondaar. Aan dien wreeden dwingeland, op het altaar van dat onzuiver hart gaat een slagtoffer van afschrik opgedragen worden. De priester van Jesus Christus heeft gesproken, de hemel opent zich, de Engelen komen in menigte rondom het heiligdom, en Gods Zoon is in het midden der menschen nedergedaald. Gelukzalige geesten, stort bittere tranen! Kerk van Jesus Christus, staak uwe vreugdegezangen! zie,

de heiligschenner nadert. De dienaar des Heeren, door den trouweloozen schijn van eenen schijnheiligen eerbied bedrogen, heeft hem het Lam Gods gegeven. De goddelooze ontvangt het niet dan om het voor de voeten van satan te stellen: »Daar is mijn God, zegt hij, die God die u overwonnen heeft, en dien gij verfoeit, ik lever hem u over, ik offer hem u.» En aldus wordt de Koning der glorie, om zoo te zeggen, het slagtoffer van satan; en het bloed des verbonds, dat de zonden der wereld uitwischt, stelt het zegel op het afgrijselijk verdrag, waardoor de heiligschenner zich aan den duivel verbindt en aan de hel toewijdt.

2°. *De heiligschennende communie is een oneindige smaad aan de eer en glorie van Jesus aangedaan.* De Apostel verzekert ons, dat de schande van den Zoon Gods geëindigd is, en dat de dagen van zijne vernedering en van zijn lijden plaats gemaakt hebben voor de dagen zijner glorie en onlijdelijkheid. Het hangt van u af, heiligschennende zondaar, die godspraak op zekere wijze leugenachtig te maken en den smaad van uwen God te vernieuwen; wat zeg ik; ja hem tot nieuwen smaad te veroordeelen, nog wreeder dan de eerste. Gedenk, Theotimus, de goddeloosheid van dien heidenschen keizer, die op den Calvarie-berg het beeld van eene ontuchtige godin, en op het graf zelf van Jesus Christus het standbeeld van Jupiter deed plaatsen. Welk een booze aanslag! Ik ken nog een af-

schuwelijker, namelijk eene onwaardige communie. Breng u in het geheugen de heiligschennis, met welke de fransche omwenteling de wereld verschrikt heeft: de tempels des Heeren in schandelijke schouwburgen veranderd, de tabernakels verbrijzeld, de heilige vaten door de overdaad onteerd, de ontucht in zegepraal gezeten op het altaar, en eene geheele natie schandelijk nedergeknield voor eene verachtelijke, ontuchtige vrouw. Welke goddelooze aanslagen: ik ken nog een schrikkelijker: de onwaardige communie. Breng u in het geheugen de ijsselijke heiligschennis, waarmede de stad Brussel, in dertien honderd zeventig, bezoedeld is geweest. Joden verzamelen zich op den goeden vrijdag om Hem te mishandelen en te onteeren, welken hunne voorvaders aan het kruis gehecht hebben. Zij braakten de afgrijselijkste godslasteringen uit tegen de geconsacreerde Hostiën, welke een andere Judas, door het geld aangelokt, hun in de handen geleverd had; de tong alleen is niet genoeg om hunnen haat en razernij te verzadigen; zij doorstaken de heilige Hostiën met messen en dolken; droppelen bloeds sprongen er uit; dit wonder verbaasde de heiligschenners, de wapenen ontvielen hunne handen, en zij zelve door schrik bevangen, vielen ter aarde neder..... Gedenk eindelijk hetgeen men verhaalt van de helsche wreedheid van dien Jood, die zich eene geconsacreerde Hostie had aangeschaft; hij doorsteekt dezelve met

een pennemes; het bloed, dat er uit vloeit, hitst zijne woede nog meer op; hij doorsteekt ze andermaal en op nieuw loopt er bloed uit; hij werpt ze in het vuur, waarin zij ongeschonden behouden wordt; hij doorsteekt ze met eenen degen, en werpt ze eindelijk in eenen ziedenden ketel, waarvan het water roodverwig wordt door het goddelijk bloed (1)..... Gij siddert, Theotimus. Ach! ik durf zeggen, dat er nog een schrikkelijker aanslag bestaat, namelijk de onwaardige communie. Hier plaatst de heilighschenner het vlekkelooze Lam niet alleen tusschen ongevoelige afgodsbeelden, maar tusschen levendige beelden van de schandelijkste driften. Hij vereenigt de ledematen van den driemaal heiligen God met ledematen, die door de schandelijkste gewoonte onteerd zijn; besmeurde lippen raken Hem aan, welke de zuiverheid zelve is, en eene tong, die, volgens de uitdrukking van den H. Augustinus, die geest der duisternissen gedragen heeft, draagt den Zoon Gods! Een dwingeland der oude tijden deed levende en gezonde menschen met stinkende, doode lichamen vastbinden; en gij zondaar, gij bindt, gij nagelt het maagdelijke ligchaam, van Jesus aan een dood ligchaam, dat vol bederf van de ondeugd is, en dat satans zegel draagt, en gij vereenigt Jesus met de boosheid; een schandelijk vleesch wordt zijn vleesch, zijn bloed wordt gemengd met een

(1) Dit mirakel is te Parijs geschied in 1290.

onzuiver bloed, het vloeit in een zondig ligchaam. O schande voor mijnen God, o zegpraal der hel! o gruwelstuk van den heiligschennenden onteerder!....

3°. *De heiligschennende communie is een oneindige smaad gedaan aan de liefde van Jesus Christus.* Een God schept ons naar zijn beeld en gelijkenis: een God berooft zich van zijnen luister; hij wordt mensch voor onze zaligheid in den schoot eener Maagd, en sterft op een kruis; eindelijk, een God, die in het midden van ons woont, en voor ons leeft, wordt ons voedsel in het heilige Sacrament des Altaars: ziedaar de laatste poging der liefde: *In finem dilexit* (1). De instelling van het H. Sacrament des Altaars is de eindpaal van Gods liefde. Ja, beminde Theotimus; maar de onteering van het H. Sacrament des Altaars is ook de grensmaal van de boosheid der menschen. Luister naar de woorden van den Apostel Paulus: Degene, die onwaardig communiceert, is pligtig aan het ligchaam en bloed des Heeren. De moordenaar is verantwoordelijk voor het leven van zijnen naaste, die verergernis geeft voor deszelfs ziel, maar die met eene doodzonde tot de H. Tafel nadert, is verantwoordelijk voor het bloed van Jesus Christus. God wordt door elke doodzonde oneindig vergramd, ik weet het; maar hij wordt, om zoo te spreken, niet vergramd dan door eenen weerslag: het is

(1) Joan, XII.

als een magtschicht, die niet verder kan komen dan tot aan den voet dier ongenaakbare Majesteit. In de onwaardige communie wordt God regtstreeks en persoonlijk aangerand: de heiligschenner vervolgt hem wezenlijk in zijn ligchaam, in zijne ziel en in zijne Godheid; hij wordt, letterlijk gesproken, de moordenaar van Jesus Christus, zegt de heilige Chrysostomus: *Christicida*. Zal het dan noodig zijn u te zeggen, beminde Theotimus, dat eene onwaardige communie eene daad van de allergrootste ondankbaarheid is? Wel hoe! gij, kind der Kerk, erfgenaam des Hemels, broeder, lidmaat van Jesus Christus, gij zult hem beleedigen in het Sacrament zijner liefde, op het oogenblik zelf, dat hij zich aan u geeft! hem vervolgen tot onder die geheimzinnige gedaanten, waar hij zich slechts onder verbergt om zich inniger met u te vereenigen! Zal ik u moeten zeggen, dat het eene daad van ongehoorde boosheid is? Hier zijn het geene woedende driften, die het verstand belemmeren en verblinden; de heiligschenner begrijpt, overlegt en werkt zijne misdaad met koelbloedigheid, met gerustheid en overweging uit. De duivel heerscht in zijne ziel, zulks weet hij. Hij gaat eenen God ontvangen, daarvan hangt misschien eene eeuwige vervloeking af. Hij weet het ook, en echter voltrekt hij de misdaad. Beminde Theotimus, alles wordt begrepen in dit woord alleen: de onwaardige communie is een Godsmoord.

40. Eindelijk *zij is een gruwel, dien de Heer met deschrinkelijkestekastijding straft.* Die het ligchaam en bloed van Jesus Christus onwaardig ontvangt, eet en drinkt zijne eigene veroordeeling, dat is te zeggen, dat de onteerder van het heilige Sacrament des Altaars een bijzondere zondaar is; vermits de Heer een schrikkelijk onderscheid tusschen hem en de andere zondaars maakt. Van in dit leven af, van op het oogenblik zelfs, wanneer hij de misdaad bedreven heeft, is het regtsgeding gemaakt, het vonnis uitgesproken en bijna ten uitvoer gebragt. Het regtsgeding is gemaakt. De andere zondaars zullen in het oogenblik des doods voor den stoel van den oppersten Regter gedaagd worden; het noodlottige boek, waarin de werken van den mensch geschreven staan, zal te voorschijn komen, de Engelen zullen tot getuigen genomen worden; satan zelf zal den pligtige beschuldigen; maar hier is alle regtsgeding nutteloos; die onwaardig communiceert, draagt den beschuldiger, den getuige, den regter en de overtuiging van zijne misdaad in zich zelven: *Judicium sibi manducat et bibit.* (1) Het vonnis is uitgesproken. In de oude tijden dwong men den schuldigen hun doodvonnis te eten, om hun te doen bevatten, dat het onherroepelijk was. Wel nu, in de veroordeeling van den heiligschenner heeft iets dergelijks plaats; zij wordt op zekere wijze in zijn

(1) I, Cor. xi, 29.

ligchaam geschreven met het bloed van
 Jesus Christus. O schrikkelijke gedachte,
 de schuldige en zijn vonnis is slechts één;
 het is in hem ingelijfd; het vloeit in zijne
 aderen: *Judicium sibi manducat et bibit*.
 Eindelijk, schijnt het vonnis ten uitvoer
 gebracht. Er hangt iets van de vervloeking,
 die het Godsmoordende Jerusalem getroffen
 heeft, boven het hoofd van den heiligschen-
 ner. Dezelfde verlating van den Heer. De
 engelen wonen in die ziel niet meer, zij
 hebben uitgeroepen; Gaan wij hier uit,
 gaan wij hier uit: *Exeamus*. Dezelfde ver-
 blindheid: in het midden der schitterendste
 klaarheid draagt hij eenen sluier voor de
 oogen; hij ziet niets meer, noch de boos-
 heid van zijnen aanslag, noch de hel, die
 onder zijne voeten geopend en bereid is om
 hem in te zwelgen. Dezelfde versteendheid.
 Welk middel ter zaligheid blijft hem nog
 over? Het sacrament der biecht? Helaas!
 hij durft zijne misdaad niet belijden. Daar-
 enboven heeft hij zich aan de heiligschen-
 nissen gewoon gemaakt, en de eene afgrond
 opent den anderen. De wroegingen van zijn
 geweten? Tot nu toe liet het zich hooren;
 eer hij de boosheid bedreef, riep het tot
 hem: Ongelukkige! wat gaat gij doen? en
 na de misdaad: Ongelukkige, wat hebt
 gij gedaan? Doch eene onwaardige com-
 munie brengt nog andere voort: allengskens
 worden de wroegingen uitgedoofd, en het
 onteerde bloed van Jesus Christus wordt in

eenen drank veranderd, die den zondaar in zijne goddeloosheid in slaap wiegt. Het is er dan mede gedaan; zijne verdoemenis is voltrokken. Ik bedrieg mij, zij is nog niet voltrokken, Ja, Theotimus, er blijft één middel over om eene heiligschennende communie te herstellen, namelijk eene waardige communie. O gij, die het ongeluk gehad hebt van uwen God in den tempel des duivels te plaatsen, wanhoop niet, smeeke ik u. Ga tot Maria met een hart vol leedwezen en vertrouwen, zij zal voor u de gave van sterkte verkrijgen om uwe zonden te biechten, de gave van tranen om dezelve te beweenen; en hetzelfde bloed, dat u veroordeeld had, zal u vrijspreken en regtvaardigen.

VOORBEELDEN.

Lotharius, koning van Lotharingen, had eenen afkeer van zijne vrouw Thietberga. Een jong meisje, Walrada geheeten, had het hart van dien ongelukkigen vorst gewonnen. Nadat de zaak aan den Paus Nicolaus bekend gemaakt was, werd Lotharius in den ban geslagen en veroordeeld om Waldrada te verlaten. Ondertusschen stierf de Paus, en had Adrianus tot opvolger. De koning, hopende, dat de nieuwe Paus toegewender dan zijn voorzaat zou zijn, deed duizende bedriegelijke verklaringen, en vroeg verlof om naar Rome te komen en daar het ontslag van den kerkelijken ban

te ontvangen; hij verzocht daarenboven den Paus hem plegtiglijk te verzoenen, het heilige Misoffer in zijne tegenwoordigheid op te offeren en hem met eigene hand de heilige Communie te geven. Nadat Adrianus de maatregelen genomen had, die de voorzigtigheid vereischte, stemde hij toe in zijn verlangen: maar op het oogenblik der communie, terwijl hij de heilige hostie in de hand nam, en zich naar den koning keerde, zeide hij hem met luide en klare stem. »Vorst, indien gij het vaste voornemen gemaakt hebt Waldrada geheel te verlaten, nader dan met vertrouwen, en ontvang het Sacrament van het eeuwige leven; maar indien uwe boetvaardigheid niet opregt is, wees dan zoo vermetel niet van het ligchaam en bloed van uwen Zaligmaker te ontvangen en uwe eigene veroordeeling te eten met dit te onteeren." Lotharius sidderde ongetwijfeld op die woorden: maar de overmaat van de misdaad was vastgesteld: hij volbragt het. Hij voegde den meineed bij de heiligschennis, en liever dan te wijken wierp hij zich in den afgrond, welken men hem voor zijne voeten open toonde. De Paus daarna de hooge personaadjen aansprekende, die met den koning gingen communiceeren, zeide tot ieder van hen: »Indien gij niet hebt medegewerkt noch toegestemd in de misdaad van uwen meester, dat dan het ligchaam des Heeren u een onderpand ter eeuwige zaligheid zij. De schrik der heiligschennis

deed er eenigen terugwijken, maar het meerendeel communiceerde naar het voorbeeld des konings.

De straf volgde weldra op de misdaad. Naauwelijks waren zij te Lucques gekomen, of Lotharius en de heeren, die hem vergezelden, werden door eene gevaarlijke koorts overvallen, die de wonderlijkste en schrikkelijkste uitwerkselen had. Hun haar, hunne nagels, hun vel zelfs viel van hunne lichamen, terwijl een inwendig vuur hen verteerde. Het meerendeel stierf onder de oogen des konings. Hij reisde echter voort, alleen bezig met het voorwerp zijner blinde drift. Te Plaisance gekomen, verloor hij kennis en spraak; hij stierf zonder eenig teeken van leedwezen te geven. Men bemerkte, dat die van zijn gevolg, welke met hem het ligchaam des Heeren onteerd hadden, op dezelfde wijze den geest gaven; die zich van de heilige Tafel verwijderd hadden, waren de eenigen, welke de dood spaarde, zoo dat men de regtvaardige wraak des Hemels niet kon loochenen.

(Kerkelijke geschiedenis, door Bérault-Bercastel.)

Ten jare 1374 woonde te Middelburg, in Zeeland, eene edele vrouw, die de zaligheid van al hare huisgenooten zeer behartigde, wetende, dat, gelijk de Apostel zegt: Zoo iemand voor de zijnen en voornamelijk voor degenen van zijn eigen huisgezin, geene zorg heeft, hij het geloof verzaakt en erger

is dan een ongeloovige (1). Een harer dienstboden veroorzaakte haar door zijn roekeloos leven en weinige godvruchtigheid, veel verdriet. Dikwijls, doch te vergeefs, had zij hem gebeden en gesmeekt een einde aan zijne boosaardige levenswijze te stellen. De jongeling, eindelijk vreezende in ongenade zijner deugdzame meesteres te vallen, veinsde tot het Sacrament der biecht genaderd te zijn en begaf zich met de andere dienstboden tot de heilige Tafel. Naauwelijks had hij het brood der Engelen in zijnen onreinen mond ontvangen, of de magtige hand des Heeren liet zich gevoelen. Hij wordt met blindheid geslagen, de heilige hostie verandert in een zichtbaar stuk vleesch; om hetzelfde te willen doorzwelgen, drukt hij er zijne heiligschennende tanden in: drie duppelen bloed springen uit zijnen mond, en vallen op het communiekleed. De goddelooze knecht, op zulk eene wonderbare wijs de wraak des Hemels ondervindende, beleed zijne misdaad met vele tranen, beterde opregt zijn leven, kreeg zijn gezigt weder, en betoonde, gedurende geheel zijnen levenstijd den diepsten eerbied tot het allerheiligste Sacrament des Altaars.

De overblijfselen van dit mirakel, namelijk het stuk vleesch en de drie druppelen bloeds, zijn hetzelfde jaar 1374 overgebracht geworden naar Fredericus III, graaf van Sarwerde aartsbisschop van Keulen, die dezelve, op

(1) 1 Tim. v. 8.

het verzoek van hunnen prior, Joannes Byarens, die zijn biechtvader was, aan de paters Augustijnen dier stad schonk. Deze pater naar België, zijn vaderland wederkeerende, zocht een deel dezer heilige overblijfsels te bekomen voor het klooster van zijne orde, te Leuven, waar hij zijne kloosterlijke beloften uitgesproken had. Dit werd hem welwillend toegestaan. Daar het stuk vleesch door de tanden van den heiligschender niet geheel verdeeld was en het onbetamelijk scheen hetzelfde met een snijdend werktuig aan te raken, vond men goed een gebed en eene vasten van drie dagen in te stellen, na welken tijd dit heilige vleesch wonderbaar verdeeld is gevonden in twee deelen. Pater Joannes bragt er een deel van te Leuven, waar het bewaard is geworden in het klooster der Augustijnen tot op het einde der verledene eeuw, en nu in de kerk van Sint-Jacob berust.

OEFENING.

Beproof u zelven, volgens den raad van den Apostel, alvorens gij communiceert; indien gij het ongeluk gehad hebt van het ligchaam van Jesus Christus te ontceren, wanhoop niet, maar vraag aan Maria den moed, om door eene regtzinnige en goede biecht uit dien rampzaligen staat op te staan.

VEERTIENDE DAG.

BEZOEK VAN DE ALLERHEILIGSTE MAAGD.

Gelukkig huis van Zacharias en Elisabeth, dat gedurende drie maanden, Jesus, de bron aller genade, en Maria, die derzelver uitdeelster is, bezat. Door zijne heilige Moeder wilde het vleesch geworden Woord de eerste zijner gunsten toestaan in de geestelijke orde, de heiligmaking van zijnen voorlooper; even als dertig jaren daarna, het eerste mirakel van zijn openbaar leven, de verandering van het water in wijn, ook toegestaan werd door de bemiddeling van Maria. Indien de eerste woorden van de Moeder dit wonder, op de ziel van Joannes den dooper, uitwerkten, wat indruk moesten dan gedurende drie maanden hare godvruchtige zamenkomsten, hare wonderbare voorbeelden op die deugdzame echtgenooten maken, die er dagelijks getuigen van waren! Daar zij rondom zich den goeden geur van Jesus Christus verspreidde, konden Zacharias en Elisabeth niet genoeg de deugden dier onbevleete Maagd, de zoetheid harer woorden, de kalmte van haar gelaat en de zedigheit harer blikken bewonderen; in geheel haar gedrag scheen eene diepe ootmoedigheid, eene zoo werkzame als teedere liefde en eene gedurige vereeniging met God uit. Wanneer zij vertrokken was, konden zij, even als de leerlingen van Emmaus, tot elkander

zeggen: Ach! is het niet waar, dat onze harten geheel ontstoken waren, wanneer wij het geluk hadden haar te zien en te hooren?

VERERGERNIS.

Overweging.

Beminde Theotimus, hoe krachtdadig is de indruk van het voorbeeld! het grootste goed, dat wij onzen naaste zouden kunnen bewijzen, is: aan zijne zaligheid medewerken; en het krachtigste middel om nuttig aan zijne ziel te zijn, is het goede voorbeeld. Wee hem, die in plaats van zijne broeders te stichten, voor hem een steen van verergernis wordt; ja wee hem! *Vae homini illi* (1); dit is de schrikkelijke bedreiging van onzen Heer. Het ware beter voor zulken mensch (overweeg deze woorden) nooit geboren te zijn, of, met eenen molensteen aan den hals gebonden, in de zee geworpen te worden.

De verergernis is eene groote zonde. Overweeg wat eene ziel aan Jesus Christus gekost heeft. Hij is uit den hemel op de aarde gedaald om haar af te koopen; zij heeft hem de schande en de pijn des kruises, ja al zijn bloed gekost. Ja, ziedaar den prijs van eene ziel: *Anima tanti valet!* en gij rukt, om zoo te zeggen, de ziel uit zijnen schoot: gij schept er een wreed vermaak in zijn hart bitterlijk te bedroeven. Die boer-

(1) Luc, XII, 22,

terijen, die achterklap, die zedekwetsende redevoeringen, die schandelijke raad, die kwade voorbeelden; wat weet ik al? die losse beweging, dit of dat teeken, die oogslag misschien heeft den doodsteek aan zuivere zielen toegebracht; beschouw uwe handen, zij zijn geverwd met het bloed: *Sanguinem ejus de manu tua requiram* (1).

De verergernis is een afgrond van zonden. Verbeeld u niet, beminde Theotimus, dat de verergernis slechts eene dadelijke en persoonlijke zonde is, het is eene soort van erfzonde: zij gaat van u tot uwe vrienden, en van hen tot andere vrienden over; zij gaat van de ouders over tot de kinderen, en wie weet waar het kwaad zijnen eindpaal zal vinden? En, zoo de zonde, waarvan gij de oorzaak zijt, die van uwen broeder is, welke door uwe verergernis misleid is, dan is zij ook de uwe; en zoo al de zonden, welke hij na de eerste bedreven heeft en bedrijven zal, de zijne zijn, zijn het ook de uwe: gij zijt voor hem een meester van boosheid geweest, en hij is het daarna, op zijne beurt, voor de andere geworden. Beminde Theotimus, tel al de zonden van dezen op, het zijn ook de uwe, omdat hun oorsprong tot aan uwe verergernis, als tot hun eerste begin, opklimt. Het is aldus, dat uwe zonde geen einde heeft, dat zij van de eene ziel tot duizend andere overgaat, die dezelve door eene beweenvlijke erfenis voortzetten, en in het uur van uwen

(1) Ezech. III, 18.

dood zult gij met schrik bevangen zijn, wanneer gij uwe verergernissen zult indachtig worden; gij zult meenen rond uw doodsbed weenende moeders te zien staan, die u hare kinderen zullen afeischen, die zij in onschuld opgevoed hadden, eene menigte vrienden, die gij in de ondeugd zult medegesleept hebben, en die het gewigt hunner boosheden op u zullen werpen; gij zult zielen uit de hel zien komen, die uwe slechte voorbeelden in dezelve zullen geworpen hebben, en die wraak tegen u zullen eischen.

De verergernis is de zonde des duivels. Daardoor voert gij den oorlog tegen God zelve, gij wordt de medehelper van Lucifer, om, zoo veel het u mogelijk is, den Heer van zijne glorie te berooven; om zijne heilighdommen, ik wil zeggen, de zielen, te onteeren; om op zekere wijze den luister en den glans van het rijk der hemelen te verminderen, met van die heilige woning al de lofzangen van zoo vele Christenen, die zonder u zouden volhard hebben, te verwijderen; eindelijk, om het rijk des verderfs te bevolken en in de hel degenen, die den Heer lasteren en vervloeken, te vermenigvuldigen. Christen, hoort gij de stem van uwen God in het diepste van uw hart? Luister naar zijn klagen: Mijn zoon, spaar die ziel, zij is naar mijn beeld geschapen, ik heb ze met mijn ligchaam gevoed; zij is aan de bewaking mijner Engelen toevertrouwd. Er is niets aan gelegen, antwoordt de verergernisgevende Christen, ik

wil dat zij tot mijn vermaak en tot voldoening mijner driften diene.— Maar het is uw broeder, de ziel van het kind van dezelfde moeder, de heilige Kerk; hij is met dezelfde melk gevoed geweest, hij heeft regt tot hetzelfde erfdeel: lever zijne ziel aan den duivel niet over, zij heeft mij al mijn bloed gekost.— Er is niets aan gelegen, ik wil, dat zij in het verderf gestort worde. Welke taal, Theotimus! Is het die van de hel niet? is er in de schatten der goddelijke barmhartigheid vergiffenis voor dergelijke misdaad? Ja, mijn zoon, hoe groot zij ook weze, er is een middel, om dit groot kwaad te herstellen, en dat middel bestaat in goede voorbeelden te geven.

Goede voorbeelden geven, is door eene stomme predikatie onderwijzen: doch hoe welsprekend, hoe krachtig is die in haar stilzwijgen! De Heidenen zelven hebben dit erkend; het aanzien van een deugdzaam man, zegt Seneca, wat zeg ik? het geheugen, de gedachte er van, is genoeg om tot de deugd opgewekt te worden: *Vir bonus aspectus et cogitatus emendat*. Het goede voorbeeld van eenen medgezel, een stichtend woord uit zijnen mond zal harten bewegen, die mischien aan sermoon, vermaningen, missiën, aan alles wederstaan hebben. Wanneer men den weg aanwijst en hem zelf bewandelt, dan maakt men denzelven gemakkelijk en effen voor zoo vele zwakke en vreesachtige gemoe-deren, die er door verstout, in het goede versterkt zullen worden. Het goede voorbeeld

is een levendmakend vuur, dat al diegenen verwarmt, welke er bij komen. De heilige koning Wenceslaus ging dikwijls gedurende den nacht, van de eene kerk naar de andere, om het heilige Sacrament te bezoeken; en nooit heeft de winterkoude hem belet zijne teedere godsvrucht te voldoen. Op zekeren nacht had hij eenen man van zijn hof medegeleid om hem te vergezellen, en, ondanks de hevigste koude, ging hij blootvoets op den bevrozen grond, blootgesteld aan eenen hevigen noordewind, en met kleederen, die zoo ligt als eenvoudig, ootmoedig en arm waren. De edelman, integendeel, had al de voorzorgen tegen de koude genomen, en echter kon hij aan de pijn, welke hij leed, niet wederstaan. De godvruchtige monarch, die voor hem ging, werd zulks gewaar. Door medelijden getroffen, zeide hij hem, dat hij zijne voeten zou stellen in de voetstappen, die de zijne in de sneeuw maakten. De edelman deed het, en welhaast voelde hij met verwondering dat eene zachte warmte zich in al zijne ledematen verspreidde. Volg den H. Wenceslaus na, beminde Theotimus, ga uwe broeders voor, door uwe goede voorbeelden; en door uwe voetstappen na te volgen, zullen zij daarin eenen gelukkigen indruk gevoelen, die hen op den weg des hemels zal bemoeiden. Gij zult daardoor een zeker apostelschap, waartoe wij allen verplicht zijn, oefenen: gij zult na u in vele zielen eene kostbare erfenis van deugden en verdiensten laten,

die altijd zal aangroeijen; gij zult, als een andere Xaverius, aan de poort des hemels de zielen vinden, die gij daar henen zult gezonden hebben, en die den luister uwer zegepralende intrede in den hemel zullen vermeerderen, zonder die op te sommen, welke hen in het vervolg der eeuwen zullen opvolgen, en u gedurende geheel de eeuwigheid zullen loven, omdat gij hunne zaligheid bezorgd of ten minste daaraan door de stichting van uw voorbeeld medegewerkt hebt.

VOORBEELD.

M. de Queriolet, zoo wel bekend door de verergermissen zijner levenswijze als door de boetvaardigheid, waartoe hij zich zelven veroordeelde om dezelve te herstellen, was eene der luisterrijkste overwinningen van de Moeder der barmhartigheid. Zijn hart, van zijne kindsheid af, aan het kwaad overgegeven, verhardde zich tegen de christelijke opvoeding, welke zijne ouders hem wilde geven. Vol afkeer tegen hen en hunne onderwijzingen, vraagt hij om naar Rennes gezonden te worden, onder voorwendsel van daar zijne studie te doen, maar inderdaad om er zijne vrijheid te genieten. In die stad gekomen, vereenigt zich de jonge Queriolet met de bedorvenste leerlingen, hij gaat met hen naar de schouwburgen en plaatsen der ongebondenheid; hij vervolgt halstarrig de deugdzame studenten, en gebruikt al het geld dat hij stelen kan, om zich medepligtigen

te maken. Bij zijne ouders, welke zoo toevend geweest waren van zijne schulden te betalen, naarmate hij die maakte wedergekeerd, ontvreemdt hij uit de kas van zijnen vader twee duizend franken. Hij werd op de daad betrapt. Zoo woedend als beschaamd zijne ondeugd ontdekt te zien, ondernam hij eene reis van 600 mijlen, om bij de Turken te gaan, met het voornemen het geloof af te zweren en Mahomedaan te worden. Eene barmhartige Voorzienigheid wederhield dit heiligschennend voornemen door duizend beletsels. Na lang gedwaald, na veel bloeds vergoten te hebben in den strijd, waarin hij zich bevond, en in tweegevechten, kwam de jonge Queriolet weder in zijn vaderland: doch het was slechts om door zijne twisten en geweldenarijen den geesel van Bretagne te zijn. Nog grooter vijand van God dan van de menschen, deden de bedreigingen des hemels, verre van hem eenen heilzamen schrik in te boezemen, niet anders dan zijne goddeloosheid opwekken. »Toen ik op zekeren dag van Rennes naar huis wederkeerde, zegt hij zelf, waren de bliksemschichten zoo aanhoudend en de donderslagen zoo verschrikkelijk, dat ik mijn paard bijna niet kon inhouden. Naauwelijks in huis gekomen, valt er achter mij eenen door den bliksem getroffen boom; ik braakte duizende vervloeking en tegen den hemel uit, ging in mijne kamer, en deed mijne wapens brengen; ik laadde mijne pistolen, en na

het venster geopend te hebben, schoot ik naar den hemel; trotsch over dien aanslag als over eene overwinning, begaf ik mij ter rust. Ik sliep heel vast, toen de bliksem in mijne kamer sloeg en eenen der stijlen van mijne bedstede verbrandde.... »Die zondaar bleef ongevoelig voor zulke treffende teekens van geduld des Allerhoogsten. Een droom deed meer indruk op hem. God liet hem, door eene levendige en duidelijke verbeelding, welke vijf a zes uren duurde, levend in de hel nederdalen, zonder dat het hem mogelijk was, zijne gedachten van dezelve af te trekken; hij meende de plaats te zien, welke zijne misdaden hem in het diepste der kolken bereidde; hij was verschrikt, sloeg op zijne borst, deed gedurende eenige maanden boetpleging, en ging zelfs in de orde der Karthuizers. Doch zijne hartstogten sluimerden maar; zij ontwaakten wederom: welhaast klom hij heimelijk over de muren van het klooster, en begaf zich met meer woede dan te voren tot alle euvel daden. Hij had eene helsche razernij tegen al wat den godsdienst betrof, tegen de heilige Sacramenten, de diensten der Kerk en derzelver dienaars. Hij lasterde en vloekte, wanneer de armen hem om Gods liefde eene aalmoes vroegen, en gaf hun somtijds iets uit voorwaarde van dien heiligen Naam niet uit te spreken. Nogtans, niettegenstaande zoo vele buitensporigheden, liet hij, door een overblijfsel van liefde tot de heilige

Maagd, welke zijne godvruchtige ouders hem ingeboezemd hadden, geenen dag voorbij gaan zonder eenmaal de groetenis des Engels te lezen, en ongetwijfeld aan die kleine eerbewijzing had hij zijne bekeering te danken. Zijne ouders hadden deze langen tijd door vurige gebeden afgesmeekt; zij hadden voor dien verloren zoon het heilige Misoffer doen opdragen in eene kapel, toegewijd aan de Moeder Gods onder den titel van O. L. V. van Barmhartigheid: hunne gebeden werden verhoord.

In 1636 kwam hij te Loudun: de nieuwsgierigheid bragt hem in eene kerk, op het oogenblik dat men eenen bezetene overlas. De duivel erkende hem onder de menigte, en riep door den mond van den bezetene uit: Zie, daar is de mijne, daar is de mijne! Terwijl hij hem daarna aansprak, zeide hij hem met spijt: Wat doet gij hier? waarom gaat gij niet heen? de geest der duisternissen vreesde hetgeen welhaast daarna gebeurde. De verwonderde Queriolet ging weg. Des anderen daags kwam hij weder in de kerk. De bezweerder vroeg toen aan den duivel, waarom hij zich van dien mensch had meester gemaakt, en waarom hij hem niet wilde verlaten? Weet gij het? antwoordde de duivel; het is misschien tot bekeering van dien persoon. Dit zeggende, wees hij de Queriolet aan. Deze durfde op zijne beurt den duivel ondervragen over de geheimste bijzonderheden zijns levens; hij

wenschte onder andere te weten, wie hem van den bliksem bevrijd had, toen hij op zijn bed sloeg, om welke reden hij uit het klooster der Karthuizers gegaan was. Op de eerste vraag antwoordde de duivel: Zonder de Maagd Maria en uwen beschermengel, had ik u medegesleept. Op de tweede vraag antwoordde hij, nadat hij zich lang had laten pramen, dat het was om zekere schandelijke zonde, welke hij noemde, en dat God eenen zoo onzuiveren mensch in een zoo heilig huis niet konde dulden. Alsdan, zegt Queriolet, begon ik verschrikt te worden, ik voelde mij geheel ontsteld, er gebeurde in mij iets, dat onverklaarbaar was. Van den eenen kant werd ik aangespoord om van leven te veranderen en terstond te biechten, van den anderen kant werd ik wederhouden door eene valsche schaamte: Wat zal men van mij zeggen, indien ik te biechten ga, indien ik mij bekeer? De genade zegepraalde eindelijk. De nieuwbekeerde stortte eenen stroom van tranen, en begon met luider stem de belijdenis zijner zwaarste zonden te doen. Hij deed er denzelfden dag eene omstandige belijdenis van in den biechtstoel, en vond zich in eenen geheel anderen mensch herschapen. Hij was vier en dertig jaren oud toen hij tot God wederkeerde. Zijne bekeering was standvastig; hij bewees dit met zich aan eene boetvaardigheid over te geven, die zoo buitengewoon was als het zijne verergernissen geweest waren. Schielijk zag men dien zoo trotschen

en baldadigen mensch, de woede zijner inborst verzachten, de ongebondenheid zijner driften intoomen, en zich aan de verschrikkelijkste strengheden overgeven. Ootmoedig en boetvaardig, als een behoeftige, reisde hij in verscheidene landen, terwijl hij overal voorbeelden gaf, welke zeer verschillend waren van die, welke hij vóór dien tijd gegeven had. Zijn kasteel werd een hospitaal, dat altijd open was voor de ongelukkigen, welke hij zelf met eene onuitsprekelijke liefde en ootmoedigheid diende. Hij weigerde alles aan zich zelven; gedurende verscheidene jaren vastte hij op water en brood: niet zelden bragt hij twee of drie dagen door zonder eenig voedsel te gebruiken. Zijne woning was eene mijl van Sint-Anna, eene vermaarde bedevaart, niet ver van Auray, gelegen: hij begaf er zich dikwijls heen, en deed die reis van godsvrucht op zijne knieën kruipende. Met een woord, zijne boetvaardigheid kan niet vergeleken worden dan met zijne dankbaarheid tot Maria. Uitgeput door lijden en gestrengheden, wilde hij zijnen laatsten snik geven in het huis der Carmelieten van de H. Anna. Zijn ligchaam rust aan den voet van het altaar, toegewijd aan de Moeder der allerzuiverste Maagd, welke de heilige kerk de toevlugt der zondaren en de hoop der verlaten zielen noemt.

OEFENING.

Als gij tot het Sacrament van boetvaar-

digheid nadert, onderzoek dan u zelven aangaande de zonden, waarvan gij de oorzaak hebt kunnen zijn. Mijn God, zeide de heilige Koning David, zuiver mij van mijne zonden, die ik niet ken, en vergeef uwen dienaar de zonden, van welke hij de oorzaak geweest is.

VIJFTIENDE DAG.

BEZOEK VAN DE ALLERHEILIGSTE MAAGD.

Waarmede hield de allerheilige Maagd zich onledig gedurende de drie maanden, welke zij bij hare vrome nicht doorbragt? Wij mogen zeggen, beminde Theotimus, dat al hare oogenblikken verdeeld waren tusschen de goede werken en de oefening der goddelijke liefde: al den tijd, die haar, na hare teedere diensten aan de H. Elisabeth bewezen te hebben, overbleef, gebruikte zij tot het gebed. Haar gebed werd naauwelijks door eenige oogenblikken slapens onderbroken, en terwijl hare ledematen rustten, waakte haar hart onophoudelijk. Wie zou zich den ijver van Maria kunnen verbeelden? Hoe levendig waren hare verzuchtingen tot haren welbeminde? Welke heilige ijver in hare onderhandelingen met hem! Alles droeg bij om zich tot het voorwerp harer liefde te verheffen; zij zag het in alles en overal; al hare bezigheden. zelfs de onverschilligste, waren eene verheffing van hare ziel tot den Schep-

per van al het geschapene, en bij gevolg een gebed. Haar rein hart was als dat gouden altaar, waarvan het boek der Openbaring spreekt, waarop de wierook eener vurige aanbidding gedurig in de tegenwoordigheid des Heeren brandde; of veeleer was dit hart zelf het brandoffer, dat door zijne eigene vurigheid verslonden werd, zonder vernietigd te worden. Aldus gaf ons Maria het volmaakste voorbeeld van de zielen, welke zich geheel besteden om de volmaaktheid te bereiken.

LAAUWHEID.

Overweging.

1°. *Teekens der laauwheid.* Beminde Theotimus, alle verdienen zij aandachtig overwogen te worden. Eene laauwe ziel is zulk eene, welke niet dan de doodzonde vreest, en de dagelijksche voor niet rekent, de oefeningen van godsvrucht uit gewoonte, met afkeer en onachtzaamheid, volbrengt; zonder aandacht bidt, zonder zich te beteren te biechten gaat, zonder godvruchtigheid en zonder vrucht communiceert, hare bijzondere werken zonder orde, zonder ze aan God op te dragen, verrigt, die uitgestort is, de tegenwoordigheid van haren Schepper vlugt en last vindt in er op te denken; die tevreden is met eene middelbare godsvrucht, die aan anderen de eer laat van hooger te klimmen, het gezelschap der ijverige personen vlugt, en haar behagen onder de lafhartige zielen schept, die vijan-

den zijn van allen dwang; die hare gedachten van al wat godsdienstig is, tracht af te trekken, en den schrik van een met regt ontsteld geweten zoekt te stillen; die, hoewel zij tot de heilige Tafel nadert, nogtans inwendig afkeer, tegenzin, nijdigheid, geheime begeerte van wraak, al te levendige en te natuurlijke verkleefdheid en eenen geest van bekribbeling behoudt en voedt; die, welke gekweld wordt met eene geheime eigenliefde, die ongevoelig in al hare werken insluipt, en dezelve, gelijk een knagende worm, in hunnen wortel aanrandt en het leven beneemt die eindelijk, eenen afschrik van het werken en het lijden heeft, en in alles hare kleine vertroostingën, hare rust en gemak zoekt. Uit een dezer teekenen kunnen wij kennen, of wij met die ellendige kwaal besmet zijn. Wat zou het wezen, indien wij die allen in ons vereenigd vonden?

2°. *Rampzalige gevolgen der laauwheid.* Omdat gij laauw zijt, zegt de Heer, ga ik u uit mijnen mond spuwen: *Quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo* (1). Hoort gij die verschrikkelijke bedreiging, ellendige ziel? God maakt zich bereid om u te verwerpen, en dat misschien voor altijd. Ja hij, die de grootste zondaars te gemoet loopt, en den verloren zoon met teederheid ontvangt, die zelf kan u niet meer dulden; gij dient als tot overlast aan zijne vaderliefde, gij doet zijn goddelijk hart walgen, gelijk het laauw

(1) Apoc. III, 1.

en smakeloos water doet in den mensch, waarvan hij zich tracht te ontmaken; indien gij niet verandert, zult gij eerlang gelijk zijn aan die walgachtige uitbraaksels, waarvan de gedachte alleen afkeer en schrik verwekt, en gij vreest niet! Gij leest, gij hoort zelfs die zoo vreesverwekkende waarheid met uwe gewone ongevoeligheid en onlust. Ja, beminde Theotimus, ik zie liever eenen grooten zondaar, die bekwaam is om eenen krachtigen indruk te ontvangen en om een edelmoe-dig voornemen te maken, dan die zielen, welke in de ongevoeligheid der laauwheid gedompeld zijn; en dit is de wensch van den H. Geest zelven: *Utinam frigidus esses* (1)? God gave dat gij koud ware! Niets is moeilijker om te genezen dan eene laauwe ziel. Waarom? Omdat zij waant niet krank te zijn: vermits de blindheid een gevolg harer laauwheid is; en dat die ziel zich gerust stelt, omdat zij altijd dezelfde godvruchtige oefeningen onderhoudt. Waarom nog? Omdat de geneesmiddelen voor haar in vergift veranderen, of ten minste haar geenszins meer nuttig zijn: overwegingen, gebeden, biechten, de heilige mis bijwonen, communiceren, ziedaar hetgeen anderen geneest, en hetgeen haren staat erger maakt. Waarom eindelijk? Omdat men alle redenen heeft te vreezen, dat zij, indien God in zijne barmhartigheid haar eene genade overzendt, om haar uit die rampzalige verslapping te helpen oprigten, zij die gewoon

(1) Apoc. III, 15.

is te verstooten en te verliezen, er geene aandacht op zal nemen, en al de inspraken en heilzame hulpmiddelen zal laten voorbijgaan. Hebt gij somtijds geenen mensch gezien, gekweld met eene borstkwaal, die hem allengskens verteert en ongevoelig ten grave sleept! Die mensch gevoelt eigenlijk geene ziekte; hij verkwijnt alle dagen zonder het gewaar te worden; hij staat op gelijk de anderen, zet zich aan tafel gelijk de anderen, houdt zijne plaats in een gezelschap, komt nog op straat, op de wandelingen, dikwijls, helaas! in de vermakelijkheden en de wereldsche vergaderingen; hij schijnt van het getal der levenden te zijn, en inderdaad hij behoort nog tot dezelve, maar dit zal niet lang meer duren. Het graf wordt langzamerhand onder zijne voeten geopend, op den dag zelven van zijnen dood, slaapt, drinkt, eet en spreekt hij als naar gewoonte, en plotseling, zonder dat hij het verwacht, treft de dood hem. Dit is het afbeeldsel van den laauwen Christen. Men bidt nog, men gaat te biechten, men neemt deel in de godvruchtige oefeningen der vurige zielen; doch door gedurig zonder schroomvalligheid de vrijwillige ongetrouwheden, voorbedachte dagelijksche zonden op een te stapelen, wordt men gemeen met de bekoring en met God te vergrammen; men gewent er zich aan, en, digt bij de doodzonde naderende, is een ligte schok genoeg om hem in den afgrond te doen nederstorten, rondom welken men zoo lang gewandeld heeft. En

heeft men die zonde, welke men pas heeft bedreven, voor doodzonde aangezien? Helaas! men rekent die onder zoo vele dagelijksche zonden, die men te voren bedreven heeft, men plaatst ze in denzelfden rang, men stelt zich gerust en men slaapt in het diepste des afgronds. Is die schrikkelijke ziekte dan ongeneeslijk, zult gij mij vragen? Neen beminde Theotimus er is geene ziekte ongeneeslijk voor eenen alvermogenden geneesheer.

3°. *Hulpmiddelen tegen de laauwheid.* Indien gij met die ziekte gekweld zijt, welke zoo dikwijls doodelijk is, zal ik u zeggen: Overweeg hare rampzalige gevolgen. Alhoewel de H. Theresia geenedoodzonde bedreven had, toonde God haar nogtans in een visioen of nachtgezicht, de plaats aan, welke voor haar in de hel bestemd was, zoo zij volhard hadde in haar laauw en lafhartig leven. Ik zal u ook nog zeggen: Denk welken grooten meester wij dienen; *Spiritu ferventes; Domino servientes* (1). De H. Ignatius vroeg aan eenen broeder, die hij onachtzaam zag werken, voor wien hij arbeidde? *Voor God*, antwoordde hij. Hadt gij mij geantwoord: *voor de menschen*, zeide de Heilige, zoo zou ik u verontschuldigen; maar voor God werken met zoo eene onachtzaamheid, dat is onverschoonbaar! Eindelijk zal ik u nog zeggen: Denk op de zalige vertroosting, welke eene ziel, die in vurigheid heeft geleefd, in het uur des doods gevoelt, men wordt alsdan ruimschoots

(1) Rom. XII, 11.

beloond voor het geweld, dat men zich aangedaan heeft, en men roept met eenen heiligen kloosterling uit: Nooit heb ik gedacht dat het sterven zoo zoet was: *Nesciebam tam suave esse mori*. Wat zal ik u dan zeggen, beminde Theotimus? slechts twee zaken: ten eerste nooit eenen dag laten voorbijgaan zonder eene kleine offerande aan God op te dragen, en een ligt geweld op u zelven te doen; ten tweede met eene nieuwe zorg uwe toevlugt tot het gebed nemen tot het einde dezer maand van zegeningen. Wel hem, die deze dagen van zaligheid en genade niet vruchteloos zal laten voorbijgaan!

VOORBEELDEN.

De eerwaardige Thomas à Kempis toonde van zijne kindschheid af eene geheel bijzondere godsvrucht tot de allerheiligste Maagd. Hij had zich een zeker getal van gebeden opgelegd, welke hij haar alle dagen naauwkeurig opdroeg. Nogtans gebeurde het, dat zijne godsvrucht ongevoelig verslapte; hij veronachtzaamde zijne gewone oefeningen, hij liet ze in het eerst eenen dag achter, twee dagen, eene geheele week, en welhaast geheel. Een geheimzinnige droom deed hem de grootheid zijner fout gevoelen. Het dacht hem, dat hij in de zaal der lessen was, waar hij aandachtig met zijne medeleerlingen toeluisterde. Hij meende alsdan de Koningin des Hemels op de wolken te zien nederdalen, met een blinkend gelaat en kleederen van eene glin-

sterende witheid. Zij scheen de plaats rond te gaan, bij elken kloosterling, belast met het onderwijs dier jeugd, te blijven staan, hen vriendschappelijk aan te spreken en hun de zoetste teekens harer moederlijke teederheid te geven. Toen Thomas dit zag, wachte hij met het grootste ongeduld de heilige Maagd af, hij blikte naar haar met eene vurigheid, die zijn verlangen aan den dag legde. Hij zeide tot zich zelve: Ik beken het, ik ben die bewijzen van genegenheid der Moeder Gods niet waardig; ik hoop nogtans, ik hoop.... Hij hoopte het, maar werd grootelijks in zijne verwachting te leur gesteld! Maria kwam bij hem, scheen hem met een norsch gelaat te aanschouwen, en, ver van hem teekenen van teederheid te geven, verweet zij hem zijne pligtige onachtzaamheid en zijne lafhartige gehoorzaamheid aan de ingevingen des duivels. Waar zijn uwe godvruchtige oefeningen, zeide zij hem! waar zijn die zoo vurige gebeden, die rozekransen en getijden, die gij met zoo teedere godvruchtigheid laast! echter zijt gij zoo vermetel van mijne liefdebewijzen af te wachten! Ga heen, ga heen, ver van mij; vermits gij zoo gemakkelijke oefeningen verwaarloost op te dragen aan die, welke gij eertijds bemindet, zijt gij mijne teederheid onwaardig. Hierop verdween zij, en liet hem zeer verbaasd staan. Hij ontwaakte, onderzocht zijn geweten, bekende ootmoedig zijne schuld, en beloofde zich te beteren; hij hernam zijne godvruchtige

oefeningen met zoo veel ijver en standvastigheid, dat hij dezelve, tot het einde zijns levens toe, nooit eenen enkelen dag durfde nalaten. O gelukkige vermaning! zij bragt eene ziel op den goeden weg weder, die er begon af te wijken, en wederhield haar welligt op den boord des afgronds.

ANDER VOORBEELD.

Dionysius de Karthuizer (1) verhaalt, dat eene moeder, die bemerkte dat haar zoon zich tot het kloosterleven wilde begeven, alles, in het werk stelde om hem van zijn godvruchtig voornemen te doen afzien. De jongeling onbeweegelijk in zijn voornemen, antwoordde op al wat zij hem kon zeggen met deze weinige woorden. *Ik wil mijne ziel zalig maken*, zij liet hem doen wat hij wilde, en hij werd kloosterling. Maar zijn ijver verslapte weldra; hij begon zoo onachtzaam te leven, dat men in hem geen teeken meer zag van dien vurigen ijver voor het hemelsche, welke hem te voren zoo zeer bezielde. Middelerwijl stierf zijne moeder, en hij werd ter zelfder tijde gevaarlijk ziek. Na een geruimen tijd in eenen staat van onbewustheid gelegen te hebben, werd hij in den geest voor Gods regterstoel gebragt, daar zag hij

(1) Dionysius Læwis, bijgenaamd de Karthuizer, geboortig van Rikel, bij Loos, in het prinsdom van Luik, leefde 48 jaren bij de Karthuizers van Roermond en stierf in 1471, na aan de Kerk door zijne geleerdheid en deugden veel dienst bewezen te hebben. Paus Eugenius IV zeide van hem, dat de Kerk gelukkig was zulk eenen zoon te hebben.

zijne moeder, die met verscheidene anderen het vonnis zijner veroordeeling verbeidde. Terwijl de moeder hare oogen naar hem keerde, zeide zij hem: Wel hoe, mijn zoon! waar zijn die woorden, welke gij mij zoo dikwijls herhaaldet: *Ik wil mijne ziel zalig maken*. Is het dan maar om die te verdoemen, dat gij in een klooster gegaan zijt! De jongeling van schaamte blozende, wist niet wat te antwoorden. Na tot zich zelven gekomen te zijn, nadat God zijne genezing had toegelaten, zag hij die vertooning als eene waarschuwing des Hemels aan, en veranderde geheel van levenswijze, onophoudelijk beweede hij zijne fouten, en hield zich niet bezig dan met dezelve, door de strengste oefeningen van boetvaardigheid, uit te wisschen. Verscheidene personen wekten hem op om zich te matigen, wilden hem iets van zijne gestrengheden doen verminderen, stelden hem het nadeel voor oogen, welke hij aan zijne gezondheid toebragt; doch verre van naar hunnen raad te luisteren, zeide hij hun: Indien ik de verwijtingen van mijne moeder niet heb kunnen uitstaan, hoe zal ik dan die van Jesus Christus in den schrikkelijken dag des oordeels verdragen!

OEFENING.

Neem voor uwe eerste en aangenaamste godsvrucht of devotie die tot de heilige harten van Jesus en Maria. Dietweeliefdebronnen zullen uwen ijver weder ontsteken en voeden.

ZESTIENDE DAG.

ZUIVERING DER ALLERHEILIGSTE MAAGD.

Welk groot offer werd alsdan door de handen van Maria opgedragen! zij bood den eeuwigten Vader aan en offerde hem het aanbiddelijke slagtoffer op, het goddelijke Lam, welk eens door zijnen dood de zonden aller menschen moest uitwischen. Zij zelve, op het hooren der voorzegging van den heiligen ouderling Simeon, ontdekte aldra al de toekomstende smarten, die van haar moederlijk hart eenen afgrond van bitterheid moesten maken, zij vernieuwde voor de voeten des Heeren de oefening van onderwerping en overgave, welke zij gemaakt had, toen zij bewilligde om de Moeder des Zaligmakers te zijn: Zie de dienstmaagd des Heeren, mij geschiede naar uw woord. Aldus, door het heldhaftigste aller offers, droeg zij ter zelfder tijde haren goddelijken Zoon en haar eigen hart op. Kind van Maria, volg uwe moeder na; dat een heilig vuur zich meester van uw hart make, en u niets doe wenschen dan slagtofferanden voor uwen God te doen; heb geene rust, vóór dat alles, wat in u is, hem zonder voorbehoud toebehoore, en dat hij alleen als volkomen meester over uwe zintuigen, uwen geest en uw hart beheersche. Doch, beminde Theotimus, hoe zult gij tot dien gelukkigen staat komen, indien gij uwe ziel niet geheel ver-

lost van den dwingeland, die haar verdrukt, ondanks de geveinsde zoetaardigheid van het wanschepsel, dat haar, onder den schijn van haar te vleijen, verscheurt; met één woord, van uwen heerschende drift?

Overweging.

Beminde Theotimus, trachten wij den aard van datgene, wat men de heerschende drift noemt, te begrijpen, daarna zullen wij er de teekenen en rampzalige gevolgen van opzoeken, en de hulpmiddelen tegen dezelve aanwijzen.

1°. *Aard van de heerschende drift.* Allen hebben wij in ons het zaad aller driften, maar in ieder onzer is er eene, die over de andere heerscht, die als den grond van ons bestaan uitmaakt. In den eenen is het eene oplopendheid, die door de minste tegenstrijdigheid wordt opgehitst; door den minste wordt men vertoornd en vergramd; men bedient zich van verachtelijke uitdrukkingen en verwijtende toenames. Zulk een zou de H. Franciscus de Sales geweest zijn; hadde hij de omstandigheid van zijne inborst ingevolgd; maar de godsvrucht welke hem van zijne kindsheid ingeplant werd, diende hem om de neiging eener geweldige en oplopende geaardheid te verbeteren, en maakte hem, van in zijne eerste jaren, eenen der ijverigste dienaars van Maria. In de school van die Maagd vol goedheid, zacht-

moedigheid en goedertierenheid, leerde hij derwijze zijne gramschap overmeesteren, dat men in hem zelfs in de gevaarlijkste omstandigheden, nooit het minste teeken van ongeduld bespeurde, maar altijd eene gelijkheid van gemoed en eene zoetaardigheid, die onverstoorbaar scheen.

In eenen anderen is het de hoogmoed, die duizend verschillende gedaante aanneemt: nu vertoont hij zich openlijk, hij wil zich altijd verheffen, altijd boven anderen uitmunten; hij denkt niet dan op eer, schitterende ambten, groote ondernemingen; dan vreesachtiger en meer in het geheim, verbergt hij zich onder eene uitwendige zedigheid: maar daarna verschijnt hij gelijk hij of wel hij voedt in het hart een geheime spijt en verdriet, dat hem afpijnt. Wanneer men hem schijnt te vergeten en anderen voor hem te stellen, wordt de hoogmoed gram; als men hem schijnt te prijzen, te eeren en te bewonderen, wordt hij opgeblazen en trotsch op eene zoo belagchelijke wijze, dat hij medelijden verdient. De H. Franciscus Xaverius zou het slagtoffer dier rampzalige drift geweest zijn, zoo de H. Ignatius hem niet had geleerd niet zoo zeer dezelve te vernietigen als wel het hart tot den Heer te stieren; en die hoogmoed, die eierzucht in ijver veranderd, gaven aan de Kerk den apostel van Indie en Japan.

Bij een' derden is het eene soort van on-

achtzaamheid en luiheid, een staat van ver-slapping en ongevoeligheid. Men doet niets, men is voor niets geschikt; dagen, weken, maanden, misschien jaren snellen heen, zonder dat men éenen stap gevorderd is, altijd voornemens makende en die nooit ten uitvoer brengende, altijd beginnende, zonder ooit iets te voltooijen.

Hoe vele andere heerschende driften zijn er, welker omstandig verhaal ons te ver zou brengen! Een vloed van woorden, die geen einde heeft; eene boosaardigheid, die gedurig den evennaaste verscheurt; een begin van schandelijke gierigheid; eene kinderachtige en belachelijke ijdelheid voor de geringste voordeelen; eene geneigdheid tot de leugentaal of de geveinsdheid. Maar men kan dit alles tot twee driften, die als de oorsprong der anderen zijn, brengen. De hoogmoed, die alles aan zich zelven toeëigent, en de zinnelijkheid en of luiheid, die zich voor niets eenige moeite wil aandoen. Wees verzekerd, beminde Theotimus, dat eene dezer twee driften in ons heerscht, misschien heeft de andere ook in hetzelfde enig gebied. Die heerschende drift mogen wij aanzien als onze doodelijke vijandin. Hoeveel is er aan ons gelegen dezelve te bestrijden! Doch daartoe behoeft men haar te kennen. Vraag die dierbare kennis door uwe gebeden, in geestelijke afzondering, in eene generale biecht, gedurende deze maand van zaligheid en zegening; verzoek het licht van

den heiligen Geest en de hulp van Maria. Zeg tot u zelven met den heiligen Joannes Chrysostomus: Ik weet, zonder er aante twifelen, dat mijne listige, gevaarlijkste en wreedste vijandin in mijn hart verborgen is, ach! kende ik haar eens? Welnu, zie hier eenige teekenen om uw heerschend gebrek te helpen ontdekken.

2°. *Teekenen en rampzalige gevolgen van de heerschende drift.* Het is, ten eerste, die, welke gewoonlijk de oorsprong van alle andere zonden is. Erkent gij haar? Laat ons nog duidelijker spreken. Het is ten tweede die, welke meest de rust uwer ziel verstoort en u de meeste wroeging berokkend. Het is ten derde die, welke de gewone stof uwer biechten is. Indien die teekens niet toereikend zijn, voeg ik er een vierde bij, let er wel op, het is het gebrek, dat het aange naamste aan uw hart is: dat men de andere aanrande, daaraan zijt gij weinig gevoelig; maar dit gebrek, die gunsteling, die welbeminde aanranden, dat is uwen oogappel aantasten. Dit is de heerschende drift, dit is de vijandin, en eene vijandin, beminde Theotimus, die het meest uwe verfoeiing verdient. Na dezelve gekend te hebben, moet gij haar verfoeijen, en om die te verfoeijen is ééne bemerking genoeg. Denk er wel op, beminde Theotimus, indien gij het schrikkelijke ongeluk hebt van verloren te gaan, deze gedachte doet mij sidderen en u ongetwijfeld ook; helaas! ja indien gij het

schrikkelijke ongeluk hebt van verloren te gaan, is het uw heerschend gebrek, dat u zal verdoemen. Het heeft al diegenen verdoemd, die reeds in de hel zijn, het zal al diegenen verdoemen, die er zullen inkomen. Inderdaad, het is de zwakke plaats uwer ziel: daar is eene bres in den muur, en indien de plaats eens ingenomen wordt, is het langs daar, dat de duivel haar zal overweldigen: insgelijks, indien gij er goede wacht houdt, zult gij er in bezit van blijven en zegepralen, ik verzeker het u. Ja, indien gij den Goliath ter aarde werpt, zullen al de andere Philistijnen overwonnen worden en de vlugt nemen. Rampzalige staat van eene ziel, die de heerschende drift laat zegepralen! De zonden komen er van alle kanten in, en worden alle dagen vermeerderd. Van daar de altijd aangroeiende verzwakking der zielkrachten, de dwingelandij der gewoonte, de duisternissen, die dagelijks vermeerderen; en niet zelden, helaas! voor laatste gevolg, de onboetvaardigheid en de verdoemenis. Gelukkig en wijs zijn zij, die het voornemen maken om dien rampzaligen vijand te bestrijden.

Schep moed, beminde Theotimus! al waart gij sedert lang slaaf van de geweldigste en wreedste heerschende drift, denk echter, dat de genade overvloediger dan de moeilijkheden, de hulpmiddelen magtiger dan de vijanden zijn.

3°. *Hulpmiddelen tegen de heerschende drift.* Ik zal u dezelve alleenlijk aanwijzen:

ten eerste, een edelmoedig voornemen. De halve deugden, de halve regtvaardigheden, de halve wil, kunnen wel voor eenigen tijd het geweld der driften wederhouden, maar nimmer zullen zij eene ware overwinning behalen; en welhaast zal de heerschende drift, door de overhand te nemen, op eene wreedaardige wijze zijne gezag op onze zielen uitwerken. Ten tweede, de hoogst lof-felijke gewoonte van het onderzoek des gewetens en vooral van het bijzonder onderzoek. Die dagelijksche inkeer, tot zich zelven, maakt, dat de mensch zijne voorzorgen neemt om niet te hervallen in de fouten, welke hij daags te voren bedreven heeft. Die pligt, welke hij zich vrijwillig opgelegd heeft van aan zich zelven rekening te doen van geheel den dag, maakt hem waakzamer en doet hem meer aandacht slaan op het kwaad, dat hij moet vermijden, en op het goed, hetwelk hij moet oefenen. Die heilzame inkeer zal eene nieuwe kracht bekomen, beminde Theotimus, indien gij, naar het voorbeeld van dien koning van Syrie, van wien de heilige Schrift spreekt, en die op het oogēnblik van slag te leveren tegen den koning van Israël, aan al zijne officieren gebod tegen niemand te strijden, hetzij soldaten of oversten, maar al hunne schichten te stieren naar Achad alleen; indien gij, zeg ik, naar zijn voorbeeld, aan al uwe zielskrachten gebiedt al hare magt tegen de ondeugd te vereenigen,

die in u als de koning van al de andere is. Eindelijk, beminde Theotimus, voeg bij dit vaste besluit, bij die gewoonte van u zelve te onderzoeken, een kinderlijk vertrouwen op Maria, en gij zult overwinnaar zijn.

VOORBEELD.

Het afgrijselijkste aller voorbeelden is, dat van den trouweloozen Judas, die door zijne heerschende drift, zoo ver gebragt werd, dat hij zijnen Meester en God verkocht. Ziehier een ander van de eerste eeuwen der Kerk. Het zal u toonen hoe zeer eene heerschende drift de zielen verblindt, verslaaft en verstokt, en ter zelfder tijde, dat Maria's magt aan hare goedheid gelijk is.

De vermaarde Theophilus, bewindhebber van de kerk van Adana, was om zijne deugden zoo bekend en geacht, dat men hem tot de bisschoppelijke waardigheid had willen verheffen. Hoe onberispelijk zijn leven ook ware, werden er nogtans lastertongen gevonden, die hem beschuldigden de inkomsten der kerk, waarvan hij het bestuur had, verkwist te hebben, en men bragt het zoo ver, dat zijn Bisschop hem zijne bediening ontnam. De oneer was hem zeer gevoelig, en in plaats van de eerste gevoelens van wraak, die in zijn hart ontstonden te verstikken, opende hij zijn hart voor die schrikkelijke drift. Daar zij geenen wederstand ontmoette, groeide dezelve snel aan, en maakte welhaast van eenen heiligen priester eenen

ongelukkigen apostaat. Theophilus, door spijt vervoerd, besloot, wat het ook kosten mogt, zich te wreken, en om aan de drift, die in hem heerschte, te voldoen, nam hij zijne toevlugt tot de hel. Een goddelooze Jood, bij wien hij zich begaf, beloofde hem te voldoen, op voorwaarde van na te komen al wat hem zoude bevolen worden. Theophilus, door zijne wraaklust verblind, bewilligde in alles. De dienaar van den duivel leidde hem des nachts op eene openbare plaats, na hem vermaand te hebben van niet te verschrikken door hetgeen hij ging zien, en vooral van het teeken des kruises niet te maken. Welke kloekmoedigheid Theophilus ook getoond had, werd hij met schrik bevangen op het aanschouwen van hetgene zich aan zijne oogen vertoonde: het was eene verwarde vergadering, in welker midden de duivel verscheen, gezeten op eenen troon. De Jood doet Theophilus naderen, en verzoekt voor hem de hulp van den vorst der duisternissen; de duivel belooft die, maar op voorwaarde, dat hij Jesus en Maria zal verzaken. Dit voorstel deed Theophilus aanvankelijk sidderen; maar de wraaklust doet hem alle andere aanmerkingen ter zijde stellen: hij geeft die verzaking met zijne eigene hand onderteekend. Ondertusschen schikte de Voorzienigheid de zaak zoodanig, dat de Bisschop des anderendaags, onderrigt dat de beschuldigingen, met welke men Theophilus bij hem beticht had, valsch waren, hem naar de

kerk doet komen, zijne eer herstelt voor al het volk en hem zijne bediening wedergeeft. Terwijl hij door die plegtige akte getroost werd over de oneer, welke hij geleden had, begon hij van den anderen kant, nu zijne wraakzucht gestild was, de groote misdaad van zijnen afval te zien en gewetenswroegingen te gevoelen. Dag en nacht inwendig gefolterd en door de vrees van Gods oordeelen getroffen, stortte hij beken van tranen; hij wentelde zich op den grond, matte zijn ligchaam af door waken, vasten en andere boetplegingen, zonder nogtans door eene enkele straal van hoop getroost te worden. Wat hem in de uiterste wanhoop bragt, was, dat hij zijne heilige Moeder verzaakt had, zij, die zijne eenige toevlugt zou geweest zijn om de vergiffenis zijner misdaad te bekomen; zoo dat hij al de toegangen der genade voor zich gesloten zag. Nogtans dacht hij wederom op de barmhartigheid van Maria en werd daardoor een weinig aangemoedigd. Niets ziende dan hare behulpzame hand, die hem uit dien diepen afgrond kon trekken, gaat hij in de kapel, die haar toegewijd was, werpt zich voor haar beeldneder, en overgoten van tranen, met het aangezicht ter aarde, spreekt hij haar aan met deze woorden: »Heilige Maagd, voorspreekster der menschen en toevlugt der zondaren, ik beken voor Hemel en aarde, dat ik de gunst onwaardig ben, welke ik u vraag, om de misdaad, die ik tegen uwen Zoon en tegen u bedreven heb; aangemoedigd door uwe goedheid, kom ik mij

voor uwe voeten werpen, en smeeek u, door die barmhartigheid, welker uitwerksels de grootste zondaars gevoeld hebben, u te erbarmen over eenen ongelukkige, die zich door den duivel heeft laten bedriegen. Gij alleen kunt uwen Zoon, die regtvaardig op mij vergramd is, verzoenen; tot wie zal ik mijne toevlugt nemen, indien gij mij verlaat? Gij hebt nooit de wenschen der boetvaardige zondaars verworpen; zal ik de eerste zijn, die u door mijne tranen niet zal kunnen bewegen? Toon aan uwen Zoon het opregtebesluit, hetwelk ik gemaakt heb, van voortaan getrouw in zijne dienst te leven en te sterven."

Na veertien dagen in gebeden, tranen en gestrengheden doorgebracht te hebben, verscheen hem de verhevene Moeder Gods, en na hem de grootheid zijner misdaad voor oogen gesteld te hebben, deed zij hem eene nieuwe geloofsbelijdenis uitspreken, bijzonderlijk nopens de Godheid van haren Zoon en zijne hoedanigheid van regter der levenden en dooden. Als Theophilus die met groote gevoelens van leedwezen gedaan had, beloofde zij voor hem te bidden en verdween. Hij liet van zijnen kant niets achter van zijne gebeden en boetplegingen en wierp zich voor het beeld neder van haar, van welk hij zijn behoud verwachtte. Zijne hoop werd niet te leur gesteld; die goede Moeder verscheen andermaal, en zeide hem met een minzaam en lachend gelaat: Theophilus, troost u, ik heb uwe tranen en gebeden aan God opgedragen,

en hij heeft ze gunstig aangenomen; wees alleenlijk indachtig, tot den dood toe, de getrouwheid te onderhouden, welke gij aan mijnen Zoon en aan mij gezworen hebt. Die zoo lang verwachte genade vervulde Theophilus met troost. Nogtans was er nog iets, dat hem kwelde, namelijk de akte van verzaaking, die in de handen zijns vijands gebleven was. Hij smeekte de heilige Maagd hare goedheden ten volle te willen bewijzen met aan zijnen vijand dit rampzalige geschrift te ontnemen, drie dagen daarna vond hij hetzelfde op zijne borst, toen hij ontwaakte. Men kan niet uitdrukken hoe groot zijne blijdschap was. Den volgenden dag, zijnde een zondag, ging Theophilus, toen de Bisschop in de kerk gekomen was, zich voor zijne voeten werpen, verhaalde het gebeurde, overhandigde hem de verpligting, welke hij met den duivel had aangegaan, en verzocht hem van dezelve voor al het volk te doen lezen. De goede kerkvoogd geheel bewogen, heft hem op, omhelest hem teederlijk, terwijl hij duizendmaal den Zaligmaker en zijne heilige Moeder looft. Hij doet daarna dit geschrift verbranden in tegenwoordigheid van al het volk, dat in verrukking van blijdschap en met medelijden uitriep: Heer wees hem barmhartig! Nadat de Bisschop de stilzwijgendheid heeft geboden, voltrok hij de Mis, en reikt de Communie aan den roemruchtigen boeteling uit. Deze, na het ligchaam des Zaligmakers ontvangen te hebben, begaf zich

in de kapel der H. Maagd, waar hij zijne genade bekomen had, en na aldaar eenigen tijd gebeden te hebben, voelde hij de eerste aanvallen eener ziekte, die hem vermaande, dat God hem tot zich riep. Waarlijk eenige dagen daarna, na zijne huiszaken in orde gebracht te hebben, zeide hij vaarwel aan de vergaderde geloovigen en verkondigde tot den laatsten zucht den lof van God en van de verhevene Maagd Maria.

Een dergelijk mirakel heeft te Brussel in de kapel van den H. Christophorus plaats gehad, waar een beeld van Onze Lieve Vrouw geëerd werd onder den titel van *Moeder der Barmhartigheid*. Pater Coster, vermaard door zijne vurige godsvrucht tot de H. Maagd, had zijnen biechtstoel in de kapel, vóór dat de kerk der paters Jesuiten gebouwd was (1). Een mensch van zeer slecht gedrag kwam hem daar vinden, en bekende hem, dat hij zijne ziel aan den duivel gegeven had door een met zijn eigen bloed geteekend geschrift, en bad hem met vele tranen hem te willen helpen. Pater Coster, wiens vertrouwen op Maria grenzeloos was, trachtte hetzelve aan dezen ellendigen in te boezemen. Hij zeide hem dan, terwijl hij zich naar het beeld van de Moeder van barmhartigheid keerde, deze woorden: Ziedaar uwe toevlugt: aan dit altaar ga ik aanstonds Mis lezen: ik twijfel niet, of de barmhartige Moeder van God zal den dui-

(1) De kerk der Jesuiten, gesticht door de milddadigheid der Aartshertogen Albertus en Isabella, werd voltooid in 1621.

vel dwingen uw handschrift weder te geven. Pater Coster droeg het H. Misoffer op met een levendig geloof, hetwelk de ellendige zondaar zeer godvruchtig bijwoonde. Na de eerste consecratie der H. Hostie zag men eene spin, zoo groot als de duim van een mensch, van het hoogste des altaars nederdalende, dragende een briefje, dat zij op het altaar tusschen den kelk en den priester liet vallen, waarna zij uit het gezigt verdween. Pater Coster, na de Mis geëindigd te hebben, toonde vol vreugd aan zijnen biechteling het briefje, hetwelk zijne handteekening behelsde. Het gerucht van dat wonderwerk kwam ter kennis van Albertus en Isabella, die de zaak naauwkeurig deden onderzoeken, en van de waarheid overtuigd, wilden zij, dat dit beeld voortaan in groote eer zoude gehouden worden. De graaf Joannes van Nassau, generaal der koninklijke ruitery, deed in de kerk der societeit van Jesus een marmeren altaar oprigten, om er het beeld in te stellen, en verlangde voor dit altaar begraven te worden. Na de opheffing der societeit, is het beeld weder gedragen naar de kapel van den H. Christophorus, uit welke het in het jaar 1804, overgevoerd is in de parochiale kerk van O. L. V. ter Kapellen.

(SMET, Roomsche-Katholieke religie in Brabant.)

OEFENING.

Verzoek uwen biechtvader u te helpen, om

de middelen te leeren kennen om uwe heerschende drift te bestrijden, en beschouw dien als eenen gelukkigen dag, op welken gij niets tegen dezelve zult misdaan hebben. Indien gij hierin getrouw zijt, blijf ik borg voor uwe zaligheid.

ZEVENTIENDE DAG.

ZUIVERING DER ALLERHEILIGSTE MAAGD.

Was Maria verplicht veertig dagen buiten den tempel te blijven? was zij, even als de andere moeders van Israël, aan de wet van zuivering onderworpen? Volstrekt niet, beminde Theotimus, altijd maagd, altijd zuiver, altijd onbevlekt, vóór, onder en na het baren van haar goddelijk Kind, was er in haar de minste vlek niet geweest. En waarom moest zij vreezen in den tempel te gaan, zij, die de tempel der godheid en de ware Heilige was? Haar Zoon had zich aan de wet der besnijdenis willen onderwerpen, alhoewel hij zich daardoor onder het getal der zondaars stelde en zich met hen vermengde: Maria, getrouw in de voetstappen van Jesus na te volgen, draagt aan hare ootmoedigheid en gehoorzaamheid den roem harer onveranderlijke zuiverheid op: zij slagtoffert aan eene wet, die haar niet raakte, de regten en voordeelen van haar goddelijk moederschap. En wij, beminde Theotimus, wij slagtofferen door eene zekere soort van afval, de heilige pligten, de

dierbaarste belangen, en waaraan, aan de ingebeeelde vrees onzer eigenliefde, aan een belagchelijk opzigt, aan een ellendig *wat zal men er van zeggen!* O menschelijk opzigt, wreedere vervolger dan Nero en Diocletianus, hoeveel zielen hebt gij in de hel gedompeld! zielen, die tot het goede genegen, harten! die voor de deugd gevormd waren, minnaars der godvruchtigheid, die dezelve bewonderden en misschien in anderen benijdden! Helaas! hadden zij meer moeds gehad, dan zouden zij den Hemel gewonnen hebben, en nu is de hel hun erfdeel geworden!

MENSCHELIJK OPZIGT.

Overweging.

1°. Menschelijk opzigt, *schandelijk slavenjuk*. Beminde Theotimus, wat is er meer slaafsch, dan zich zelve in de noodzakelijkheid te brengen van de godsdienst te schikken naar de eigenzinnigheid van een ander, van maar Christen te zijn voor zoo veel het een ander behaagt? Wilde u iemand spreken van een uwer gebreken, gij zoudt hem misschien verzoeken zich te bemoeijen met hetgeen hem aangaat. Hier worden uwe goede hoedanigheden, uwe deugden, uwe godsdienst aangerand, en gij zoudt er u over durvenschamen? Wel hoe! eene spotternij, een teeken, een lach ontstelt u! Gij vreest, zegt gij, voor eenen lafhartigen aangezien te worden, en gij denkt niet, dat die vrees eene lafhartigheid

is en wel de ellendigste van alle! Ja, beminde Theotimus, het menschelijke opzigt geeft eenen aard te kennen, die noch kracht, noch magt heeft, en de mensch, die de slaaf van hetzelfde is, is de slaaf van iedereen. Inderdaad, zie hem voorbij eene kerk gaan: het geweten zegt hem: Woon het heilige misoffer bij, ga in de Kerk, het is het huis van uwen God, het is de dag des Heeren. Ach! ik durf niet. — En wat vreest gij? — Ziet gij die menschen niet, die voorbij gaan en op mij letten? — Maar wat kwaad zullen zij u doen! — Geen, zulks beken ik, maar ik vrees. .. Welke lafhartigheid! Volg hem op eenereis, zet u naast hem aan tafel. Hoort gij de stem, die in het diepste van zijn hart weergalmt? Onderhoud de wetten der heilige Kerk, onderhoud u van verbodene spijsen. — Ach! ik zou niet durven. — Maar uw God; uw godsdienst, uw geweten gebieden het u. — Het is waar; maar men zal met mij spotten! — Wel hoe! gij wilt moed hebben! Indien men u als eenen lafhartige uitschold, zoudt gij zulks als een groot ongelijk aanzien, en een woord doet u blijven! Merk hier op, lief kind, hoe alles verkeerd gaat in de wereld. Gedurig hoort men zeggen, dat oefening van de godsdienst het verstand beneemt en schijnheiligen maakt. Ik vraag het u, wie zijn de flaauwe geesten, de schijnheiligen, of wel die verhevene zielen, die helden van het christendom, welke manmoedig de trappen van het schavot opklommen, terwijl zij tot hunne regters zeggen: Ik

mag daar niet in toestemmen, mijn geweten, mijn God verbieden het mij; of wel die Christenen, die, alleenlijk met den naam aan de godsdienst toebehoorende, beven en schrikken in de tegenwoordigheid van eenen jongen goddelooze, die hun zegt: Er is geene hel! en die, gelijk een echo, herhalen: Er is geene hel; die, verbaasd in de tegenwoordigheid van eenen bedorven vriend, die zich in ontuchtige en dubbelzinnige bewoordingen uitlaat, beginnen te grimlagchen, en welhaast redeneringen toejuichen, welke de godsdienst veroordeelt en de ware eer verwerpt. Helaas! hoe vele Christenen zijn er aldus overwonnen en geboeid door het menschelijke opzigt, voor wie God als een onbekende God is! Ach! hoe treffend is hetgeen Tertulianus zeide: *Salvus sum, si non confundar de Domino meo*: mijne zaligheid is verzekerd, indien ik mij voor mijnen God niet schaam. Neem het menschelijke opzigt weg, mijn kind, en gij doet het grootste deel der zonden verdwijnen, die de aarde bedroeven.

20. Menschelijk opzigt, *schandelijke afval*. Gij weet wat Constantinus Chlorus, de vader van den grooten Constantinus, deed. Die vorst, alhoewel ongeloovig en heidensch, had christen bedienden aan zijn hof. Hij wilde hun geloof beproeven: hij deed hen allen bij zich komen, en sprak hun aan met woorden, die geschikt waren om hen te beproeven; eindelijk dwong hij hen zich te doen kennen en hunne denkwijze te verklaren. Eenige, door

het menschelijke opzigt overmeesterd, vreezende voor hunne fortuin, vielen schandelijk de godsdienst af. Het groote getal, standvastig in het geloof, verklaarde openlijk dat zij Christen waren. Constantinus onttrok aan de eerste zijne gunsten, dreef hen uit zijn paleis, en hield de anderen bij zich. Dit zijn kloekmoedige mannen, zeide hij; daar zij getrouw aan hunnen God zijn, zullen zij het ook aan hunnen keizer wezen. Hij oordeelde wel. Inderdaad, welke achting kunnen menschen verdienen, die voor een tijdelijk belang de heiligste pligten met voeten treden, die door eene ingebeelde vrees, ik zeg niet inwendig en in het geheim, maar op eene schitterende wijze en in het openbaar hun geloof verzaken? Wel nu zoodanig zijn al de ongelukkige slaven van het menschelijke opzigt, en men zou op hen de verwijtingen mogen toepassen, die Tertulianus aan de Heidenen deed: *Majore formidine Cæsarem observatis quam ipsum de cælo Jovem*. Gij vreest meer eenen mensch dan uwen God; gij stelt uwen God in vergelijking met een vriend, en deze heeft de overhand, en wie is die vriend? Dikwijls een jongeling, wiens ligtvaardigheid, misschien zou ik mogen zeggen, wiens bedorvenheid u zoo wel bekend is als zijne goddeloosheid, wiens raad, veel minder wiens gebod gij in eene tijdelijke zaak, niet zoudt willen volgen. Ziedaar nogtans dengenen, voor wien gij uwen Goden zijne geboden slagtoffert. Zoo handelen, beminde Theotimus, is dit niet op zekere wijze

zijn geloof verzaken? Want eindelijk, dragen de geboden, welke de godsdienst u oplegt, het merkteeken der Godheid, ja of neen? — Ja, antwoordt gij: en waarom overtreedt gij ze dan? — Gij hebt gelijk: maar verlaat ik dit gezelschap, juich ik de redevoeringen niet meer toe, ziet men mij in de kerk, nader ik tot de heilige Sacramenten, dangaat men van mij zeggen, dat ik *een kwezelaar, een schijnheilige ben*. — Is dit alles? — Ja, daar of omtrent. — Ware dit nog alzoo en onvermijdelijk als gij het u laat voorstaan, gij wankelt, gij vreest een besluit te nemen! en gij zegt aan de goddelijkheid van den godsdienst en aan de hel te gelooven! Indien gij dit gelooft, stel u dan in de weegschaal met de hel, eene ligte spotternij met een zoo schrikkelijk ongeluk. Laat de dwazen, beminde Theotimus, laat hen praten; indien zij praten, zullen zij het echter niet lang doen. Nog eenige jaren, en zij zullen voor de vierschaar van God gedaagd en gebragt worden. Dan zullen de regtvaardigen, zegt de Heilige Geest, in eene volle en geruste verzekering staan tegen die, welke hunne deugd zullen vervolgd hebben: en de boozen zullen, op dat gezigt, met verbaasdheid en grooten schrik bevangen worden: zij zullen op het aanschouwen van het onverwachte geluk der regtvaardigen verslagen zijn. Doordrongen van het smartelijke leed, en met het pijnlijkste hartzeer zullen zij bitterlijk zuchten en uitroepen: Ziedaar nu degenen, die eertijds het

voorwerp onzer beschimping waren en met wie wij den spot dreven! Dwazen die wij waren! hun leven scheen ons dwaasheid, en hun dood zonder eer en luister; en ziet, nu worden zij onder het getal van Gods kinderen gerekend. Wij hebben dan ons zelven bedrogen. *Ergo erravimus.* (1) Wij hebben ons vermoeid om ons te verdoemen: *Lassati sumus in via iniquitatis et perditionis.* Ach! hoe pijnlijk is voor ons de weg der hel geweest! *Ambulavimus per vias difficiles* (2). — Ach! beminde Theotimus, wanneer de ingebeelde vrees van het menschelijke opzigt u zal overvallen, roep dan het geloof ter hulp; zeg tot u zelven: Wat zal het lot van hem zijn, die zich over de deugd, over de godsdienst en over Jesus Christus zal geschaamd hebben! Onze Heer zal zich over hem in den grooten dag des oordeelsschamen, en diep verontwaardigd over zulken leerling, zal hij zijnaangezicht van hem afwenden. Waar zullen zij dan zijn, aan welke die slaaf van het menschelijk opzigt zijne ziel zal geslagtofferd hebben? *Surgant et opitulentur vobis* (3). Integendeel, hoe zoet zal het vertrouwen wezen, hoe troostend de verzekering van eenen dienaar Gods, die het ijdele dwangjuk van het menschelijke opzigt zal veracht hebben, en daardoor een ware belijder des geloofs zal geweest zijn! Gelukkig wij beiden, beminde Theotimus, kunnen wij eens de martelaars van hetzelfde zijn?

(1) Sap. V. 4, (2) Ibid. V. (3) Deut. XXII, 38.

VOORBEELD.

Het volgende voorbeeld is gegeven in Frankrijk door eene tienjarige dochter. Hare moeder werd ten middagmaal genoodigd, zij moest haar vergezellen. Het was een vastendag, en er werd vleesch opgediend; al de aanwezigen gebruikten het zonder omwegen te maken, maar het meisje weigerde hetzelfde met eenvoudige opregtheid, tot reden bijbrengende, dat het een vastendag was. Men bleef haar kwellen zoo lang de maaltijd duurde, doch vruchteloos. De moeder, die lafhartig genoeg was om het voorbeeld der anderen te volgen, voegde zich bij de dischgenooten om hare dochter hiertoe over te halen, doch vermogt niets op haren geest; deze tegenstand deed zijn uitwerksel op de moeder, die het verwijt van haar geweten begon te gevoelen, en toen zij het gezelschap verlaten had, zeide zij, terwijl zij haar omhelsde: »Ik ben zeer bedroefd, mijn braaf kind, dat ik u tot deze overtreding van de wet der H. Kerk opgewekt heb; gij hadt gelijk van geen gehoor te geven aan de verzoeken, welke men u deed, en ik heb slecht gehandeld, toen ik u deze verergernis gaf; maar wees verzekerd, dat ik u nooit meer tot dergelijke misdaad zal aanmoedigen, en dat ik zelve, met Gods genade, gedurende mijn geheel leven, mij er niet meer schuldig aan zal maken.

ANDER VOORBEELD.

Te Namen gaf een kind, dat tien of elf jaren oud was, voor weinige jaren, in eene andere omstandigheid, een bewijs van zijn geloof. Het werd onderwezen bij de broeders der christelijke scholen, en was misschien wat laat uit de school gekomen; zijn vergramde vader berispte het hevig terwijl hij zijne woorden met vloeken en godslasteringen deed vergezeld gaan. Het arme kind geheel ontsteld, dat het gelegenheid tot deze godslastering gegeven had, wierp zich op de knieën en zeide: »Vader, ik bid u, sla mij maar vloek niet meer,” De verbaasde vader den afschrik ziende, welke dit voortreffelijk kind voor deze gruwelijke vloeken toonde, benuttigde deze les, en durfde geene godslastering meer uitspreken. O, hoe vele gebreken zouden christelijke kinderen hunne ouders kunnen doen vermijden!

(MARGUET, Proef op de godslastering.)

Dit voorbeeld doet nog aan een ander herinneren, dat niet minder hartroerend is. Een meisje, dat te Brussel de zondagschool bijwoonde, had tot loon harer vlijt een kapelletje ontvangen; vol vreugd liet zij dit te huis aan haren vader zien en verzocht hem eenen nagel in den muur te slaan, om hetzelfde daaraan te hangen. Dagelijks ging zij hare gebeden storten voor het beeld van Onze Lieve

Vrouw, dat in de kapel geplaatst was. De vader, die sedert lange jaren de pligten van eenen Christen niet meer volbragt, werd daardoor getroffen. Naar het voorbeeld van zijn kind, bidt hij ook voor het beeld van Maria, bekeert zich, en stelt, door eene goede biecht, een einde aan zijn ergerlijk leven.

OEFENING.

Bid den H. Geest door de voorspraak van de allerheiligste Maagd om de genade van sterkte tegen het menschelijke opzigt. Dignare me laudare te, Virgo sacrata; da mihi virtutem contra hostes tuos. Gewaardig, dat ik u love, o heilige Maagd! geeft mij sterkte tegen uwe vijanden.

ACHTTIENDE DAG.

ZUIVERING DER HEILIGE MAAGD.

Beminde Theotimus, Maria geeft ons in dit geheim eene gewigtige les, met ons den prijs der gehoorzaamheid te leeren kennen. Zij heeft maar één' zoon en om aan de wet te gehoorzamen, offert zij hem edelmoedig op. De teedere Moeder kent de strenge bevelen, welke de hemel gegeven heeft, evenwel, door een geweld van de heldhaftige gehoorzaamheid, stemt zij toe, dat Jesus het slagtoffer voor de verlossing der menschen worde, en dat haar Zoon haar niet toebehoore, dan op de onvermijdelijke voorwaarde van het leven

in armoede, lijden en verdriet door te brengen. Maria, zoo ijverzuchtig voor hare maagdelijke zuiverheid in het geheim der Menschwording, slagtoffert heden aan de gehoorzaamheid den roem, welken zij daardoor van den kant der menschen te verwachten had. Zuivere en onbevleete Maagd, aarzelt zij niet zich onder de menigte te vermengen, en be-roofd te schijnen van eenen eertitel, die haar alleen onder al de vrouwen toebehoort. Van al de vernederingen is deze de pijnlijkste voor haar hart.

Op dezen dag begint Maria ook hare barmhartigheid te oefenen; die den troost en de hoop harer dienaars in het oogenblik des doods uitmaakt; zij stelt haar goddelijk Kind tusschen de armen van Simeon. Naauwelijks heeft die heilige ouderling hetzelfde ontvangen, of hij roept in de verrukking zijner blijdschap uit, dat hij hier op de aarde niets meer te begeeren heeft, dat al zijne banden gebroken zijn, dat hij in vrede gaat sterven, omdat zijne oogen den Zaligmaker gezien hebben. Heilrijk einde, beminde Theotimus, vergelding voor diegenen, welke Jesus en Maria trouw zullen gediend of welke door eene opregte boetedoening de gestrengeden der goddelijke regtvaardigheid zullen voorkomen hebben.

UITSTEL DER BEKEERING.

Overweging.

De gansche natuur wekt ons op, beminde Theotimus, om de weldaden van onzen God te viëren, om hem onze dankbaarheid en liefde te bewijzen; de aarde, die ons draagt, de zon, die ons verlicht, het voedsel, dat ons leven onderhoudt, de kleederen die ons dekken, zijn het werk zijner handen. Het dunkt mij, dat ik op alles wat ik zie, deze woorden lees: *Bemin uwen God*. In de bovennatuurlijke orde wekt ons ook alles tot dankbaarheid op, alles doet ons die krachtige uitnoodiging hooren: Mijn zoon, geef mij uw hart! Hoe vele Christenen weigeren hem nochtans hun hart! Wat uw aangaat, mijn zoon, volg den raad van den H. Geest, en verschuif eene zoo noodzakelijke als troostelijke bekeering niet van dag tot dag: *Ne differas de die in diem*. (1) Overwegen wij, om die ongelukkige wederkeering tot eenen zoo goeden Vader te bespoedigen, tegelijk de onregtvaardigheid en de rampzalige gevolgen van het uitstel der bekeering.

1°. *Onregtvaardigheid van het uitstel der bekeering*. God heeft u geschapen; dus uw leven en ieder oogenblik van hetzelfde behoort hem toe. Hij heeft u aan de hel onttrokken, hij heeft u afgekocht ten prijze van zijn bloed, gij zijt hem dan alles, wat gij zijt, verschuldigd: alles is het eigendom en het

(1) Eccl. v. 8.

erfdeel van den Heer. Wat zoudt gij zeggen, indien de mensch, die uw land bebouwt, u tot vergelding niets bragt dan het overschot van een schraal en droog graan? En gij geeft aan uw wellustig vleesch, aan de wereld, aan den duivel het goede graan en offert aan uwen God slechts het onkruid. Wel hoe Theotimus, een God stervende op het kruis voor zijne schepselen, een vader, wiens welbehagen het is met zijne kinderen te wonen, een goede herder, die zich zelven tot welzijn zijner schapen tot zoo groote moeite veroordeeld heeft, een Zaligmaker, die zich alle dagen op nieuw voor ons geluk slagtoffert, verdient zulk een geene wederliefde? Gedenk, mijn kind, hetgeen twee heilige missionarissen deden, die sedert lang werkten om een verhard volk te bekeeren. Hun arbeid was te vergeefs en hunne predikatiën vruchteloos. Een van hen besloot eene laatste poging te doen: hij predikte met al de vurigheid, die hem zijn ijver inboezemt; er berst een bloedader in zijne borst; hij stort neêr en geeft zijnen geest. Zijn medegezel klimt denzelfden dag op den predikstoel, die nog geverwd is met het bloed van den martelaar der liefde, hij toont deszelfs kleed nog bevlekt met bloed: »Ziethier, zegt hij tot het volk, ziethier het bloed, dat voor u is gestort geweest: en gij zult aan den duivel die zielen geven, welke ons zoo duur gekost hebben!» Als het volk dit ziet en hoort, valt het ter aarde, besproeit met tranen den vloer der kerk en slaat met leedwezen op

zijne borst. Allen verzaken hunne wanorde, en een volk van zondaars wordt een volk van boetvaardigen. Theotimus, ik konde u ook het bebloede kleed van uwen God toonen! ik zou mij voor uwe voeten werpen en zeggen: Ziethier het bloed dat voor u vergoten is geweest, wilt gij aan de hel eene ziel opofferen, die zoo veel gekost heeft aan Jesus Christus? indien dit dan u niet trof Theotimus, wat zou ik u dan nog meer kunnen zeggen?

Uwe ziel is door de zonde doodelijk gewond: zeg mij eens, beminde Theotimus, indien uw ligchaam gevaarlijk gekwetst was, zoudt gij eenige dagen wachten om er voor te zorgen en u te doen genezen? Wel hoe! uwe ziel is door de zonde doodelijk gewond, en gij stelt uit! en gij stelt hare genezing uit tot den volgenden dag! Indien men uwe fortuin ontnomen had, zoudt gij dan geen middel gebruiken om ze weder te bekomen? De afgrond der hel is onder uwe voeten, bereid om u in te zwelgen; uw leven hangt slechts aan eenen draad; en gij zegt onop houdelijk: *morgen*. Weet gij hoe een dwingeland van Thebe gestorven is? Men had eene zamenzwering tegen hem gemaakt, een zijner vrienden ontdekt dezelve, schrijft hem met haast, doet door zijnen bode zeggen, dat hij op staanden voet den brief moet lezen, dat het gewigtige zaken waren. Tot morgen die gewigtige zaken, roept de dwingeland uit, die reeds door den wijn bedwelmd was. Een halfuur daarna was hij niet

meer. Dit was buiten twijfeleen dwaas: doch zijt gij niet zoo dwaas en zelfs niet uitzinniger dan hij? want eindelijk het komt hier niet uit op het verlies des ligchaams, maar op dat der ziel; niet op den tijd, maar op de eeuwigheid.

2°. *Rampzalige uitwerkselen van uitstel der bekeering. Valsche hoop van later boetpleging te doen.* Waarop stelt de zondaar, die eene gewoonte van ondeugd aangenomen heeft, zich gerust? Gij weet het, hij steunt op eenen toekomenden tijd, die niet aan hem is. Ik zal boetvaardigheid doen, zegt hij, ik zal mij bekeeren. — Gij zult boetvaardigheid doen! Dwaze, hebt gij ooit aan een uwer vrienden gezegd, om hem iets te doen ondernemen: Gij zult er leedwezen over hebben, het zal u verdriet en grooten spijt veroorzaken; doe dan, doe het stoutelijk. En gij zegt tot u zelven, om u tot zondigen aan te moedigen: Ik zal er leedwezen over hebben; maar wanneer? Hebt gij de verzekering van door geenen schielijken dood weggerukt te worden? Gij zult u bekeeren! Mijn kind, indien uwe driften nu zoo geweldig zijn, dat de wroegingen dezelve niet kunnen wederhouden, is het dan niet te vreezen, dat zij later versterkt door de gewoonte, de folteringen van uw geweten meer zullen uitdooven? Gij zult u bekeeren in het oogenblik uws doods! Maar denkt gij, dat het zoo gemakkelijk is alsdan met een stervend ligchaam, eene kwijnende ziel, eenen moedelozen geest, en uit

geputte krachten te doen hetgeengij niet zult hebben kunnen verrigten, wanneer geest en ligchaam nog gezond en sterk waren? In het oogenblik van uwen dood? Wel hoe, gij zult alsdan tot uwen God durven zeggen: Ik heb al mijne ondeugende genegenheden voldaan; ik ben vermoeid door mijne buitensporigheden, de duivel heeft mijne schoone jaren gehad; gij, Heer, zult het overschot van een ligchaam hebben, dat door de ondeugd versleten, en van eene ziel, die door de misdaad onteerd is. Maar, laat morgen, *cras*. — En waarom altijd dien morgen? waarom heden het goede niet gedaan, waarom uwe waardigheid niet herdacht, gij, die een kind van God broeder van Jesus Christus, tempel van den H. Geest zijt! Gij zijt jong, zegt gij! en hoe velen sterven er in de jongheid! Gij zijt jong; hoor wat de heilige Geest zegt: De ondeugden des jongelings zullen met hem opgroeijen; zullen tot het merg zijner gebeenten doordringen, en met zijne beenderen in het graf rusten: en dit is het tweede en schrikkelijkste uitwerksel van het uitstellen der boetvaardigheid, *de verblindheid van den geest, de versteendheid des harten*.

God verwijdert zich van de ziel, die hem verlaat; de goede gedachten worden zeldzamer, de zoete en krachtdadige bewegingen der genade doen zich niet meer gevoelen, de wroegingen zelven zwijgen, welke middelen zijn er dan nog om die ziel te behouden? Het gebed? Maar het geloof is verzwakt, is bijna

uitgedoofd. Het voorbeeld der deugdzame jonge lieden! Men vlucht hun gezelschap, men spot met hunne godsvrucht. Zullen strenge vermaningen op dien beweeneenswaardigen staat indruk doen! Neen, zij maken dikwijls het kwaad nog erger. Zal de vrees des doods die zondaars in het diepste van den afgrond doen ontwaken? De dood! men ziet dien slechts van verre: daarbij hoopt men, dat God zijne regtvaardigheid zal vergeten, om enkel op zijne barmhartigheid te denken. Zal men dan de genezing in het sacrament der biecht vinden? Maar hoe zal dit heilige Sacrament in het uur des doods iemand genezen, die sedert lang tot hetzelfde niet meer genaderd is, of die het zonder leedwezen, zonder vaste voornemens, uit gewoonte en misschien uit schijnheiligheid deed! Ach! het is alsdan dat eene dikke wolk al de waarheden verduisterd; men gelooft of men gevoelt niets meer, het is eene slaapziekte; het is de dood-slaap; men wordt gevoelloos en als ondoor-dringbaar voor al de schichten der genade. Het hart hardnekkig aan het kwaad gehecht, is er zoo naauw aan vastgekleefd, dat de schrikkelijkste waarheden van de godsdienst niet meer bekwaam schijnen om het daarvan af te trekken. Indien Gods genade onder het lezen dezer bemerkingsen uw hart getroffen heeft, haast u dan, mijn kind, om dat kostelijke oogenblik te benuttigen, doe u eenig geweld aan, werp u voor de voeten van Maria gij zult de eerste niet zijn, welke zij aan de hel onttrokken heeft.

VOORBEEELD,

De heilige Gregorius de groote, Paus en leeraar der Kerk, verhaalt in het vierde boek zijner zamenspraken een wonderbaar geval, dat ten zijnen tijde plaats had, en dat eene ziel, die in staat van doodzonde is, van schrik moet doen verstijven.

Een gegoed man, Chrysacrius genaamd, leefde sedert lang in eene schandelijke ongebondenheid. Het was, zegt de Heilige, eene geheel aardsche ziel, die niet genegen was dan tot de gierigheid en wulpschheid. Zijne buitensporigheden vermoeiden de goddelijke regtvaardigheid. Chrysacrius werd door eene ziekte aangetast, die hem allengskens tot het uiterste bragt. Maar alvorens zijne ziel uit het ligchaam gerukt werd, gingen zijne oogen open door eene regtvaardige straf van God, die dien zondaar reeds in deze wereld kastijden wilde. Hij zag rondom zijn bed eene menigte duivels met een afgrijsselijk enijzingwekkend gelaat, die hem dreigden levend naar de hel te sleuren. Op dat gezigt werd Chrysacrius met schrik bevangen; al zijne ledematen beefden, een koud zweet bedekte zijn aangezicht, met veel moeite verhief hij zijne stervende stem om zijnen zoon Maximus ter hulp te roepen. Maximus, mijn zoon! riep hij in zijnen schrik uit. Maximus! kom schielijk! mijn lieve Maximus, wees indachtig dat ik u niet dan goed gedaan heb; neem mij onder uwe bescherming. Maximus dit geroep

hoorende, ijlt naar het bed zijns vaders, geheel het huisgezin omringt hem welhaast. Te vergeefs ziet men langs alle kanten: De duivels toonen zich niet zichtbaar dan voor de oogen van Chrysacrius. De omstanders werden derzelver tegenwoordigheid niet gewaar dan door den schrik van den pligtige. Zich zelven niet meer meester, sprong hij op in zijn bed, hij zocht zich voor die woedende menigte te verbergen. Hij wendde zich nu naar den kant der omstanders, dan naar den kant van den muur. Maar overal ontmoette hij die vijanden, welke hem hardnekkig vervolgden; eindelijk begon hij uit al zijne krachten te roepen: Uitstel, uitstel tot morgen vroeg! Te midden van dit geroep gaf die rampzalige den geest

OEFENING.

Theotimus, herinner u dat God, die vergiffenis aan den boetvaardigen zondaar beloofd heeft, den volgenden dag aan den zondaar niet heeft toegezegd, aan die zijne bekeering tot des anderendaags uitstelt: en maak het voornemen van zonder uitstel uwe toevlugt tot het Sacrament van verzoening te nemen, indien gij het ongeluk hadt van in doodsonde te vallen.

NEGENTIENDE DAG.

SMARTEN VAN MARIA IN DE VLUGT NAAR EGYPTE.

De voorzegging van den heiligen ouderling

Simeon zou welhaast vervuld worden. O Maria, uwe ziel zal met het zwaard van droefheid doorstoken worden. Beminde Theotimus, het zwaard doorstak van dat oogenblik af haar moederlijk hart, en die bedrukte Moeder droeg het altoos en overal met zich. Altijden overal had zij het lijden, waarmede het leven van haren Jesus moest vervuld zijn, in hare gedachten; het aanzien alleen van dit beminnelijke en goddelijke Kind, vervulde hare ziel met bitterheid. Gij omhelsdet het teederlijk, H. Maagd, en aanstonds doorstak de kus van Judas, als een scherpe schicht, uw hart; zij beschouwdet met verrukking de schoonheid van zijn gelaaten aanstonds dacht zij hetzelve door slagen misvormd, door de wonden verscheurd en met fluimen overdekt te zien: in zijne liefkozingen, voeldet zij zijne handjes uwe moederlijke handen drukken, en aanstonds scheen het u dezelve aan het kruis gehecht en doornageld te zien. Ondertusschen zal Maria, tot dat die pijnigende gedachten eens zullen bewaarheid worden, onophoudelijk uit den smartkelk drinken. Naauwelijks heeft zij haren zoon aan den Heer opgeofferd of zij wordt gedwongen de vervolging van eenen vreedend dwingeland te ontvlugten om hem aan zijne woede te onttrekken. Beminde Theotimus, volgen wij die doorluchtige ballingen op hunne pijnlijke reis. Wat moest het hart van Maria bloeden, ziende haar goddelijk Kind van alles beroofd, en bloot gesteld aan al de gestrengeden van het jaar getijde,

in de wildernissen, gedurende de koude en regenachtige nachten! hoe veel moeite hadden zij om eindelijk in een vreemd land eene schuilplaats aan te treffen! wreede Herodes, uw God vlugtte voor u; maar wat hebt gij gedacht, wanneer, de dood u de oogen opende, gij, voor dien zelfden God, zittende op zijnen regterstoel, verschenen zijt? Hoe groot moet de verlegenheid en de schrik vanden vervolger geweest zijn!

DOOD.

Overweging.

Beminde Theotimus, hoe schrikkelijk is de ontwaking des doods! Alsdan maakt de bedriegelijke schijn plaats voor de waarheid; dan kent men de ijdelheid en het nietige der wereldsche zaken. Hoe wijs is hij, mijn kind, die ernstig den dood overwogen heeft! Wat al bekeeringen heeft het overdenken van die laatste akte des levens voortgebracht! hoe vele slaauwe zielen, hoe vele zondaars, opgewekt door deze zalige gedachte, zijn de kloosters gaan bevolken en gelukkige hemelbewoners geworden? Een rijkaard, vol van den geest der wereld, eens het vijfde hoofdstuk van het boek der schepping lezende, waarin gesproken wordt van de eerste menschen, die op de aarde leefden, bemerkte, dat het verhaal van hun lang leven met deze woorden eindigde: En hij is gestorven: *Et mortuus*

est (1). Adam leefde negen honderd dertig jaren : *et mortuus est*; Seth leefde negen honderd twaalf jaren : *et mortuus est* ; eindelijk Methusalem leefde tot negen honderd negen en zestig jaren, en eindelijk : *mortuus est*. Na deze woorden gelezen te hebben deed hij het boek toe, en die rijpelijk overwegende, zeide hij tot zich zelve: Wel hoe, al duurde het leven tien eeuwen lang, eindigt het schier, en wat blijft er dan van de vermaken en rijkdommen over? Die bemerking verlichtte hem derwijze, dat hij al de ijdelheid der aardsche goederen zag, dezelve verliet, en een Heilige werd in de orde der predikheeren.

Beminde Theotimus, wyl die gedachte zoo zaligend is, zullen wij heden er ons mede bezig houden, kom met mij, wij zullen ons naar een kerkhof begeven; wij zullen niet ver gaan zonder er een aan treffen, want het kleinste dorp heeft het zijne. Laat ons een weinig de aarde opgraven, men vindt er niets dan beenderen, verrotting en asch. Zeggen wij nu: die, welke ik hier vind, hebben geleefd zoo als ik, en ik zal ook eens, en eerder dan ik denk, wezen hetgeen zij nu zijn. *Mihi heri et tibi hodie* (2). Laat ons blijven staan op dien grafsteen, en eenige oogenblikken overwegen :

1. *Wat den dood voorafgaat*. Dit is zeker; het is een vonnis voor alle menschen: *Statutum est hominibus semel mori*. (3) In al het andere is het onzekerheid en kans: misschien

(1) Gen. v: 5. (2) Eccli. XXXIII, 23. (3) Hebr. ix, 27.

zal ik dit proces winnen, misschien zal ik van die ziekte genezen, misschien...; maar hier is geen misschien: onderhoud de geregeldste leefwijze, raadpleeg de bekwaamste geneesheeren, gebruik de gezondste en voedzaamste spijsen, gij moet sterven *Statutum est*. De grijsaards sterven, de jongelieden ook; de armen sterven, de rijken ook; de onwetenden sterven, de geleerden ook; Maria is gestorven, Christus is gestorven, en wij zullen ook sterven. Er zal voor ons een tijd komen, waarop men van mij, die dit schrijft, en van u, die het leest, zal zeggen: Weet gij het nieuws niet zulk een is gestorven. Steun op uwe jongheid niet, weinige menschen zijn er, die tot ouderdom komen, werp eens uwe oogen op eene menigte volks — zult gij er veel zien, die door het getal van jaren grijs geworden zijn? Wanneer de dood haren eersten slag toebragt, waren er in 't geheel vier personen in de wereld; Abel was de jongste en hij was het eerste slagtoffer des doods.

De dood is onzeker. Onzeker ten opzigte der wijze. Zal het door eene langdurige koorts of eene wonde zijn, door eene schipbreuk of eenen val, door bliksem, vuur of eene geraaktheid, of door een ander van die toevallen, welke zoodikwijls in onze dagen plaats hebben! Zal het door eene ziekte zijn, die mij van mijn verstand zal berooven of er mij het gebruik van zal laten? ik weet er niets van. Onzeker aangaande de plaats: Zal het te

land zijn, ter zee, of op mijne legerstede, op eene openbare plaats, op eenen weg of in de kerk? Ik weet er niets van. Onzeker nopens den tijd. Wanneer zal ik sterven? ik weet het niet. Zal het binnen twintig jaren, binnen een jaar zijn? waarom niet deze maand? waarom niet dezen nacht? Helaas ik weet er niets van; hetgeen ik weet, is, dat er een voornaam getal schielijk sterven, dat er velen hunne bekeering tot dat laatste oogenblik uitgesteld hebben, en door den dood verrast zijn geweest. Wel nu, in de doodzonde sterven als een verdoemde. Eindelijk hetgeen ik weet, is dat onze Heer gezegd heeft: Ik zal komen als een dief; en ware het, dat die bedreiging maar éenen mensch raakte, dan zou toch iedereen tot zich zelve al moeten zeggen: Ben ik het niet *Numquid ego sum*? (1) Het is een vonnis, dat zonder uitneming tegen allen uitgesproken is, en men denkt er niet op!

II. *Wat den dood vergezelt.* Zie dien rijken en vermogenden mensch, zie dien jongen wellusteling op zijn doodsbed uitgestrekt, drie scherpe schichten doorsteken zijne ziel: het verledene het tegenwoordige, het toekomstige.

10. *Het verledene.* Zijn leven is heen gesnel als een droom; de vermaken, de eer, de toejuichingen, de feesten, alles is verdwenen, hij ziet niets meer dat zijne zonden, die als een ontelbaar leger zijn, dat rond zijn bed in slagorde staat.

2o. *Het tegenwoordige.* Alles ontsnapt hem, hij werpt eenen droevigen blik rondom zijne kamer, al zijn kostelijk huisraad zijne prachtige zalen, zijne aangename hoven, schijnen hem te zeggen: Voortaan zult gij ons niet meer zien. Echtgenooten, kinderen, vrienden, hij gaat alles verlaten, om zich op de zee der eeuwigheid in te schepen. En dit ligchaam, waarvoor hij zoo gezorgd, dat hij zoo gekoesterd en zoo weelderig gevoed heeft! hij gaat dit ook verlaten, om het onder de aarde te doen rotten. Men roept bij dien rijkaard eenen notaris. Mijnheer, wie laat gij voor uwen erfgenaam? Hier begint de stervende met eene bevende stem deze droevige woorden uit te spreken: Ik laat... ik laat mijne landerijen... ik laat mijn kasteel... ik laat mijnen huisraad... ik laat mijne inkomsten... ik laat mijn geld... ik laat alles... En wat laat gij aan uwe ziel, vraagt de heilige Augustinus? *Quid animæ tuæ relinquis?*

Men haalt eenen Priester, dikwijls als het te laat is; maar de duivel is daar ook, om zijne bediening te volbrengen, en hij verdubbelt zijne aanvallen, wetende dat er slechts weinig tijds meer over is. Daar hij zeer wel de zwakke plaats van zijn hart kent, en de bekoringen, door welke hij hem meer dan eens en het gemakkelijkst heeft doen vallen, is het ook langs daar, dat hij hem aanrandt. Het is waar, dat de dienaar des Heeren aan den stervende godvruchtige oefeningen voorhoudt; maar hoe wilt gij

dat een mensch, die half dood is, boven-natuurlijke oefeningen verwekke, waar hij zoo weinig aan gewoon is? De godvruchtige kardinaal Bellarminus wekte eenen mensch van eene doorluchtige geboorte tot den dood op, hij moedigde hem aan om eene oefening van berouw te verwekken. Wat wil dat zeggen eene oefening van berouw? zeide hem de stervende. De kardinaal wilde het hem uitleggen en doen verstaan; maar dewijl de zieke niet kon verdragen, dat hij met hem sprak, antwoordde hij: Ik versta u niet, laat mij gerust; het is nu het oogenblik niet om ons met die zaken bezig te houden. Weinige stonden daarna stierf hij, en liet klaarblijkende teekens van verdoemenis achter.

3o. *Het toekomende.* De koninklijke Profeet heeft het ons met weinige woorden uitgedrukt; luister beminde Theotimus: *Introibunt in inferiora terræ, tradentur in manus gladii, partes vulpium erunt.* (1) Zij zullen in de ingewanden der wereld neder dalen; na den dood daalt het ligchaam neder in de ingewande der aarde: het daalt er naakt in, van alles ontbloot, om te verrotten en tot aas aan de wormen te dienen; ziedaar wat aan het ligchaam gebeurt. De ziel wordt voor den registerstoel van God gebracht; zij is onder het zwaard der goddelijke regtvaardigheid; ziedaar, wat aan de ziel overkomt! Al de goe-

(1) Psalm, XXII, 10.

deren worden de buit van hebzuchtige erfenamen, die naauwelijks wachten tot het ligchaam begraven is, om de goederen te deelen. Laat ons eens een oogenblik besteden om dit deel van ons zelve te beschouwen, dat ons zoo lief is, waaraan wij dikwijls onze eeuwigheid slagtofferen, ik wil zeggen ons ligchaam. Wat wordt het, nadat er de ziel uitgescheiden is? het is koud, onbezielt en gevoelloos. Hebt gij ooit een dood ligchaam gezien? wat hebt gij bemerkt, beminde Theotimus? Een leelijke half openstaande mond, stilstaande en gebrokene oogen, een loodverwig voorhoofd, nog bevochtigd door het doodzweet, zoo koud als ijs, een gelaat van eene verschrikkende bleekheid, ingevallene wangen, ontkleurde lippen. Wat is er van die zoo wel geteekende gelaatstrekken, van die zoo frissche kleur geworden? Helaas! er is zelfs geene schaduw meer van; dit is de oorzaak, waarom men dikwijls veel moeite heeft om eenen doode te herkennen... Mijn God! welke schrikkelijke veranderingen werkt de dood uit; ik zeg niet na een jaar, eene maand, eene week na het overlijden; maar eenige oogenblikken nadat de ziel uit het ligchaam gescheiden is? Wat zou het zijn, indien ik een ligchaam voor uwe oogen opdelfde, dat sedert eenige weken begraven is? zoudt gij het zelfs kunnen aanzien? overigens, beminde Theotimus, het zijn die afschuwelijke verwoestingen

niet, welke de dood op onze ligchamen zal uitwerken, welke wij het meest moeten vreezen. Het is onmogelijk die te ontvlugten, en hetgeen op zekere wijze vertroosting bijbrengt, is dat men die onderstaat zonder ze te gevoelen: maar de gevolgen des doods, ten opzichte van de ziel, zijn van eenen anderen aard; er zijn er gruwelijke; het hangt ten minste van ons af dezelve te vermijden, en een der krachtigste middelen is: zijne toevlugt tot Maria nemen.

VOORBEELD.

Philippus II, koning van Spanje, deed, weinige dagen vóór zijnen dood, zijnen zoon Philippus, die hem moest opvolgen, en zijne dochter, de infante Isabella, aan wie hij Belgie afgestaan had, bij zich komen; hij toonde hun zijne borst, die vol wonden was en doorknaagd van de wormen, en zeide hun: »Ziet in dit uitgemergelde en ontvleeschde ligchaam, aan welken zwakken draad de aardse pracht en grootheid gehecht zijn. Gij, die den staat aanschouwt, waarin ik mij bevind, overweegt de onstandvastigheid der mensche-lijke zaken en 's levens rampen.» Deze woorden maakten op hen den diepsten indruk. Philippus III riep al stervende uit: God gawe, dat ik de twintig jaren mijner regering ver van de wereld doorgebracht hadde, met op God te denken en aan mijne za-

ligheid te werken." De infante vergat nooit hetgeen zij uit den mond van haren vader gehoord had; zij maakte het voornemen om zich aan het kloosterleven toe te wijden, indien haar gemaal, de aartshertog Albertus, voor haar kwam te sterven. De aanhoudende verzoeken, vurige smee-kingen en tranen van haren geliefden echtgenoot konden haar alleen bewegen om na zijn dood België te blijven besturen, waar de ketterij, die er uitgebannen was, weder dreigde in te dringen. Daar zij haar vurig verlangen om kloosterlinge te worden, niet had kunnen voldoen, oefende zij er al de pligten van in het midden van haar hof, dat veeleer op een klooster dan aan een paleis geleek. Naauwelijks had Albertus den adem uitgeblazen, of Isabella legde het koninklijk gewaad af; Marimont, hare gewone wandeling werd niet meer bezocht, de muziek der koninklijke kapel, liet zich niet meer hooren.

Den 4 October van hetzelfde jaar, in hetwelk zij haren echtgenoot verloor (1624), nam zij het kleed van de derde orde van den H. Franciscus aan, uit de handen van pater Andrea á Soto, haren biechtvader en commissaris-generaal van de orde; het volgende jaar deed zij professie en wilde *zuster Isabella* genoemd worden.

Alle dagen wijdde zij zes uren aan het gebed en aan de overweging toe, besteedde er zes andere aan de staatszaken, en voor

hare maaltijden en om eenige uitspanning te nemen. Hare vermaken bestonden in met hare staatsdames tapijten voor de kerken en kleederen voor de behoeftigen te maken. De zes overige uren waren voor de rust bestemd.

Een zoo geregeld leven stichtte al diegenen die het geluk hadden van haar te omringen, en haar hof werd het *heilige Hof* genaamd. Daar was het dat de jonge edellieden van de voornaamste huizen des lands, die van Croy, de Ligne, Aremberg, Trazignies, Vilain, Rubenpré, enz., hunne opvoeding ontvingen; familiën, die nog uitmunten door hunne vaste aankleving aan het Katholiek geloof.

Geheel haar leven was slechts eene bereiding tot den dood: zij ontving daarvan de tijding met vreugde. Den tweeden dag der ziekte, die haar ten grave leidde, zag zij haren biechtvader in de kamer komen; zij voorkwam hem en vroeg om te biechten, hetwelk zij met eene wonderbare gerustheid des gemoeds en met de levendigste gevoelens van leedwezen verrigtte. Toen haar biechtvader haar vroeg of zij verlangde eene herhaling te doen van hare vorige biechten, antwoordde zij, dat er niets was hetgeen haar verontrustte. Zij was gewoon iedere biecht te doen, alsof het de laatste ware geweest: ook was de zuiverheid harer ziel zoo groot, dat zij volgens de getuigenissen van hare biechtvaders, zich nooit aan eene doodzonde had pligtig gemaakt. Na

hare biecht gesproken te hebben, deed zij door den mond van haren geestelijken bestuurder vergiffenis vragen aan allen, die in haar paleis woonden, en beval zich in hunne gebeden om zich wel te bereiden tot het ontvangen van het allerheiligste Sacrament des Altaars; intusschen herhaalde zij dikwijls deze woorden: »O mijn God, hoe berouwt het mij, u vergramd te hebben!»

Ofschoon zij door de koorts van krachten was uitgeput, wilde zij nedergeknield op haar bed den heiligen Reispensing ontvangen. Na hare geloofsbelijdenis gedaan te hebben, noemde zij zich de ellendigste aller schepselen, eenen verachtelijken aardworm, eene zondares, die de barmhartigheid van God onwaardig was, zoo groot was hare ootmoedigheid. Gedurende den weinigen tijd, dien zij nog te leven had, stierde zij de vurigste verzuchtingen tot den Hemel, en deed oefeningen van de verhevenste deugden: bad zij haren Heer en God hare ziel te verlossen uit den kerker, in welken zij besloten was. Met een kalm en zelfs lagchend gelaat wees zij hare grafstede aan, regelde de plegtigheden van hare lijkdienst, verbood van haar ligchaam te balsemen, en hield zich met de gedachte des doods als met iets aangenaams bezig. Ziende eenen harer officieren, die ontroostbaar was, zeide zij glimlagchende: »Die man wil niet dat ik sterve.« Toen men haar opwekte om God te bidden hare dagen te willen verlengen, daar zij nog noodig was voor haar

volk, behield zij een diep stilzwijgen, hierdoor het vurige verlangen betuigende om met haren God vereenigd te zijn.

De infante Isabella Clara Eugenia stierf te Brussel, den 1 December 1633, in het 68ste jaar haars levens. Hare laatste woorden waren:

Maria Mater gratiæ,
Mater misericordiæ,
Tu nos ab hoste protege,
Et hora mortis suscipe.

(hetwelk beteekent)

Maria, Moeder van genade, Moeder van barmhartigheid, bescherm ons tegen onzen vijand, en ontvang ons in het uur des doods.

OEFFENING.

Als gij slapen gaat, leg uwe armen kruiswijze op uwe borst, gelijk men u in de doods-kist zal leggen: zeg het hier bovenstaande gebed tot Maria: Maria, Mater misericordiæ etc., hetwelk gemaakt is door den H. Richardus bisschop van Cisester, in Engeland. Dikwijls las hij dit gebed tot de heilige Maagd en belastte zijne kapellanen hem hetzelfde in het uur des doods gedurig voor te lezen.

TWINTIGSTE DAG.

DROEFHEID VAN MARIA WANNEER ZIJ HET
KIND JESUS VERLOOR.

Beminde Theotimus, aan welke zware be-

proevingen onderwerpt de Heer somtijds de zielen, welke hij het meest bemint! Welke diepe droefheid voor Maria! welke ongerustheden, welke bekommelingen, of beter gezegd, welke benaauwdheden voor het hart eener moeder, wanneer zij, gedurende drie dagen en drie nachten, overal haren goddelijken Zoon zocht, zonder hem te kunnen vinden! Zij vroeg naar hem aan al wie zij ontmoette, zonder dat men haar wist te zeggen waar hij was; zij riep hem gedurig, en hoorde zijne stem niet! Ach! wie zou kunnen begrijpen, wat hare ziel alsdan onderstond! Hoe vele droevige gedachten doorstaken, even als zoo vele scherpe schichten, haren geest en haar hart! O mijn Zoon! wat is er van u geworden? Helaas! mag ik hem nog den zoeten naam van Zoon geven? Ach! Jesus, ongetwijfeld was mijne liefde voor u niet vurig genoeg; ongetwijfeld heb ik niet trouw genoeg beantwoord aan de genade, met welke gij uwe dienaars overladen hebt! O hoe lang moest haar die korte tijd van drie dagen schijnen!

OORDEEL.

Overweging.

Het oordeel! dat voor den regtvaardige zoo troostende en voor den zondaar zoo schrikkelijke oogenblik, wanneer de eeuwigdurende vereeniging van de regtvaardige ziel met Jesus zal beginnen en voltrokken worden; wanneer insgelijks de eeuwigdurende schei-

ding van den zondaar met zijnen God alleen de oorsprong en het middelpunt van het waarachtige geluk, zal beginnen en voltrokken worden. Welke schrik vooreeneziel; die in Gods ongenade deze wereld verlaten heeft, wanneer zij diengene herkennen zal; welke zij door hare schuld verloren heeft en niet meer kan wedervinden! Beminde Theotimus, overwegen wij dat eerste bedrijf van het andere leven, tot welke wij steeds naderen, zonder een oogenblik te kunnen stilstaan. Overweeg vier zaken; den regter, den misdadige, het regtsgeding, het vonnis.

1°. *De regter* is de oneindig magtige, oneindig wijze, oneindigregtvaardige God. Daar, waar ik mijnen Geest gegeven heb, in mijne kamer, is de regterstoel opgericht, Jesus verschijnt er vol luister en majesteit. Helaas! hij was mijn vader, en ik heb hem niet bemind; hij was mijn koning, en ik heb hem verlaten; ik heb mij onder zijne vijanden begeven? Hij was mijn God, en ik heb hem veracht en versmaad! Op eenen oogwenk zal hij al het gewigt mijner ondankbaarheden, moedwilligheden en wederspannigheden op mijn hoofd doen wegen: welke gesteltenis! Een verachtelijke aardworm in de tegenwoordigheid van den Allerhoogste! Een vrijgeest, een jonge ongeloovige voor Gods majesteit! Een wel lusteling, een gegoed man, een man, die van iedereen toegejuicht werd, alleen voor Gods almogendheid! Eeneziel overdekt met zonden, verschrikt en sidderende voor Gods zuiverheid

en heiligheid! Waarheen gevlugt! zal ik mij in de armen van Maria werpen? Maar zal ik het durven doen? ik heb haar zoo weinig en zoo slecht gediend; ik heb haren Zoon door mijne schelmstukken gekruisigd. Zal ik mij tot mijnen heiligen beschermengel wenden? Maar met welke hoop? Ik heb hem bijna altijd bedroefd en verstooten. De duivel is gedurende mijn leven mijn meester en koning geweest. Helaas! de trouwelooze zal op dien schrikkelijken dag schielijk mijn beschuldiger worden.

2°. *De misdadige* is de mensch, en de mensch alleen in de tegenwoordigheid van God alleen. Hoe groot zal alsdan de schrik van den zondaar zijn! Gij weet, beminde Theotimus, wat de heilige Schrift van den goddeloozen Balthazar verhaalt. Gezeten aan eene wel opgedischte tafel, omringd van de grooten van zijn hof, vergeet hij, dat hij een sterveling is. Vol van eenen dwazen hoogmoed, doet hij de gewijde vaten van Jerusalem's tempel brengen; de grooten van het rijk, de koning en de hovelingen onteeren de vaten, die door de godsdienst geheiligd zijn. Men drinkt men verheft de goden der heidenen, de zilveren en steenen goden; eene uitzinnige vreugde verrukt al de genoodigden. Schielijk verschijnt er eene hand: zij schrijft op den muur. Balthazar ziet het, verschrikt geeft hij eene schreeuw, zijn gelaat verandert, hij wordt bleek, zijne knieën knikken en slaan tegen elkander. Groote koning, wel hoe! gij beeft; en gij zijt omringd

van den luister des koningschaps. — Wel ziet gij niet? — Vorst, wat ziet gij? — Die schrijvende hand! Ach! beminde Theotimus, indien de schielijke verschijning van eene hand, die het vonnis der goddelijke regtvaardigheid schrijft, eenen magtigen monarch deed schudden en beven, welke zal dan de verslagenheid van den zondigen mensch zijn, wanneer hij voor de eerste maal zijnen regter zal ontmoeten? Er zal geen vriend, geen bloedverwant zijn om hem te verdedigen: aan zijne regterhand zal hij zijnen heiligen schutengel als getuige zien; aan zijne linker den duivel als beschuldiger. Waar zijt gij nu, zal de zondaar uitroepen, gij, voor wien ik niet gevreesd heb God te vergrammen, waar zijt gij? Helaas niemand biedt zich aan om tot zijn voordeel te spreken: nu is hij tusschen twee eeuwigheden? Heft hij zijne oogen op, dan ontwaart hij zijnen vergramden regter, wiens aanzien hem verplet: slaat hij ze neder, dan opent de hel haren muil om hem in te zwelgen. Achter hem is de wereld zoo ver weg, dat hij ze niet meer ziet en haar zijne stem niet meer kan doen hooren; rondom hem het tallooze leger zijner zonden, vóór hem de groote zee der eeuwigheid, de grond- en oeverlooze zee.

30. *Het regtsgeding*, Het groote boek der regtvaardigheid Gods wordt geopend. *Liber scriptus proferetur*, het wordt onder mijne oogen gebragt, ik zie er al mijne zonden in geschreven: zonden mijner kindschheid,

zonden mijner jeugd, zonden van eenen meer gevorderden leeftijd; al het goed, dat ik had moeten doen en niet gedaan heb! zoo veel tijdverlies! zoo vele goede inspraken verworpen! zooveel goede voorbeelden verstooten! zoo vele uitzinnige verkwistingen in het spel, door zinnelijkheid en ijdelheid! Helaas! om in het vuur geworpen te worden, is het genoeg geene goede vruchten voortgebragt te hebben. Ik heb honger gehad, en gij hebt mij niet gespijst: ik heb dorst gehad, en gij hebt mij niet gelaafd. Indien de mensch daarom veroordeeld wordt, welk is dan het lot, dat hij te verwachten heeft voor zoo vele zonden, die zijne tong, zijne oogen, zijne handen en al zijne zinnen bevlekt hebben. Welke verontschuldiging zal hij doen gelden? Zal hij zeggen, dat de genade hem ontbrak? Ach! hij heeft dezelve in ruime mate ontvangen, en indien hij gewild had? . . Maar neen, het is zijne schuld, enkel zijne schuld, zijne allergrootste schuld. Ongelukkige zondaar, wat zult gij in dat schrikkelijke oogenblik ter uwer verontschuldiging bijbrengen? zult gij zeggen, dat gij geleefd hebt gelijk de anderen? gelijk de grootste hoop? Hebt gij uit het Evangelie niet gehoord, dat het kleine getal zal zalig worden, dat de weg des verderfs breed is, en dat de meesten dien volgen. — Mijn karakter was zoo driftig, mijne hartstogten waren zoo hevig, — moest gij ze dan voeden en ophitsen? waarom dan de gelegenheden niet gevlugt? waartoe die gevaarlijke lezin-

gen, die gezelschappen, waar duizende strikken voor de onnoozelheid gespannen waren? — De duivel bekoorde mij. — Hadt gij uwen beschermengel niet? wien van beiden hebt gij gekozen, aan wien hebt gij den voorrang gegeven? — Maar ik vreesde de bespottingen der wereld. — Gij hebt de menschen gevreesd, en gij hebt uwen God niet gevreesd! Moest gij wachten tot dat gij voor zijnen regterstoel gedaagd werd om hem niet meer te beleedigen, hij, die uw weldoener, uwe vader is? — Maar eindelijk het kwaad is geschied, is het dan zonder hulpmiddel? is er voor mij geen middel ter zaligheid meer in de schatten der goddelijke barmhartigheid? — De goddelijke barmhartigheid! haar rijk is voorbij, dat der regtvaardigheid neemt nu een aanvang.

4°. *Het vonnis*. Voor de regtvaardigen: Komt, gezegende mijns Vaders: *Venite benedicti*. (1) Voor de verdoemden: Gaat weg, vervloekten: *Discedite a me maledicti*. (2) *Venite*, komt, *discedite*, gaat weg. Ach wie kan het verschil dier twee woorden bevatten! Komt. Waar, mijn God? Met Jesus in den Hemel. Gaat. En waar zullen wij gaan, Heer? Met de duivels in de hel. Maar zal dit vonnis niet herroepen worden? Neen, nimmer; er zal geen stipje aan veranderd worden. O Hemel! welk zal mijn vonnis zijn? Wee mij, die geoordeeld moet worden en er zoo weinig op denk.

(1) Matth. xxv, 34. (2) Ibid. 41

VOORBEELD.

Een kluizenaar had het ongeluk gehad van langen tijd in eene groote verwaarloozing zijner zaligheid en volmaaktheid te leven; hij werd bedenkelijk ziek, en weldra tot het uiterste gebragt. Alsdan werd hij in den geest opgetogen, en gedurende een geheel uur scheen hij buiten zich zelve te zijn. In die verrukking zag hij de regtvaardigheid en de strengheid van Gods oordeelen. Tot zich zelve gekomen, was hij zoodanig door dat gezig getroffen, dat hij voornam de strengste boetvaardigheid te oefenen. Hij smeekte al de omstanders, van welk getal de H. Joannes Climacus was, die dit verhaalt, dat zij zouden vertrekken. Daarna deed hij de deur van zijne cel toemetselen en bleef er twaalf jaren in opgesloten, zonder tot iemand te spreken, leefde slechts van brood en water, dat men, hem bragt. Hij was gezeten, overwoog wat hij gezien had, en bleef gedurig in dezelfde houding, de oogen onbewegelijk en eenen vloed van tranen stortende. Toen men zag dat zijn dood naderde, braken de kluizenaars, die in het klooster waren, den muur van zijne cel uit, en kwamen bij hem. Allen verzochten hem alsdan zeer ernstig hun eenige stichtende woorden te willen zeggen: hij verontschuldigde zich langen tijd: eindelijk zeide hij hun: *Vergeeft het mij, mijne broeders, dat ik u*

maar eene zaak zeg: in waarheid, indien de menschen wisten hoe ontzagelijk het oordeel Gods is, zouden zij hem nooit kunnen vergrammen. En na deze woorden gezegd te hebben, gaf hij zijnen geest, terwijl al de kluizenaars met grooten schrik bevangen werden.

ANDER VOORBEELD.

De H. Joannes Climacus verhaalt nog het volgende voorbeeld, dat niet min ijzingwekkend is. Een kloosterling met name Stephanus, zegt hij, leefde met ons in de wildernis.

Hij vroeg verlof om naar eene eenzame plaats te gaan. Na zich in gestrengheden des kloosterlijken levens geoefend en na bewijzen van eene groote heiligheid gegeven te hebben, deed hij eene kleine cel bouwen aan den voet van den berg, waar eertijds de profeet Elias woonde. Maar wenshende op eene nog boetvaardigere wijze te leven, begaf hij zich naar eene plaats Sidex geheeten. Daar, verwijderd van allen menschelijken troost, gaf hij zich over aan de oefeningen der allerstrengste boetvaardigheid. Na eenige jaren in de woestijn verbleven te hebben, ziende dat hij zeer oud werd, kwam hij weder in zijne eerste cel, aan den voet van den heiligen berg, waar hij twee kloosterlingen uit Palestina gelaten had, die zorg voor zijne kleine woning gedragen hadden. Naauwelijks was hij daar

gekomen, of hij werd gevaarlijk ziek. Daags vóór zijnen dood scheen hij met schrik bevangen, keerde zijne oogen nu naar den rechter en dan naar den linkerkant zijner bedstede, alsof hij personen gezien had, die hem rekening van zijne werken vroegen. Hij antwoordde zoo luidde, dat al de omstanders hem konden verstaan. *Het is waar, gij hebt gelijk, ik kan het niet loochenen, maar wat die fout aangaat, ik heb zoo vele jaren gevestigd. Daarna zeide hij: Neen ik heb het niet gedaan. Een weinig daarna: Gij zegt de waarheid, ik belijd het, maar daarvoor heb ik vele tranen gestort; ik heb verscheidene jaren mijnen evennaaste gediend.* Vervolgens ging hij voort: *Wat dit betreft, dit is waar, ik heb geene verontschuldiging bij te brengen; maar ik hoop op Gods barmhartigheid.* Het was een hartroerend vertoog, voegt er de H. Joannes Climacus bij; zij, die dit onzichtbare oordeel hoorden, beefden en waren vol schrik. Ongelukkige en ellendige als ik ben, wat zal er van mij worden, terwijl die vrome grijsaard, zulk een groot minnaar van de afzondering en de eenzaamheid, wiens leven zoo streng is geweest, niets te antwoorden had, rakende eenige fouten die hij eertijds bedreven had, alhoewel hij veertig jaren in de wildernis en in de strengste oefeningen der boetvaardigheid had doorgebracht?

(Leidsman der zondaars, door pater Ludovicus van Grenada.)

OEFENING.

Maak eene heilzame gewoonte van nooit te gaan slapen zonder bereid te zijn om voor God te verschijnen; dit is het middel om niet verrast te worden; men kan maar ééns verrast worden, en zulks is voor eeuwig.

EEN EN TWINTIGSTE DAG.

DROEFHEID VAN MARIA AAN DEN VOET VAN
HET KRUIS.

Beminde Theotimus, de voorzegging van den heiligen ouderling Simeon wordt volbragt; zie, het hart uwer moeder met dit zwaard van droefheid doorstoken, welk haar zoo vele jaren te voren was voorzeggd geweest. »O gij, die voorbij gaat, ziet, of er eene droefheid is gelijk aan die van Maria.” Men zegt dat de moeder der Machabeën zoo dikwijls stierf als er een harer kinderen voor hare oogen gedood werd; maar gij, o heilige Maagd! hoe menigwerf hebt gij aan den voet van dit kruis, waarop gij uwen Zoon hebt zien sterven, den dood onderstaan? Ach gij hebt ongetwijfeld zoo vele doodsangsten onderstaan als Jesus druppelen bloeds gestort heeft, als hij zuchtende op dit bed van lijden heeft geloosd. (1) *O mijn Zoon!* zeidet gij hem alsdan in de bitterheid uwer ziel, *wat*

(1) De H. Bonaventura.

hadt gij toch gedaan om zoo wreed behandeld te worden! Welhoe! ik zal u des avonds niet meer tot uwe moeder zien wederkeeren, gelukkig omdat gij zielen zalig gemaakt hadt, brandende van ijver om nog andere te zaligen! Ik zal dan, bij uwe wederkomst van uwe pijnlijke reizen, het zweet van uw aangezicht niet meer mogen afdrogen! Ik zal die hemelsche woorden, die mijne ziel verrukken, uit uwen mond niet meer hooren! O Jesus! wat zal ik geworden, als ik u zal verloren hebben?... O Jesus, mogt ik met u aan het kruis gehecht worden met u sterven! Beminde Theotimus, al het vermogen van God was noodig om eenen God-mensch te doen sterven; ik durf zeggen, dat er misschien geen minder wonder noodig was om te beletten, dat Maria op den Calvarie-berg niet van droefheid den geest gaf. Hetgeen hare smart onvergelykelyk groot maakte, was dat dezelve veroorzaakt werd, niet door de woede en de boosheid der hel, maar door de liefde, met welken zij voor haren God, voor haren Zoon en voor de menschen ontstoken was, en eene der hevigste pijnen van Maria was, de hel hare afgronden te zien openen aan den voet van het kruis; te zien, dat de menschen, voor welke zij haren Zoon slagtofferde er zich met menigte inwierpen, en het goddelijk bloed, dat voor hunne zaligheid vloeide, vruchteloos maakten. O Theotimus, dat hij, die de overmaat harer liefde zal kunnen be-

grijpen, onderneme om de grootheid van haar lijden te beschrijven!

DE HEL.

Overweging.

Wat zal ik u van de hel zeggen, beminde Theotimus? Men verhaalt, dat de keizer Zeno, terwijl hij dronken en in eenen zwaren slaap was gedompeld, uit zijn paleis weggerukt en levend begraven werd. De dronkenschap verdwijnt eindelijk; Zeno ontwaakt, en bevindt zich in eene dikke duisternis, niet riekende dan den onderaardschen geur der grafsteden. Hij roept zoo luid hij kan; geen antwoord, geen onderdanen, geen hovelingen, geene vrienden meer. Alsdan in de overmaat zijner woede verscheurde hij zijn vleesch met zijne tanden, en zijn hoofd tegen de steenen slaande, verbrijzelde hij zijne hersenpan en stierf. Maar in de hel sterft men niet. Ach! was het ons toegelaten eenen dier ongelukkige inwoners van het verblijf der smarten te hooren verhalen wat er omgaat, wat hij, wanneer hij daar in komt, gevonden heeft! Het was een rijk, wellustig mensch, door talrijke dienstboden gediend, op de aarde weigerde hij niets aan zich zelve: vermaak van de oogen, van de ooren, van den reuk, van den smaak, prachtige maaltijden, lekkeren wijn, kostelijke huisraad, fraaije en wel gestoffeerde

zalen, vrolijke gezelschappen, altijd, in 't vermaak; dit alles heeft weinig tijds geduurd; maar eindelijk sterft die gelukkige der wereld, en op het oogenblik, dat hij het tijdelijke met het eeuwige verwisselt, wordt hij gevonnisd, veroordeeld en in den afgrond geworpen. Groote God, welke verandering, welk gehuil van schrik en ontsteltenis! Waar ben ik! welke gruwelijke verblijfplaats! Schoone Hemel, waar ik zijn moest, waar ik nooit komen zal! Hij roept om zijne vrienden, hij keert zicht om op zijn vuurbed. Ach! ik kan niet meer., ik, zoo teeder opgevoed; neen, neen ik kan niet langer in deze vlammen blijven: *Cru- cior in hac flamma.* (1)

Wat is dan de hel, beminde Theotimus, die verblijfplaats der verdoemden? 1°. Een God verloren; 2°. al de onheilen vereenigd.

1°. *Eenen God verloren* De zondaar, bij zijn vertrek uit deze wereld voor de vier-schaar van den oppersten regter gedaagd, hoort dit ijselijk vonnis uitspreken: Gaat weg van mij, vervloekten! in het eeuwige vuur. Helaas! hij moet zich van God scheiden, en die scheiding zal eeuwig zijn. Welk schrikkelijk verlies? welke spijt, welke bittere spijt! God had mij bestemd om zijn geluk te genieten, en ik heb niet gewild; hij vroeg mij mijn hart en ik heb het hem geweigerd; hij smeekte mij hem te beminnen, en ik heb hem liever gehaat en

beleedigd! Rampzalige! ik heb alles verloren, mijne ziel, mijne eeuwigheid, mijnen God! Hij doet alles, wat in zijn vermogen is, om zich uit het diepste van den afgrond te rukken en zich tot aan den hemel te verheffen; eene onverwinnelijke kracht houdt hem als vastgenageld op de plaats zijns lijdens. Hij doet niets dan schrikkelijk huilen, en hetgeen zijne wanhoop ten hoogste brengt, is dat hij moet bekennen, dat alles in God billijkheid en regtvaardigheid is. Groote God! gij zijt goed, en ik ben ondeugend geweest en zal het altijd zijn! Gij zijt regtvaardig, en uwe oordeelen zijn billijk! *Justus es, Domine, et rectum judicium tuum.* (1) Voor mij is er geen Hemel, geen geluk, geene rust meer, ik ben verloren! Hij meent aan het welsel van den afgrond het kruis van zijnen Zaligmaker geheel bebloed te zien. Ongelukkige het bloed van eenen God heeft op het kruis voor mijn geluk gevloeid, en ik heb alles door mijne schuld verloren: *Ergo gratis Christus mortuus est.* Mijn God is met wonden overdekt geweest; hij heeft zijn bloed tot den laatsten druppel gestort, hij is gestorven om mij zalig te maken, en ik heb zijne wonden en zijn bloed vruchteloos gemaakt. Schoone Hemel, Jesus, ik zal u dan nooit zien: *Ergo gratis Christus mortuus est.* (2) En dat aandenken der ontvangene genade, beminde Theotimus, en te

(1) Ps. CXXXIII, 137. (2) Galat. II. 21

denken hoe gemakkelijk men had kunnen zalig worden, is eene der schrikkelijkste pijnen van de verdoemden. De hel der hellen, zegt een godvruchtig schrijver, is, te denken, dat men dezelve zoo gemakkelijk had kunnen ontvlugten. Wat zou daartoe noodig geweest zijn? Zoo weinig! tot God door eene spoedige en opregte bekeering weder te keeren, mij zelven eene christelijke levenswijze voor te schrijven en er mij aan tegewennen. Helaas! ik had slechts één woord te spreken, maar éenen stap te doen; ik kon tot God zeggen: Ik heb tegen den hemel gezondigd en tegen u; ik kon mij voor de voeten van Maria werpen, en ik heb niet gewild! Men sprak er mij van, men praamde mij, mijn hart spoorde er mij toe aan, mijn geweten drong er mij toe, en ik wilde niet! Ach, kon ik nu eenige dagen bekomen! ach, kon ik die biecht, die geestelijke afzondering, die maand van Maria op nieuw beginnen! Maar neen, het is onmogelijk, in de hel is geene verlossing meer.

2°. *De hel is de vereeniging van al de onheilen.* De heilige Paulus, opgenomen tot in den derden hemel, riep in verrukking der verwondering uit: Neen, 's menschen oog heeft nooit iets gezien, noch 's menschen oor heeft ooit iets gehoord, het verstand van den mensch zal nooit iets kunnen begrijpen, dat vergeleken kan worden met hetgeen God in zijne mildaddigheid voor zijne uitverkorenen bereidt. Beminde Theotimus, men moet hetzelfde van de hel zeggen. Het oog van den

mensch heeft nooit iets gezien, zijn oor heeft nooit iets gehoord, zijn verstand zal nooit iets kunnen bevatten, dat vergeleken kan worden met hetgeen de heilige en strenge regtvaardigheid Gods bereidt voor degenen, die het ongeluk zullen hebben, als verworpelingen te sterven. Verzamel op eenen enkelen mensch al de rampen, die het menschelijk geslacht kwellen; is dit de straf der verdoemden? Neen, beminde Theotimus. Gij weet de afgrijzelijke folteringen, die de martelaars van Japan verduurd hebben. Men beroofde eenen Christen van zijne kleederen, men goot langzaam ziedend water op zijn ligchaam; weldra sprong het vel open, het vleesch bedierf, en de martelaar werd levend het aas der wormen: en die schrikkelijke foltering duurde soms eene geheele maand. Men rukte uit eenen anderen de nagels uit voeten en handen, men trok met lange ijzeren haken het vleesch van al zijne ledematen, en die pijn eindigde niet dan met het leven. Gij huivert van schrik, en nogtans, indien ik u zeide, dat die straf de hel is, zou ik u bedriegen. Pater Lallemand werd van de Iroquoisen gevangen genomen. Die wilde menschen legden rondom zijn ligchaam drooge schors en staken er het vuur aan. Hij was jong en kloek, hij wederstond aan het vuur. De Iroquoisen rukten hem met woede de oogen uit en legden er gedurende zeventien dagen gloeiende kolen in. Welke marteling Is dit de pijn der hel? Neen beminde Theotimus. In de hel is de verdoemde in eenen

vuurpoel gedompeld; vuur boven hem, vuur onder hem, vuur rond hem, vuur binnen: *Pones eos ut clibanum ignis.* (1) De hersens koken in zijn hoofd; het bloed ziedt in zijne aderen en het merg in zijne beenderen. O hel! moet men wachten, tot dat men inde vlammen is, om er geloof aan te geven en u te vreezen? En die straf zal immer duren: *Periise semel, æternum est*: eens verdoemd, is voor altijd. Ja, voor altijd. Ach! hoe lang duurt dat *altijd*! Veronderstellen wij slechts dat God alle duizend jaren ééne der tranen van eenen verdoemde bewaart, hoe veel zullen er noodig zijn om de ruimte tusschen den hemel en de aarde te vervullen! en wanneer die ruimte met tranen zal vervuld zijn, hoe ver zal de eeuwigheid dan wezen? Helaas! zij zal dan nog beginnen. Twee cijfers zijn genoeg beminde Theotimus om, het langste leven der menschen uit te drukken, drie voor de duurzaamheid van vele rijken, vier voor het bestaan der wereld sedert de schepping: twintig zouden genoeg zijn om het getal der zandkorrels, die den oever der zee bedekken en de druppels water van den oceaan aan te wijzen. Laten wij eene reeks van cijfers onderstellen, die het getal der zandkorrels en druppels water overtreft, eene reeks van cijfers die van hier tot aan de zon gaat?..... Zal dit toereikend zijn om de eeuwigheid uit te drukken? Helaas! mijn kind, het zal zelfs niet genoeg zijn om éénen dag van eindelooze

(1) Ps. xx, 10.

jaren aan te duiden. Ziedaar, waarom de koninklijke profeet de ongelukkige eeuwigheid vergelijkt bij een rad, welks beweging altijd op nieuw daar begint, waar zij schijnt te eindigen: *Vox tonitruus tui in rota* (1). Het is in dit rad van ongelukken, dat sedert zoo vele eeuwen, de rijke vrek en Lucifer en zoo velen draaijen: en nadat zij er zoo veel millioenen jaren en eeuwen zullen in gedraaid hebben als er sterren in het uitspanselen zandkorrels op den oever der zee zijn, zullen zij er op nieuw beginnen in te draaijen door eene beweging, die zoo oneindig als de eeuwigheid van God zelven is. Regtvaardigheid van mijnen God, wie zal niet vreezen in uwe schrikkelijke handen te vallen? O eeuwigheid, oneindige duurzaamheid, eindelooze afgrond, oeverlooze onderaardsche plaats, zonder uitgang, wie zal niet beven als hij u overweegt, zal ik dwaas genoeg zijn, om een oogenblik vermaak meer dan u te achten!

VOORBEELD.

Om ons te overtuigen van de waarheid dezer godspraak: *Het is schrikkelijk in de handen van den levenden God te vallen* (2), hebben wij niet noodig beminde Theotimus, dat God den kolk des afgronds voor onze oogen opene, dat hij ons de zijnen doe zien, welke men er lijdt. Wij kunnen ons ecne gedachte vormen, alhoewel zeer onvolmaakt, van hetgeen men er lijdt, door

(1) Ps. LXXXVI, 9. (2) Heb. x, 13.

de woede, die de laatste oogenblikken van eenige der vijanden van God vergezeld hebben. De razernij en wanhoop, waarin zij het ondermaansche hebben verlaten, zijn maar een druppeltje, dat uit den kelk zijner gramschap gevloeid is; indien men nogtans dien druppel zoo bitter gevonden heeft, wat zal het dan zijn, wanneer de kelk tot den bodem zal moeten geledigd worden, zonder dien ooit te kunnen ledig maken?

Een zondaar, die zijn leven in de gewoonte der zwaarste euvel daden doorgebracht had, werd gevaarlijk ziek; een deugdzaam Priester kwam hem bezoeken en vermaande hem op de zaligheid zijner ziel te denken. De zieke antwoordde niet. De dienaar des Heeren stelt hem het gevaar voor oogen, waarin hij verkeert, en wekt hem op om te biechten. — Ja, ja, ik zal biechten, maar later. — De priester door eenen heiligen ijver aangedreven, praamt hem nog heviger. — Welnu, kom morgen, en ik zal biechten. — Hij kwam des anderen daags weder. Met den kranke alleen zijnde, maakt hij het teeken des kruises, en verzoekt hem zijne biecht te beginnen. De zieke blijft eenigen tijd zonder iets te zeggen: onverwachts spreekt hij met eene vervaarlijke stem deze schrikkelijke woorden der heilige Schrift uit: *Peccator videbit et irascetur*; de zondaar zal de oogen openen en zich vergrammen. Aanstonds steekt hij het hoofd onder het deksel, en blijft in eene diepe

stilzwijgendheid. De biechtvader ontdekt hem en zegt: Er is geen tijd meer om uit te stellen, gij moet zonder vertoeven biechten. — Ja, ja, mijn vader, ik zal biechten, en hij spreekt verder dien schrikkelijken tekst uit: *Dentibus suis fremet et tabescet*; de zondaar zal knarsetanden en van woede sidderen: hierop verbergt hij zich weder in zijn bed. De biechtvader ontdekt hem op nieuw, en bidt hem met tranen om op zijne biecht te denken. — Ja, ja, biechten, biechten, en hij bedekt voor de derde maal zijn aangezicht, en met dwalende oogen verbergt hij zich nog dieper in zijn bed, onder het uitspreken dezer laatste woorden: *Desiderium peccatorum peribit*; (1) de begeerten der zondaren zullen met hem vergaan. De verschrikte biechtvader ontdekt hem.... hij was dood;

(De graaf de Valmont.)

ANDER VOORBEELD.

Collot d'Herbois was naauw vereenigd met den bloeddorstigen Robespierre, die hij in zijne afschuwelijke voornemens hielp. Hij was de bijzondere aanleider van de moordenarijen te Lyon, in 1793; naar die ongelukkige stad gezonden, deed hij er door de handen van den beul, door de schietgeweren en het kanon zestien honderd man dooden, wier eenige misdaad was het

(1) Psalm CXI, 10.

juk der dwingelandij te hebben willen afschudden. Maar de arm des Heeren kwam hem weldra vinden. De *Conventie* vreezende aan het algemeen gevoelen des volks, welke zich tegen dit monster geuit had, te wederstaan, beval den 2 Maart 1795, zijne aanhouding en daarna zijne vervoering naar Cayenne. Hij werd daar niet alleenlijk van de blanken, maar ook van de zwarte menschen verfoeid, die hem den beul van de godsdienst en der menschen noemden. In zijne ballingschap riep hij somtijds uit: Ik word gestraft, de verlatenheid waarin ik ben, is eene hel. Middelerwijl werd hij door eene brandende koorts aangerand: hij roept God en de heilige Maagd tot hulp. Een soldaat, welke hij de godsverloochening aangepredikt had, vraagt hem, waarom hij er eenige maanden te voren mede gespot had: Ach! mijn vriend, antwoordde hij, mijn mond bedroog mijn hart; daarna ging hij voort met roepen: mijn God, mijn God! mag ik nog op vergiffenis mijner misdaden hopen? Zend mij eenen vertrooster, zend mij iemand om mijne oogen van den vuuroven af te wenden, die mij verslindt; mijn God! geef mij den vrede. Zijne laatste oogenblikken waren zoo gruwelijk, dat men gedwongen was hem in eene afgezonderde plaats te dragen, en terwijl men eenen priester ging roepen, stierf hij den 7 Junij 1797, met de oogen half open, de ledematen afgrijpselijk verdraaid, bloed en schuim

brakende. De zwarten staken zijn ligchaam tot de helft in de aarde: zijn lijk was de prooi der wilde dieren.

(Nieuwe uitlegging van den catechismus van Mans.)

OEFFENING.

Maak de volgende bemerking, als gij naar de kerk gaat: indien ik veroordeeld werd om een jaar, eene maand, eene week, eenen dag op de knieën te zitten, welk eene straf zou dit zijn, en wat zal het in de hel wezen, o mijn God?

TWEE EN TWINTIGSTE DAG.

DE DOOD VAN JESUS TUSSEN DE ARMEN VAN DE ALLERHEILIGSTE MAAGD.

Beminde Theotimus, hoe droevig is het voor eene teedere moeder haren eenigen zoon onder hare oogen te zien sterven! hoe vele tranen stort zij op zijn dood ligchaam! Helaas! hoe veel pijnlijker moest voor Maria dat oogenblik zijn, toen haar goddelijke Zoon in haren schoot gelegd werd? Treed toe, zondaar, leg uwe hand op dit ligchaam; hoe koud is het! zie die door den dood verstijfde ledematen. Herkent gij uwen God? uwe zonden hebben hem doen sterven. — Zie die tranen, met welke Maria het aangezigt van haren welbeminde besproeit, hoor de klagten dier

teedere Moeder... Wreede zonde, gij hebt mij het voorwerp mijner liefde ontnomen; mijn Zoon is gestorven, zal zijn bloed uwe verwoestingen niet stuiten! O kinderen der menschen! hoe lang zult gij verstaand van harte zijn? *Filii hominum usquequo gravi corde?* (1) Wel hoe! het bloed van uwen God zal bij u zoo veel niet vermogen als eene schandelijke drift! Ach ziet gij niet dat gij in uw verderf loopt? Helaas! beminde Theotimus, het is maar al te waar, dat wij, de boosheid najagende ons in eenen afgrond van onheilen, en in eenen grondeloozen afgrond storten. Door de zonden verliezen wij Jesus, en verliezen hem voor altijd. Maria werd ongetwijfeld in eene zee van bitterheid gedompeld, als zij haren Jesus het slagtoffer des doods zag. Heilige Maagd, gij verloor hem maar voor eenige stonden; hij moest welhaast zegepralend over dood en hel uit het graf verrijzen. Maar de mensch, die in de zonde sterft, verliest Jesus, en door hem te verliezen, verliest hij alles; en dat niet voor een oogenblik, maar voor eeuwig. De hel alleen blijft hem over, de hel! schrikkelijke waarheid, die al mijne aandacht vereischt, vermits hij noodzakelijk een heilige of een verdoemde zijn moet. Ach! beminde Theotimus, overweeg zeer wel deze waarheid overweeg ze aan den voet van uw kruisbeeld, en dat het aanzien van eenen God, stervende

(1) Psalm. IV. 8.

om uwe ziel te zaligen, u doe terug deinzen
voor den afgrond!

GODSVRUCHT TOT HET KRUISBEELD.

Overweging.

Het kruis, beminde Theotimus, is voor de christene ziel, die het met de oogen vaneen levendig geloof beschouwt het grootste, het leerrijkste en het troostelijkste aller vertoogen: *Grande spectaculum, si spectet pietas.* Het is de predikstoel, uit welken God de wereld onderwijst, de school, waaruit al de heiligen gekomen zijn, en waar zij de wijsheid, die de uitverkorenen maakt, geput hebben. De apostel der Heidenen beroemde zich op slechts ééne wetenschap die van het kruis. De heilige Bernardus wilde, verlangde niets dan den gekruisten Jesus. Aan den voet van het kruis vond de heilige Bonaventura die zoo zoete zalving, die zoo zuivere verlichtingen, die zoo grondige wetenschappen, welke de engelachtige leeraar zelf bewonderde. Ja, degene, die *wel* het kruisbeeld bestudeerd heeft, kan niets meer leeren, hij weet alles. Welke verhevene lessen vindt men inderdaad met het bloed van den Zaligmaker in dat wonderlijke boek, het kort begrip van het Evangelie aangeteekend! het doet ons Gods regtvaardigheid kennen, het leert ons Jesus beminnen, het is voor ons de bron der heilzaamste onderwijzingen en der aangenaamste vertroostingen.

1°. *Het kruisbeeld doet ons Gods regtvaardigheid kennen.* Beminde Theotimus, om de schrikkelijke regtvaardigheid te bevatten, is het niet meer noodig u in den geest aan de poorten der hel te begeven, en levend in die afgronden neder te dalen, waar een vuur brandt, dat nooit zal uitgebluscht worden. Blijf aan den voet van uw kruisbeeld, aanhoor dien hemelschen prediker: hij zal welsprekender zijn dan de wraaknemende vlammen, die de verworpelingen verblinden. Wat zie ik in de verblijfplaats der verdooemenis? Versteende zondaars, ondankbaren, die ongevoelig zijn voor al de genade des Hemels; wederspanningen, die zich openlijk tegen hunnen oppersten meester verzet hebben, en die in hunnen opstand tot den dood toe hebben volhard. Maar hoe streng, hoe vreeselijk schijnt mij Gods regtvaardigheid, als ik mijne oogen op het kruisbeeld sla! is het een schuldige met schelmstukken overladen, dien ik aan het schandhout zie hangen? Neen, Theotimus, het is de deugd, de onschuld zelve, de regtvaardige, de heilige bij uitnemendheid. Is het een mensch, een boef? Het is uw en mijn God, de eenige Zoon van den eeuwigen Vader, het noodzakelijke voorwerp van zijn welbehagen en zijne liefde. Nogtans omdat hij den schijn der zonde heeft, is zijn Vader hem een onmeêdoogende regter geworden. Kom nader bij, dat het u niet vervele dien man van smarten te aanschouwen; aanzie dit

hoofd met doornen gekroond, dit aanschijn paars en blaauw geslagen en onkennelijk geworden, dien mond met gal en azijn ge-laafd, die oogen verstorven en in het bloed verdrongen, die ledematen door geesels verscheurd, die voeten en handen met plumpe nagels doorboord, eindelijk geheel dit lichaam met wonden en bloed bedekt. Ziehier, mijn kind, de wonderlijke voldoening, welke de goddelijke regtvaardigheid vroeg en onze boosheden vereischten. Ja, de gedachte der hel moet minder den zondaar verschrikken dan het aanschouwen van een kruisbeeld. Want eindelijk, indien het groene hout met zoo veel strengheid behandeld wordt, zal dan het dorre gespaard worden? Indien de onschuldige, indien de godmensch geene toegevendheid in eenen Vader vindt, die hem met eene oneindige liefde bemint, welke reden heeft dan de slaaf, de misdadige om te beven en te schrikken! Zult gij, Theotimus, die ontzaggelijke majesteit nog durven beleedigen, en u aan de slagen dier schrikkelijke regtvaardigheid blootstellen?

20. *Het kruis leert ons Jesus beminnen.* Ongetwijfeld is het goed en nuttig den Heer te vreezen; doch dit is slechts het begin der wijsheid; *Initium sapientiae timor Domini.* (1) De volmaaktheid van het christendom is de liefde, God is liefde, hij wil bemind worden; en wat is er bekwamer

(1) Psalm cx, 10.

om mijn hart te raken en te winnen dan het aanschouwen van een kruisbeeld! Een heilige Vader, in den geest den Zaligmaker in doeken gewonden en uitgestrekt op een weinig stroo beschouwende, roept uit: Welke krachtige stem is er in de krip en in de zoo zwakke ledematen van het kind Jesus! welke hartroerende prediking in zijn gejammer en gezucht! *Clamat proesepe; membra illa infantilia loquuntur; lacrymæ et vagitus evangelizant.* Aeh! beminde Theotimus, hoe veel welsprekender is nog voor de christene ziel het afbeeldsel van den gekruisigden Jesus! Zijne tranen, zijne zuchten, zijne wonden, iedere druppel van zijn bloed, alles laat een kreet van liefde hooren. Het is geen God meer, die in het midden van donder en bliksem zijne bevelen als meester geeft, en mij gebiedt hem te beminnen; het is een God, die door eene overmaat van liefde, en ten koste van al zijn bloed, mijn Vader en Zaligmaker geworden is; hij heeft zijne armen uitgestrekt om mij tot hem te trekken, zijn hoofd gebogen om mij den kus van vrede te geven, zijn hart is geopend om mij te ontvangen; uit elke wonde komt eene aanminnelijke stem, welke roept: »Mijn zoon, bemin mij, en ik zal u beminnen; geef mij uw hart, en ik zal u het mijne geven.” *Præbe, fili mi, cor tuum mihi* (1). Ach! zij hadden Jesus op het kruis over-

(1) Prov. XXIII .26.

wogen, die vurige zielen, die vroegen om nooit te sterven, om nooit op te houden van uit liefde te lijden; eene Magdalena de Pazzi, die gedurig riep: lijden; niet sterven: *Pati, non mori*; eene Theresia, herhaalde onophoudelijk: Of lijden, of sterven: *Aut pati aut mori*; een Joannes van het kruis, die voor al zijne moeite geen ander loon vroeg dan ter liefde van Jesus te lijden en versmaad te worden: *Domine pati et contemni pro te*; een Franciscus van Assisiën, dien men dikwijls vond zijn kruisbeeld met tranen besproeiende, in zijne verrukkingen uitroepende: De liefde wordt niet bemind! Beminde Theotimus, laat ons die verachte en beleedigde liefde beminnen, laat ons tot zinspreuk nemen: Nooit liefde genoeg voor eenen God, die oneindig bemint, oneindig beminnelijk is.

30. *Het kruisbeeld onderwijst en troost ons.* Hoe krachtig en overtuigend is de stem van den gekruisigden Jesus! *Defunctus adhuc loquitur.* (1) Wat zegt de goddelijke Meester dan op zijn smartbed? Aanhoor de woorden van waarheid en leven, vloeijen. Waar is de predikant, die met zoo veel krachtdadigheid overtuigt, en met zoo veel aangenaamheid die zaligheid van het Evangelie doet smaken; »Zalig zijn de armen: zalig zijn degenen, die hunnen troost op aarde niet vinden; zalig zijn zij,

(1) Hebr. xi, 4.

die weenen! Gij lijdt! ik heb ook geleden: doch schep moed, ik zal u eens zien, en gij mij; dan zult gij u verheugen, en niemand zal u uwe blijdschap kunnen ontnemen." Welke prediker spreekt op eene zoo dringende wijze die schrikkelijke vervloelingen uit: Wee u, rijken der wereld, wee u, die al de vermaken der aarde geniet? Gij baadt in wellusten, en uw God is met doornen gekroond; doch eerlang zullen u die goederen ontvallen, gij zult uit uwen doodslaap ontwaken en uwe handen, ledig van goede werken, zullen niets dan boosheden aan den oppersten Regter kunnen aanbieden. Ja, dat al de leeraars zwijgen, dat al de schepselen sprakeloos blijven: dat Jesus Christus alleen tot uwen geest en uw hart spreke, beminde Theotimus. Ontstelt en verschrikt u het geheugen uwer zonden? Ondervraag uw kruisbeeld, eene stem zal aan uw hart zeggen: »Wees gerust, mijn zoon, werp al uwe misdaden in mijn bloed, en ik zal dezelve uitwischen." Zijt gij integendeel ongevoelig op het aanzien uwer zonden? ondervraag uw kruisbeeld, en gij zult inwendig eene verwijting hooren, die u verootmoedigen en treffen zal: »Uwe zonden hebben mij al mijn bloed en aan u geen en enkelen traan gekost; mijn bloed heeft de poorten der hel verbrijzeld, en het heeft de versteendheid van uw hart nog niet kunnen vermurwen?" In het oogenhlik der bekoringen zal uw kruisbeeld tot u roepen: »Kom binnen langs de

wonde mijner zijde, en verberg u in mijn hart, gij zult er in veiligheid wezen." Daar, aan den voet des kruises, zult gij in uwe traagheid u aanmoedigen en tot u zelven zeggen: »Eene ligte zwakheid weêrhouwt mij, een kleine tegenspoed doet mij den moed verliezen, een weinig verdriet strekt mij tot overlast en doet mij achteruitzien; maar heb ik gelijk mijn God, ten bloede toe wederstaan?" Daar zult gij u gaan troosten in uw lijden en in uwe pijnen, gij zult zien, hoe men uwen Heer behandeld heeft: en die weinige woorden: »Is de leerling boven den meester?" zullen u opwekken en ondersteunen: zij zijn certijds toereikend geweest, om den moed aan eene bedrukte moeder weder te geven. Melania beweende het verlies van eenen echtgenoot, welken zij teederlijk bemind had, tot overmaat van ongeluk verliest zij haren eenigen zoon. In het eerst, door die herhaalde slagen ontsteld, maar weldra tot zich zelven wedergekomen, roept zij uit, terwijl zij haar kruisbeeld omhelsde: »Heer gij hebt al mijne banden gebroken, ik heb niets meer, dat mij aan de aarde hecht, ik zal niet meer beminnen dan u alleen, wees in eeuwigheid geloofd! Ja Theotimus, in al uwen arbeid en tegenspoed in al uw lijden en smarten, overal en ten allen tijde zal uw kruisbeeld u vertroosten. Op deszelfs aanzien zult gij met onderwerping, ja met vreugde zeggen: »O mijn God! uw wil geschiede.» Wanneer de dood met al zijne schrikkelikheden zal ver-

sch
nee
ver
beg
vrie
luk
zije
mu
bee
ber
wa
wel
zen
ligh
apo
roe
Chr
eru

I
kon
Om
ste
een
zij
ge
me
na
spr
ov
mo

schijnen, in dat vreeselijk oogenblik, wanneer alles u zal verlaten, wanneer uwe bloedverwanten zelve zullen gedwongen zijn u te begeven, zal de gekruisigde Jesus uw laatste vriend zijn, hij alleen zal u niet verlaten. Gelukkig dan, duizendmaal gelukkig zal diegene zijn, die het kruis geëerd zal hebben! Theotimus, bemin het kruis, stel uwen roem in het beeld des Zaligmakers in uwe kamer te hebben, voeg er dat van zijne heilige Moeder bij, wacht u wel die lafhartigen na te volgen, welke er zich over schamen, of de goddeloozen, die deze heilige beelden met onverschilligheid aanzien; zeg liever met den grooten apostel: Verre van mij ooit in iets anders te roemen dan in het kruis van onzen Heer Jesus Christus! *Mihi autem absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi!* (1)

VOORBEELD.

Eene jonge dochter van eene voorname afkomst wilde in een zeer streng klooster gaan. Om haren roep te beproeven, stelde de overste haar de strengheden van het klooster op eene schrikkelijke wijze voor oogen, en terwijl zij haar in den geest in al de plaatsen der gemeente leidde, toonde zij haar overal eene menigte voorwerpen die aan de bedorvene natuur strijdig zijn. Zij scheen ontsteld en sprak geen woord. Mijn kind, zeide haar de overste, gij antwoordt mij niet. Eerwaarde moeder, antwoordde vuriglijk de jonge doch-

(1) Gal. vi. 12.

ter, ik heb u slechts ééne vraag te doen: zijn er kruisbeelden in uw huis? zal ik een kruisbeeld vinden in die cel, die zoo klein is, waar men op een hard bed slaapt, in dien refter, waar het voedsel zoogering is, in dit kapittel, waar men zoo strenge vermaningen ontvangt? — Ja, mijn kind, overal zult gij een kruisbeeld aantreffen. — O! mijne moeder, ik hoop niets moeilijk te vinden, waar ik een kruisbeeld zal zien.

ANDER VOORBEELD.

De jonge Carolus Clarentin, geboren te Roye, was in het collegie van Amiëns het voorbeeld zijner medeleerlingen, een der vurigste ledematen der congregatie der allerheiligste Maagd.⁽¹⁾ Hij scheen eene bloeiende gezondheid te genieten; wanneer hij op eens van eene steekte in de zijde, en pijnen in geheel zijn ligchaam werd aangerand, die gewoonlijk teekens eener gevaarlijke ziekte zijn. Hij bedroog zich niet wegens zijn staat; hij vroeg en ontving aanstonds de heilige Sacramenten met eene teedere godsvrucht.

(1) De congregatie der allerheiligste Maagd is in 1568 begonnen door de zorg van eenen jongen Jesuit, Joannes Leor, geboren te Luik, die in het roomsch collegie de taxikunde onderwees. Het was hem gelukt in zijne leerlingen de godvruchtigheid zoo in te planten, dat men hen dikwijls vrijwillig in eene der zalen van het collegie zag bijeen komen om te zamen te bidden, eene goede lezing te houden, eene godvruchtige vermaning te aanhooren, den lof van God en zijne heilige Moeder te zingen, enz. Dit is de oorsprong der congregatiën, die van uit het roomsche collegie zich in korten tijd verspreid hebben in al de

Op een oogenblik, wanneer hij meer scheen te lijden, kwam zijn biechtvader bij hem om zijn geduld te ondersteunen, en vroeg hem, hoe hij zich bevond. Mijn vader, antwoordt Carolus, zijne handen op de borstleggende, wat het ligchaam betreft, deswege verzeker ik u, dat het veel lijdt, maar mijne ziel is vol troost. De dienaar des Heeren biedt hem het kruisbeeld aan: hij aanvaardde het, en het met verrukking omhelzende, herhaalde hij verscheidene malen: *Amor meus crucifixus est, et ego vivo!* mijne liefde is gekruist, en ik leef nog! Welhaast voegde hij bij de gevoelens der vurigste liefde die van het levendigste vertrouwen. Wie zal mij durven aanranden, zeide hij terwijl hij het kruisbeeld verhief en op zijn hart drukte, wie zal tegen mij durven strijden? Daarna het kruis onder zijne oogen plaatsende, riep hij uit: Ziedaar mijnen behoeder en mijnen beschermer, ziedaar mijnen degen, mijn harnas en mijn schild. Als hij gevoelde, dat hij slechts weinige oogenblikken meer te leven had, strekte hij zijne armen kruiswijze uit, om op zekere wijze gelijk zijn Zaligmaker te sterven. Na eenigen tijd gezwegen te hebben, verzamelde hij al zijne krachten, om zijn kruisbeeld te nemen, sloeg zijne oogen hemelwaarts, en collegiën en al de huizen van de Societeit van Jesus: en die, na eene ondervinding van omtrent drie eeuwen, nog aangezien wordt als eene der geschikste middelen, om onder de geloovigen en in het bijzonder onder de leerlingen der collegiën eene ware godsvrucht tot de Moeder Gods en eene bestendige godsvrucht te onderhouden.

riep uit: Vader in uwe handen beveel ik mijnen geest. En dit gezegd hebbende, gaf hij zijnen laatsten snik. Die gelukzaligedood had plaats in 1652.

OEFENING.

Werp u alle avonden op uwe kniën voor uw kruisbeeld, en doe aan u zelven de twee volgende vragen: Mijne ziel heeft het bloed van eenen God gekost, wat heb ik heden gedaan om haar zalig te maken? Jesus heeft mij zoo zeer bemint, dat hij zijn leven voor mij ten beste heeft gegeven: zegt mijn hart mij, dat ik hem bemin?

DRIE EN TWINTIGSTE DAG.

BLIJDSCHAP VAN MARIA IN DE VERRIJZENIS DES ZALIGMAKERS.

Ziehier den dag, dien de Heer gemaakt heeft. *Hæc est dies quam fecit Dominus.* (1) Het is aldus, beminde Theotimus, dat de heilige Kerk aan hare kinderen de verrijzenis van haren hemelschen bruidegom aankondigd. Zij weet wel, dat hij, die de onsterfelijke Koning der eeuwen is, al de dagen gemaakt heeft, waaruit de tijd en de voortdurende der eeuwen bestaat: maar zij willen zeggen, dat de dag, op welken haar goddelijke Verlosser als overwinnaar uit het graf is opgestaan, zijn dag bij uitnemendheid is, een dag, die hij tot zijne

(1) Officie van Paschen.

glorie geschapen heeft; vermits hij, dit nieuw leven aannemende te gelijk over dood en hel zegepraalt. O gelukzalige Maria! mogen wij niet zeggen, dat het ook de dag is, welken hij tot troost uws harten geschapen heeft? Het is billijk, dat dit hart, dat met bitterheid overstelpt was geweest, ook eene blijdschap gevoelde in evenredigheid van de menigte zijner smarten. En wanneer heeft uwe ziel die verrukkingen van blijdschap gevoeld? Het was op het oogenblik, wanneer uw goddelijke Zoon, zich aan u in al den luister zijner verrijzenis toonde, u deze woorden van het boek der Gezangen toestierde: Sta op, mijne welbeminde, en kom: *Surge, amica, et veni*. De winter van mijn lijden is verdwenen: *Hiems transiit*. Haast u, de tijd van den regen is voorbij, en is reeds verre van ons: *Imber abiit et recessit*. (1) Gij hebt deel in mijne smarten genomen, neem ook deel in mijne blijdschap en mijne zegepraal. Wij ook koningin der martelaren, wij zeggen ook tot u: Verheug u, spring op van blijdschap, omdat hij, dien gij waardig geweest zijt in uwen zuiveren schoot te dragen, verreezen is, gelijk hij voorzeggd had. Beminde Theotimus, nog eene andere verrijzenis is voor de allerheiligste Maagd een voorwerp van blijdschap, te weten onze geestelijke verrijzenis. Ja, het geen het hart dier teedere Moeder verheugt, is, eenen zondaar uit het graf zijner zonden te zien opstaan. Wel nu, niets is er bekwarmer

(1) Cant. II. 10, 11.

om ons die verrijzenis onzer zielen te doen verlangen, en dezelve duurzaam en standvastig te maken, dan de overweging van de goedheden des Heeren.

BARMHARTIGHEID GODS VOOR DEN ZONDAAR.

Overweging.

Tot dusverre, Theotimus, heb ik u bijna niet gesproken dan van vreeswekkende waarheden; ik heb u voor oogen gesteld al wat de godsdienst het geschikste heeft om eene heilige vrees in te boezemen; de zonde, de dood, het oordeel, de hel. Die waarheden zijn ongetwijfeld bekwaam om onze zielen, hoe weinig geloof wij ook nog hebben, met vrees en schrik te bevangen; en wee die ziel, welkeer niet door verschrikt wordt! zij slaapt niet alleenlijk, maar zij is dood. Nogthans, die heilzame en zelfs noodzakelijke vrees is slechts het begin der wijsheid; zij alleen is niet genoeg: men moet er de liefde bijvoegen. Om dezelve in uw hart op te wekken, ga ik u spreken van de barmhartigheid des Heeren, dien eigendom, op welken hij zich het meest roemt. De natuur van God, zegt de heilige Leo, is, goed zijn: wij zijn het, die hem dwingen regtvaardig te wezen: *De suo bonus, de nostro justus*. Die goddelijke barmhartigheid schijnt dagelijks uit ten opzichte van den zondaar. De teederhartigheid van dien goeden vader is voor den verloren zoon, die van zijne dwalingen wederkomt; voor Magdalena, die

berouw heeft: voor Petrus die zijnen afval beweent; voor den moordenaar, die hem te voren lasterde, maar die nu zijne goedheid afsmeekt, en de menigte en de grootheid onzer zonden, verre van er een beletsel aan te stellen, dient om dezelve nog meer te verheffen. Beminde Theotimus, laat ons die minnelijke en troostrijke volmaaktheid van onzen God, en daarvan de bijzonderste uitwerkselen overwegen.

1° *De zondaar verwijdert zich van God, en God roept hem tot zich weder.* Beminde Theotimus, zoo haast gij gezondigd hadt, kon God u het leven benemen, gelijk hij aan zoo vele anderen gedaan heeft; en zelfs al de schepsels: verontwaardigd van den vijand huns Scheppers te dienen, vroegen hem op zekere wijze verlof om zijne glorie te wreken. Maar wat heeft God gedaan? Hij weerhield hen door zijne goedheid, hij gebod hun, gelijk eertijds David aan zijn leger ten opzigte van Absalon, het leven van eenen ondankbaren en wederspannigen zoon, niet te benemen; *Servate mihi puerum* (1). Hij volhardde nog in u met weldaden te overladen, hij riep u teederlijk, even als een vader, die zijn kind verloren heeft: *Adam ubi es* (2)? Mijn kind; waar zijt gij, hoort gij mijne stem? wat heb ik u misdaan om mij te verlaten en te verstooten? hebt gij eenen beteren meester, een teêrhartiger vader gevonden? Hij stelt alles

(1) Reg. XVIII. (2) Genes. III, 9.

in het werk om u tot hem weder te roepen. Eerst wordt gij in uw hart eene onvrijwillige ontsteltenis gewaar, de wroeging des gewetens, die hij gebruikt om u in het diepste van den afgrond te doen ontwaken. Daarna zendt hij u een helder licht, waardoor hij u doet zien de grootheid uwer zonde, het schrikkelijke gevaar van den staat, waarin gij u bevindt, de ijdelheid van een vermaak, dat zoo snel voorbijgegaan is, en de bitterheid van een leedwezen, dat misschien eeuwig zal duren; hij herinnert u het geluk, welke gij smaaktet, eer gij de zonde bedreven hadt, en de beloften welke gij hem gedaan hadt. Om uw hart te bewegen, ontziet hij niet daartoe de eerste stappen te doen, hij komt u te ontmoet, hij weigert zelfs niet u den zoeten naam van zoon te geven: Mijn zoon, geef mij uw hart. Wat zou men denken van eenen regter, die eenen misdadigen zou uitnoodigen om zijne genade te komen ontvangen? Wat zou men denken van eenen schuldige, die weigeren zou dezelve te aanvaarden?

2°. *De zondaar, die doof is voor de stem van God, neemt de vlugt om haar niet te hooren, en God achtervolgt hem om hem zalig te maken.* Hij vernieuwt alle dagen voor de zielen, die in staat van zonden zijn, hetgeen hij eenige jaren vóór de fransche omwenteling ten voordeele van eenen protestant te Lyon deed. Deze ontmoette eenen

Priester, die het heilige Sacrament bij eenen zieke ging brengen. Over die ontmoeting verstoort, vlugt hij van straat tot straat. Doch wonderen zaak! de Priester volgt hem overal, terwijl er geen anderen weg was om te gaan, waar hij geroepen was. De protestant, door gramschap vervoerd, gaat in het eerste huis, dat hij open vindt, en loopt naar boven tot op de hoogste verdieping. Daar was juist de kamer van den zieke. Welhaast ziet hij zich omringd door de menschen, die het heilige Sacrament vergezelden. Beschaamd en verlegen, was het hem onmogelijk nog verder te vlugten. Op dien stond wordt hij door de genade geraakt en inwendig aangedreven. Wel hoe, zegt hij tot zich zelve, ik vlugt God, die mij opvolgt! Neen, Heer, ik wil niet meer wederstaan; ik onderwerp mij aan het geloof. Ik geloof, ik zweer van nu af al mijne dwaling af, en zal u tot den dood toe getrouw blijven (1). Is het zoo niet, ongelukkige zondaar, dat God u opvolgt om uzalig te maken, zich op uwen weg bevindende en u in uwe dolingen in duizende omwegen volgende. Overkomt u eenige tegenspoed, dan is God aanstonds bij u. Ach! mijn kind, de bron van al uw ongenoegen is in u, gij zult ongelukkig zijn, zoo lang gij mij vlugten zult. Wordt gij ziek, uw God is aanstonds aan uwe legerstede: Helaas! mijn kind, uwe ziel is in eenen nog meer ellendigen staat. Gaat gij slapen, uw God volgt u weder, en zegt u: Mijn zoon, is

(1) Bekeering van eenige protestanten.

uwe ziel in vrede? Is uw hart gerust? Kwaamt gij dezen nacht te sterven, van het bed naar het graf, en van het graf naar de hel! Ach! kom weder, het is nog tijd. Die God van goedheid houdt niet op aan uw hart te spreken, tot in de plaatsen zelven, waar gij tegen zijne opzoekingen het meest bevrijd meent te zijn, tot in het midden dier vermaken, waar gij er uwe gedachten tracht van af te trekken. Gij zult u geheel ongerust gevoelen; men zal er u de reden van vragen, en gij zult niet kunnen antwoorden; uw hart zal met onrust overvallen worden zonder te weten waarom; uwe oogen zullen van alle kanten rondwandelen, zonder zich ergens op te kunnen vestigen; uw geest zal als verslonden en gansch belemmerd zijn, zonder te weten waarmede: gij zult daarin niet zien dan een dier oogenblikken van droefgeestigheid, die zoo gemeen zijn aan de wereldminnaren; ik zal er de barmhartigheid in zien van uwen God, die u van alles een walg doet krijgen, om u tot het ware geluk weder te brengen. Heer, wat is toch de mensch, dat gij gewaardigt u aldus met hem bezig te houden? Welk geduld in God! maar welkemoedwil in den mensch! welke strijd, welke onbegrijpelijke worsteling tusschen de goedheid van den eenen en de hardnekkige ondankbaarheid van den anderen!

3°. *De zondaar vervolgt God, en God tracht hem gelukkig te maken met hem aan de hel te onttrekken.* Overweeg het volgende voorval, beminde Theotimus, en gij zult zien,

hoe
gij
Go
deu
zijn
doe
ter
ter
Va
zo
tu
ge
ke
m
w
w
m
st
r
z
v
z
c
r
c

hoe ver de vaderlijke goedheid kan gaan, en gij zult er tevens een denkbeeld in vinden van Gods barmhartigheid voor den zondaar. Een deugdzame vader had niets verzuimd om zijnen zoon eene goede opvoeding te geven; doch de slechte inborst en de woedende driften van dien ongelukkigen jongeling, maakten al de zorgen van den vader vruchteloos. Van wanorde in wanorde vallende, kwam hij zoo ver, dat hij al de gevoelens, welke de natuur inboezemt, uitdooft. De geest van begeerlijkheid, van vrijgeestigheid en onafhankelijkheid deed hem het ijsselijke voornemen maken om diengenen het leven te benemen, wiens geluk hij moest maken. Het oogenblik, waarop hij dien schrikkelijken vadermoord moest ten uitvoer brengen, is reeds vastgesteld. De ongelukkige vader is ervan onderdrukt. Hij veinst dit niet te weten, hij schijnt zelfs opgeruimder dan op andere tijden, en willende een laatste geweld doen, stelt hij zijnen zoon voor, om in het veld te gaan wandelen. De wreedaard is van blijdschap verrukt, daar hij nu een zoo gemakkelijk middel vindt om zijn voorgenomen schelmstuk te bedrijven. De vader brengt hem allengskens in eene afgelegene plaats en zeer diep in een woud. Onverwachts blijft hij staan, en zegt hem: Mijn zoon, ik bemín u, ik ken uw voornemen; ik wil u een laatste bewijs mijner teederheid geven, wij zijn hier alleen, zonder getuigen, uwe misdaad zal onbekend blijven, zie hier mijne borst, mijn zoon, ziedaar een'

dolk, steek toe, dood mij. Wanneer ik hier van het leven worde beroofd, zal ik u ten minste uit de handen van het geregt trekken en u het leven behouden. De jongeling verwonderd en getroffen, werpt zich aan de voeten van dien goeden vader, besproeit dezelve met zijne tranen, verzekert hem, dat hij voortaan niet meer zal leven dan tot geluk van den besten der vaders. Welke goedheid, beminde Theotimus, in dien vader! zij is ongetwijfeld wonderbaar, en nogtans is zij ver van de goedheid en barmhartigheid van onzen God voor eenen zondaar. Op hetzelfde oogenblik dat een Christen door eene zonde vervoerd, met de Joden roept: *Non hunc, sed Barabbam* (1) weg met Jesus, ik wil hem niet meer, dat de duivel mijn koning en meester zij? doet Jesus zijne zoo beminnelijke stem hooren: Nu, dewijl gij het wilt, zal ik weggaan; maar ik zal aan de deur van uw hart blijven staan en wachten: *Sto ad ostium, et pulso*. (2) Wel hoe, ondankbare geeft uw hart zich aan zoo veel goedheid niet over? Sla, mijn zoon, kruis uwen vader op nieuw; zijn bloed zal geen wraak roepen. Ach! mijn zoon, mogt dit bloed uw geluk uitmaken, uwe ziel zuiveren en de hel sluiten! *Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur impius a viâ suâ et vivat* (3).

VOORBEELD.

De heilige Bernardus in zijne terug-

(1) Joan. xviii, 40. (2) Ibid. (3) Ezech. xxxiii, 11.

komst van Duitschland, waar hij de kruisvaart gepredikt had, hield zich eenige dagen in Vlaanderen op. Hij predikte den volkeren dezer provincie met dien brandenden ijver, waarmede hij altijd bezielde was voor de glorie van God en de zaligheid der zielen. Onder de talrijke bekeeringen, welke zijne sermonen voortbragten, verhaalt de kronijkschrijver van Cistertiën er eene, waarin op eene bijzondere wijze de groote barmhartigheid des Heeren voor den zondaar uitscheen.

Arnulphus van Marjorque, was een der rijkste en hooggeachtste heeren dier provincie; hij leefde in weelde en pracht, toen hij, bij het doorreizen van den heiligen Bernardus, een sermoen bijwoonde, dat den blinddoek van zijn oogen deed vallen. Door de genade bewogen en tot in het diepste zijner ziel getroffen, maakt hij aanstonds het voornemen van, naar het voorbeeld der aartsvaders en der apostelen, zijn huis, zijne maagschap, zijn vaderland te verlaten, en Jesus Christus te volgen. Maar zijne familie was talrijk, zijne zonen en broeders, zijne fortuin en de eer van zijn huis eischten nog zijne tegenwoordigheid. Hij dacht dan zijn voornemen tot eenen meer gunstigen tijd te moeten uitstellen, zonder aan iemand, zelfs niet aan den heiligen Bernardus het geheim van zijn geweten toe te vertrouwen. De tijd ging voorbij, en Arnulphus, verre van zich van

de wereld los te maken, wikkelde er zich meer in, wanneer hij op zekeren dag eenen behoeftigen herder zag aankomen, die zich op zijne knieën wierp en hem zeide: »Mijnheer, ik zweer u bij Jesus Christus mij naar Clairvaux te leiden om mijne en uwe ziel zalig te maken." De edele Arnulphus is getroffen door deze geheimzinnige verwittiging. Hij kan niet wederstaan aan de stem, die hem vermaant, en, orde op zijne zaken stellende, vertrekt hij naar Clairvaux met den herder, welken God hem gezonden had. Hij vindt daar den heiligen Bernardus, en belijdt hem met vele tranen, de boosheden van een lang leven. Maar, tot zijne groote verwondering, legde de man Gods, na hem opgewekt te hebben om in het orde van Cistertiën te volharden, hem voor boetpleging niets anders op dan driemaal het gebed des Heeren te lezen. »Hoe, liefdadige vader, riep de biechteling uit, behartigt gij ze niet voor regtzinnig? Gewis tien jaren vasten en versterving zouden niet toereikend zijn tot boeting mijner misdaden en gij legt mij maar op driemaal het *Onze Vader* te bidden. »De heilige antwoordde hem: »Meent gij beter te weten dan ik, hetgeen u noodzakelijk is? — God beware mij van deze laatlunkendheid, zeide Arnulphus: maar ik bid, spaar mij niet in dit leven, opdat ik mijn geluk in het andere vinde. — Doe hetgeen ik u zeg, hernam Bernardus, en doe het met ver-

trouwen, en als gij den last uws ligchaams zult afgelegd hebben, zult gij onbelast tot God gaan." De toon van gezag en van ingeving van dit antwoord, stelde het geweten van Arnulphus gerust. Maar weldra viel die ware boeteling in eene ziekte van eene ontsteking der ingewanden: en de kwaal had zoo spoedigen voortgang, dat men hem het heilige Oliesel toediende. In het hevigste zijner pijnen, toen de zieke den geest scheen te geven, hoorde men hem op eens met eene forsche stem uitroepen: »Heer Jesus, ja al uwe woorden zijn waarachtig." Hij vernieuwde denzelfden schreeuw, en herhaalde hem zoo dikwijls, dat een der omstanders denzelven aan ijlhoofdigheid toeschreef. »Neen, neen, zeide de stervende hetgeen ik u heden getuig, is geen uitwerksel der ijlhoofdigheid, maar ik verzeker met volle kennis, dat de woorden van den Heer Jesus onfeilbaar volbragt worden; hij heeft in het Evangelie aan hen, die alles verlaten om hem te volgen, het honderdvoudige in deze wereld, en het eeuwige leven in de toekomstende wereld beloofd. Welnu! ik ondervind thans de waarheid van dit woord. De geestelijke vertroosting, welke ik geniet, overtreffen honderd duizendmaal de wellusten der wereld, welke ik verlaten heb. »Na deze woorden geuit te hebben, ontsiep hij zacht in den Heer." Alzoo werd de voorzegging van den heiligen Abt volbragt. Als gij den

last uws ligchaam zult afgelegd hebben, zult gij tot God zonder last gaan.

(T. Raisbonne, historie van den heiligen Bernardus.)

ANDER VOORBEELD.

Een der vermaardste predikanten der voorgaande eeuw, werd des nachts geroepen om de biecht van een jong edelman te hooren, die in eene ziekte gevallen was. Hij spoedt en vindt hem buiten kennis. Met het aanbreken van den dag offerde hij voor hem de Mis ter eere van de heilige Maagd. Toen zij geëindigd was, kwam men waarschuwen, dat de zieke tot kennis gekomen was. Hij begeeft er zich in allerijl naar toe, en vindt hem doordrongen van de levendigste gevoelens van boetvaardigheid en leedwezen, terwijl hij edelmoedig zijn leven tot uitwissching zijner zonden opoffert. Hij biecht en ontvangt de laatste heilige Sacramenten met de grootste godsvrucht. De biechtvader, zoo zeer verwonderd als getroffen, wist niet waaraan een zoo groot wonder van barmhertigheid ten voordeele van eenen mensch, wiens buitensporigheden maar al te wel waren gekend geweest, toe te schrijven. Hij ondervraagt den zieke; deze antwoordt hem met eene door tranen en zuchten onderbrokene stem: Helaas! ik kan die genade niet toeschrijven danaan de barmhertigheid Gods; hij zal ongetwijfeld uwe gebeden en die mijner moeder verhoord hebben. Toen

mijne moeder op het punt was van haren geest te geven, deed zij mij bij haar bed komen, en na mij hare onrust bekend gemaakt te hebben over de gevaren, welke ik in de wereld zou ontmoeten: zeide zij mij de volgende woorden: Ik laat u onder de bescherming der heilige Maagd; beloof mij, mijn zoon, de eenige zaak, die ik u ga vragen, als een onderpand uwer teederheid voor mij, het zal u weinig kosten, te weten: alle dagen den rozekrans te bidden. Ik belofde het, en heb hem getrouw gelezen, en beken, dat het sedert omtrent tien jaren de eenigste godsdienstige oefening is, welke ik onderhouden heb. De biechtvader twijfelde niet meer of het was aan de magtige voorspraak van Maria, dat zijn biechteling de levende gevoelens van berouw, die hem bezielde, moest toeschrijven. Hij verliet hem niet vóór hij den laatsten snik gegeven had, en had den troost van hem in de hartroerendste gesteltenis te zien sterven.

(Maand van Maria, door pater Laiomia.)

OEFENING.

Lees heden, eer gij slapen gaat het Regina coeli, om Maria te bedanken, dat gij in de hel niet zijt, alhoewel gij het zoo dikwijls door uwe zonden verdiend hebt.

VIER EN TWINTIGSTE DAG.

BLIJDSCAP VAN MARIA BIJ DE HEMELVAART
VAN HAREN GODDELIJKE ZOON.

De Zaligmaker heeft zijne zending op de aarde voltrokken: in de tegenwoordigheid der apostelen en leerlingen verheft hij zich, veertig dagen na zijne verrijzenis, zegepralende in de lucht; eene glinsterende wolk omgeeft hem: de regtvaardigen, door de kracht van zijnen dood verlost, omringen hem, de Engelen doen den Hemel door hunne zegevierende gezangen weêrgalmen! Gaat open, eeuwige poorten, poorten van de heilige stad. Laat de Koning van glorie binnenkomen. Hier is de sterkte God, de magtige God, die op zijnen troon komt zitten, en de rust nemen na zijn strijden. Beminde Theotimus, verbeeld u de blijdschap van Maria, als zij Jesus ten hemel zag klimmen, om er dit gelukzalige en eindelooze rijk te beginnen. Sedert dien dag woonde hare ziel op aarde niet meer. Haar ligchaam was nog in het midden van de kinderen der menschen, maar haar hart was geheel in den Hemel. De koninklijke Profeet hield niet op van zuchten, omdat de dagen van zijne ballingschap verlengd waren; de H. Paulus werd als verslonden door *het verlangen om met zijnen Zaligmaker vereenigd te zijn. Beminde Theotimus, welke moesten de verlangens en de heilige

vrigheden van Maria zijn, tot op het oogeblik, wanneer het geweld der goddelijke liefde, de banden van haar ligchaam gebroken hebbende, haar eindelijk naar de verblijfplaats der heerlijkheid opvoerde! Laten wij, naar het voorbeeld van onze Moeder, ons van de onbestendige wereld leeren onthechten en alle dagen naar ons waar vaderland verlangen.

HEMEL.

Overweging.

1°. *In den Hemel zal ik met mijnen God wonen.* Beminde Theotimus, hoe zou het mij mogelijk zijn u het aangename verblijf af te malen, waar God zijne uitverkorenen ontvangt? Neen, zegt de heilige apostel Paulus, 's menschen oog heeft nooit gezien, het oor nooit gehoord, noch het hart kan bevatten wat de Heer bereidt voor hen die hem beminnen. Werpen wij onze oogen op de groote uitgestrektheid van het heelal; hoe vele wonderen heeft er de Allerhoogste langs alle kanten verspreid! Aanschouw dat hemelgewelf, die sterren, die zoo luisterrijk boven onze hoofden zweven, die zon, welke de glorie van haren Schepper verkondigt, die zee, welke zijne onmeetbaarheid schijnt af te beelden, wonderbare vertooning der natuur, die ons verrukt. Is dit een afbeeldsel van den hemel en zijne glorie? Neen, Theotimus; de Heer laat op de aarde slechts

eenige onvolmaakte afbeeldingen zijner grootheid zien, maar in den Hemel is de ware en eenige vertooning mijner heerlijkheid: *Ibi solummodo magnificus*. De aarde is maar eene tent, die des morgens geplaatst en des avonds opgenomen wordt, de hemel is eene plaats, die in de eeuwen der eeuwen moet blijven duren: *In perpetuitatem æternitatis*. Eindelijk, de aarde is de woonplaats van een verworpen schepsel, een rijk aan de lasteraars en goddeloozen overgelaten, eene plaats van ballingschap en de kerker voor den pligtigen mensch; de Hemel is het ware vaderland, de plaats van rust, beloofd aan de hoop der regtvaardigen; de Hemel is het rijk der Engelen en uitverkorenen, de troon zelfs van eenen God. Ach! Heer, die zoo veel gedaan hebt voor de gevangenisplaats van den mensch, wat zult gij dan doen voor zijn paleis? *Ibi solummodo magnificus*. Heilig Sion, luisterrijke stad der Heiligen, men verhaalt wonderbare dingen van u. De welbeminde apostel heeft dit hemelsch Jerusalem gezien, en hij zegt ons, dat de grondsteen en van saffieren en smaragden zijn; de muren en voorpleinen van jaspis en topaassteen, de poorten van diamant; de kolommen van kristal in het fijnste goud gezet. Daar is het, beminde Theotimus, dat eene zon, die duizendmaal glansrijker is dan de stoffelijke zon, die ons verlicht, den eeuwigen dag verspreidt, het Lam Jesus, die het licht en de zon des Hemels is. Daar vindt men den boom des levens, die

altijd nieuwe en altijd rijpe vruchten draagt, daar vloeit de rivier van vrede, waarin de uitverkorenen zich met lange teugen van blijdschap en onsterfelijkheid verzadigen. Daar is de troon van den levenden God, voor welke al de hemelsche geesten zich onderwerpen en onophoudelijk dit geheimzinnige gezang doen weërgalmen: Eer, glorie, zegening aan hem, die op den troon gezeten is, en aan het Lam, in de eeuwen der eeuwen! Maar wat doe ik, Theotimus? ik ben gelijk aan een kind, dat, in eene schamele hut opgevoed, het paleis der koningen zou willen beschrijven; ik ben gelijk een blinde, die de zonnestralen en de schoonheid van het uitspansel zou willen afschilderen.

2°. *In den Hemel zal ik mijnen God zien.* Ja Theotimus, wij zullen dat opperste Wezen zien, dat de oogen niet ontdekken kunnen, omdat het onzichtbaar is; wij zullen dat opperwezen zien, dat de tong niet uitdrukken kan omdat het onuitsprekelijk is; dat de zinnen niet raken kunnen, omdat het geheel geest is; dat de tijd niet afmeten kan, omdat het eeuwig is; dat de ruimte niet kan bevatten, omdat het oneindig is. Ik zal mijnen God zien! Dan zullen het geene schaduwen, geene afbeeldsels meer zijn; al de waarheden zullen gekend en al de geheimen ontdekt worden! Ik zal mijnen God zien, dat is de onuitsprekelijke vereeniging, waardoor de drie personen der aanbiddelijke Drievuldigheid maar één God zijn. Ik zal mijnen God, zien, den eeuwi-

gen Vader, die mij geschapen heeft, den Zoon, die mij verlost heeft, den heiligen Geest, die mij geheiligd heeft. Ik zal mijnen God zien, dat is de verhevene voorzienigheid, welke alles bestiert, die barmhartige voorzienigheid, die mij voorbeschikt en door zoo zoete als krachtige middelen tot het eeuwige geluk zal gebragt hebben. Ik zal mijnen God zien, dat is, dien Jesus het voorwerp der beschouwing en verrukking van al de hemelbewoners! O mijn Zaligmaker! de aartsvaders en regtvaardigen der oude wet verlangden om uwen dag te zien: Simeon zag u in uw sterfelijk vleesch, en hij riep uit, dat hij lang genoeg geleefd had; wat zal het zijn u in den vollen luister uwer glorie te zien. Ik zal Jesus zien, en nevens Jesus Maria, mijne teedere, mijne beste Moeder, Maria, het meesterstuk der schepping het sieraad des Hemels, de voltoojing der heilige Drievuldigheid, gelijk de heilige vaders spreken. O heilige Maagd! ik aanroep u hier op aarde, maar het is mij niet toegelaten u te zien; dan zal ik u aanschouwen, en na Jesus zult gij het aangenaamste voorwerp mijner liefde en erkenenis zijn, vermits ik na uwen Zoon aan u mijn geluk zal te danken hebben. Eindelijk, ik zal Maria zien, en met Maria de heilige Engelen, mijne beschermers gedurende het leven, mijn heilige patronen, die ik zoo dikwijls aangeroepen heb; al de uitverkorenen, gelukkig door mijne zaligheid, gelijk ik het door de hunne zal wezen. Beminde Theotimus, daar zullen wij

eenen vriend, eenen bloedverwant, voor eenigen tijd door den dood van ons gescheiden, wederzien. Reeds in de haven der eeuwigheid aangekomen, werpen zij nog de oogen op de woeste wereld-zee, waarop wij door het onweder geslingerd worden: zij reiken ons de armen toe; en roepen ons. Welke blijdschap van elkander in het hemelsche vaderland weder te zien! O moeder der Machabeën! o Felicitas! hoe groot moet uwe vreugd zijn op het aanzien dier lieve kinderen, welke gij zoo edelmoedig aan uwen God geslagtofferd hebt!

30. *In den Hemel zal ik mijnen God beminnen.* De heilige Monica sprak, eenige dagen voor haren dood, met haren zoon over het geluk van God in den Hemel te beminnen. De Heer gaf hun alsdan eenen voorsmaak van de wellusten, welke de uitverkorenen genieten. Op dat oogenblik, zegt de heilige Augustinus, scheen de wereld te verdwijnen, verrukt en als buiten ons zelve, bezagen wij langen tijd elkander en openden wij onzen mond niet; wij dachten in den Hemel vervoerd te zijn. Eindelijk onderbrak mijne moeder het stilzwijgen, en riep uit: Wat doe ik hier, en wat kan mij nog aan de aarde gekleefd houden? *Quid hic facio? aut cur ibi sum? Nescio.* Ziedaar Theotimus, eene flauwe schets van den Hemel. Zie eenen heiligen Franciscus van Assisien, lijdende, veracht en vervolgd van de menschen: welke is de stem zijns harten? Mijn God, mijn al: *Deus meus et*

omnia. Theotimus, een druppel der hemelsche wellusten is in zijne ziel gevloeid. Luister naar den heiligen Franciscus Xaverius: Te veel vreugd, Heer, te veel geluk in dit leven. Ziedaar het geroep van eenen mensch bijna overlast door den arbeid in het apostelschap. Hoor nu eene Theresia, zij vraagt lijden en verdrukkingen: Of lijden, of sterven: *Aut pati, aut mori*. Theotimus, daar is een druppeltje der hemelsche wellusten in de ziel van Xaverius en Theresia gedaald. En ongetwijfeld zal Paulus, de groote apostel, in het midden zijner ontelbare kwellingen uitroepen: Beproevingen genoeg, Heer! Neen; maar te veel blijdschap, te veel geluk, *Superabundo gaudio*! (1) Een druppel der hemelsche wellusten is in de ziel van Paulus gevallen. Maar in den Hemel is het geen druppel meer, het is daar de stroom der goddelijke wellusten, die de ziel van den regtvaardige doet overvloeijen. Dus, zal ik niet zeggen, dat de vreugd des Heeren in de ziel van den getrouwen dienaar zal treden: zij is te groot om in eene zoo enge plaats te kunnen besloten worden; de dienaar zal in de blijdschap van zijnen meester treden. Hij baadt, hij is als in eene zee van wellusten verdronken.

4°. *Eindelijk, in den Hemel zal ik mijnen God bezitten*; hij zelf verzekert het ons: Ik zelf zal uw loon zijn: en welk loon! *Ego ero merces tua magna nimis*. (2) Twee gedachten, Theotimus, vergrooten

(1) II, Cor. VII. 4. (2) Gen. XV, 1.

nog het geluk der ziel, die den Heer bezit: 1°. Het is eene vergelding, die aan de verdiensten toegestaan wordt: iedere uitverkorene mag tot zich zelve zeggen: die troon is de prijs mijner pogingen, deze kroon is de vrucht der overwinningen, welke ik met de hulp der genade behaald heb. De uitverkorenen zullen zich met blijdschap hunnen strijd en opofferingen herinneren. Van uit den hemel ziet Antonius nog die woestijnen, welke de getuigen zijner strengheden geweest zijn: Xaverius de wildernissen, welke hij met zijn zweet besproeide; Laurentius dien gloeiende rooster, waarop hij over de wreedheid der menschen en de woede der hel zegepraalde; Aloysius van Gonzagua de grootheden der wereld, welke hij veracht en met voeten getreden heeft. Gelukzalige kruisen! beproevingen van een oogenblik, die de Heer ruimschoots met glorie beloond heeft! Ik vraag het, hemelbewoners, meent gij te veel voor uwen God gedaan te hebben? O! indien het leedwezen in de verblijfplaats des geluks kon binnenkomen, zoudt gij u ongetwijfeld beklagen niet meer gedaan te hebben. 2°. De verzekering van een eindeloos geluk. Gelukkig zijn, en dat voor eene eeuwigheid, ziedaar de gedachte, welke de kluisenaars in het midden der boetpleging ondersteunde; ziedaar de gedachte, welke de martelaars in de amphitheatres en op de schavotten aanmoedigde. Gelukkig zijn en dat voor eene eeuwigheid! welk eene ge-

dachte, beminde Theotimus ! Altijd mijnen God zien, hem altijd beminnen, hem altijd, bezitten, altijd, dat is, na zoovele millioenen jaren als er druppels water in de afgronden der zee, zandkorrels op haren oever, grasspiëren op de aarde, bladeren op de boomen en sterren in het uitspansel zijn, mijn geluk' maar eerst zal beginnen. Altijd, dat is, dat mijne gelukzaligheid zoo lang zal duren als God zal God zijn ! O hemel ! o gelukzalige eeuwigheid ! dat mijne regterhand verdrooge, dat mijne tong aan mijn gehemelte vastkleve, indien ik ooit ophoude naar u te verlangen !

VOORBEELD.

M. Boursoul oefende te Rennes, gedurende meer dan veertig jaren, de geestelijke bedieningen uit; hij onderging zonder afwisseling, tot het einde zijner loopbaan, de afmattingen van den kansel en de moeilijke bediening van den stoel der boetvaardigheid. Ik zou met de wapens in de hand willen sterven, zeide hij. Verscheidene malen herhaalde hij, toen hij nog in volle gezondheid was: O ! ware ik waardig ééne gunst van God te bekomen ! ik vraag hem alle dagen mijn leven te mogen eindigen, hetzij terwijl ik op den stoel der waarheid het woord Gods verkondige, hetzij terwijl ik in den biechtstoel de regten zijner regtvaardigheid of barmhartigheid uitoefene.

Een gebed, voortkomende uit de heldhaftige beweegredenen eener vurige liefde, ver-

die
Paa
ten
daa
ure
ker
Ren
hoc
de
klo
en
wo
jeug
helo
en
hij
gen
na o
der
digs
te l
riep
van
aard
kun
zakl
hem
zulle
stem
gesp
Vid
laats

diende verhoord te worden. Den tweeden Paaschdag, 4 April 1774, droeg M. Boursoul ten vijf ure het heilige Misoffer op, en ging daarna in den biechtstoel. Omtrent twee uren des namiddags, begaf hij zich naar de kerk van Allerheiligen, eene parochie van Rennes, waar hij, niettegenstaande zijnen hoogen ouderdom en onpasselijkheid, dit jaar de vaste gepredikt had. Ten drie uren beklom hij den predikstoel om er van de glorie en het geluk der Heiligen te spreken. Zijne woorden waren vol kracht en vurigheid der jeugd: zijne stem had eene buitengewone helderheid, zijne bewegingen waren zoo snel en zoo vol nadruk, dat hij aanduidde, eer hij het uitgesproken had, wat hij ging zeggen. Tegen het einde van het eerste deel, na de schoonheden des Hemels en de vreugd der gelukzaligen in den Hemel op de levendigste en hartroerendste wijze afgeschilderd te hebben, deed hij een nieuw geweld en riep uit: »Neen, nooit zal den zwakken oogen van den mensch toegestaan worden, hier op aarde den glans der goddelijke Majesteit te kunnen verdragen; (daarna de stem latende zakken) het zal in den hemel zijn, dat wij hem aanschijn tot aanschijn en onbedekt zullen zien.» Die woorden, met eene klare stem en op eenen doordringenden toon uitgesproken, herhaalde hij dezelve in 't latijn *Videbimus eum sicuti est* (1). En na die laatste woorden geuit te hebben, leurende

(1) 1 Joan. 1, 2.

op den rand van den predikstoel, gaf hij zijnen geest. Zijne oogen bleven sterlings opwaarts geheven. Er was eene buitengewone menigte volks in de kerk, de verslagenheid volgde schielijk en was algemeen: sommigen lieten eenen schreeuw, anderen storten tranen, deze vielen in onmagt, geene zeiden luid op: het is een Heilige: hij is gestorven, terwijl hij van het geluk des Hemels sprak. Men hoorde een kind roepen; Hij sprak van den Hemel, en gaat er henen.

(Leven van Boursoul door Carron.)

OEFENING.

Hef, als gij bekoord wordt, uwe oogen ten hemel, en zeg tot u zelven: Daar verwacht mij eene eeuwigheid van glorie, zou ik dezelve voor een vermaak van een oogenblik willen verliezen?

VIJF EN TWINTIGSTE DAG.

BLIJDSCHAP VAN MARIA IN DE NEDERDALING VAN DEN HEILIGEN GEEST.

Beminde Theotimus, welke heilige vergadering, waarvan de Moeder Gods het hoofd was! welke eendragt tusschen al de gelukzalige kinderen der opkomende Kerk! wat al vurige gebeden werden er uit de eetzaal ten hemel gestierd om er den heiligen Geest uit te doen nederdalen! Sedert de hemelvaart van hunnen goddelijken Meester

hadden de leerlingen, volgens de uitdrukking van den heiligen Lucas, slechts één hart; zij volhardden met Maria, de Moeder van Jesus, in het gebed. Eindelijk gaat de hemel open, een hevige wind kondigt de komst van dien God aan, die het aanschijn der aarde komt vernieuwen. Hij daalt in vurige tongen neder op ieder der vergaderde leerlingen, hij ontsteekt hen door de vlammen der liefde, en verandert hen in andere menschen. Zij zijn als dronken door den wijn der goddelijke liefde: hunne harten zijn zoo vele brandovens, en hunne woorden zijn woorden van vuur. Welken overvloed van genaden ontving Maria op dien dag! hoe groot was ten zelfden tijde hare vreugde, ziende de wonderlijke gave van den heiligen Geest in zoo welbereide harten gestort! O beminde Theotimus, de glorie van Maria en hare zoetste vreugde is, de goddelijke liefde in de zielen te zien heerschen, omdat de goddelijke liefde hare groote drift is geweest, en dat die ten zelfden tijde ons doelwit is. Ja, beminde Theotimus, wij zijn geschapen om in dit leven de gelukkige proefneming en den aangenamen leertijd te doen van die goddelijke liefde, welke geheel de eeuwigheid de bezigheid en het geluk onzer harten zal uitmaken.

LIEFDE GODS.

Overweging.

Wij zijn geschapen om God te beminnen, en hij zelf heeft ons daarvan een uitdrukkelijk gebod gegeven. O mijn God was het reeds niet genoeg, ja zelfs te veel, ons toe te laten van u te beminnen! en is de mensch niet genoeg vereerd door die toelating, zonder dat van uwen kant een stellig gebod noodig was? De eerwaardige pater Ludovicus du Pont was beschaamd om eene oefening van Gods liefde te verwekken. Mijn God, ik bemin u boven al; dat is, meer dan schepsels, rijkdommen, menschen, meer dan al de vermaken der aarde. Het scheen hem, dat dit tot God zeggen was: ik bemin u meer dan het slijk, meer dan het stof, meer dan de rook. Wat is er noodig om uw hart te winnen? Braafheid, deugd, schoonheid; welnu, waar is de bron van dit alles, ten zij in God zelven? Welke afgrond aller volmaaktheden! welke verzameling aller beminnelikheden? O! antwoordt de heilige Augustinus, aanschouw al wat men het aangenaamste in de wereld vinden kan, dit is maar een druppel, welke uit die zee van schoonheid gevloeid is. Gij zult mij zeggen, dat die schoonheid voor ons nog onzichtbaar is. O, beminde Theotimus! zij is ten minste in het klein afgeschetst in zijne werken. Geheel de natuur verkondigt Gods liefde: zijne welda-

den omringen ons onophoudelijk en overal, langs welke kant ik mij wende, o mijn God, gij draagt mij gelijk een kindje op uwe armen, ieder voorwerp, elke bloem, elke plant, al wat gij geschapen hebt roept op zijne wijze tot mij: Bemin hem, die mij voor u geschapen heeft. (Jozef zeide tot de trouwelooze vrouw, die zijne deugd bekoorde: Putiphar mijn meester heeft mij al zijne goederen toevertrouwd, hoe zou ik hem kunnen beleedigen?

Gaan wij thans van de algemeene goederen tot de bijzondere, van de goederen der natuur tot die der genade over. Beminde Theotimus, die groote God bemint ieder onzer in het bijzonder: Hij bemint ons van alle eeuwigheid. Onze ouders zijn de eerste, welke ons op aarde bemind hebben, nadat wij geboren waren, maar God heeft ons vóór hen bemind, eer onze ouders zelve geboren waren, voor alle eeuwen. *In charitate perpetua dilexi te.* (1) Eindelijk, daar hij in zijne wijsheid voorzien heeft, dat onze aardsche harten slechts gevoelige voorwerpen zouden beminnen, is hij uit liefde tot ons vleesch geworden. Ja, een God is mensch geworden gelijk wij, en voor ons. Uw hart moet noodzakelijk beminnen, wel nu, bemin bij voorkeur datgene wat het beminnelijkste is. Wat is er in uwe vrienden, dat er u aan hecht? Is het een zachtaardig en aangenaam gelaat? Jesus is de schoonste van de kinderen der

(1) Jer. xxxi. 3.

menschen: *Speciosus forma præ filiis hominum* (1). De liefvalligheid, de zedigheid, de zoetaardigheid, al de beminnelijkheden zijn op zijne lippen verspreid: *Diffusa est gratia in labiis tuis* (2). Bemint gij de begaafdheden? Jesus is de ongeschapene wijsheid van den eeuwigen Vader. Al de schatten der wetenschap Gods zijn in hem te vinden: en nogtans ziet men, dat hij zich van de onwetenden doet verstaan: hij spreekt de taal der armen, hij begeeft zich bij de eenvoudigen, hij ziet zich van de kleine kinderen omringd. Eindelijk, is het een edelmoedig hart, een beminnend hart, dat uwe vriendschap tot zich trekt? Wel nu, is er ooit een hart geweest, dat meer bemint dan dat van Jesus? Al zijne voetstappen, al zijn zweet, zijne tranen, zijne gebeden, zijne reizen, zijne wonderen, alles komt voort uit zijne liefde tot ons, uit de edelmoedigdigste liefde. Laat ons in hem iets zoeken hetgeen hij voor ons niet ten beste gegeven en geslagtofferd heeft. Zien wij eens, of wij een oogenblik kunnen vinden, waarop hij zich met ons niet bezig houdt. Voor ons is hij een kindje in eene krib, een eenvoudige ambachtsman in een arm werkhuis, een predikant, een missionaris, in het midden van duizende versmaadheden en duizende vervolgingen geweest; voor ons is hij verzaad geweest met versmaadheden, overdekt met wonden, verheven aan een

(1) Psalm LIV, 3. (2) Psalm LIV, 3.

kruis, voor ons zit hij aan de regterhand des Vaders, in den hemel, en spreekt altijd voor ons ten beste; eindelijk (en dit is het meesterstuk van de uitvindingen zijner liefde), voor ons is hij in zijn aanbiddelijk Sacrament onze vertroosting geworden. O mijn Jesus, hier mag ik zeggen, dat het u onmogelijk is de teekenen uwer liefde verder uit te breiden: wanneer ik u bezit; o mijn God, wat zoudt gij mij dan nog meer kunnen geven?

Is het genoeg gezegd om hem te beminnen? Zoo wij nog eenige nieuwe beweegredenen behoeven, overdenken wij dan, waaruit zijne liefde ons getrokken heeft. Helaas! ondanks duizende bijzondere en voor ieder van ons verschillende genaden, genade van aan eene christelijke familie toe te behooren, van christelijk opgevoed te zijn, genade van een hart te hebben, dat tot het goede geneigd, dat gevoelig voor de goede voorbeelden, dat in onrust en lijden is, na in de zonde gevallen te zijn, hoe hebben wij zekere tijden van ons leven doorgebracht? Welke afgronden van boosheden, waarin wij naauwelijks onszelf kennen! wat eene menigte zonden, en welke groote zonden! Jesus is nogtans niet moede geworden, hij heeft ons met liefde achtervolgd, hij heeft ons op alle wijzen geroepen, en alleenlijk op den grooten dag der openbaring zullen wij duidelijk zien al de uitvindingen zijner voorzienigheid, al de middelen welke zij gebruikt, al de omzigtigheden, waarvan zij zich bediend heeft om een weder-

spannig een ondankbaar en hoovaardig hart te bewegen. O Heer, wat is toch de mensch dat gij hem gedachtig zijt? Wat is een Adams kind, dat gij voor hetzelfde zoo veel zorg draagt (1)? Wat is de mensch, dat gij van hem zoo veel werk maakt! Hoe kunt gij uw oog op hem laten vallen (2)? En waar is Jesus ons komen opzoeken? Hij heeft ons uit het slijk der zonde komen trekken; hij heeft ons in zijn bloed komen wasschen, en ons het kleed der onschuld wedergegeven; hij heeft ons aan zijne tafel doen nederzitten, en ons zich zelven tot voedsel geschonken. O mensch, is het mogelijk Jesus niet te beminnen? O Maria, leen mij uw hart! O heilige Geest, kom, vervul de harten uwer geloovigen, en ontsteek in hen het vuur uwer heilige liefde!

Beminde Theotimus, onder al de geboden is dat, van God te beminnen het regtvaardigste en het aangenaamste, gij hebt het gevoeld, en gij wenscht te weten door welke teekenen gij de troostrijke verzekering zult kunnen hebben, dat gij uwen weldoener en vader bemint. Zie er hier eenige, zoo gij die in u vindt, kunt gij verzekerd wezen, dat uw hart aan Jesus behoort.

1°. Al wie bemint, tracht te behagen aan het voorwerp, dat hij bemint, zulks is het natuurlijkste en noodzakelijkste uitwerksel der liefde; ook zeide onze goddelijke Meester tot zijne leerlingen; Indien gij mij bemint, on-

(1) Ps. VIII, 5. (2) Job. VII, 17.

derhoud mijne geboden. Dit is het eerste teeken der goddelijke liefde.

2°. God beminnen is alles vlugten wat in ons de liefde tot de schepselen, met verongelijking van den Schepper, zou kunnen opwekken. God wil alleen ons hart bezitten; dat hart is zijn werk; ook aanziet hij de minste verdeeling als een ongelijk, dat hem aangedaan wordt. Hij die bemint, stelt geen enkel schepsel in vergelijking met den Schepper. Beminde Theotimus, laat geen schepsel plaats vinden in uwe genegenheid dan met zijn welbehagen; bemin God alleen om zich zelven; bemin het overige, maar ons hem alleen. De liefde tot de schepselen, die op zekere wijze in de liefde van God niet is gesmolten, is gevaarlijk. Bid den Heer, dat hij u een zuiver hart geve, een hart, dat van al hetgeen hij of om hem niet is, ijdel is.

3°. God beminnen is willen al wat hij wil; met gevoelens van erkentenis of van onderwerping den voor- en tegenspoed van het leven ontvangen; de hand, die ons kastijdt, kussen, gelijk degene, die ons streelt: ziedaar, beminde Theotimus, het zekere teeken der ware en volmaakte liefde: God had mij alles gegeven, zeide Job, God heeft mij alles ontnomen; er is mij niets overkomen, dan hetgeen hem behaagd heeft: de naam des Heeren zij geloofd. Heer, zeide de heilige Martinus, toen zijn sterfuur naderde, ik vrees den dood niet, ik weiger het leven niet; indien ik aan het volk noodig ben, ben ik bereid om te

arbeiden en te lijden: uw heilige wil geschiede. Theotimus gij kent ongetwijfeld het gebed, dat de vrome Elisabeth, zuster van Lodewijk XVI, koning van Frankrijk uit hare gevangenis ten hemel zond: »Wat zal mij heden overkomen, o mijn God? ik weet er niets van; al wat ik weet, is dat mij niets zal wedervaren hetgeen gij niet hebt voorzien, geschikt, gewild en van alle eeuwigheid bevolen: dit is mij genoeg. Ik aanbid uwe doorgroondelijke inzichten, ik onderwerp mij aan dezelve uit geheel mijn hart uit liefde tot u; ik wil alles, ik neem alles aan, ik offer u alles op.» Doe gelijk die voortreffelijke vorstin, bemin uwen God. Theotimus, en gij zult het groote gebod der wet volbragt hebben; bemin hem uit geheel uwe ziel, uit al uwe krachten, en gij zult zijn hetgeen ieder waar Christen moet wezen.

VOORBEELD.

De heilige Franciscus de Sales verhaalt volgens den heiligen Bernardus van Senen, het volgende geval:

Ten tijde dat de Christenen, die het meest door hunne geboorte en rijkdommen uitmunten, het als eenen pligt beschouwden hunne liefde tot onzen Heer te betoonen, met de plaatsen te bezoeken, waar de geheimen van onze godsdienst uitgewerkt zijn, ondernam een jong edelman die gelukkige bedevaart. Naauwelijks in het door het lijden

van Jesus Christus geheiligd land gekomen, begeeft hij zich met spoed naar Nazareth, het gezigt van dit dorpje, waar de heilige Maagd zoo lang gewoond had, en waar het geheim der Menschwording was voltrokken, verwekt het geheugen der teedere liefde van de Moeder en den Zoon in een welbereid hart, de levendigste gevoelens van dankbaarheid en liefde. Te Bethlehem toont men hem de spelonk, waar zijn God en Zaligmaker geboren is, in de vurigheid van zijn geloof dunkt het hem, dat hij het goddelijk kind in de krib ziet liggen; overvloedige tranen van teederheid vloeijen uit zijne oogen: hij kan zich niet verzadigen met die heilige plaats te kussen, welke de eerste tranen van Jesus ontvangen had. Daarna zijne liefde willende voldoen, bezoekt hij elke plaats, die door eenige omstandigheden des levens van zijnen goeden Meester vermaard was: hij vergeet zelfs den Jordaan niet, waar Jesus door den heiligen Joannes gedoopt werd, noch de woestijn, waarin hij, na veertig dagen gevast en gebeden te hebben, door den duivel bekoord werd. Maar bijzonder stil blijvende bij de plaatsen, die hem de laatste geheimen van het leven en lijden van den Godmensch indachtig maken, voelt hij in den hof Gethzemani zijnen ijver vernieuwen, al de pijnen van den Zoon Gods vertoonen zich aan zijnen geest, het dunkt hem zijne zuchten en teedere klagten te hooren, dat bloedig zweet te zien, hetwelk in den doodsangst van zijn ligchaam droop

daar hij zijn bloed voor zijnen God niet kan vergieten, besproeit hij den grond met zijne tranen. Daarna gaat hij langs al de statien, hij volgt in den geest, zijnen Meester in de straten van Jerusalem, hij vergezelt hem bij Caïphas, bij Pilatus en Herodes, hij ziet hem ontkleed, met roeden gegeeseld en met doornen gekroond worden. Zich inbeeldende onzen Heer beladen met zijn kruis van stap tot stap te volgen, klimt hij op den Calvarie-berg: hij komt eindelijk boven op den berg: daar bezwijkt hij bijna van droefheid. Hier, zegt hij, is mijn God gekruist geweest, hier heeft men zijne handen en voeten met plumpe nagels doorboord, hier is het werk mijner zaligheid en de zaligheid van geheel het menschelijk geslacht voltrokken.

Na verscheidene uren in die godvruchtige overwegingen doorgebracht te hebben, begeeft hij zich naar het heilig graf, en van daar naar de plaats, welke door de heilige voetstappen, die onzen goddelijken Meester er ingedrukt heeft, als hij ten hemel klom, altijd achtbaar zal zijn. Op dit gezigt valt hij op zijne knieën, hij kust, even als hij zoo dikwijls op andere plaatsengedaan had, den grond, waarin de voeten van den Zaligmaker geprent waren, en de handen en oogen ten Hemel heffende, roept hij uit: O Jesus, o liefde mijns harten, waar wilt gij dat ik nu ga? Ik heb al de plaatsen bezocht, waar gij gedurende uw sterfelijk leven u gewaardigd hebt te wonen en te lijden; ik heb u gevolgd op den Calva-

rie-berg, ik heb u vergezeld tot aan uw graf, nu ben ik hier, Heer, op de plaats, van waar gij ten hemel geklommen zijt. Waar kan ik verder gaan, Heer, indien ik u niet volg? Maak toch, o mijn leven, o mijn al, dat ik u in den Hemel volge!" Onder het uiten dezer woorden buigt hij zich, zijn hart opent zich; hij sterft en zijne ziel vliegt ten Hemel.

O beminde Theotimus, hoe zoet is het als slagtoffer der goddelijke liefde te sterven! Zeker hier mogen wij dien wensch herhalen: *Moriatur anima mea morte justorum* (1). Ach! mogt ik sterven gelijk die godvruchtige edelman. Doch om voor God eenen zoo kostbaren dood te sterven moet men gelijk hij, een hart hebben, dat van al het aardsche, van al de ijdele vermaken der wereld onthecht is, men moet beminnen gelijk hij bemint heeft.

(Verhandeling over de liefde Gods. door den H. Franciscus de Sales.)

OEFENING.

Gewen u voor uwe werken den heiligen Geest met geloof te aanroepen: en ter vergelding zal hij u de liefde tot Jesus en Maria inboezemen.

ZES EN TWINTIGSTE DAG.

LEVEN VAN DE ALLERHEILIGSTE MAAGD NA DE NEDERDALING VAN DEN HEILIGEN GEEST.

Jesus, zijne leerlingen bemind hebbende,
(1) Num. XXIII, 48.

beminde hen tot het einde toe. Ja beminde Theotimus, hij heeft ons tot het einde toe bemind. Hij heeft voor ons alles geslagtofferd, zijne glorie, zijne eer, zelfs zijn leven, en eer hij voor ons de bitterheden des doods gesmaakt heeft, had hij ons zijn aanbiddelijk ligchaam achtergelaten. Er bleef hem, in die gansche ontblooting, waartoe zijne liefde hem gebragt had, slechts één goed over, Maria, zijne heilige Moeder, was aan den voet van het kruis; en terwijl zijne leerlingen en apostelen zelven hem verlieten, vernieuwde Maria alle oogenblikken de belofte van hem onverbrekkelijk aangekleefd te blijven. Jesus aanschouwt zijne Moeder met teedere blikken, en ter oorzake harer teederheid geen en naam willende gebruiken, die hare droefheid zou vermeerderd hebben, zegt hij tot haar: Vrouw, ziedaar uwen zoon. Daarna zijne oogen op den welbeminden leerlings slaande, zegthij: Ziedaar uwe Moeder: *Ecce Mater tua* (1) Mijn zoon, zeide hij tot ieder onzer, mijne Moeder zal voortaan uwe Moeder zijn, gij zult haar zoon wezen, gij zult voor haar de plaatsbekleeder van uwen God zijn, en zij zal voor u zijn, hetgeen zij voor mij is geweest, namelijk de teederste der Moeders. Van dien tijd af nam de welbeminde leerling Maria in zijn huis; van dien tijd af oefende Maria ook de groote zending uit, die haar toevertrouwd was geworden. Zij strekte hare moederlijke liefde over geheel de opkomende Kerk uit,

(1) Joan. XIX, 27.

zij volgde hare aangenomene kinderen in hunne apostolische bedieningen, zij moedigde hen aan in hunne reizen en in hunnen arbeid, versterkte door hare gebeden de kloekmoedigheid der martelaars, zij bad haren Zoon om de volharding voor de nieuwbekeerden, die de heilige strengheden van het Evangelij eomhelsden.

Maar de liefde van Maria is niet besloten geweest in den weinigen tijd, dien zij nog op aarde door te brengen had; zij strekte die over al de eeuwen uit, en al de eeuwen hebben de heilzame uitwerkselen harer moederlijke teederheid gevoeld. Beminde Theotimus, volgen wij de liefde na van die, welke Jesus ons tot moeder en voorbeeld heeft gegeven. Betalen wij door die deugd; die de voltooijng van het groote gebod des Evangelies is, aan onzen God een deel der heilige schuld van dankbaarheid: *Mandavit unicuique de proximo suo* (1).

LIEFDE TOT DEN EVENNAASTE.

Overweging.

Beminde Theotimus, hadt gij gisteren bij het overwegen der barmhartigheden Gods ten opzichte van uwe ziel, geen deel in die soort van verlegenheid van den heiligen koning David, toen hij zeide: Wat zal ik den Heer wedergeven voor al het goed, dat hij mij gedaan heeft: *Quid retribuam*

(1) Eccl. XVII, 22.

Dominopro omnibus quae retribuit mihi (1). Wat zal ik ooit aan God wedergeven voor al zijne barmhartigheden: wat kan hij van mij ontvangen? Mijn kind, hij heeft er in voorzien: tot betaling der schuld uwer dankbaarheid heeft hij al zijne regten afgestaan aan iemand, dien hij in zijne plaats gesteld heeft, en tot wien hij u zendt. Gij verstaat mij wel, ik wil van den evennaaste spreken. *Al wat gij aan den minsten uwer broeders zult gedaan hebben, zult gij aan mij gedaan hebben* (2). Dit is het uitdrukkelijke woord van onzen Heer. En op den grooten dag des oordeels zal de opperste Reger tot de uitverkorenen zeggen: *Ik heb honger gehad, en gij hebt mij gespijst* (3). *Het teeken*, zeide hij tot zijne leerlingen gedurende zijn sterfelijk leven, *waaraan men kennen zal, dat gij mijne leerlingen zijt, zal zijn, indien gij elkander bemint* (4). En inderdaad, hetgeen de Heidenen in het begin der heilige Kerk trof, was de broederlijke eendragt, welke van al de Christenen maar één hart en ééne ziel maakte. Ziet hoe zij elkander beminnen, zeiden zij. De vermaarde heilige Pacomius was zijne bekeering verschuldigd aan de hartroerende uitoefening der liefde, welke hij in de Christenen bespeurde. Hij was een heidensch krijgsman in het leger van den dwingeland Maximus. Pacomiusen zijne med-

(1) Paul cxv. 3. (2) Matt. xv. (3) Matt. xxv, 40. (4) Joan. xv, 25.

gezellen, slechts pas in het romeinsche leger ingelijfd, bleven eenige dagen te Theben. De officieren behandelden hen zeer streng en hielden hen naauw opgesloten. De Christenen hadden medelijden met die jonge soldaten; zij behandelden hen als hunne eigene kinderen, en bezorgden hun allen mogelijken onderstand. Eene zoo zeldzame en ontbaatzuchtige deugd deed eenen levendigen indruk op den geest van Pacomius: hij gevoelde zich tot de wet der Christen genegen, en door een vurig verlangen ontstoken om den God te dienen, die zulke gevoelens aan zijne aanbidders inboezemde.

Beminnen wij onzen naaste, Theotimus, vermits dit, volgens den heiligen Joannes, het gebod des Heeren is, en dat die, welke het niet onderhoudt in den dood blijft. Laat ons hem niet alleen met den mond, maar ook met het hart en de werken beminnen; laat ons hem beminnen als Christen, omdat hij onze broeder en het kind van God is, omdat Jesus Christus hem bemind, met zijn bloed vrijgekocht en gelijk ons voor den hemel bestemd heeft. Laat ons hem zonder uitzondering beminnen, ten ware dat men onder de menschen (hetgeen onmogelijk is) éenen kon vinden, die noch het werk van eenen God, noch de prijs van het bloed van eenen God zou zijn.

Ziehier, in weinige woorden, drie pligten, die men ten opzichte van den evennaaste moet volbrengen. 1° Hij heeft regt op zijnen goeden

naam, en wij moeten denzelven eerbiedigen, gelijk wij willen, dat men den onzen eerbiedige. Laat ons denzelven nooit schenden, beminde Theotimus, noch door kwaad vermoeden, noch door kwalijk gegronde oordeelen: zulk een schijnt ons verachtelijk of ondeugend, die reeds is, of eens beter zal zijn dan wij; noch ook door achterklap; de achterklap doodt bijna altijd twee zielen, dikwijls drie, degene, die hem spreekt, door de boosaardigheid, die haar denzelven inboezemt; degene, die hem aanhoort, ter oorzaak van het boosaardige vermaak, welk zij er in vindt; eindelijk degene, die er het voorwerp van is, omdat de achterklap de oorsprong is van den haat. Een kluizenaar had, zoo het scheen, niet al te godvruchtig geleefd, evenwel was hij in het oogenblik des doods zeer gerust: zijn overste was desaangaande in achterdenken, als of het een list des duivels was, en vroeg den stervenden wat daarvan de oorzaak was. De kloosterling antwoordde: Mijn vader, onze Heer heeft gezegd: Oordeel niet en gij zult niet geoordeeld worden. Ik heb geheel mijn leven getracht van niemand kwaad te spreken of kwaad oordeel te vellen, en van iedereen wel te denken. O! mijn broeder, zeide hem de overste, sterf in vrede!

2°. de naaste heeft gebreken, men moet ze verdragen! hij heeft ongelijk, men moet het vergeven. Wij hebben ook onze gebreken en andere vergeven ons dezelve zoo dikwijls, en God bijzonderlijk verdraagt

ons sedert zoo langen tijd! Zult gij zeggen, dat uw naasten u vergramd heeft? Maar is het door inbeelding niet, dat gij zulks denkt? Maar hebben wij nooit God vergramd en zijne wraak verdiend? maar heeft Jesus, onze Heer, maar weinig geleden? Ik weet niet hoe God mijn hart gevormd heeft, zeide de heilige Franciscus de Sales, maar indien hij mij gebod eenen vijand te haten zou het mij onmogelijk zijn; en ware het dat een vijand mij een oog uitgerukt hadde, zeide hij, nog zou ik hem altijd uit goeder harte met het andere aanschouwen.

Beminde Theotimus, wederhoud de eerbeginsels uwer korzelheid en gij zult daardoor hevige gramschappen beletten. Laat nooit dezen of genen uwe gramschap ondergaan: de haatdragende en wraakzuchtige mensch vergadert brandende kolen op zijn eigen hoofd; vergeef en verdraag, en gij zult met vertrouwen het *Onze Vader* kunnen bidden. Joannes Gualbertus, een jong italiaansche edelman, wenschte niets zoo zeer dan den dood van zijnen broeder, die wreed vermoord was, te kunnen wreken. In die gesteltenis ontmoet hij den moordenaar, een jong edelman van het land. De eenzame plaats, de smalle en enge weg, alles was gunstig aan zijn voornemen. Hij heft den arm op om zijnen vijand te slaan. Die ongelukkige, geene wapens bebbende, werpt zich op zijne knieën, de armen kruiswijze, zonder een woord te spreken. Het was een

goeden vrijdag. Gualbertus deze houding ziende en op den dood van den Zaligmaker denkende, werpt zijnen degen ver van zich weg, rigt zijnen vijand op, en zegt hem met zoetaardigheid: Ik kan u niet weigeren wat gij mij in den naam van Jesus Christus vraagt, ik schenk u niet slechts het leven, maar zelfs mijne vriendschap. Bid God, dat hij mij mijne zonden vergeve; daarna omhelsde hij hem teederlijk. Na die overwinning op zijn hart behaald te hebben, gaat hij in eene kerk, werpt zich aan de voeten van een kruisbeeld, en God maakte hem door een mirakel bekend hoe zeer dit liefdewerk hem aangenaam was.

3°. Onze evennaaste is in nood, wij moeten hem helpen. Eene liefdadige ziel is voor den Hemel bestemd. De aalmoes, zegt de Wijze man, wederstaat aan de zonde, gelijk het water het vuur uitdooft. De armen zijn de deurbewaarders des Hemels en de vrienden, die men zich maken moet om er in te komen. De koningen zijn op de aarde de levendige afbeeldsels van Jesus Christus. In den monarch zie ik mijnen God, en in den persoon van den behoeftige zie ik mijnen Zaligmaker. Een teug waters in den naam van Jesus Christus gegeven, zal beloond worden. Toen het laatste uur van den maarschalk van Luxemburg, zoo vermaard door zijne krijgsdaden, genaderd was, zeide hij: ik zou hem de verdienste meer achten van een

glas water gegeven te hebben aan den arme, ter liefde Gods, dan den luister en den roem van zoo vele overwinningen, die zonder verdiensten en vruchteloos zijn voor den regterstoel van God, die de krijgslieden oordeelt.

VOORBEELD.

M. Aurain, pastoor van Figeac, in Frankrijk, gaf ten tijde der geweldigste en wreedste dagen der omwenteling, een hartroerend voorbeeld van de heldhaftigste liefde. Hij stond aan het altaar, hij had maar zoo even de woorden der consecratie uitgesproken, het volk bad in stilte, toen men onverwachts het teeken van alarm hoorde, de vrouwen verschrikten, de mannen stonden op, er komt een kind in de kerk geloopt roepende: De republikeinen zijn daar, zij zijn maar eenige passen meer van de kerk. De priester had zijn misgewaad uitgetrokken. Er komen twee dragonders der republiek aan de groote kerkdeur de pastoor ziet hen, en met haast de trappen van het altaar afkomende, vlucht hij langs de sakristij: op het kerkhof ontmoet hij twee andere soldaten, die hem wilden aanhouden: hij ontvlucht hen, klimt over eenen muur en loopt veldwaarts. Hij ontmoet eene kleine rivier, springt er in en zwemt er over. Op den anderen oever gekomen, keert hij zich om, en ziet dat de twee soldaten hem hardnekkig blijven ach-

tervolgen: een hunner springt in de rivier om er door te zwemmen. M. Aurain dit ziende herneemt zijnen loopt en klimt op eene hoogte, hij loopt snel voort en is buiten gevaar van in de handen te vallen van hen, die zijnen dood gezworen hadden, hij was gered. Hij hoort om hulp roepen, keert terug, en ziet eenen der soldaten in het water spartelen op het punt van te verdrinken. De priester, die de liefdadigheid geleerd, de vergiffenis gepredikt en aanbevolen had kwaad met goed te loonen, was niet doof aan de stem van eenen vijand, die hem om hulp smeekte: hij komt zoo haastig als hij er op geklomen was, en springt weder in de rivier, hij duikelt en herduikelt om den ongelukkige vast te grijpen. Eindelijk komt hij boven het water, hij brengt den half dooden en bewusteloozen soldaat op den oever, hij verwarmt hem en brengt hem tot het leven weder. Die mensch tot zich zelven gekomen zijnde, herkent den pastoor van Figeac. Wel hoe! roept hij uit, gij hebt mij het leven gered, gij, dien ik vervolgde, gij, wiens dood ik gezworen had! men heeft ons dan bedrogen! onophoudeijk zegt men ons, dat de Priesters niet dan op wraak bedacht zijn. — Mijn vriend, antwoordt de Pastoor, gij ziet nu, of men u de waarheid gezegd heeft; met u te redden heb ik niets meer dan mijnen plicht gedaan; elk priester, elk Christen moest doen hetgeen ik gedaan heb. Ik ben

gelukkig geweest, dat is alles; ik dank er den Hemel voor, dank hem ook, en vervolg diegenen niet meer, welke God dienen en in hem gelooven.

De heer kanunnik Triest (1) heeft, gedurende zijn leven, door zijne liefdadigheid voor den noodlijdende wonderlijk uitgeschenen. In 1791 onderpastoor in O. L. V. van Hanswijks te Mechelen, vond hij de gelegenheden om hiervan openbare blijken te geven. Eene soort van pest woedde destijds in het krijgshospitaal dier stad; verscheidene geneesheeren en priesters, die hetzelfde bedienden, vonden er den dood. Elkeen werd door schrik en moedeloosheid bevangen; de ijverige onderpastoor alleen tartte het gevaar. Hij werd pastoor en kanunnik genoemd der collegiale kerk van den H. Petrus, te Rousse, in 1797, tijdstip, waarop de fransche republikeinen de Priesters in Belgie, welke den eed *van haat tegen het koningschap* niet wilden afleggen, op eene wreede wijs vervolgden. M. Triest hield zich verscholen en oefende in het geheim de geestelijke bedieningen uit. Om zijnen ijver en zijne onverschrokkenheid werd hij door de gendarmen gretig opgezocht. Op zekeren nacht komt men hem melden, dat de vrouw van den brigadier der gendarmen op sterven ligt. Wat zal hij doen? zal hij deze vrouw zonder troost van de godsdienst uit deze wereld laten scheiden? of

(1) Petrus Josephus Triest. te Brussel geboren den 18 Augustus 1760, stierf te Gent den 24 Junij 1836.

wel, zal hij zich in den muil van den wolf gaan werpen? Hij luistert niet dan naar zijnen pligt, hij gaat ten spoedigste zijne dienst aan de stervende aanbieden; de brigadier komt te huis, hij vindt den pastoor Triest bij het ziekbed zijner echtgenoot gezeten, en wordt door deze edelmoedige daad zoo innerlijk getroffen, dat hij onder eed verzekert, nooit meer eenen Priester te zullen aanhouden. In 1802 tot pastoor benoemd van Sint Maartenskerk in gemelde stad, stichtte hij er eene weesschool voor behoeftige meisjes, die heden nog bestaat. Het volgende jaar werd hij als pastoor verplaats naar Lovendegem, een fraai dorp, twee mijlen van Gent gelegen, daar legde hij den grondslag van de instelling der *Zusters der Liefde van Jesus en Maria*. Hij had een klein kamertje gehuurd, waar hij met twee godvruchtige dochters zich bezig hield met het onderwijs der kinderen, toen eene milddadige hand hem eenig geld bezorgde, waarmede hij zijne onderneming uitbreidde, die weldra tien personen telde. Ten jare 1805, op het verzoek van Z. Hoogw. Fallot de Beaumont, bisschop van Gent, kwam M. Triest in deze stad zich met zes zusters vestigen in de oude abdij van Cistertiën, *ter Hagen* genoemd, die heden nog het Moederhuis is. Hij stond zijne pastorie af om zich uitsluitend met liefdewerken onledig te houden en zorg te dragen voor de ongeneesbaren, welke door het bureau van weldadigheid in zijn nieuw gesticht geplaatst

werden. Hij beschikte en bewaakte alles: hij bevond zich dag en nacht bij de zieken, zelfs had hij zijne kamer nevens de ziekenzaal gekozen, en des nachts, op het minste gerucht, op het minste gekerm stond hij op en snelde den ongelukkigen te hulp. M. Triest zag zijne instelling voorspoedig toenemen, en had het genoegen gedurende zijn leven vijftien huizen op te rigten voor de Zusters van Liefde van Jesus en Maria, welke zich met verscheidene goede werken bezig houden, als: de zorg der ongeneesbaren, der krankzinnige vrouwen, de opvoeding der doof-stommen, der blinden, der weezen, de onderwijzing der armen, de bestiering der kostscholen, enz.

Wanneer M. Triest den noodzakelijkheid gevoelde van zijne liefdewerken voor beide de geslachten uit te breiden, stichtte hij, onder de bescherming van den H. Vincentius à Paulo : *De Broeders van Liefde*. Eene gemeente in 1810 begonnen, houdt zich met dezelfde goede werken als de zusters bezig, zij groeide zoo zeer aan dat M. Triest er negen huizen van heeft zien oprigten.

In het jaar 1823 stichtte hij te Gent het *Genootschap van de vrouwen der moederlijke liefde*, hetwelk bestaat uit de aanzienlijkste vrouwen der stad, die de behoeftige vrouwen in haar kinderbed verzorgen en hulp toebrengen. In 1825 begon een broeder van liefde, op bevel en onder het bestuur van Triest, de *Gemeente Broeders van Joannes de Deo*, die als ziekendienaars de bijzondere

personen der stad en der omliggende plaatsen gaan oppassen, *De Gemeente der Zusters van de Kindschheid van Jesus*, bestemd om zorg te dragen voor de vondelingen, eer zij naar buiten te voedsteren gedaan werden, of die buiten de stad door eene ziekte worden aangetast, als ook voor andere arme en zieke kinderen der stad, is het laatste weldadig gesticht, waaraan M. Triest de hand geleend heeft. Sedert vele jaren had hij zich bezig gehouden met middelen te beramen om een toevlughtshuis te stichten voor oude Priesters, die behoeftig zijn en zich zonder onderstand bevinden. Hij was bedroefd, van Priesters die dikwerf goed en gezondheid hadden te pand gegeven om ellendigen bij te staan, in armoede en in krankheden hunnen hoogen ouderdom te zien doorbrengen. De pogingen, welke hij aanwendde, om hierin te voorzien, zijn met den gewenschten uitslag bekroond geworden.

M. Triest hield zich niet alleen bezig met zijne stichtingen, hij was nog daarenboven de raadsman van bijna al de andere gestichten des lands en zelfs van vele buiten 'slands. Hij was lid van het bestuur der gevangenhuisen, van dat van den berg van barmhertigheid, van dat van het arm werkhuis en van de commissie der burgerlijke godshuizen. In deze laatste hoedanigheid was hij bijzonder belast met de zorg om over de vondelingen te waken, die op de buitengemeenten te voedsteren gesteld zijn. Als een landbouwer

gekleed, ging hij soms zich verzekeren of deze ongelukkigen wel bezorgd werden. Die uiterste liefde tot de armen bleef hem tot het einde zijns levens bij. Eenige uren vóór zijn dood deed hij al de zusters der gemeente van het Moederhuis, waar hij zijne woning had, bij zich komen, hij wekte haar op om met ijver hunne moeilijke bedieningen waar te nemen om de armen te beminnen, om altijd te denken, dat zij Zusters van liefde zijn. Het lang gewenschte oogenblik was genaderd, waarop hij hoopte van aanschijn tot aanschijn dengenen te gaan aanschouwen, welken hij tot voorbeeld genomen had, en van wien het Evangelie zegt: *Hij heeft het land doorreisd met goed te doen..* (1) Terwijl hij voor de laatste maal in den geest de oogen naar de armen en ongelukkigen wendde, welke hij teederlijk dengenen beval, die hem opvolgden, zeide hij met eene bijna uitgedoofde stem: *Geef en u zal gegeven worden.* (2)... Met regt hebben de Belgen, en zelfs de vreemden, hem den *Apostel der menschlievendheid, de voorzienigheid der armen, den Vincentins à Paulo van Belgenland* genoemd.

Jufvrouw Huysman d'Annecroix, welke te Brussel op het einde van 1835 overleed (3), had met niet minder regt den naam van *Moe-der der armen* verworven. Zij had hare wo-

(1) Act. x, 38. (2) Luc. vi, 38.

(3) Jufvrouw Theresia Josepha Elisabeth Maria, Gislens Huysmans d'Annecroix ontving te Brussel den 18 Januarij 1782 het levenslicht.

ning gekozen in een klein slot te Rooborst (Oostvlaanderen), om den velen behoeftigen der bijliggende dorpen hulp te verschaffen. Buiten de pligten van de godsdienst, welke zij met eene voorbeeldige godsvrucht volbragt, was hare eenigste bezigheid de zorg voor de armen. Zij hadden eenen vrijen toegang tot haar kasteel, zelfs in den winter hield zij zich aan de deur om hen af te wachten, en niemand van hen ging ongetroost henen. Zij zelve ging de behoeftigen bezoeken, die door ziekte belet waren tot haar te komen, niet zelden gebeurde het, dat zij hier toe drie mijlen gaans aflegde. Zij hield zich niet tevreden met de zieken te troosten, hun al het noodige te bezorgen, de bezoeken der geneesheeren te betalen; maar zelve diende zij hen met eene engelachtige zoetaardigheid en verbond hunne wonden hoe walgelijk die ook mogten zijn. Als behoeftigen met oogzeer of andere ziekten aangetast waren, die niet gemakkelijk in hunne huizen konden opgepast worden, dan werden deze op hare kosten vervoerd en verzorgd in het gasthuis van St Jan, te Brussel. Eene arme vrouw van een bijliggend dorp, wier ligchaam, om zoo te zeggen, maar ééne wond was en zulk eenen onverdragelijken stank uitwasemde, dat ieder een er de vlugt van nam, bewoog zoo zeer het medelijdend hart van Jufvrouw d'Annecroix, dat zij haar in een rijtuig kwam halen, tusschen de armen hield gedurende geheel den weg en haar plaatste in het oran-

jehuis van het kasteel; aldaar werd zij dag en nacht door hare weldoenster opgepast, die dagelijks hare wonden verbond en haar tot het laatste oogenblik haars levens de liefderijkste diensten bewees.

Als arme ouders jonge kinderen nalieten, vonden deze in Jufvrouw d'Annecroix eene tweedemoeder; zij werden door haar bij brave lieden besteed. Huisgezinnen, die door brand of andere rampen in armoede vervielen, werden door haar opgebeurd. Onder anderen ging zij eene weduwe met hare kinderen in een rijtuig halen; herbergde ze in een der gebouwen van haar kasteel, bezorgde al wat zij tot hun nooddrift behoefde, tot dat het huis weder opgebouwd was.

Jufvrouw d'Annecroix deelde hare aalmoezen met die voorzigtigheid uit, welke de behoeftigen te hulp komt zonder hunne luiheid te voeden; zij deed door de eene vlas spinnen, dat zij kocht, het garen werd door andere geweven en het linnen, hetgeen er van voortkwam, werd aan degenen gegeven, die niet konden werken of door hun werk in hunne behoeften niet konden voorzien. Zij bezorgde garen aan arme kantwerksters en trachte haar werk voordeelig te doen verkoopen. Om meer armen in het werk te stellen, had zij getracht het weven van batist in ons land in te voeren. Hiertoe werden werkhuizen te Rooborst opgericht, van waar zij naar Sint-Renelle overgebracht zijn.

Niet tevreden met in de ligchamelijke be-

hoeften der armen te voorzien, droeg zij ook de uiterste zorg om hun de christelijke pligten te doen naleven. Zij stichtte te Rooborst eene gemeente van Broeders van den H. Jozef, die de arme kinderen der omliggende plaatsen onderwezen, en begon er ook eene school voor de arme meisjes. Te Heyernis, begraafplaats harer familie, stichtte zij eene gemeente van Urselinnen, die buiten de kostschool, welke zij er houden, eene buitenschool besturen, waar de arme kinderen kosteloos onderwezen worden. Eindelijk heeft zij te Rooborst en in de omliggende dorpen vier zondagscholen opgericht, waar zij zelve onderwijfs kwam geven.

Een ieder die jufvrouw d'Annecroix kende, bewonderde hare teedere liefde tot den evenmensch: nimmer hoorde men uit haren mond het minste woord, dat daaraan strijdig was; zij beminde hare dienstboden met eene grootere liefde dan eene moeder hare kinderen, zij gaf hun het voorbeeld aller deugden, en voorzag in al hunne noodwendigheden. Op zekeren nacht belt eene harer dienstmeiden, die zich onpasselijk gevoelde aan, om hare medegezellin te wekken; Jufvrouw d'Annecroix, die zelve ziek was, komt aanstonds toegelopen en vraagt wat zij verlangt; ach, ik bid u, antwoordde de dienstmaagd, keer weder naar uw bed, gij hebt, meer dan ik, de rust noodig. — Gij zult mij zeggen wat u ontbreekt. — Neen, gij zult het niet weten. Hierop werpt zich de liefderijke meesteres op hare

knieën en zegt: ik zal niet opstaan, vóór gij mij zult bekend gemaakt hebben, waarom gij gebeld hebt. Ach! gij doet mij geweld aan, het was om eene tas thee te hebben; ik wil niet dat gij die voor mij bereidt. — De Jufvrouw rigt zich op, gaat in de keuken, ontsteekt het vuur, maakt thee gereed en brengt die bij de zieke dienstvrouw.

Hare liefdadigheid scheen onuitputtelijk te zijn: men behoeft haar slechts van een goed werk te spreken om er de hand aan te leenen. Zij had eene groote genegenheid om de missiën in vreemde landen te ondersteunen en bijzonder die in Noord-Amerika waar zij verlangd heeft zich te begeven om er die liefde werken te oefenen, die hare gedachtenis in België zoo dierbaar gemaakt heeft.

Het ware mogelijk al het goed aan te stippen, wat men weet, dat door Jufvrouw d'Anne-croix verrigt is, en wat al goed heeft zij gedaan, waarvan God alleen getuige geweest is. Zij onttrok hare goede werken aan de kennis der menschen met meer zorg, dan de misdadige zijne schelmstukken.

OEFFENING.

Ga nooit slapen met een wraakzuchtig hart: en als gij eene aalmoes geeft, geef ze dan uit liefde tot Jesus en Maria, en alsof gij die aan hen zelven geeft.

ZEVEN EN TWINTIGSTE DAG.

DOOD VAN DE ALLERHEILIGSTE MAAGD.

Maria heeft, alhoewel bevrijd van de erfzonde echter niet geweigerd de straf daarvan te ondergaan; zij heeft zich met blijdschap aan eene wet, die haar niet scheen te raken, aan het tegen al de kinderen van Adam uitgesproken vonnis onderworpen. Zij heeft willen sterven, om door dat offer de opperste heerschappij van God over zijne schepselen te eeren. Inderdaad, beminde Theotimus, indien gij mij vroeg, in welke plaats van den aardbol die opperheerschappij met den meesten luister uitblinkt, zou ik u antwoorden, dat na den Calvarie-berg en het altaar, het op onze doodsbedden en op onze kerkhoven, is. Zelden valt het voor, dat de levenden op hun sterfbed Gods opperste heerschappij durven beleedigen; en de dooden bewijzen door hunnen staat van vernedering en vernietiging eer aan hare grootheid en haar volstrekt gebied. Maria heeft ook willen sterven, om zich geheel en al aan haren goddelijken Zoon gelijkvormig te maken. Jesus heeft zijne verschillende deugden en levens-trekken onder de Heiligen willen verdeelen; doch heeft ze alle in de Koningin der Heiligen vereenigd. Eindelijk, Maria heeft willen sterven om dien doorgang voor hare dienaars zoeter en aangenamer te maken, even als eene teedere moeder, die eerst eenen bitteren

drank proeft, opdat haar kindje dien met minder afkeer zou nemen. Wilt gij de bitterheden van die jongste oogenblikken voor u troostender maken, beminde Theotimus, eer, bemin en dien de Moeder van goedheid, en zij zal u in uw laatste uur niet verlaten; ik zal meer zeggen, Theothimus, voeg bij eene teedere godsvrucht tot Maria, eene nog terhartigere, indien het mogelijk is, tot het heilige Hart van haren goddelijken Zoon. Gelukkig, duizendwerf gelukkig de Christen, die sterft na een leven, toegewijd aan dat aanbiddelijke hart, waarvan uw hart, o Onbevleete Maagd, het volmaakste afbeeldsel is geweest!

GODSVRUCHT TOT HET HART VAN JESUS.

Overweging.

Hoc sentite in vobis quod et in Christo Jesu. (1) Doordringt uwe harten met de gevoelens en genegenheden van het hart van Jesus. Theotimus, ziedaar den korten inhoud van het Evangelie, de volmaaktheid van het christendom; ziedaar ten zelfden tijde de gansch goddelijke beooging der godsvrucht tot het hart van Jesus, eene godsvrucht zoo regtvaardig als natuurlijk in haar voorwerp, noodzakelijk durf ik zeggen, in de inzigten der Voorzienigheid, wonderbaar door de vruchten, welke zij voortbrengt.

1°. *Regtvaardig en natuurlijk in haar voorwerp.* En waarlijk, beminde Theotimus,

(2) Philip, II. 5,

het voorwerp dezer godsvrucht is het Hart van den Godmensch, dit Hart, het begin van zijn sterfelijk leven, dit Hart, de zetel zijner genegenheden, dit Hart onafscheidbaar met de Godheid vereenigd. In de begrafenis van uitmuntende mannen bewijst men aan hunne levenlooze harten eene bijzondere eer; men sluit dezelve in zilveren en gouden vaten, men geeft ze ter bewaring in de tempels zelve des Heeren. Derzelver gezigt alleen wekt in ons het geheugen op van alles wat groot en heldhaftig in hunne gevoelens is geweest. Welke eerbewijzingen zijn wij dan niet verschuldigd aan het grootmoedigste, het minnelijkste en het volmaaktste aller harten, aan het hart van den Godmensch, altijd levende en altijd door de vlammen der liefde verslonden? Indien wij het hart van eenen dier menschen hadden, welke door hunne deugden levendige afbeeldsels van het Hart van Jesus geweest zijn, bij voorbeeld het hart van Franciscus Xaverius, van Vincentius à Paulo, van Franciscus de Sales; met welke verrukking zouden wij die eerbiedwaardige harten omhelzen, die door den vurigsten ijver brandden, en hierin zouden wij maar gehoorzamen aan die innerlijk overtuiging, welke aan al de menschen zegt: dat, indien de ziel de oorsprong van de inwendige bewegingen is, het hart het middelpunt er van is, en dat het hart, vereenigd met al de genegenheden der ziel, daardoor zelfs regt heeft op onze eerbewijzingen in die menschen, welke Gode

toebehooren, en in den Godmensch niet alleen op al onze liefde, maar ook op onze eeredienst en onze aanbiddingen. Bemerk, Theotimus, hoe hoog de Heer het hart van den mensch acht; die groote God gewaardigt te bekennen, dat hij voor dit zwakke hart ingenomen is, dat hij zijnen roem stelt in hetzelfde te veroveren en er in te heerschen. Nu gebiedt hij met gezag, en zegt ons: Gij zult mij uit geheel uw hart beminnen. Dan vernedert hij zich en smeekt ons, zeggende: Mijn zoon, geef mij uw hart. Hij belooft zich aan de zuivere harten te vertoonen, geene palen te stellen aan zijne milddadigheden ten opzichte der regtzinnige harten. Is hij tegen zijn volk gebelgd, zulks is omdat Israël zijn hart van hem afgekeerd heeft; vergeeft hij, dan is zulks aan een berouwhebbend en vernederd hart; spreekt hij tot ons, dan is het ons hart, dat hij aanspreekt: *Loquar ad cor ejus* (1). God heeft onophoudelijk de oogen op 's menschen hart gevestigd, hij ziet, hij acht op zekere wijze in den mensch niets, dan het hart: en na die bemerking zou men nog durven vragen, waarom wij eene bijzondere eeredienst aan het hart van Jesus bewijzen, dat is aan het hart van onzen God! Wel is waar, in de opkomst van die troostrijke godsvrucht, heeft men gezegd, dat het eene nieuwigheid was, maar was het eene nieuwigheid de oneindige liefde van God tot de menschen te eeren, die liefde, welke niets anders is dan God zelf! *Deus charitas est* (2). Neen, Theotimus, die heilige

(1) Oseas II, 15. (2) Joan. IV, 8.

godsvrucht is niet nieuw; men mag zelfs zeggen, dat zij de godsvrucht van al de Heiligen geweest is; en dat zij, op den Calvarieberg begonnen, in de zeventiende eeuw uitgebreid is geweest, wanneer groote noodwendigheden grootere hulp vereischten.

2°. *Godsvrucht tot het Hart van Jesus, noodzakelijk in de inzigten der Voorzienigheid.* De driften en de ellenden van 's menschen hart groeiden van eeuw tot eeuw aan; eindelijk, in de eeuw welke bij al de dolingen der verledene eeuwen wanorde voegde, die tot dan toe onbekend waren, is het zijn Hart zelf, dat is, de schat zijner kostbaarste genaden, welke de Zaligmaker ons door een laatste geweld van liefde zal geven; en bewonder daarin, Theotimus, de inzigten eener barmhartige Voorzienigheid. Eerste inzicht der Voorzienigheid. De zoogenaamde nieuwe wijsbegeerte of philosophie kwam opdagen, en in hare woede moest zij persoonlijk den Stichter des christendoms aanranden; zij moest alles werkstellig maken om de menschen van Jesus Christus te verwijderen, en, ware het mogelijk, hem uit de wereld te bannen. Wat zal de Voorzienigheid doen om de pogingen der voorloopers van den Antichrist te verijdelten? Zij zal den Christenen eene nog teêrhartigere liefde inboezemen voor den goddelijken Meester, met al de beminnelijkheden van zijn hart te ontdekken en hen in dit aanbiddelijke heiligdom te leiden. Wie zal hen van Jesus kunnen scheiden, wanneer

hunne harten vereenigd zullen zijn? Te vergeefs nadert de goddeloosheid, herhalende den heiligschendenden eed van het christendom te verpletteren, de godsdienst ontrolt voor de oogen der volkeren den standaard van het goddelijk Hart, en de kinderen des geloofs vereenigen en plaatsen zich digter dan ooit rondom Jesus Christus. Tweede inzicht der Voorzienigheid. De ongeloovigheid, eens beginnende als eene schrale wind te blazen, moest noodzakelijk de harten uitdroogen, en de edele en grootmoedige gevoelens vervangen door de eigenliefde en de onverschilligheid, onvermijdelijke vrucht der goddelooze leeringen: zij moest de tijden, die de H. Paulus voorzegt en het geslacht, dat hij zoo wel afgemaakt heeft, medebrengen. »Weet, zegt hij tot zijnen leerling Theotimus, dat er in de laatste eeuwen een gevaarlijke tijd zal komen; er zullen baatzuchtige menschen zijn, dorstig naar goud, lasteraars, zonder eerbied voor hunne ouders, zonder erkentenis, bekwaam tot alle euvel daden, slaven hunner lichamen, opgeblazen van hoogmoed, en meer aanbidders der wulpschheid dan van de Godheid.» Wie zou aan die teekenen onze eeuw niet herkennen? Ongevoelig aan de ellende zijns naasten, zal de mensch, wanneer hij zelf er geene schade door lijdt, alles aan zijne baatzucht, en zijn vermaak opofferen; het geld en de wellusten, welke men door geld bekomt, ziedaar zijne goden. Waar het hulpmiddel gevonden tegen die koele onver-

schilligheid, tegen die lage eigenliefde, die de harten als verlamt, tenzij in de onuitputtelijke liefde, in de onuitsprekelijke teederheid van het zoetaardige en ootmoedige Hart van den Godmensch, slagtoffer der zuiverste en edelmoedigste liefde. Derde inzicht der Voorzienigheid. Er stonden groote misdaden bedreven te worden en de dagen naderden, op welke de schrikkelijkste aanslagen gesmeed werden, men moest dan ook de krachtigste verzoenmiddelen bij de hand hebben. De Voorzienigheid, die overal voor noodwendigheden waakt, heeft daarin voorzien, met te voren, tegen de dagen van moord en schrik, de schatten van verzoening van het Hart van eenen Godmensch te openen; want de eeredienst, die wij aan hetzelfde bewijzen is wezenlijk verzoenend, en daarom is zij wezenlijk voor onze eeuw ingerigt. De eeredienst van het heilige Hart hoort bijzonderlijk aan Frankrijk toe, omdat zij daar begonnen is, en omdat die heilzame ster eerst over Frankrijk en daarna over de geheele christenwereld geschenen heeft; zij hoort aan Frankrijk toe omdat deszelfs steden zich gehaast hebben haar te aanvaarden, omdat zij deszelfs provinciën van de pest bevrijd heeft; zij hoort aan Frankrijk toe, omdat de koning-martelaar, Lodewijk XVI, geen ander hulpmiddel ziende voor de rampen van zijn rijk, hetzelfde met zijne familie en zijnen persoon aan het heilige Hart toewijdde. Maar zeggen wij het rond uit, Theotimus, de eeredienst van het H. Hart

hoort voornamelijk aan Frankrijk toe, omdat Frankrijk, grootelijks pligtig en niet minder ongelukkig, nergens een middel heeft om zijne misdaden uit te wisschen en zijne kwalen te genezen, dan in het hart van zijnen God.

3°. *De godsvrucht tot het Hart van Jesus, wondertaar door de vruchten welke zij voortbrengt.* Gij weet, welke vertroostende woorden de Zaligmaker der wereld aan eene heilige ziel liet hooren: »De Christenen, zeide hij, zullen in die heilzame godsvrucht al de noodzakelijke hulp vinden om hunnen staat wel te beleven, den vrede in hunne huisgezinnen, de verkwikking in hunnen arbeid, en den zegen des Hemels in al hunne ondernemingen. In dat aanbiddelijke Hart zullen zij gedurende hun leven en voornamelijk in het uur des doods eene schuilplaats vinden. O! hoe zoet is het te sterven nadat men eene standvaste godsvrucht tot het Hart van den genen, die ons moet oordeelen, gehad heeft.» Sedert omtrent twee honderd jaren zijn de beloften van den goddelijken Zaligmaker bewaarheid geworden. De zieken hebben het Hart van Jesus aangeroepen, en de gezondheid weder bekomen; de zondaren hebben hunne zonden in die zee van barmhartigheid geworpen, en met de genade, den vrede van een goed geweten verkregen. Hoe vele bedrukte zielen hebben in het Hart van Jesus verligting in hun lijden gevonden! Hoe vele zwakke en wankelbare zielen hebben er de sterkte en de overwinning uit geput! O mijn

zoon! bemin die godsvrucht, dat zij uwe toevlugt en uwe bescherming zij tot den laatsten levensstond. Ziehier eenige bemerkingen, die u de oefening van dezelve zullen vergemakkelijken. 1°. *Voor ieder jaar*. Des vrijdags na het octaaf van het H. Sacrament wordt de plegtige feestdag van het Hart van Jesus gevierd. Dien dag zult gij eene oefening van eerherstel verwekken en communiceren tot herstelling van den smaad, welke de Zaligmaker geleden heeft, en nog in het aanbiddelijke Sacrament des Altaars lijdt. Hij zelf heeft dien dag en die oefeningen aangewezen, toen hij die hartroerende godsvrucht veropenbaard heeft: hij heeft beloofd dat zijn hart zich zou uitgebreid hebben om den invloed zijner liefde overvloedig over al degenen uit te storten, die hem die eerbewijzing zouden doen 2°. *Voor iedere maand*. De eerste vrijdag der maand is bijzonder bestemd om het Hart van Jesus te vereeren. Gij kunt dien dag heiligen door een bezoek tot het heilige Sacrament, door gebeden en de heilige communie. 3°. *Voor iedere week*. Iedere vrijdag moet ons het lijden van Jesus indachtig maken. Zoudt gij dien dag laten voorbij gaan zonder bijzondere eer aan het Hart van uwen God te betoonen? 4°. *Voor iederen dag*. Het is de gewoonte der godvruchtige zielen alle dagen het *Onze Vader*, het *Wees gegroet*, en de *twaalf artikelen des geloofs* te lezen, en ten negen ure voor en ten vier ure namiddag de liefde tot het

heilig Hart te vragen, door deze korte verzuchting: Hart van Jesus, brandende ter liefde van mij, ontsteek mijn hart door uwe liefde. 5°. Eindelijk, Theotimus, zal ik u aanmoedigen om u te laten inschrijven in eene der broederschappen, die ter eere van het Hart van Jesus zijn ingesteld. Boven de veelvuldige aflaten, die de Pausen er aan verleend hebben, zult gij er overvloedige genaden in vinden om heilig te leven, een krachtig middel van volharding, en het zekere onderpand van eenen goeden dood.

VOORBEELD.

In 1726 werd de stad Marseille door eene woedende pest aangerand, die in weinige maanden de helft der inwoners ten grave sleepte. Zijne hoogwaardigheid de Heer de Belsunce de Castelmores, Bisschop van Marseille, ziende, dat de menschelijke middelen geen baat bijbragten, besloot zijne toevlugt tot dengenen te nemen, welke de sleutels van dood en hel in de hand houdt, en ten voordeele van zijn diocees tegen Gods gramschap de verdiensten van het heilig Hart van zijnen goddelijken Zoon te stellen.

Hij hoopte in de openbare eeredienst van het Hart van Jesus een hulpmiddel te vinden tegen eene ramp, voor welke er op aarde geen was: hij werd in zijne hoop niet te leur gesteld. Al zijne onderhoorigen moedigde hij aan, om in denzelfden geest te treden; hij gebood dat de feestdag van het Hart van Je-

sus voortaan des vrijdags na het octaaf, even als het H. Sacrament als een der grootste feestdagen van het jaar zou gevierd worden. Op Allerheiligendag, na eene lange processie, waarin hij blootsvoets het allerheiligste Sacrament droeg, deed hij eene plegtige en openbare toewijding van geheel zijn bisdom en van zich zelve aan het heilig Hart van Jesus.

Zijn gebed werd op eene schitterende wijze verhoord: van dien dag af begon de plaag, tot dan toe zoo woedend, sterk te vermindereu, en weinig tijds daarna hield zij geheel op. Dit hebben de wethouders dier stad in eene openbare akte erkend en verklaard, maar God behield voor den ijver van den bisschop en zijn volk eene nog meer gevoelige bescherming.

In 1732, in de maand Mei, verscheen de pest, die men meende sedert lang geheel en al uitgedoofd te zijn, wederom in de stad en hare woede bragt dezelve in de grootste verslagenheid. Het Hart van Jesus was de gelukkige toevlugt van den ijverigen prelaat: op zijn verzoek beloofden de wethouders der stad alle jaren, te zamen in den naam der stad, naar de kerk der *Visitatie* te gaan, op den feestdag van het heilige Hart, om er dit waardige voorwerp onzer liefde te eeren, de heilige Communie te ontvangen, eene flambouw van witte was, wegende vier pond, te offeren, versierd met het wapenschild der stad, en eindelijk de algemeen processie

bij te wonen, welke de Bisschop voor-
nam voor altijd op dien dag in te stellen. Die
belofte werd openbaar uitgesproken voor het
altaar der hoofdkerk, door den eersten der
wethouders, in den naam van allen op heilige
Sacramentsdag, eer de processie van het hei-
lige Sacrament gedaan werd, terwijl de Bis-
schop hetzelfde in zijne handen hield, en de
wethouders nederknielden; al het volk ver-
eenigde zich met die belofte, welker goeden
uitval het met een levendig geloof verhoopte.

Men werd verhoord op eene wijze, die
geheel de stad met verwondering en troost
vervulde. Van dien dag af genazen al de zie-
ken, en er werd niemand meer door de pest
aangerand. Het mistrouwen, dat in die ijs-
selijke plagen dikwijls meer kwaad veroor-
zaakt dan de geesel zelve, maakte plaats
voor het volkomen betrouwen, en de in-
woners van Marseille gevoelden zich on-
der de bescherming van het barmhartige
Hart van den Zaligmaker in veiligheid. De
plaag verdween dermate, dat de Bisschop
zes weken daarna, in eenen bevelbrief, dien
hij uitgaf om zijne diocesenaren tot dank-
baarheid op te wekken, zeide: wij genie-
ten thans eene zoo volkomene gezondheid,
dat wij, hetgeen zonder weêrga is in eene
zoo uitgestrekte en volkrijke stad als de
onze, en hetgeen een wonder schijnt, sedert
eenigen tijd in Marseille bijna geene doo-
den noch zieken meer hebben, van welke
soort van ziekte het ook zij.

Ter gedachtenis van die tweede gunst, welke nog schielijker en wonderbaarder dan de eerste scheen, stelde de Bisschop van Marseille eene plegtige processie in, op den feestdag van het Hart van Jesus. Al die voorvallen zijn bewezen door de brieven van den Bisschop, en door deak ten van besluitneming van de wethouders der stad.

OEFENING.

Laat geenen dag voorbij gaan zonder eenigen eerbied aan het Hart van Jesus te bewijzen, en maak u eenen pligt van hetzelfde den eersten vrijdag van iedere maand op eene bijzondere wijze te eeren: Voeg bij de godsvrucht tot het Hart van Jesus, die tot het onbevleete Hart van Maria.

Gekend, geloofd, gezegend, bemind, gediend en geroemd zij ten allen tijde en overal het goddelijk Hart van Jesus en het onbevleete Hart van Maria.

ACHT EN TWINTIGSTE DAG.

HEMELVAART VAN MARIA.

Maria kon met meer regt dan de koning David zeggen: *Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationis tuæ lætificaverunt animam meam* (1). Zoo zeer mijne pijnen in mijn hart vermenigvuldigd zijn geweest, zoo zeer hebben uwe

(1) Psalm XCIII, 19.

vertroostingen vreugd in mijne ziel gestort. Maria, de onschuldigste onder al de kinderen van Adam, is bovenmate bedrukt geweest. Wie heeft er ooit geleden gelijk die Moeder van smarten? Maar heden verlaat zij het tranendal: omringd van genoeg, en leunende op haren welbeminde, wordt zij in de verblijfplaats des heils opgenomen. Maria heeft zich onder al de dochters van Israël vernederd: heden ontvangt zij het gebied over al de schepselen; nu zoo groot voor de oogen van God als zij klein in hare eigen oogen geweest is, zal zij voortaan de voorspreekster aller zondaars, hunne toevlugt, hunne bijzonderste hoop na Jesus wezen. Maria had haren eenigen Zoon opgeofferd, en nu zal het getal harer aangenomen kinderen gelijk het zand, dat de oevers der zee bedekt, vermenigvuldigd worden. Heilige Maagd, hoort gij de stem van uwen Jesus, die tot u roept: *Surge, amica mea et veni* (1): Sta op, mijne welbeminde, en kom bezit nemen van den troon, welken ik u bereid heb. Poorten des Hemels, gaat open, uwe koningin is hier. Hemelsche geesten, heft een danklied aan in deze plegtigheid. Beminde Theotimus, het schijnt mij toe, dat ik den koninklijken Profeet weder zijne harp in de hand zie nemen en op nieuw hoor zingen; *Hoe lusterrijk is die Koningin, o mijn God, welke ik aan uwe regterhand zie! het goud schit-*

(1) Cant. II. 13.

tert met verschillenden glans op hare klederen, nog veel wonderlijker is de inwendige glorie van de dochter van den Koning der koningen. (1) Al de gelukkige inwoners van het nieuwe Jerusalem herhalen om het meest: Eer, glorie aan de Moeder van den Allerhoogste, aan haar, welke het hoofd der slang verplet heeft.

HEILIGMAKENDE GENADE.

Overweging.

1°. *Genade van mijnen God, oneindig kostbare genade*, gij alleen vestigt de oogen van den oppersten Meester op eene ziel, door u alleen wordt zij het voorwerp van het welbehagen der eeuwige waarheid. Inderdaad, Theotimus, al had ik al de wetenschap en al de magt der wereld, waartoe zou mij dit voor God dienen, indien ik de heiligmakende genade niet bezit? Gij weet het, toen de afgezant van den Allerhoogste aan Maria kwam aankondigen, dat zij de Moeder van haren God zouden worden, vervulden magtige mannen, en volgens de gedachte der menschen, groote mannen, de wereld door hunne namen. Vermaarde schrijvers, wijsgeeren, redenaars, geschiedschrijvers en dichters stelden werken op, die de verwondering der nakomelingen moesten zijn. Meent gij, dat al die menschen ook de aandacht des Hemels op zich trokken? Zeiden de Engelen

(2) Psalm, XLIV, 10, 14, 15.

tot elkander: Ziet gij die vermaarde schrijvers, die beroemde veldoversten, die groote staatkundigen, die magtige monarchen? Ach! beminde Theotimus, indien zij eenen blik op die zoo beroemde mannen lieten vallen was het een blik van medelijden. Eene schamele hut, een jonge en onbekende maagd trok al hunne aandacht tot zich. Wie is die, zeiden zij, welke zoo luisterrijk glinstert in het midden der duisternissen, die lelie te midden der doornen? O! antwoordde hun de hemelsche Vader, het is mijne welbeminde dochter, in haar heb ik al mijn welbehagen gesteld. Waarom mijn kind? Omdat Maria vol genade was, *gratiâ plena* (1); de genade was haar eerste regt tot het goddelijk moederschap. Indien de godsdienst eenen der fransche koningen, Lodewijk IX, aan onze vereering voorstelt, is zulks niet, omdat zij in dien vorst eenen magtigen monarch, eenen kloekmoedigen krijgsman en eenen grooten wetgever gezien heeft; neen, zij heeft in hem niets anders beschouwd dan den vriend Gods, en uit dien hoofde alleen is het, dat zij zijne kostelijke overblijfsels bewaart, terwijl de asch der overwinnaars, welke in de geschiedenis zoo zeer genoemd worden, gemengd is met het stof der graven. Het is, omdat die onbezielde overblijfselen door de genade geheilgd zijn geweest, dat het geloof dezelve aan onze eerbewijzing voorstelt. Het is dan ijdelheid, vergankelijke rijkdommen

(1) Luc. 1, 28.

te vergaderen, ijdelheid, eereambten te betrachten, ijdelheid de genietingen van eenen dag na te jagen! Alles is ijdelheid, behalve God te beminnen en van God bemind te worden. O mijne ziel! bewonder de valsche goederen der wereld niet meer, alle waarachtig goed is in de heiligmakende genade gelegen.

20. *Genade van mijnen God, het eenige goed der ziel.* Waartoe zouden u zonder dit, al de andere goederen dienen; en wat kan er u ontbreken zoo gij dit bezit. Met de genade worden de minste uwer werken verdienste-lijk voor den hemel: zonder dezelve zijn zij alle, zelfs de uitmuntendste, onvruchtbaar en dood. Met de genade, al waart gij de bedrukste der menschen, zult gij eenen overvloed van troost en eenen balsem voor al uwe wonden vinden; kan men hier op aarde, zonder haar, eenig geluk genieten, kan men zich iets na den dood beloven? *Ik ben alles geweest*, zeide de keizer Severus, die van den laagsten rang des legers tot op den troon der Cesars geklommen was, *ik ben alles geweest en ik heb gezien dat alles tot niets dient.* Ziedaar een woord, dat aan dertig jaren arbeid en voorspoed een einde stelde. Hij sprak zeer wel, beminde Theotimus, ééne zaak alleen ontbrak hem, de heiligmakende genade, de vriendschap van God; en omdat hem die ontbrak, verloor hij alles, tijd en eeuwigheid. Wat hebben die Heiligen niet gedaan om de genade te bewaren of te herkrijgen! Heilige kluizenaars, wat deedt gij, wanneer gij levend

begraven waart in de spelonk der woestijnen? Ach! zegt gij ons, wij droegen eenen kostelijken schat, en wij droegen hem in brooze vaten; het diepste der wildernis heeft ons nog geene al te veilige schuilplaats geschenen om denzelven in zekerheid te stellen. Heilige boetvaardigen, welke ik bleek en gansch uitgemergeld zie, waartoe zoo veel strengheden? Helaas! omdat wij het ongeluk beweenen van de genade verloren te hebben; heil ons, indien wij dezelve door onze veelvuldige tranen kunnen herkrijgen, en ons tegen onze zwakheid wapenen! En gij onoverwinnelijke martelaars, roemrijke kampvechters des geloofs, waarom bestijgt gij met zoo veel vreugd de schavotten, waarom levert gij u met zoo veel moed aan de vreeselijkste foltering en over? Gij antwoordt mij door de stem van uw bloed: Wij sterven met blijdschap, omdat wij stervende de genade van onzen God bewaren.

3°. *Genade van mijnen God, verzachting in al mijne rampen.* De genade leert ons den bedriegelijken schijn, de ijdelheid en het niet van de goederen der wereld kennen. Zij doet er ons de valsheid, den korten duur, en de bijna altijd voor de eeuwigheid ijseelijke gevolgen van zien; zij doet in het diepste van ons hart dat schrikkelijk wee weêrgalmen: *Vae vobis divitibus.* (1) Wee u, rijken: Wee u, gij, die in vreugde leeft: *Vae vobis qui ridetis.* (2). Niets gemakkelijker dan met haar onthecht van de wereld te leven:

(1) Luc. vi. 24. (2) Luc. vi. 25.

men verlaat, men vergeet zonder moeite hetgeen men niet meer acht. De genade gaat nog verder, zij verzacht de pijnlijkste pligten, en doet datgene tot ons geluk dienen, wat schijnt dit te moeten vernietigen. Hoe vele Heiligen hebben dit in alle tijden van het christendom ondervonden. Hoe vele regtvaardigen ondervinden het nog dagelijks! Paulus sprong op van vreugde in het midden der kwellingen, Andreas op het kruis en Laurentius in de vlammen; met de genade wordt het lijden in wonderbare vertroosting herschapen. Luister eens, Theotimus, naar de taal van eenen regtvaardige uitgestrekt op zijn smartbed: Het leven, de dood, de gezondheid, het lijden is mij aangenaam, wijl zulks de wil van mijnen Vader is; ik lijd, God zij geloofd; zonder dit, zou ik te gelukkig op de wereld zijn, ik zou dezelve niet willen verlaten, ik zou niet willen sterven. O mijn God, wat zal de Hemel zijn, indien men reeds zoo veel vreugd in het land van ballingschap geniet! De genade verspreidt eene heilige zoetheid over de gevoeligste pijnen. Ziehier eene moeder, die met tranen het doode ligchaam van haren eenigen zoon besproeit, hoe zoet is het haar te weenen! Mijn zoon, zegt zij, hoort aan God toe, hij roept hem tot zich, zijn wil geschiede: er is niets meer, dat mij nog aan het leven hecht; als ik de aarde verlaat, zal ik geene offerande meer te doen hebben. De genade maakt den overgang van

tijd tot eeuwigheid gemakkelijk en aangenaam. Eene laatste bezwijming verwittigt den regtvaardige, dat het uur zijner verlossing gekomen is, de godsdienst verheft de stem en wijst hem den hemel aan, die reeds voor hem openstaat: Vertrek, christene ziel, uit deze wereld, in den naam van God den Vader almachtig, die u geschapen heeft, in den naam van Jesus Christus, Zoon van den levenden God, die voor u geleden heeft, in den naam van den heiligen Geest, die in u gestort is; dat u, wanneer uwe ziel uit het ligchaam zal scheiden, eene vrije toegang gegeven worde tot den berg Sion, tot de stad van den levenden God, tot het hemelsche Jerusalem, tot het gelukzalige gezelschap der Engelen en Heiligen; het aangename en liefvallige gelaat van Jesus Christus verschijne u, hij stelle u aan zijne regterhand in de erfenis der uitverkorenen! De Hemel gaat open, de ziel verlaat het ligchaam en gaat eeuwig in den schoot van God rusten. Genade van mijnen God, wel hem, die u nooit verloren heeft! wel hem, die u bezit! duizendmaal gelukkig hij, die u tot den laatsten snik bewaart! Maria, Moeder van genade, bescherm mij tegen den vijand der genade. *Maria, mater gratiæ, mater misericordiæ, tu nos ab hoste protege, et horâ mortis suscipe.*

VOORBEELD.

Catharina de Herley, uit eene familie ge-

sproten, die zoo achtbaar om hare oudheid als om hare deugden was, ontving van hare moeder, die waardig was dien naam te dragen, eene waarlijk christelijke opvoeding. Zij bewaarde in den huwelijken staat al de deugden, welke men van hare kindschheid af in haar bewonderd had, naauwelijks was zij twee jaren met den heer de la Meilleraie in den echt getreden of zij werd schielijk door eene hevige koorts aangerand; de pijnen waren boven mate, evenwel hoorde men haar niet klagen. »Ga voort, o God van barmhartigheid, riep zij uit, ga voort met mijne pijnen te vermeerderen, indien het uw wil is; ik vraag u slechts de sterkte en den moed om ze te kunnen verdragen, en ik verzoek die genade in den naam van die zuivere maagd, welke mijnen Zaligmaker gedurende negen maanden in haren schoot gedragen heeft.» Zij vroeg het heilige Sacrament des Altaars, en uit eerbied voor den hoogwaardigen en aanbiddelijken Weldoener, welken zij ging ontvangen, wilde zij, dat men hare kamer zou versieren met al het kostelijkste wat zij had, en dat men de fijnste reukwerken zou verspreiden in al de plaatsen, langs welke haar goddelijke Meester moest gedragen worden. Zij was zeer zwak, evenwel gebood zij, dat men haar zoude opheffen om haren Zaligmaker al knielende te ontvangen. «Wel hoe, zeide zij tot degenen, welke zich tegen hare verlangens stelden,

zou het billijk zijn, dat mijn Heer en mijn God tot mij zou komen, en dat ik hem zou ontvangen zonder eenige beweging te doen van hem te gemoet te gaan?» Men bewilligde haar verzoek, en, ondersteund door twee harer dienstjuffers, bleef zij geheel den tijd der plegtigheid op hare knieën zitten. Op het oogenblik, dat zij haren Zaligmaker zag binnen komen, riep zij uit: «Ik aanbid u o brood des levens, tarwe der uitverkorenen, wellust der Engelen en menschen! Ik offer en heilig u toe mijn ligchaam, mijn hart, mijne ziel met al mijne krachten, handel met mij volgens uwen heiligen wil.» Toen het gevaar grooter werd, vroeg zij met aanhouding het Sacrament der stervenden. Daar God, deze reeds zoo volmaakte ziel nog meer wilde zuiveren, liet hij aan den Engel der duisternissen toe, haar te bekoren: «Ik gevoel, zeide zij tot de Priesters, die haar sterfbed omringden, dat de vijand mijner zaligheid de onrust in mijne ziel tracht te werpen, met mij de strenge regtvaardigheid van mijnen God en zijne vervaarlijke oordeelen voor oogen te stellen; maar ik zal tegen dit wanhopig vertoog zijne oneindige barmhartigheid stellen. Hij heeft beloofd onze schulden te vergeven, en wat heb ik, indien ik in zijne genade ben, in dit en in het andere leven te vreezen? Dat men mij geene andere taal meer spreke, dan die van het vertrouwen; dat men mij niets meer toone, dan de wonden van mijnen Zaligmaker

die geopend zijn om mij eene schuilplaats te verleenen.»

Toen zij haar einde voelde naderen, verlangde zij op den grond gelegd te worden, om haren laatsten snik te geven. Haar biechtvader, vreezende zich tegen de ingeving van den heiligen Geest te verzetten, durfde haar niet weigeren, wat zij zoo vurig vroeg. Men legde haar op den grond, en naauwelijks wilde zij haar hoofd op een kussen laten rusten. In die gesteltenis vroeg zij een kruisbeeld, en deed een ander voor zich plaatsen, daarna sprak zij met eene heldere en moedigestem de volgende woorden uit: O mijn Zaligmaker, welk verschil tusschen uwen en mijnen dood, tusschen uwe pijnen en de mijne! Men overlaadde u met scheldwoorden, en ik hoor niets dan woorden van vrede en troost; gij werdt verlaten van uwe vrienden, de mijne zijn rondom mij geschaard. Hoe gering mijn lijden echter ook zij, o Heer! gewaardig het echter tot uitwissching mijner zonden aan te nemen.» Onder het uitspreken dezer woorden drukte zij het beeld van haren gekruisten Zaligmaker op hare lippen, en stierf in den ouderdom van twintig jaren.

OEFFENING.

Bezoek alle dagen eene kapel van de heilige Maagd, of heb ten minste in uw huis een harer afbeeldsels, en bid haar, u het geluk te bezorgen van liever te sterven dan de genade Gods te verliezen.

NEGEN EN TWINTIGSTE DAG.

HEMELVAART VAN MARIA.

Beminde Theotimus, de moeder der Machabeën had zes harer kinderen, tot verdediging van hunne godsdienst, te midden der schrikkelijkste pijnigingen, hun leven zien slagtofferen. De jongste zoon moest het strijdperk intreden: die heldhaftige moeder moedigde hem aan, om met verontwaardiging, gelijk zij, de belofte van Antiochus te verwerpen en edelmoedig zijn leven op te offeren, van wien hij het ontvangen had. Mijn zoon, zeide zij, om hem moed in te boezemen, aanschouw den Hemel, waar u eene kroon en een troon bereid zijn, *Peto nate, ut aspicias ad cælum.* (1) Aanschouw ook den Hemel, beminde Theotimus in uwe beproevingen, in uwen strijd tegen den vijand der zaligheid, verhef uwe oogen naar degene, die uwe Moeder en uwe Koningin is. Ziet gij haar glinsterend van glorie? Alle magt is haar in den Hemel en op aarde gegeven. Komt tot mij, zegt zij ons, o gij allen, die in lijden zijt, gij, die kwijnt in dit tranendal. Die mij vindt, zal het leven vinden, het waarachtige leven, het eeuwige leven. *Qui me invenerit, inveniet vitam et hauriet salutem à Domino* (2) Neen, neen, zegt de heilige Ephrem het is onmogelijk; dat een dieenaar, een kind van Maria verloren ga: *Filius*

(1) II Machab. VII, 23. (2) Prov. XIII, 35.

Mariae nunquam peribit. De heilige Bernardus beroept alle geslachten om eenen mensch aan te toonen, die Maria te vergeefs aangeroept heeft. Ook stelt de Kerk in den mond dier teedere deze troostelijke woorden: Zalig is hij, die mijne stem hoort, die waakt aan de deur der plaatsen, die mij toegeheiligd zijn, en die dagelijks mijne altaars bezoekt: *Beatus homo, qui audit me, et qui vigilat ad fores meas quotidie, et observat ad portas ostii mei.* (1) Ja beminde Theotimus, gelukkig hij, die geen dag laat voorbijgaan zonder eenige bijzondere eer aan Maria te bewijzen! aanroep haar alle dagen, bezoek haar alle dagen, gij zult haar alle dagen bereid vinden om u te aanhooren; en voor uwe eerbewijzingen zal zij u genade van leven en zaligheid bezorgen: *Qui me invenerit, inveniet vitam, et hauriet salutem à Domino.* (2)

ROZEKRANS EN SCAPULIER.

Overweging.

Onder al de gebeden, welke gij aan de Moeder Gods kunt opdragen, is er geen, dat ik meer aanraad dan den rozekrans. God heeft den heiligen Dominicus verkozen om het rozekransgebed kenbaar te maken en te verspreiden. De rozekrans bestaat in honderd vijftigmaal het *Wees gegroet* te lezen. De heilige koos dit getal, opdat de Christe-

(1) Ibid. 54. (2) Ibid VIII. 35.

nen die het psalmenboek van David, dat ook zoo veel psalmen behelst, niet zouden kunnen lezen, die door het bidden van den rozenkrans zouden kunnen volbrengen. De heilige Maagd zelve openbaarde hem die godsvrucht als een middel, hetwelk hij moest gebruiken om de bekeering der Albigenzen te verkrijgen. Al de katholieken namen dit gebed met eenen buitengewonen ijver aan; het werd aldra een teeken van de ketters onderscheidde, en het is daarom zelfs, dat al de vijanden der Kerk altijd zoo geweldig tegen hetzelfde zijn uitgevaren.

Die haat alleen der vijanden van de godsdienst zou reeds eene krachtige beweegreden voor ons moeten zijn om dit gebed te oefenen; doch beminde Theotimus, wij worden daartoe door nog veel krachtdadiger beweegreden opgewekt. Al wat de Rozekrans behelst, is onzen eerbied waardig: de heilige Maagd is er het voorwerp van, en wij kunnen niet te dikwijls onze toevlugt tot hare bescherming nemen. De gebeden, waaruit hij zamengesteld is, zijn: het gebed des Heeren en de groetenis des Engels, de heiligste, de volmaaktste gebeden, die wij ten hemel kunnen zenden, de geheimen, welke hij ons indachtig maakt, zijn de hartroerendste van de godsdienst; de vruchten van zaligheid, welke hij in de zielen voortgebragt heeft, zijn talloos. Ook hebben de door hunne geboorte, hunne bekwaamheden en deugden

uitmuntendste mannen in die godvruchtige oefening hun vermaak gesteld; de Kerk heeft dit gebed met hare schatten verrijkt, en de hemel heeft die met talrijke en beroemde mirakelen bevestigd. Wat zal ik meer zeggen? De herhaling van de groetenis des Engels maakt er het gebed der ootmoedigen van, en door de ootmoedigheid bekomt men de genade des Hemels. De behoeftige aan de deur van den rijke, herhaalt altijd dezelfde vraag, en de Zaligmaker, in den hof van Olijven, zijn verlangen en zijn bloed voor de zaligheid van het menschelijke geslacht opofferende, herhaalde gedurig zijn gebed met dezelfde woorden *Eumdem sermonem dicens*. (1) Indien wij aan de moeder Gods willen behagen, zegt de heilige Alphonsus de Liguori, laat ons haar dikwijls door het *Ave Maria* groeten. »Hij, die Maria groet, zal op zijne beurt van haar gegroet worden.» De H. Bernardus, in een bezoek, hetwelk hij in de abdij van Affligem deed, groette een beeld van de heilige Maagd, zeggende: *Ave Maria*; men hoorde zeer duidelijk antwoorden: *Ave Bernardus*, Bernardus, wees gegroet. (2)

(1) Matt. xxvi. 44.

(2) Sedert deze gebeurtenis, werd dit beeld der heilige Maagd op eene bijzondere wijze geëerd door de Benedictijnen van Affligem. In de zestiende eeuw, toen hunne abdij door de beeldstormers verwoest werd, vond men tusschen de puinhoopen het beeld in twee stukken geslagen, waarvan de monikken

Het rozenhoedje is het derde deel van den rozekrans. De heilige Franciscus de Sales, ondanks zijne menigvuldige bezigheden, bad hetzelfde alle dagen. Vergeet niet, Theotimus het antwoord, hetwelk die heilige Bisschop eens gaf aan zijnen secretaris. Buitengewone bezigheden hadden hem niet toegelaten het rozenhoedje op het gestelde uur te lezen; reeds laat in den nacht bereidde hij zich, alhoewel afgemat van vermoeidheid, om dien pligt van godsvrucht te volbrengen. De secretaris, dit merkende, verzocht hem in aanmerking te willen nemen, dat de rust hem zeer noodzakelijk was, en zijn rozenhoedje tot den anderen dag uit te stellen. Mijn vriend, zeide hem de heilige, men moet nooit tot 'sanderendaags verschuiven hetgeen men

twee andere beelden deden maken. Het eene werd in de abdij bewaard en het andere aan de paters jesuiten van Brussel gegeven, die hetzelfde wedergaven om geplaats te worden in de kerk van de priorij, welke de monniken van Affligem te Eerder-Waver hadden.

De stukken, welke in het midden der twee beelden afvielen, werden zorgvuldig bewaard om er beeldjes der heilige Maagd van te maken, waarvan er een gegeven werd aan de kerk van de H. Catharina te Brussel, waar het nog op den huidigen dag geëerd wordt.

De Benedictijnen van Affligem, onlangs in de stad Dendermonde hersteld, bezitten ook het bovenste deel van den staf, welken de heilige Bernardus aan de abdij als een onderpand zijner genegenheid en hoogachting liet. Men verhaalt dat deze heilige, ziende het strenge en voorbeeldige leven van Affligem's monniken, uitriep: *Overal heb ik menschen ontmoet, maar hier ontmoet ik Heiligen!*

heden doen kan. — De liefderijke kanonik Triest bekende in zijne laatste ziekte, dat hij sedert vijf jaren geenen dag had laten voorbij gaan zonder het rozenhoedje te bidden. — De eerbiedwaardige Berchmans had altijd zijn rozenhoedje bij zich. Ik heb drie schatten, zeide hij, met welke ik gaarne zou sterven: namelijk mijn kruisbeeld, mijn rozenhoedje en het boek mijner regels. Hij stierf werkelijk met zijn rozenhoedje in de hand. — Bemin de heilige godsvrucht van het rozenhoedje, Theotimus, in het oogeblik van uwen dood zal Maria, die gij zoo zeer gedurende uw leven zult geëerd hebben, u te gemoet komen: *Obviabit quasi mater honorificata*; en zij zal u met eene onuitsprekelijke minzaamheid zeggen: Mijn Zoon, gij hebt mij zoo dikwijls met den Engel gegroet, *Ave* Wees gegroet, ik ben niet ongevoelig geweest aan uwe eerbewijzingen; gij noemdet mij *Maria*, ster der zee, ik wil dit voor u zijn, ik ga u in de haven leiden; gij noemdet mij vol van genade, *gratiâ plena*, en ik heb u de genade van volharding tot het einde toe bezorgd: gij wenschet mij geluk, omdat de Heer met mij is *Dominus tecum*, hij zal ook met u zijn, vermits gij hem weldra gaat zien en voor altijd bezitten; de ingewanden, welker vrucht gij gezegend hebt, zijn geweest en zullen altijd voor u ingewanden van eene moeder zijn. Het uur is gekomen, waarvoor gij mij zoo dikwijls

gesmeekt hebt voor u te bidden. O mijn kind, ik bid u reeds van over lang voor u, en mijn goddelijke Zoon heeft mijne bede verhoord, en hij ontsluit u de poorten der gelukzalige eeuwigheid.

Beminde Theotimus, voeg bij de godsvrucht van den rozekrans die van het scapulier. Het leven van den Heilige, aan wien wij dit heilige gebruik te danken hebben is u bekend. Simon Stock, generaal der Carmelieten, leefde in de twaalfde eeuw. Hij had een volkomen en gansch kinderlijk betrouwen op de Moeder Gods. Op zekeren dag, terwijl hij haar met vurigheid bad en smeekte om hem een teeken harer genegenheid te geven, verscheen zij hem, vergezeld van eene menigte Engelen, door een hemelsch licht omgeven, en gaf hem een scapulier. Ter zelfder tijde verzekerde zij hem, dat dit kleed, voor hen, welke het zouden dragen, een teeken van zaligheid, een behoedmiddel in de gevaren van en een kenmerk van vrede en verbond met haar zou zijn. Bijna al de monarchen van Europa stelden hunnen roem in de liverij van de Moeder Gods te dragen; de Pausen, Joannes XXII, Alexander V, Clemens VII, Pius V en Gregorins XIII, keurden die heilige godsvrucht goed, en verriikten dezelve met aflaten; ook veelvuldige mirakelen hebben doen zien hoe aangenaam zij aan de heilige Maagd is.

Beminde Theotimus, ik weet, de ketters hebben alles in het werk gesteld om met de

godsvrucht van het heilige Scapulier den spot te drijven; maar zeg mij eens, indien al diegenen, welke bij eenen grooten der wereld in dienst zijn, hunnen roem stellen in de livreeën van hunnen meester te dragen, waarom zou ik niet gaarne de luisterrijke livrei van de Moeder Gods dragen? Daarenboven, is het niet ten onregte en ten kwade? eene drift, eene godsvrucht te verachten, die door groote Heiligen geprezen, sedert verscheidene eeuwen met zoo veel vrucht geoefend, en van God door zoo vele uitstekende gunsten bekrachtigd is? Eindelijk eene godsvrucht, die de ondeugd verbant; de deugd inboezemt, en bijzonder de zuiverheid van ligchaam en ziel beveelt. Want gij begrijpt, beminde Theotimus, hoe onwaardig het zou zijn de livreeën van de Moeder Gods te dragen, en een ongebonden leven te leiden. Willen wij de voorregten van dit heilige kleed genieten, dan moeten wij hetzelfde vereeren door de oefening der christelijke deugden, en voornamelijk door eene onschendbare zuiverheid. De ware kinderen van Maria zijn vroom, ootmoedig, kuisch en liefstallig even als hunne Moeder.

VOORBEELD.

Het is het gevoelen van verschillende Heiligen, dat de heilige Maagd hare dienaars in hunne laatste oogenblikken vertroost en versterkt, ten minste mag men zeggen, dat de genade, welke zij hun bijzoder wil bezorgen,

degene is van eenen goeden dood, volgens het gebed, welke zij haar daartoe zoo dikwijls gedurende hun leven toegezonden hebben: Bid voor ons, arme zondaars, nu en in het uur van onzen dood.

In de stad Amiéns had M. de Lahaye de Brache, een man van eene aanzienlijke familie eenen uitgebreiden koophandel verlaten om zich uitsluitend met de groote zaak der zaligheid bezig te houden; zijne echtgenootte was niet minder godvruchtig dan hij; beiden bezielde met eene teedere godsvrucht tot Maria, lazen zij den rozekrans op hare feestdagen, en heiligden bijzonder den zaterdag ter harer eer. Eenfeerwaarde herder (1), wiens nagedachtenis in die stad in zegening is, en die hun biechtvader was, werd op zekeren dag geroepen om de biecht van mevrouw Lahaye te hooren, die bedenkelijk ziek was. Na de godsdienstige bediening bij haar volbragt te hebben, ging hij in de kamer van den echtgenoot om hem te groeten. Hij was zeer verwonderd hem te bed te vinden. Welhoe! zegt hij, wilt gij ook ziek zijn. — Neen, ik ben niet ziek, ik voel geene pijnen; ik weet niet wat mij gedwongen heeft naar bed te gaan: wat meer is, gij zult niet weggaan ten zij gij mijne biecht gehoord hebt. — De Priester stelde hem te vergeefs voor, dat er geene reden waren om zoo te handelen, en hij in de kerk volgens den geest der Kerk,

(1) M. Riceeron, pastoor der parochie van den H. Remigius in den Heer ontslapen in 1824.

met andere geloovigen zou te biechten komen: hij moest zijn aanhoudend verzoek voldoen, en hoorde zijne biecht. Alsdan stelt de heer de Lahaye eene nog wonderlijke gedachte aan zijnen biechtvader voor; hij smeekte hem wederom bij zijne vrouw te gaan, en haar van zijnent wege vergiffenis te vragen over al het verdriet of de smart, die hij gedurende hun huwelijk zou kunnen veroorzaakt hebben, Hierop vraagt de priester wederom of hij ziek was. — Geenszins, ik ben zeer wel te pas, ik voel geene pijn. — Maar gij zoudt niet meer doen, indien gij in uwe laatste oogenblikken waart; waarom wilt gij dat ik uwe vrouw ga spreken? hoe zal ik haar die vergiffenis vragen, zonder haar vrees aan te jagen en haren staat te verergeren? — Ik beken het; evenwel smeeik ik u mij deze dienst te bewijzen. Daar de biechtvader het niet kon weigeren, ging hij bij de zieke vrouw dien moeilijken last volbrengen. Daarna kwam hij weder bij den man, om hem te zeggen, dat hij zijn verzoek volbragt had. Maar hoe groot was zijne verbaasdheid toen hij hem, die weinige minuten te voren in volle gezondheid was, zieltogend vond!... Hij bewonderde die moederlijke zorg van Maria, die de laatste oogenblikken van hare dienaars bewaakt, en hij twijfelde geensins of die teedere Moeder had zelve, of door de bediening der heilige Engelen, aan de ziel, welke haar toegedaan was, een verlangen ingeboezemd, waarvan zij zich geene reden

geven, maar welker volbrenging haar moest bereiden om voor God te verschijnen.

Onder het generaalschap van den H. Simon Stock, bekwam de orde der broeders van den berg Carmelus, kloosters in het grootste deel van Europa; dat van Brussel werd gesticht ten jare 1249, een der eerste, welke men in Nederland en zelfs in Europa gezien heeft. De broederschap van het H. Scapulier in de kerk van dit klooster opgerigt (1) was zeer talrijk, en telde onder hare leden personen van den hoogsten rang. De aartshertogen Albertus en Isabella ontvingen er het Scapulier uit de handen van den vermaarden pater Hieronimus Gratianus, als ook Carolus de Croy, hertog van Aarschot, met zijne gemalin en vele andere voorname heeren des lands. De volgende gebeurtenis, welke de geleerde Sanderus verhaalt, droeg niet weinig bij tot het verspreiden dezer godsvrucht.

Omtrent het midden der zestiende eeuw. was er te Brussel een leeuw, die zoo tam was,

(1) Deze broederschap is in het jaar 1805 overgevoerd in de kerk van O. L. *van Bijstand*. Deze kerk is in het jaar 1623 vermaard geworden, door de vinding van een beeld der allerheiligste Maagd Maria, die er sedert geëerd wordt onder den titel van O. L. V. *van Bijstand*. Wichmans, in het werk getiteld: *Brabantia Mariana*, welke hij in het jaar 1632 uitgegeven heeft, schreef er aldus van: „Geene plaats is zoo vermaard in geheel Brussel, geene in grooteren eerbied; de kerk is niet ruim genoeg om de menschen te bevatten, de muren te klein voor de offergiften, waschlichten, tafereelen, zilveren lampen en anderen kostelijke geschenken, welke dagelijks geofferd worden.

dat hij niemand schrik aanjoeg. Men leidde hem langs de straten, en niemand was er er voor bevreesd. Een jong kind eener edele familie, Daniël Pinus geheeten, dezelveu op zekeren dag ontmoetende, durfde hem met een ligt stokje slaan. De leeuw wordt woedend, schudt zijne manen, opent zijnen ver-vaarlijken muil en grijpt het arme kindje vast. De moeder, verschrikt, en in de onmogelijkheid om haren zoon te helpen, neemt hare toevlugt tot O. L. V. van den berg Carmelus: »Maria roept zij uit, mijn zoon zal in uwe orde treden, indien hij aan de tanden van den leeuw ontsnapt. Verhoor mijn gebed. o Moeder van het Scapulier!» Naauwelijks heeft zij die woorden uitgesproken of de leeuw legt zachtjes het kind ter aarde neder. De zoon getrouw aan de belofte zijner ouders, trad in de orde van O. L. V. van den berg Carmelus, en bragt zijn leven met vreugd door ten dienste van haar, die hem hetzelfde zoo wonderlijk gered had. De ouders, om de gedachtenis van deze gelukkige gebeurtenis te vereeuwigen, offerden aan de kerk van de paters Carmelieten een misgewaad van eene kostelijke stof, omzet met rijke borduursels, het antependium van het altaar verbeeldde de geschiedenis met dit latijnsch opschrift: *De ove leonis, libera me, Domine*: Heer, verlos mij uit den muil des leeuws.

(Chronographia sacra Brabantiae.)

OEFENING.

Neem de heilige gewoonte aan, van geen dag door te brengen zonder iets van uw rozenhoedje te lezen: wanneer men er dagelijks twee tientjes van leest, eindigt men den rozekrans in eene week. Laat u in het broederschap van den Rozekrans en in dat van het Scapulier inschrijven.

DE RTIGSTE DAG.

DE ALLERH. MAAGD, KONINGIN DER ENGELN.

Ik weet niet, beminde Theotimus, of gij aandacht genomen hebt op de wonderbare orde, welke de goddelijke Voorzienigheid in het werk onzer heiligmaking en zaligheid volgt. Helaas! wat wij er van kunnen ontdekken, is niets, in vergelijking van hetgeen ons zal aangetoond worden in het licht der eeuwigheid. Maar dit weinige is toereikend om onze verwondering op te wekken. Uit de aanbiddelijke Drievuldigheid, als uit hare bron, vloeijen al de genaden der zaligheid. De Godmensch, onze goddelijke Zaligmaker, heeft ons dezelve door zijnen dood verdiend, en de schat, welchen hij ten prijze van al zijn bloed bekomen heeft, is zijn eigendom of eerder die van al de menschen geworden, die hunne toevlugt tot denzelven willen nemen. De uitdeeling en uitreiking der eigendommen, welke die staat in zich besluit, is aan

Maria toevertrouwd; zij put daar voor ons die hemelsche hulpmiddelen uit, welke zij ons laat toekomen door die geesten, welke de H. Paulus bedienaars noemt, op aarde gezonden voor de dienst hunner Koningin, of, om beter te zeggen, voor de dienst der menschen geroepen, om eens met hen deel in de eeuwige erfenis te liebben. Wonderbare bestiering van onze heilige godsdienst! Naauwelijks zijn onze gebeden, onze goede werken geëindigd, of zij worden door de beminnelijke beschermers ontvangen, zij dragen dezelve tot haar, die hunne Koningin en onze Moeder is; zij ondersteunt ze door de hare en biedt ze haren Goddelijken Zoon aan; onze gebeden alsdan volmaakt en op zekere wijze door de vereeniging met de verdiensten van den Zaligmaker vergoddelijkt, branden als een aangename wierook op het gulden altaar, hetwelk de heilige Joannes in den hemel gezien heeft, zij verheffen zich als eene aangename reukofferande in de tegenwoordigheid der allerheiligste en alleraanbiddelijkste Drievuldigheid

GEBED.

Overweging.

Men moet altijd bidden en onophoudelijk bidden; dit zijn de woorden van onzen Heer: *Oportet semper orare, et non deficere.* (1) Beminde Theotimus, let wel op de uitdruk-

(1) Luc. xviii, 1.

kingen van onzen Heer; hij zegt niet, het is goed, het is voordeelig, *prodest*; het is gevoegelijk, het is behoorlijk *decet*; maar men moet, het is noodzakelijk, *oportet*. De Heer is niet tevreden geweest met ons die noodwendigheden des gebeds door zijne woorden in te boezemen, hij heeft ons dezelve door zijne voorbeelden aanbevolen. Want, gelijk het Evangelie zegt, hij verwijderde zich dikwijls van de menigte, hij zocht de eenzame plaatsen om te bidden, hij bragt zelfs dikwijls de nachten door in het gebed, niet omdat hij de hulp des Hemels moest afsmeeken, maar omdat wij allen ten hoogste noodig hebben onze toevlugt tot het gebed te nemen, en dat hij er ons door zijn voorbeeld te beter de onvermijdelijke noodzakelijkheid van wilde doen gevoelen. Ja beminde Theotimus, het brood is minder noodzakelijk voor het leven des ligchaams, dan het gebed voor het geestelijke leven. Zonder het gebed is het onmogelijk de bekoringen te overwinnen, onmogelijk in de zonde niet te hervallen, onmogelijk er weder uit op te staan, indien men het ongeluk gehad heeft van er in te vallen, en bij gevolg onmogelijk in den Hemel te komen; men moet gewis zonder het gebed verloren gaan. Inderdaad, wat is eene ziel, die niet bidt! Een soldaat zonder wapens, te midden eener menigte vijanden, woedend om hem te dooden, een stuurman, die op eene onstuimige zee vaart met een schip zonder riemen, zonder zeilen en zonder

roer; eene stad, die van allen kanten belegerd is, en welker muren zonder verdedigers zijn... Wee mij dan, indien ik niet bidt! mijn ondergang is zeker. Indien de oefening, des gebeds volstrekt noodzakelijk is, voegen wij er dan nog bij, dat zij niet minder gemakkelijk is. Wat is er toch ligter dan te vragen? Het is een geheim, dat iedereen kent: een kind dat naauwelijks stamelt, kan reeds vragen, en hierin is het zoo welsprekend als de bekwaamste redenaar. Om wel te bidden is het genoeg zijne ellende wel te kennen. Welke ongelukkige is niet in staat om te zeggen: Heer, heb medelijden met mij, heb deernis met eenen behoeftige, met eenen ongelukkige, die aan alles gebrek lijdt. Hetgeen nog meer tot het gebed moet aanmoedigen, is deszelfs krachtdadigheid. O! indien het, om de gunst van eenen koning der aarde te bekomen, genoeg was, dezelve te verzoeken; welke vurigheid, welke drift zou men niet zien in de eerezuchtige wereldminnaars! Zou men hen wel moeten aansporen om hunne smeekschriften tot voor den troon van den vorst te doen komen? Vraagt en gij zult bekomen, klopt en u zal open gedaan worden. De godspraak is uitdrukkelijk; en wij weten, dat degene, die dezelve uitgesproken heeft, zoo min ons als zich zelven kan bedriegen. De gebeden, die schijnen verworpen te worden, zijn dikwijls degenen, die God op de gunstigste wijze verhoort, vermits hij ons, in plaats van de zaken, welke wij vragen, anderen verleent, die oneindig beter

zijn. Eindelijk, wat zal ik nog meer zeggen Theotimus? Dat het gebed het welbehagen van het hart van God is, dat hij gaarne lastig gevallen wordt dat de monarch des Hemels niet gelijk is aan de vorsten der aarde, bij wie men de dagen en uren van gehoor moet afwachten. Bij u, Heer, wordt men ten allen tijde ontvangen, gij geeft alle uren van den dag en den nacht gehoor, en nooit zijt gij vermoeid. Gij noodigt en zet al de ongelukigen aan om hunne toevlugt tot u te nemen: *Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos.* (1)

Indien gij mij nu vraagt, welke de hoedanigheden van het gebed zijn, ga ik dezelve aantonen. Het gebed moet gedaan worden: 1° in den naam van Jesus Christus, 2° met aandacht, 3° met vertrouwen, 4° met volharding.

1°. *In den naam van Jesus Christus.* Die voorwaarde is uitdrukkelijk. Al wat gij in mijnen naam vragen zult, zegt de goddelijke Meester, zal mijn Vader u geven. Welnu, bidden in den naam van Jesus Christus, is bidden overeenkomstig met hetgeen de naam van Jesus Christus beteekent, is vragen hetgeen ons kan zalig maken, of voor zoo veel het ons zalig is; hij dan, zegt een heilige leeraar, die iets vraagt, dat niet kan overeenkomen met zijne eeuwige zaligheid, vraagt in den naam van den zaligmaker niet. Ziedaar waarom de tijdelijke goederen niet moeten

(1) Luc. XI. 9.

gevraagd worden, dan voor zoo veel zij geen beletsel zullen stellen aan de zaligheid die de eenige noodzakelijke zaak is.

2°. *Bidden met aandacht.* Het gebed is eene verheffing des harten tot God. Hoe kan men zeggen, dat het hart tot God verheven is, wanneer de geest vrijwillig verstrooid is: wanneer hij bezig is met zorgen, zaken, voorwerpen en ijdele inbeeldingen, met een woord, wanneer hij geheel tot de schepselen geneigd is en geen geweld doet om zijnen Schepper te zoeken? De onvrijwillige verstrooidheden verminderen niets van de verdiensten onzer gebeden; maar degenen, die niet verworpen worden, en des te meer degenen, die men aanvaardt en voedt, beleedigen de goddelijke Majesteit. Zou men aldus tot eenen aardschen vorst spreken? Degenen die aldus bidden, zouden zich de woorden van den profeet Jeremias moeten herinneren: Vervloekt zij hij, die het werk Gods arglistig doet! *Maledictus qui facit opus Domini fraudulenter.* (1) Het is niet genoeg te zeggen, dat dergelijk gebed niet verhoord wordt, men moet zeggen, dat de verontwaardiging van den Heer opwekt.

Beminde Theotimus, hier zou ik u moeten spreken van het gebed, dat men het inwendige gebed noemt, en waartoe de tong en de lippen niet noodig zijn; dit is het volmaaktste, het voordeeligste, en ik zou mogen zeggen het onontbeerlijkste; want volgens het

(1) Jer. XLVIII, 10.

gevoelen der heilige leeraars, is het zonder de hulp der overweging, dat is van het inwendige gebed, onmogelijk niet alleen eenigen voortgang in de deugd te doen, maar zelfs er in te volharden. Een kwartier uurs aan die heilige oefening besteed, zou voor u beter zijn dan een uur, dat gij zoudt doorbrengen met eene menigte mondgebeden te storten. Ik bevredig mij met het u aan te wijzen: bid den Heer, dat hij u het verlangen verleene, om dit gebed wel te kennen, en bovenal het voornemen doet maken om er een gewoon gebruik van te maken.

3°. *Met vertrouwen.* De eerste voorwaarde, welke onze Zaligmaker van degenen, die hunnen toevlugt tot hem namen, vereischte, was het vertrouwen. Geloofst, zeide hij hun, dat gij uw verzoek zult bekomen, en gij zult het waarlijk erlangen: *Credite quia accipietis et evenient vobis* (1). De maat van ons vertrouwen is gewoonlijk de maat van de milddadigheid des Heeren. Maar zoo zeer het vertrouwen hem eert, zoo zeer is het mistrouwen hem ook beleedigend; dus dat diegene, die twijfelt en mistrouwt, zegt de heilige Jacobus, zich niet inbeelde, dat hij iets van God zal verkrijgen; en waarom? Omdat hij de vaderlijke gesteltenissen van Gods hart, de belofte van Jesus Christus, en de liefde welke die goddelijke Zaligmaker voor ons heeft, ontkent.

4°. *Eindelijk bidden met volharding.* De

(1) Matth. x, 22.

Heer wordt gaarne gevraagd, gepraamd, en op zekere wijze lastig gevallen; ziedaar, waarom hij zoo dikwijls uitstelt ons te geven hetgeen wij hem vragen. Dit uitstel is geene weigering, het is eene beproeving; hij wil daardoor de vurigheid onzer begeerte vermeerderen, onze trouw beproeven, ons den prijs zijner gaven doen begrijpen en ons aandachtiger maken om dezelve te bewaren. Verlies dan nooit den moed, Theotimus; het oogenblik, waarop gij zoudt ophouden te bidden, zou misschien datgene zijn geweest, kortom, wees dezen grondregel indachtig: Het gebed vraagt, en de volharding bekomt.

VOORBEELD

Het is aan het gebed, dat de H. Franciscus de Sales, toen hij zijne eerste studiën deed, de verlossing eener zoo wreede als gevaarlijke bekoring verschuldigd was. Hij had het voornemen gemaakt om belofte van eeuwige zuiverheid te doen, en hij volbragt dezelve in een der kerken te Parijs. Welhaast liet de Heer den duivel toe, om den trouw van zijnen dienaar te beproeven, en hem met de schrikkelijkste aller bekoringen aan te vallen; de helsche geest begon met zware duisternissen in zijne ziel te verspreiden. In dien staat van duisternis, maakte de onrust zich meester van zijn hart, eene geweldige ontsteltenis volgde dadelijk op den diepen vrede, welken hij tot dusverre genoten had. De dorrigheden voegden zich bij de onrust, en maakten

hem ongevoelig voor het hartroerendste, dat hij lezen of hooren kon. De vijand der zaligheid nam die gesteltenis te baat, om hem te doen gelooven, dat al, wat hij voor God deed, onnuttig en zijne eeuwige verdoemenis vastgesteld was. De jonge Franciscus werd met al den schrik bevangen, welken eene ziel, die den Heer vreest en bemint kan lijden op de gedachte dat zij van het getal der verworpingen zou zijn. De onrust van zijnen geest en de ontsteltenis van zijn hart dompelden hem in eene diepe zwaarmoedigheid; hij bragt de dagen en nachten door met weenen en zuchten: zijn ligchaam, alhoewel kloek en sterk, bezweek eindelijk onder eene zoo harde beproeving; hij werd zeer mager, alles kondigde eene inwendige kwaal aan, die hem langzamerhand verteerde. en welhaast deden de hevige pijnen, welke hij in al zijne ledematen gevoelde, bijna aan zijn leven wanhopen.

Zijn leermeester, die hem als zijnen zoon beminde, wist niet, wat van dien beweenswaardigen staat te denken: hij zocht er te vergeefs de oorzaak van, hij vroeg ze hem vruchteloos. De schaamte, welke de zieke zelf daarover had, belette hem dit kenbaar te maken; niets scheen hem schrikkelijker dan te belijden, dat hij een verworping was. Maar God, die deze bekoring niet toegelaten had dan om te beproeven, om hem het mistrouwen van zijne krachten in te boezemen, en hem in de ootmoedigheid te versterken,

verloste hem zelfs zonder de menschelijke hulp. Hij gaf hem het verlangen in, van naar de kerk weder te keeren, waar hij de belofte van zuiverheid gedaan. Het eerste voorwerp, dat hij zag, was het beeld der heilige Maagd. Dit wekte het vertrouwen op, dat hij altijd op hare magtige voorspraak gehad had; hij wierp zich ter aarde, en zich onwaardig achtende om zijne toevlugt tot den God aller vertroosting te nemen had hij haar hem de verlossing van de pijnlijkheid, waarmede hij overvallen was, te bekomen, en voor hem van zijne goedheid te verwerven, hem ten minste uit geheel zijn hart gedurende zijn leven te mogen beminnen, vermits hij ongelukkig bestemd was om hem na zijnen dood eeuwig te haten. Een zoo zeer van de gevoelens van eenen verwoording verwijderd gebed, werd verhoord: op hetzelfde oogenblik scheen hem, dat er een gewigt, hetgeen hem bezwaarde, van zijn hart weggenomen werd. Terstond bekwam hij de kalmte des gemoeds en den vrede des harten weder; zijn ligchaam zelf werd die verandering gewaar, en hij keerde in zoo goeden staat weder naar huis, dat zijn leermeester en zijne vrienden meer dan ooit bedacht waren om te weten wat zijne kwaal mogt veroorzaakt en wat hem zoo schielijk mogt genezen hebben. Franciscus maakte geene zwaarigheid meer in hun het een en ander bekend te maken; en zijne vrienden beleden, dat zij geenszins getwijfeld hadden of eene geweldige drift had hem

tot den ellendigen staat gebragt, waarin zij hem gezien hadden. Zijn leermeester voegde er bij, dat hij te vergeefs alle moeite aangewend had, omer de oorzaak van te ontdekken; hij berispte hem over de valsche schaamte, die belet had hem bekend te maken wat er in zijn hart omging, en deed hem beloven in het toekomende zoo niet meer te handelen. Doch Franciscus had nooit dergelijk vertrouwen meer noodig; de vrede welke hem weêrgegeven was, werd niet meer gestoord, en hij genoot sedert dien tijd steeds de gelukkige rust, welke de heilige Maagd hem verworven had.

»Vragen wij die genade, zegt de heilige Bernardus, door de voorspraak van Maria, vermits zij alles, wat zij vraagt, verkrijgt, en dat hare gebeden niet kunnen verworpen worden. Geene genade daalt uit den Hemel op de aarde zonder te gaan door de handen van Maria.» De H. Bernardinus van Senen noemt Maria de uitdeelster aller genaden. »O Maria, roept de H. Ildephonsus uit, de Heer heeft in uwe handen al de goederen willen stellen, welke hij voor de menschen bereid heeft, en daarom heeft hij al de schatten en alle rijkdommen der genade toevertrouwd.» Bernardinus de Bustus verzekert, dat deze verhevene Koningin meer verlangt ons gunsten te bezorgen, dan wij wenschen dezelve te ontvangen. Ook hebben de geloovigen van alle tijden en van alle landen, in al hunne noodwendigheden, in alle ramspoeden, hunne

toevlugt tot Maria genomen. Ziehier twee voorvallen, welke de geschiedenis der stad Doornik verhaalt.

Ten jare 1092, veroorzaakte eene ijselijke pest te Doornik en in de omliggende plaatsen eene groote verwoesting; de ziekte werd het *brandend vuur* of *Sint Antoniusvuur* genoemd. De kwaal cleefde zich vast aan de voeten en handen, brandde het vleesch en de beenderen die allengskens verteerden, alsof men er vuur opgelegd had. Zij, die het eerste te Doornik met die afgrijselijke ziekte besmet werden, keerden hunne oogen tot haar, welke de heilige Kerk de *hulp der Christenen* noemt; zij deden zich naar de Kerk van O. L. V. dragen, om hunne genezing door de voorspraak van de allerheiligste Maagd af te smeeken. Velen onder hen werden genezen, ofschoon de ziekte in het eerst ongeneeslijk scheen, en er geen kranke elders van opkwam. Deze genezingen maakten de kerk van O. L. V. zoo vermaard, zegt de geschiedschrijver van Doornik, dat degenen, door deze ziekte aangerand waren, in menigte van twintig mijlen in den omtrek er zich deden heen voeren. Hoe ruim de hoofdkerk ook ware, zag men dezelve welhaast gevuld met zieken, dieer eenen onverdragen stank verwekten. Het kapittel werd genoodzaakt te bevelen, dat zij, aan wie men het gebrande lid afgezet had en aan wier gezondheid men wanhoopte, zouden vervoerd worden naar de barakken, welke men omtrent

de kerk opgerigt had. Alstoen vergaderde de Bisschop Radbodus, een der waardigste kerkvoogden, die den bisschoppelijken stoel van Doornik bekleed hebben, getroffen door de beweenselijke uitwerksels dezer schrikkelijke ziekte, het volk in de kerk van O. L. V., en wekte hetzelfde tot boetvaardigheid op, als het eenigste middel om Gods gramschap te stillen. Na zijne redevoering, die al de aanhoorders bewoog, gebod hij eene vaste van acht dagen en eene algemeene processie tegen den feestdag van de H. Kruisverheffing. De processie, in welke de Bisschop en al het volk blootvoets ging, geschiedde met eene buitengewone godsvrucht; zij ontwapende Gods gramschap en deed de geduchte plaag ophouden. Deze processie is ieder jaar op den feestdag van het H. Kruis vernieuwd geweest, tot dat het oude kapittel vernietigd werd. Sedert het concordaat heeft zij plaats op den zondag na den 14 September. Zij was eertijds zoo vermaard, dat men dezelve dikwijls gevolgd zag van meer dan honderd duizend vreemdelingen, die te Doornik op dien dag van al de omliggende provinciën aankwamen.

Dit is bijna geheel getrokken uit het verhaal van den abt Heriman, die, volgens den geschiedschrijver van Doornik, in zijne jongheid dezen rampspoed, als ook de oprigting dezer processie te Doornik, met eigen oogen heeft kunnen zien.

De geschiedschrijver voegt hierbij, dat de

oude akten der kerk van Doornik de allerheiligste Maagd noemde de Oppervorstin van Doornik bij uitnemendheid, de Bewaarster en de gansch bijzondere Moeder harer inwoners. *Superlativa civitatis Tornacencis Domina, ejusque Custos et habitantium Mater singularissima.*

Georgius Colvener, kanselier der universiteit, verhaalt in een werk, dat alles behelst wat de glorie der allerheiligste Maagd kan opluisteren, dat, toen in het jaar 1340, de stad Doornik door de Engelschen belegerd werd, de inwoners wreedelijk door den hongre gekweld werden, en zij maar ten hoogste voor drie dagen levensmiddelen meer hadden. In dezen uitersten nood wendden zij zich weder tot de allerheiligste Maagd, en gaven een klaarblijkend bewijs van de opperheerschappij, welke zij in haar erkenden. Zij namen de sleutels der stads poorten, en de geestelijkheid aan hun hoofd, begaven zij zich al biddende naar de hoofdkerk; daar legden zij de sleutels voor het beeld der allerheiligste Maagd, en stelden zich, hunne kinderen en al hunne bezittingen, onder de bescherming van Maria. Hunne gebeden werden verhoord. Den volgenden nacht brak het leger der Engelschen, door eenen schielijken schrik bevangen, het beleg van Doornik op.

Ziehier nog een voorbeeld, onder duizende gekozen, van de krachtdadige hulp, welke de allerheiligste Maagd dengenen verleent, die haar met vertrouwen aanroepen.

In het jaar 1405, begaf zich Joannes van Sampenoy, geboortig van Epernay, naar de stad Halle, waar hij eene belofte ging volbrengen. Onderweg werd hij door twee reizigers, Nicolaas Baren en Petrus Norman aangesproken, die zich als kooplieden uitgaven, en zeiden, dat zij voor hunne zaken ook naar Halle gingen. Inderdaad bevond hij zich in het gezelschap van twee dieven. Bij hunne aankomst te Avesnes werden de twee gewaande kooplieden gevangen genomen en aan het gerecht overgeleverd.

De beschuldigden bekenden verscheidene diefstallen en eenen moord bedreven te hebben, ten zelfden tijden wezen zij Sampenoy als hunnen medepligtige aan. Deze ongelukkige werd met zijne betichters in de gevangenis geworpen. Als Nicolaas op het punt was van zijne straf te ondergaan, verklaarde hij door de wroeging zijns gewetens gepraamd dat Sampenoy onschuldig was; Petrus, integendeel, hield de beschuldiging staande; de regter dezelve voor waarachtig aanziende, verwees Joannes, zoo wel als de twee anderen, ter dood. Daar Sampenoy niet ophield van zich te verdedigen, en beweerde, dat hij valsch beschuldigd was, wekte de regter, door een gevoel van medelijden voor zijne ziel geraakt, de omstanders op, om voor hem te bidden, ten einde hij vóór zijn sterven tot inkeer zoude komen. »Neen, neen, riep Joannes uit, maar dat iedereen, die hier tegenwoordig is, voor mij den bijstand van O. L. V. afsmeeke,

welke ik ging dienen; ik beroep mij op hare barmhartigheid: dat zij mij onder hare bescherming neme!» Zoodra hij ophield met spreken, maakte de beul zich gereed om hem aan de galg te knoopen, en stelde alles in het werk om zijnen dood te verhaasten, maar al zijne pogingen vermogten niets tegen de hulp van Maria. Toen Joannes aan de galg hing, ademde hij zonder beletsel, alsof eene bovennatuurlijke magt hem ondersteund, en den knoop, welke hem verworgde, losgemaakt had. Dit duurde alzoo een geheel uur, wanneer Joannes de Selles, edelman, vermaard om zijne deugden, den regter verzocht, hem dien onschuldige te schenken, of liever hem aan de Koningin des hemels te geven, welke hem onder hare bescherming genomen had.

De regter reeds tot medelijden geneigd, deed den lijder ontbinden, welke zich voor de voeten van den edelman, zijnen verlosser, nederwierp: deze weigerde die teekenen van dankbaarheid en zeide tot hem: »Mijn vriend zet uwe reis naar Halle voort, gelijk gij beloofd hebt, dank de Moeder Gods, die u van den dood verlost heeft, en bid voor mijne zaligheid.»

(Geschiedenis van O. L. V. van Halle, door
P. CLAUDIUS MAILLARC.)

OEFENING.

Neem in uwe bekoringen altijd uwe toevlugt tot het gebed, en maak dezelve aan uwen zielbestierder bekend. Aanroep, in al uwe geestelijke en ligchamelijke noodwendighe-

den, met vertrouwen den bijstand der allerh. Maagd; stuur haar dikwijls ditschoone gebed toe.

Sub tuum praesidium confugimus, sancta Dei Genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus nostris, sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta.

Onder uwe bescherming nemen wij onze toevlugt, o heilige Moeder Gods, verstoot onze gebeden niet in onzen nood, maar verlos ons altijd van alle gevaren, o glorierijke en gezegende Maagd!

EEN EN DERTIGSTE DAG.

Lezing tot slot van de Maand van Maria.

VOLHARDING IN DE GODSVRUCHT TOT DE HEILIGE MAAGD.

Wie tot het einde zal volhard hebben, zal zalig zijn: *Qui perseveravit usque in finem, hic salvus erit* (1). Beminde Theotimus, ik durf die uitspraak van den heiligen Geest op de godsvrucht tot de onbevleete Moeder Gods toepassen. Ja, o heilige Maagd, mogen wij met eenen uwer grootste dienaars, den heiligen Alphonsus de Liguori, zeggen. Ja, indien ik volhard in u te dienen, u te beminnen en u te leiden, dan ben ik van mijne zaligheid verzekerd. Hetgeen ik te vreezen heb en waarlijk

(1) Matth. x, 22.

vrees, o mijne heilige Moeder, is niet, dat gij mij eerst zult verlaten, maar dat ik, ongelukkige en ondankbare, allengskens uwe dienst zal begeven. Helaas! beminde Theotimus, hoe beweenlijk is de onstandvastigheid van het menschelijke hart! Saül heeft *wel* begonnen, Judas heeft *wel* begonnen, Tertulianus heeft *wel* begonnen, doch zij hebben slecht geëindigd; en in de zaak der zaligheid berust het einde, dat alles beslist. Ongetwijfeld, *wel* beginnen is eenen grooten stap doen; *wel* voortgaan, is zich bijna van de volharding verzekeren: doch dit niettegenstaande zullen wij nooit het regt hebben van in volle gerustheid te leven. Hoe velen zijn er onder de dienaars van Maria, welke de hand aan het werk geslagen en daarna achterom gezien hebben! Hoe velen, die eertijds vastten ter harer eere, en thans niet meer! Hoe velen, die het scapulier droegen, en nu niet meer! Hoe velen, die op al hare feestdagen communiceerden, en nu niet meer! Hoe velen, die den rozekrans lezen, en nu niet meer! Hoe velen, die ledematen van hare broederschappen en vergaderingen waren, en er nu geen deel meer van maken! Laat ons een oogenblik besteden, beminde Theotimus, om de oorzaken onzer onstandvastigheid in de dienst van de Koningin der Heiligen te onderzoeken, en te gelijk de krachtige beweegredenen te overwegen, die ons voor altijd aan Maria zouden moeten hechten.

1°. *Oorzaken onzer onstandvastigheid in*

de dienst van Maria. De wereld is een schouwburg, waarop het tooneel gedurig verandert; zij is eene snelle rivier, die altijd voortvloeit en nooit stil staat; indien men zich aan de voorbijvliegende en wegvlugtende wereld vasthecht, moet men zich noodzakelijk medeslepen; daarbij komt het, dat men zoo ligt de dienst van Maria verlaat. Welis waar, dat wij in al onze noodwendigheden onze toevlugt tot hare vermogende bescherming nemen: een zieke aanroept haar, om zijne gezondheid te herkrijgen, een matroos, om de schipbreuk te ontkomen, een misdadige, om zijnen regter te bewegen, een arme, om in zijne ellende geholpen te worden; maar de godsvrucht duurt niet langer dan het gevaar en de verdrukking. Waarom die wisselvalligheid in de dienst van Maria? Omdat men lafhartig en traag is. Gij zult eene menigte menschen vinden, die wel willen zalig worden, indien het hun niets kost; die alle godvruchtigheid zullen willen oefenen, als het hun niet lastig valt. De godsvrucht tot de heilige Maagd behaagt hun nog al; zelfs zeggen zij, dat die naar hunnen zin en smaak is. De hoop om voor eene kleine dienst, die men haar bewijst, den Hemel te bekomen, zal magtig genoeg zijn om hen in hare congregatiën en broederschappen te doen treden, maar als men uit eeren geweten zich verplicht ziet, zich van vele dingen te onthouden, daar men zich te voren in toegaf, dan komt de afkeer. Mijn God, hoe lastig zijn die devotiën! zegt men; hoe dikwijls moet

men te biechten gaan! hoe moeilijk en lastig is het zoo vroeg op te staan? kan men niet zalig worden zonder deel te maken van al die broederschappen, zonder al die godvruchtige oefeningen te onderhouden? Ja, ongetwijfeld kan men zonder dit zalig worden; maar bekennen wij ook dat, met van die broederschappen niet te zijn, met niets anders te willen doen dan hetgeen volstrekt ter zaligheid noodzakelijk is, men menigmaal vergeet hetgeen geboden is, en alzoo verloren gaat.

Eeneder de oorzaken dier onstandvastigheid, is de woede van Lucifer tegen de godsvrucht tot de heilige Maagd. Maria is het werktuig onzer verlossing geweest; door hare bemiddeling, zegt de heilige Bernardus, wordt de Hemel vervuld; de hel overwonnen, de aarde geheiligt en worden de menschen zalig, door haar dalen de goddelijke genaden in overvloed op ons neder. Is het dan wonder, dat satan tegen haar door eenen onverzoenlijken haat ingenomen is, en hij de godsvrucht tot haar in de zielen tracht te vernietigen? Wat ons aangaat, beminde Theotimus, dat die woede van onzen vijand voor ons eene rede zij, om in die heilzame godsvrucht te volharden.

2°. *Beweegreden voor de volharding ter zaligheid.* Terwijl ik mij onwederroepelijk aan de dienst van Maria hecht, zal ik de booze inzichten des duivels, de gruwelijke hoop van dien boozen en wreeden geest verijdelen. Ach! ik wil zijn slaaf niet meer zijn gelijk ik zoo lang geweest ben. Zoo ik zijn slagtoffer niet ben

geweest, zulks heb ik aan Maria te danken: ik wil dan uit erkentelijkheid volharden.

Ik wil volharden in de liefde tot Maria, omdat ik er den vrede des harten gevonden heb. He-laas! o Moeder van barmhartigheid, hoe veel heeft uw arm kind geleden zoo lang het ver van u was! Wat al wroegingen! Eindelijk ben ik tot u wederkomen; ik schuil in zekerheid onder den koninklijken mantel uwer bescherming. Liever sterven, dan u nog te verlaten.

Ik zal volharden, wijl de tijd kortstondig is en de eeuwigheid zoo lang duurt. Beminde Theotimus, zullen wij beiden binnen een jaar in die eeuwigheid zijn? Op welken tijd en op welke plaats wij uit deze wereld ook vertrekken, dat echter onze bijeenkomst voor den troon van Maria zij! daar zal ik u verwachten, indien ik het eerst vertrek; daar wil ik u komen vinden, zoo gij mij voorgaat. Laat ons van nu af tot dan en in afwachting altijd getrouw zijn in hare dienst: hoe weinig men ook doe, er gaat bij die Moeder van goedheid echter niets verloren. Wijden wij ons op nieuw aan hare dienst toe, en zeggen wij haar met al de gevoelens van liefde en vertrouwen:

O Maria, hoe menigvuldige zonden ik ook bedreven hebbe, kan ik echter geen mistrouwen van uwe goedheid opvatten. Welis waar, ik ben verschrikt als ik mijne ongetrouweden en ondankbaarheden overweeg; ik zeg dan in de bitterheid mijns harten: Het is met mijne zaligheid gedaan, er is voor mij geene

hoop meer; maar als ik de oogen hemelwaarts hef en u aanschouw als eene Moeder van barmhartigheid en als eene voorspreekster der zondaars, dan schep ik moed en krijg troostende hoop van het getal der uitverkorenen te zijn. Ja, heilige Maagd, na uwen goddelijken Zoon, stel ik al mijn vertrouwen op u; door u keer ik mij tot Jesus; door uw vermogen en uwe voorspraak hoop ik genade en barmhartigheid van Jesus te bekomen. Ach! indien mijne zaligheid maar van u en van hem afhing, zou ik in zekerheid zijn; want ik weet, dat hij de zondaars bemint, en u tot hunne voorspreekster gesteld heeft; maar hetgeen mij vrees aanjaagt, is, dat mijne zaligheid ook van mij afhangt, en dat ik mij van mij zelven niet kan verzekeren, daar ik weet, dat ik de zwakste en onstandvastigste aller menschen ben.

O Moeder vol goedheid, heb deernis met mij, en gedoog niet, dat ik ooit uwe dienst verlate! Houd mij onder uwe bescherming, en bewaar mij onder het getal uwer dienaaren; indien ik dool, breng mij op den rechten weg weder; moet ik strijden verdedigd mij; ben ik zwak, versterkt mij, lijd ik schipbreuk, red mij; ben ik ziek genees mij; ontvang mijne ziel in uwe handen, en bied ze uwen Zoon in den tempel der glorie aan. Amen.

VOORBEELD.

Deerbiedwaardige Joannes Berchmans (1),

(1) De eerbiedwaardige Joannes Berchmans, ge-

van de societeit van Jesus, was van zijne kindsche jaren af tot het laatste oogenblik zijns levens, bezielde met de teederste liefde tot de allerheiligste Maagd Maria. Van zoo-dra hij konde dichten, maakte hij verzen ter hare eer; hij ging alleen, op gestelde dagen, haar zijne eeredienst bewijzen in de kapel van Scherpenheuvel. Deze kleine bedevaart was vergezeld met gebeden en aalmoezen, op welke hij aan de armen al de lekkernijen uitdeelde, welke men hem gaf. Hij was een der eerste leerlingen van het collegie, welke de Jesuiten te Mechelen openden, en werd er welhaast aangenomen in de congregatie van Onze Lieve Vrouw; ten uiterste verheugd van er zijne goede Moeder zoo grootelijks vereerd te zien, trok hij er zoo vele jonge lieden henen als het hem mogelijk was, om hun derzelver heilzame vruchten te doen genieten, en ten zelfden tijde het hof van de Koningin der Engelen talrijker te maken. Om met meer vrijheid van haar te kunnen spreken, deed hij eene openbare belijdenis, van haar geheel toe te behooren. »Ja, zei de hij met de vurigste liefde, ik behoor haar toe, en zal haar tot het laatste oogenblik mijns levens toebehooren;» en tot Maria verzuchtende, gij zijt mijne lieve beschermster, herhaalde hij, de beschermster van mijne ziel, van mijne studiën, van mijne horen te Diest, stad van Brabant, den 12 Maart 1599, trad in de societeit van Jesus, den 14 September 1615, en stierf te Rome den 12 Augustus 1621 in geur van heiligheid.

zaligheid, van mijne volmaaktheid, met een kinderlijk vertrouwen laat ik alles op uwe moederlijke goedheid berusten."

Hij bad dagelijks het rozenhoedje, dat hij bij dag aan zijnen gordelriem, en des nachts om zijnen arm droeg; het ware onmogelijk al de godvruchtige oefeningen op te sommen, welke hij met eene standvastige getrouwheid onderhield, voornamelijk des Zaturdags, die hem zoo aangenaam was, omdat deze dag aan de eer van Maria is toegewijd; deze dag was daarenboven die van zijne geboorte, van zijne intrede in de societeit van Jesus, zoo als hij ook die van zijne begrafenis geweest is: het was bijzonder des zaturdags, dat hij deze zoo schoone woorden herhaalde: »ik wil Maria beminnen, en zal nooit rust hebben, tenzij ik van onzen Heer eene teedere liefde tot zijne Moeder bekomen." Als hij eene belangrijke gunst van zijne beschermster te vragen had, was hij gewoon dezelve op een papier te schrijven, met belofte van eenige gebeden te storten of eenige verstervingen ter harer eer te oefenen, waarna hij dit schrift aan een harer beelden vastmaakte en haar de zaak aanbeval. De Moeder Gods scheen behagen te nemen in de eenvoudigheid des harten en het vertrouwen van haren dienaar, met hem gewoonlijk toe te staan wat hij haar op eene zoo kinderlijke en teedere wijze verzocht.

Eene zijner spreuken was: »Al wie Maria bemint, zal van God de volharding bekomen."

Ondervraagd door zijne medebroeders op zijn doodsbed, welke godvruchtige oefening zij aan de allerheiligste Maagd moesten opdragen, om haar aangenaam te zijn en hare bescherming te bekomen, antwoordde hij: »de minste zaken, mits dezelve standvastig te onderhouden.” *Quidquid minimum dumodo sit constans.* »O! hoe vele zielen, die nu in de hel zijn, zegt de heilige Alphonsus de Liguorie, zouden zich zalig gemaakt hebben, indien zij in de godvruchtige oefeningen, ter eere van Maria begonnen, volhard hadden!” Berchmans had het onschatbare geluk van in de godsvrucht tot de Moeder van genade, tot het laatsten oogenblik te volharden. Toen men hem aankondigde, dat zijn einde naderde, nam hij zijn kruisbeeld in de hand, wond er zijn rozenhoedje om, en voegde er het boek zijner regels bij: »ziedaar, zeide hij, de drie schatten, die ik de liefste in de wereld heb, en met welke ik gaarne wil sterven.” Schoone woorden, die den Christenen leeren, dat geheel hunne volmaaktheid gedurende het leven, en geheel hun troost in het uur des doods, in de liefde tot den gekruisigden Jesus, in de godsvrucht tot de allerheiligste Maagd, en in de naauwkeurige onderhouding hunner pligten gelegen zijn. Zijn vertrouwen op Maria was onwankelbaar, »Ja, mijne allerheiligste Moeder, zeide hij den dag vóór zijnen dood, gij zijt geweest en zult mijne hoop tot het einde toe zijn: gij zult uit uwen moederlijken schoot, waarin

ik geheel mijn leven als uw kind gerust heb, niet verwerpen." Gedurende zijnen laatsten nacht, begon hij zelf nog het *Ave maris stella* te zingen, en terstond en overgaande tot deze teedere woorden: *Monstra te esse Matrem*, toon dat gij de Moeder zijt, bleef hij er op staan, om er al de zoetheid van te proeven. Pater Aligante, die hem bijstond, nam hieruit gelegenheid om hem tot de liefde van Maria op te wekken, en zeide hem, dat, terwijl hij haar in het leven bemind had, hij haar ook in den dood moest beminnen." ik durf mij niet vleijen, zeide de ootmoedige jongeling, haar naar behooren bemind te hebben, zulks zou mijn vurig verlangen geweest zijn; maar ik hoop van hare moederlijke goedheid, dat zij mij wel in dit uiterste oogenblik zal willen beminnen. — Is het niet waar, voegde er de pater bij, dat, zoo gij duizend harten hadt, gij die allen zoudt gebruiken om haar te beminnen? »Ja, in waarheid antwoordde hij, indien ik duizend harten had, zou ik die alle aan hare liefde toewijden." De oogen teederlijk gevestigd op het kruisbeeld, met het rozenhoedje in de handen, stierf hij onder het uitspreken der namen van Jesus en Maria, in den ouderdom van twee en twintig jaren en eenige maanden.

Onder de christene vorsten, roemruchtig door hunne eerbied en hunne liefde tot de allerheiligste Maagd Maria, hebben bijzonderlijk uitgemunt de doorluchtige hertogen Albertus en Isabella, souverainen van Belgie.

Albertus, aartshertog van Oostenrijk, zoon

van keizer Maximiliaan II, had zich van zijne kindschheid af onder de bescherming van de Moeder Gods gesteld. Terwijl zijne broeders of zusters zich na de maaltijden vermaakten vond men hem dikwijls alleen bezig met de getijden van Onze Lieve Vrouw te lezen. Niets verzuimende om de kennissen te bekomen, die tot den hoogen rang, dien hij in de wereld moest bekleeden, noodig waren, oefende hij zich niettemin in de christelijke deugden, die alleen de groote vorsten maken. In den ouderdom van 11 jaren werd hij genoegzaam onderwezen bevonden, om aan het hof van Spanje te bekomen, waar zijn oom, Philippus II, hem de regeringskunde leerde. De Paus Gregorius XII, onderrigt van de schoone hoedanigheden, welke Albertus bezat, zond hem den kardinaals-hoed.

Naauwelijks in Belgie aangekomen, waar van hij gouverneur benoemd was, deed hij eene bedevaart naar Halle, welke plaats vermaard is door den toeloop der geloovigen, die er zich van alle kanten naar toe begeven om de Moeder Gods in haar wonderdoend beeld te eeren. Naar het voorbeeld van zijnen broeder, den aartshertog Matthias, offerde hij aan de kerk eene zilveren lamp van groote waarde, en bepaalde eene jaarlijksche rente om dezelve dag en nacht voor het beeld te doen branden. Op den standaard van het leger deed hij het afbeeldsel der heilige Maagd met dit opschrift stellen: *Sub tuum præsidium confugimus, sancta Dei Genitrix*: Heilige Moeder Gods, onder uwe bescher-

ming nemen wij onze toevlugt : ook behaalde hij luisterrijke zegepralen over de vijanden, welke hij te bevechten had. Zijne dapperheid, schranderheid en voorzigtigheid bewogen den koning van Spanje om hem zijne geliefde dochter, de infante Isabella-Clara-Eugenia, ten huwelijk te geven, die hem de bruidschat moest brengen de provinciën van Belgie en het graafschap van Bourgondië. Isabella werd geboren in het jaar 1566, tijdstip, waarop Belgenland, geplaagd door oproeren en inwendige oorlogen, de kloosters zag verwoesten, de kerken afbreken, de altaars neervellen, de beelden van Maria en der heiligen verbrijzelen en in het vuur werpen. God scheen deze doorluchtige vorstin van toen af bestemd te hebben, om de buitensporigheden der ketters te dempen, en in dit land de godsvrucht tot Maria en de eeredienst der beelden te doen herleven.

Het welzijn van de godsdienst en van het Belgisch volk, konde alleen den aartshertog Albertus bewegen, om den wensch van zijnen oom te voldoen. Ofschoon hij in de heilige orders niet getreden was, stond hij echter met tegenzin de waardigheid van het kardinaalschap af, welks eereteekens hij aan de voeten van het beeld van O. L. V. van Halle nederlegde. Na deze plegtigheid begaf hij zich naar Spanje om zijne bruid te halen; te Madrid gekomen, ging hij het vermaarde beeld van O. L. V. van Atocha bezoeken, om de zegening des Hemels over zijn huwelijk af te smeeken. Vóór hunne plegtige intrede

in Brussel, hielden de doorluchtige aartsher-
togen zich twee dagen te Halle stil, om God
en zijne heilige Moeder, over hunne geluk-
kige reis te bedanken.

Het ware onmogelijk te beschrijven al
hetgeen deze vorsten gedaan hebben om
de onheilen te herstellen, welke de ketterij
aan de godsdienst had toegebracht; zij hebben
meer dan drie honderd kerken weêr opge-
bouwd of hersteld, welke de Calvinisten om-
geworpen of verwoest hadden; niets was
hun aangenamer dan den eersten steen der
kerken te leggen. Inzonderheid waren zij
genegen tot de heilige plaatsen, die door de
eeredienst van Maria vermaard zijn; er is
niet ééne, die zich niet over hunne mildda-
digheid kon beroemen. Zij zonden zelfs ge-
schenken aan bijna al de kerken der wereld,
waarde heilige Maagd op eene bijzondere wijs
geëerd werd; onder anderen offerden zij aan
O. L. V. van Lorette eenen buitengewoon
kostelijken mantel, die op meer dan dertig
duizend dukaten geschat werd. Isabella had
eenen bijzonderen eerbied voor het huis van
Nazareth, dat, gelijk men weet, op eene won-
derbare wijze uit het heilig Land overgebracht
is in Italie in de nabuurschap der stad Reca-
nati, te midden van een bosch, aan eene vrouw,
met name Loreta, toebehoorende, en waarvan,
de stad haren naam ontleend heeft. Volgens
het model van dit heilige huis, deed zij eene
kapel bouwen in den omtrek van het klooster
der ongeschoeide Carmelitessen, welke hunne

Hoogheden te Brussel geroepen hadden; eene andere bij de kerk der Miniemen, in dezelfde stad; eene derde bij het klooster van Groenendaal. Zij was ten uiterste verheugd, wanneer zij vreemdelingen, toegelaten om de heilige overblijfselen van hare bidplaats te bezoeken, zag nederknielen voor een beeld van O. L. V. van Lorette, dat haar uit Italië gezonden was geweest. Een eeuwig gedenkstuk van den grooten eerbied dezer doorluchtige vorsten voor de Koningin des Hemels, is de schoone en prachtige kerk, welke zij te Scherpenheuvel hebben doen oprigten, waarvan de bouwning twaalf jaren geduurd heeft, en meer dan drie honderd duizend guldens heeft gekost. Daar was het, dat zij alle jaren, in de maand Mei of Junij, met geheel het hof heen gingen, om eene novene te doen ter eere van Maria. Zij waren ook gewoon jaarlijks eens of tweemaal O. L. V. van Halle te bezoeken.

Dagelijks lazen zij de getijden van O. L. V. en communiceerden op al hare feestdagen, op welke zij zich naar de kerk van O. L. V. van Laaken begaven. Het was in deze heilige plaats dat de aartshertog Albertus, alreeds ziek en gansch uitgeput van krachten, de bescherming en den bijstand van Maria, voor het oogenblik zijns doods, kwam afsmeeken. Het was de laatste maal, dat hij uit zijn paleis kwam. Volgens het verlangen, dat hij in dit bezoek getoond had, werd het beeld van O. L. V. van Laaken in de kerk van het groot Begijnhof te Brussel overgebracht, ten einde er eene plegtige novene te houden, ter eere

van de heilige Maagd, om haar het bestuur van België na zijnen dood aan te bevelen. De infante Isabella woonde dezelve 's morgens en 's avonds bij, en den laatsten dag met het hof den adeldom en de magistraten, vergezelde zij het wonderdoende beeld, hetwelk, voorgedaan van vier honderd begijnen, met fakkels in de hand, plegtig naar de kerk van Laaken wedergedragen werd; zij had het beeld met een zeer kostelijk kleed, mantel en koninklijke kroon verrijkt.

Om de inwoners van Brussel op te wekken, tot het dikwijls bezoeken van het heilige beeld, deed zij twee koninklijke wegen maken, die naar Laaken leidden, bezet met boomen, waar zij van plaats tot plaats kapelletjes deed oprigten, die de geheimen van het leven van Jesus en zijne Moeder verbeelden, om aan de godvruchtige pelgrims tot stof van overweging te dienen. Zij verwaarloosde niets om deze plaats aangenaam te maken; zij deed eene wandeldreef aanleggen, met eene dubbele rij boomen bezet, die van het portaal der kerk tot aan de kapel der H. Anna leidt. Hier digt bij borrelde eene waterbron tusschen de wortelen van eenen wilg, aan welken het beeld van Maria's moeder hing. Zij deed er eene kostelijke fontein bouwen, met vijf stralen water, die de vijf wonden van den Zaligmaker verbeelden.

Na den dood van den aartshertogschepten de vijanden, welke hij had weten in te toonen, weder moed; maar de infante stelde tegen hen den vermaarden Ambrosius Spinola. Zij wekte

hem op, om dagelijks zijne toevlugt tot de heilige Maagd te nemen, met vijfmaal het *Sub tuum præsidium* te bidden, en hij herhaalde de luisterrijkste zegepralen, die hem als den eersten oorlogsman zijner eeuw deden aanzien. Ondertusschen verlangde Isabella naar den vrede; zij bad gedurig door de voorspraak van Maria om denzelven, en opdat hare onderdanen hunne gebeden met de hare zouden vervoegen deed zij een beeld van de heilige Maagd plaatsen in het midden van den voorgevel van het Broodhuis op de Groote-Markt, met dit opschrift: *A peste, fame et bello, libera nos Maria pacis*: Maria van vrede, verlos ons van pest, hongersnood en oorlog. Dit opschrift is vergezeld van het volgende jaarschrift, dat het jaar 1626 aanduidt: HIC VOTUM PACIS PUBLICÆ ELYSABETH CONSECRAVIT. Hier wijde Isabella den wensch van algemeenen vrede.

In hetzelfde jaar deed zij met veel luister in de kerk der paters Augustijnen te Brussel, op het hoog-altaar, hetwelk zij bekostigd had, een wonderdoend beeld van O. L. V. plaatsen, welk men onttrokken had aan de heiligschendende handen der ketters van Schotland (1). Nadat de stad 's Hertogenbosch, ten jare 1629, in de magt der Hollanders gevallen was, vlugtte een groot getal katholieken van deze stad naar Brussel, met zich nemende een beeld van de heilige Maagd, hetwelk dooreen groot getal mirakelen was vermaard. De in-

(1) Dit beeld, geëerd onder den titel van O. L. V. van *Goed succes*, is geplaatst in de kerk van *Finis terre*

fante Isabella deed hetzelfde plaatsen in de kerk van den H. Gangericus: de kardinaal Ferdinandus, landvoogd, deed dit beeld later overvoeren naar de kerk van Caudenberg, alwaar het vereerd werd onder den titel van *Moeder van zoetheden*.

Ter eere der negen feestdagen van Maria, had Isabella de gewoonte van op O. L. V. Boodschap, negen arme vrouwen ten middagmaal te ontvangen; zoodra men zich aan tafel had gezet, gaf zij haar water om hare handen te wasschen, diende haar met eene groote ootmoedigheid, en gaf haar na het middagmaal, eene aanzienlijke aalmoes, terwijl zij haar allen gulhartig omhelsde. Een duitsche vorst, getuige van deze uiterste zelfverloochening, welke de ware godsdienst alleen kan inboezemen, werd zoo hevig daardoor getroffen, dat hij de ketterij, in welke hij zich had laten wikkelen, afzwoer.

Deze godvruchtige vorstin was zeer naauwkeurig om alle dagen het rozenhoedje te bidden: zij droeg hetzelfde gehecht aan de koord van het kleed der H. Clara, dat zij sedert den dood van Albertus droeg; zij vastte al de dagen voor de bijzondere feesten van Onze Lieve Vrouw. Des zaturdags, welke de H. Kerk bijzonder aan de eer van Maria toegewijd heeft, vergenoegde zij zich des avonds met eene *collatie*. Deze godvruchtige oefening werd gevolgd door het hof, en zette zich voort door het land, tot zoo verre dat, volgens den geleerden Wichmans, het een spreekwoord geworden was: *Dat hij, die des zaturdags*

niet vastte, de hulp van Maria niet noodig heeft. Tot op den dag van heden wordt het gebruik, van des zaturdagsdes avonds maar eene *collatie* te nemen, in België door de ware godvruchtige huisgezinnen onderhouden.

De eeredienst van Maria, zoo onwaardig door de ketterij versmaad en gelasterd, herleefde in België door de zorg en het voorbeeld van Albertus en Isabella met eenen grooteren glans, dan zij ooit gehad had. Ook heeft men opgemerkt, dat gedurende die gelukkige regering, de H. Maagd er haar vermaak in genomen heeft, hare weldaden over dezelve uit te storten, en het vermogen harer gebeden bij den Heer te toonen door de wonderbaarste en klaarblijkelijkste wonderen.

Justus Lipsius, een der uitstekendste vernuften en een der vermaardste letterkundigen der zestiende eeuw, werd te Overijssche geboren, een dorp, drie mijlen van Brussel gelegen. Van zijne teedere jaren af wijdde hij zich aan de dienst van Maria toe, nam haar voor zijne patrones, en in al de moeilijkheden en gevaren des levens nam hij tot haar zijne toevlugt. Naar het voorbeeld van Joannes Damascenus, Bernardus, Thomas van Aquina, aanriep hij haar gedurig, opdat zij zich zoude gewaardigen hem in zijne studiën en zijnen arbeid te besturen. Om de beroerten in zijn vaderland ontstaan, te ontvlugten, begaf hij zich naar Duitschland; ongelukkig nam hij smaak in de gezindheden der protestanten; te Jena en te Leiden onderwees hij de geschiedkunde met vele toejuiching. Gekweld

door de wroegingen zijns gewetens, verliet hij de protestantsche universiteit en verzoende zich met de Katholieke Kerk. Het schijnt zeker, dat hij eene openbare herroeping deed, die niet noodig scheen, omdat hij in geene omstandigheid het geloof zijner vaders verloochend had. Sedert dat tijdstip was hij een treffelijk Katholiek, zoo door zijn geloof als door zijn gedrag. Naauwelijks te Leuven aangekomen, waar hij eenen leerstoel aangenomen had, trad hij in de congregatie der allerheiligste Maagd Maria en woonde derzelve bijeenkomsten met ijveren naauwkeurigheid bij; meer dan eens zag men hem van de tafel opstaan op het einde van den maaltijd, om niet te laat te komen. Zijne teedere godsvrucht tot Maria bewoog hem om de bedevaart van Halle te doen. Later ziek geworden zijnde beloofde hij er eene tweede maal heen te gaan. Zijne gezondheid werd hersteld. Hij haastte zich om zijne belofte te volbrengen, en hing voor het altaar zijner Weldoenster eene zilveren pen met een opschrift in latijnsche verzen. Daarna bragt hij het ontwerp ten uitvoer, hetwelk hij bedacht had in zijne eerste reis naar Halle, van de geschiedenis van dit wonderdoende beeld te schrijven; hij gaf ook de mirakelen van O. L. V. van Scherpenheuvel in het licht; hij was voornemens de historie van O. L. V. van Chièvres te beschrijven, maar de dood belette hem dit. Het was bijzonder in zijne laats'e stonden, dat zijne godsvrucht tot de Moeder Gods uitscheen. Toen pater Leonardus Lessius, die hem bij-

stond, hem vroeg, welke onder al de daden zijns levens hem het meeste vergenoegen en vreugde schonk, antwoordde hij: »Hetgeen mij het meest verheugt en vertroost, is, mij te hebben doen aannemen in de congregatie der allerheiligste Maagd Maria;» daarna hief hij zijne half verstorvene oogen hemelwaarts, onder het uitstamelen der laatste woorden van de akte van toeheiliging, welke hij zoo dikwijls met behagen herhaald had; zeide hij met een levend vertrouwen en eene aandoenlijke godsvrucht; »O Moeder Gods, sta uwen dienaar bij in den strijd met geheel de eeuwigheid: verlaat mij niet in dit uur, waarvan de eeuwige zaligheid mijner ziel afhangt.»

Neen, Maria verlaat in het uur des doods diegenen niet, welke in hun leven de belijdenis gedaan hebben van haar toe te behooren. Zij, welke u beminnen, o mijne Vorstin, roept de H. Bonaventura uit, zullen eenen diepen vrede genieten; nooit zal hunne ziel den dood zien. Wie u waardig zal geëerd hebben, zal uit uwe hand de eeuwige zaligheid ontvangen! »De H. Eleutherus (1) noemt Maria de ladder des Hemels, langs welke de glorie des Hemels op aarde is nedergedaald, om tot den Hemel de nederigheid der aarde te doen opklimmen. *Facta est scala in qua gloria coelestis descendit ad inferiora quatenus humilitas ad coeli subveheretur altiora.*

(Lerm. de annuit.)

OEFENING.

Doe, om deze maand van zaligheid te eindi-

(1) Bisschop van Doornik in de zesde eeuw.

gen, uwe opoffering aan de heilige Maagd. Bedien u daartoe, zoo gij wilt, van het gebed van den heiligen Aloysius van Gonzagua.

O Domina mea, sancta Maria, me in tuam benedictam fidem, ac singularem custodiam, et in sinum misericordiæ tuæ, hodie et quotidie, et in hora exitus mei, animam meam et corpus meum tibi commendo; omnem spem et consolationem meam, omnes augustias et misérias meas, vitam et finem vitæ meæ, tibi commendo doet committo; ut per tuam sanctissimam intercessionem, et per tua merita, omnia mea dirigantur opera secundum tuam tuique Filii voluntatem. Amen.

H. Maria, mijne Oppervorstin, ik werp mij in den schoot uwer barmhartigheid, en stel mijne ziel en mijn ligchaam van dit oogenblik en voor altijd onder uwe bewaringen bijzondere bescherming. Ik vertrouw en stel tusschen uwe handen al mijne hoop en troost, al mijne pijnen en smarten, mijn leven en deszelfs einde, opdat, door uwe heilige voorspraak en verdiensten, al mijne werken naar uwen en uws Zoons wil mogen bestierd en geschikt worden. Amen.

VERKLARING VAN DEN SCHRIJVER.

Om aan het decreet van Urbanus den V^{II} te gehoorzamen, verklaren wij dat de gebeurtenissen welke in dit boek aangehaald zijn, enkel een menschelijk gezag hebben, uitgenomen hetgeen door de heilige Roomsche-Katholieke Kerk en door den apostolischen Stoel bekrachtigd is.

LITANIE.

TOT DE ALLERHEILIGSTE DRIEVULDIGHEID.

Heer, ontferm u onzer.
Christus, ontferm u onzer.
Heer, ontferm u onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God hemelsche Vader, ontferm u onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld,
God H. Geest,
H. Drievuldigheid, één God,
Heer, die een geest zijt, en in geest en
 waarheid wilt aanbeden worden,
Heer, wiens godheid noch goud, noch
 zilver, noch steen, of zulks gelijk is,
Heer, aan wien niemand gelijk is, en
 buiten wien er geen God is.
Koning der eeuwen, die alleen van na-
 tuurswege de onsterfelijkheid hebt,
Groote God, uit wien alles voorkomt,
 en door wien alles behouden wordt,
Heer, in wien wij leven ons bewegen
 en zijn,
Heer, die overal zijt, en wiens voorzie-
 nigheid boven alles is,
Heer, die zoo groot zijt, dat u geene
 gedachten kunnen begrijpen,

ontferm u onzer.

Heer, wien geheel het aardrijk noch de
hemelen kunnen bevatten,
Heer, wien geen mensch gezien heeft,
noch zien kan,
Heer, wiens oordeelen ondoorgrondelijk
en wiens wegen onnaspoorlijk zijn,
Heer, voor wiens Majesteit wij maar
stof en asch zijn,
Heer, die doet al wat u belieft in den
Hemel, op de aarde in de zee en in
de afgronden,
Heer, die de harten der menschen in
uwe hand hebt, en dezelve neigt daar
gij wilt,
Heer, die een verterend vuur zijt, welks
gramschap niemand kan wederstaan,
Heer, die een ieder naar zijne werken
vergelddt,
Heer die alles in getal, gewigt en maat
schikt,
Heer, die onze harten onderzoekt en
onze nieren doorgrondt,
Heer, die bemint al wat er is, en niets
haat van al wat gij geschapen hebt,
Heer, die de zonde der menschen om
huune boetvaardigheid kwijtscheldt,
Heer, die in uwe woorden waarachtig,
en in uwe beloften getrouw zijt,
Heer, die niet wilt, dat wij zullen vree-
zen, omdat gij, onze God en helper,
met ons zijt,
Allerheiligste God, met wiens glorie
geheel de aarde vervuld is,

ontferm u onzer.

Heer, wien alle eer en heerlijkheid toekomt, ontferm u onzer.

Heer, die zelf het loon uwer dienaren zijt, ontferm u onzer.

Wees genadig, spaar ons, Heer!

Wees genadig, verhoor ons, Heer!

Van alle hoovaardigheid en opgeblazenheid des geestes, verlos ons Heer!

Van alle onmatigheid en onzuiverheid,

Van alle gramschap, nijd en kwaden wil tegen onzen evennaaste,

Van traagheid en van aardse en ongeregelde droefheid,

Van gierigheid, die de wortel van alle kwaad is,

Door uwe onbepaalde almogendheid,

Door uwe oneindige wijsheid,

Door uwe overvloedige goedheid,

Door uwe ondoorgrondelijke alwetendheid en voorzienigheid,

Door den diepen afgrond van de oordeelen uwer regtvaardigheid,

Door uwe volmaakte en onveranderlijke gelukzaligheid,

In den dag des oordeels,

Wij zondaren, wij bidden u, verhoor ons.

Dat gij ons de genade wilt verleenē, om u uit geheel onze ziel, uit geheel ons verstand, en uit al onze krachten te be-
binnen, wij bidden u verhoor ons.

Dat wij uwen H. Naam nooit ligtvaardig gebruiken, wij bidden u verhoor ons.

Dat wij de zon- en heiligdagen, die u zijn

verlos ons Heer!

toegewijd, in godsdienstige en andere goede werken mogen doorbrengen en heiligen, wij bidden u verhoor ons.

Dat wij aan onze ouders en alle overheid, eer en gehoorzaamheid om uwent wil bewijzen,

Dat wij nooit het leven of de eer van onzen evenmenschen krenken,

Dat onze zielen nimmer meer door onzuivere werken, woorden, begeerten of gedachten besmet worden,

Dat wij nooit iemand door onregtvaardigheid benadeelen,

Dat wij onzen mond van valsche getuigenis en alle leugentaal zorgvuldig bewaren,

Dat wij de goederen der wereld niet ongeregeld begeeren of beminnen,

Dat gij onze harten tot het onderhouden uwer geboden wilt neigen,

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, spaar ons Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm u onzer.

Allerheiligste Drievuldigheid, hoor ons.

Allerheiligste Drievuldigheid verhoor ons.

Heer ontferm u onzer.

Christus, ontferm u onzer.

Onze Vader, enz.

wij bidden u, verhoor ons.

LAAT ONS BIDDEN.

Almagtige, eeuwige God! die uwe dienaars, door de belijdenis van het ware geloof, de heiligheid der eeuwige Drievuldigheid hebt doen kennen, en in de oppermagtige Majesteit geleerd hebt één Wezen te aanbidden: wij bidden u, dat wij door de standvastigheid van hetzelfde geloof bevrijd mogen worden van alle tegenspoed, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

LITANIE

TOT DEN HEILIGEN GEEST.

Heer, ontferm u onzer.
Christus, ontferm u onzer.
Heer, ontferm u onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God hemelsche Vader, ontferm u onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
u onzer.
God H. Geest,
H. Drievuldigheid, één God,
H. Geest, die van den Vader en den
Zoon voortkomt,
Geest der eeuwige waarheid,
Geest van wijsheid en verstand,
Geest van raad en sterkte,
Geest van de vreeze des Heeren,
Geest van heiligmaking,
Geest van kracht, liefde en matigheid,
Geest, door wiens ingeving de profeten
gesproken hebben,
H. Geest, wiens zalving ons alles leert,
H. Geest, die de dolende zondaren be-
keert,
H. Geest, die uwe ware geloovigen van
één hart en ééne ziel maakt,

- H. Geest, die aan uwe kinderen den waren
vrijdom verleent, ontferm u onzer.
- H. Geest, die de dubbelhartigen en ge-
veinsden ontvlugt,
- H. Geest, die de ziel zijt van het ligchaam
der H. Kerk,
- H. Geest, die ons de duisterheden van
de H. Schrift door uwe H. Kerk ver-
klaart,
- H. Geest, die de apostelen vervuld, en
in hunnen mond uwe woorden ge-
steld hebt,
- H. Geest, die alleen ons Gods wet kunt
doen volbrengen,
- H. Geest, die zelf ook de gever van
het bidden zijt,
- H. Geest, die zelf in ons en voor ons
bidt, door onuitsprekelijke verzuch-
tingen,
- H. Geest, die onze harten van droef-
heid verlost, en dezelve met liefde,
blijdschap en vrede vervult,
- H. Geest, die ons geduld, goedertie-
renheid en goedheid geeft,
- H. Geest, die onze zielen met zacht-
moedigheid en zedigheid versiert.
- H. Geest, die ons de onthouding en
kuisheid verleent,
- H. Geest, die de liefde Gods in onze
harten uitstort,
- H. Geest, die in uwe geloovigen als in
uwen tempels woont,
- H. Geest, die uit uwe geloovigen stroo-

ontferm u onzer.

men van levende wateren doet voortvloeijen, ontferm u onzer.

H. Geest, door wien wij nu niet meer slaven, maar kinderen Gods en erfgenamen zijn,

H. Geest, door wien de slafelijke vreesachtigheid is weggenomen, en Gods kinderen met liefde en vertrouwen roepen tot hunnen vader,

H. Geest, die ons naar de voltrekking onzer aanneming en verlossing doet zuchten en verlangen,

H. Geest, die in ons wonende, onze sterfelijke ligchamen zult levend maken,

Wees genadig, spaar ons Heer!

Wees genadig, verhoor ons, Heer!

Van alle zonden, verlos ons, Heer!

Van vermetelheid en wanhoop,

Van ongeloovigheid en hardnekkigheid tegen de bekende waarheid,

Van alle bekoringen en lagen des duivels,

Van afgekeerdheid, tweedragt, gramschap en nijd tegen onzen naaste,

Van alle onzuiverheid naar ziel en ligchaam,

Van onboetvaardigheid en verhardheid des gemoeds,

Van allen geest, die aan u tegenstrijdig is,

Door uwe altijddurende voortkomst van den Vader en van den Zoon,

Door de wonderbare werking, door welke

ontferm u onzer.

verlos ons, Heer.

Christus in het ligchaam van de zuivere
Maagd ontvangen is, verlos ons, Heer!
Door de nederdaling over Christus ten
tijde zijns doopels, verlos ons, Heer!
Door uwe nederdaling over de leerlin-
gen van Christus, verlos ons, Heer!
In den dag des oordeels, verlos ons, Heer!
Wij zondaren wij bidden u verhoor ons.
Dat wij nooit de begeerten des vleesches
volbrengen,
Dat gij den geest der regtvaardigen in
onze harten wilt vernieuwen,
Dat gij van ons nooit weggaat,
Dat gij ons wilt versterken om vrome-
lijk het goede uit te werken,
Dat wij u nooit bedroeven,
Dat wij u nooit wederstaan,
Dat gij onze harten zoo wilt vervullen,
dat de gemakelijkheden der wereld
in ons geene plaats vinden,
Dat wij alle geesten niet gelooven, maar
wijsselijk onderscheiden of zij uit
God zijn,
Dat wij door uwe genade in den geest van
zachtmoedigheid de zondaren onder-
rigten en vermanen,
Dat wij altijd arm van geest mogen zijn,
Dat gij ons de christelijke en heilige
droefheid wilt leeren,
Dat gij ons hongerig en dorstig naar
de regtvaardigheid wilt maken,
Dat gij ons de zachtmoedigheid en barm-
hartigheid tot alle menschen wilt in-
storten,

wij bidden u, verhoor ons.

Dat wij den vrede met onzen naaste
 zoo onderhouden, dat wij kinderen
 Gods mogen genoemd worden,
 Dat gij ons zuiver van harte wilt ma-
 ken, opdat wij God mogen zien,
 Dat wij de vervolging om de regtvaar-
 digheid als een bijzonder geluk achten,
 Dat gij ons tot het einde toe in het
 goede wilt bevestigen,
 Lam Gods, dat de zonden der wereld weg-
 neemt, spaar ons, Heer!
 Lam Gods, dat de zonden der wereld weg-
 neemt, verhoor ons Heer!
 Lam Gods, dat de zonden der wereld weg-
 neemt, ontferm u onzer.
 Christus, ontferm u onzer.
Onze Vader, enz.
 v. De genade des H. Geestes,
 R. Verlichte onze zinnen en harten.

LAAT ONS BIDDEN.

O God! die de harten der geloovigen
 door de verlichting van den H. Geest hebt
 onderwezen, geef ons, dat wij in den-
 zelfden Geest de ware wijsheid bezitten,
 en ons altijd over zijne vertroosting ver-
 blijden. Door onzen Heer Jesus Christus
 uwen Zoon. Amen.

LITANIE

TOT DEN ALLERHEILIGSTEN NAAM JESUS.

Heer, ontferm u onzer.
Christus, ontferm u onzer.
Heer, ontferm u onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God hemelsche Vader ontferm u onzer
God Zoon, Verlosser der wereld,
God H. Geest,
H. Drievuldigheid één God,
Jesus, Zoon van den levenden God,
Jesus, bestralend licht des Vaders,
Jesus, glans van het eeuwige licht,
Jesus, koning der glorie,
Jesus, zon der regtvaardigheid,
Jesus, Zoon van de Maagd Maria,
Jesus, sterke God,
Jesus, Vader der toekomstige eeuwen,
Jesus, verkondiger van Gods verheven
raad,
Allermagtigste Jesus,
Allersterkste Jesus,
Allervolmaakste Jesus,
Wonderdoende Jesus,
Allerzoetste Jesus,
Allerliefste Jesus,

ontferm u onzer.

Jesus, klaarder dan de zon,
 Jesus, liefelijker dan de maan,
 Jesus, glansrijker dan de sterren,
 Wonderbare Jesus,
 Vriendelijke Jesus,
 Eerwaardige Jesus,
 Alleroetmoedigste Jesus,
 Armoedigste Jesus,
 Goedertierendste Jesus,
 Allergehoorzaamste Jesus,
 Allerzuiverste Jesus,
 Jesus, minnaar der zuiverheid,
 Jesus, minnaar des vredes,
 Jesus, onze liefde,
 Jesus, oorsprong des levens,
 Jesus, voorbeeld der deugden,
 Jesus, sieraad der zeden,
 Jesus, onze God,
 Jesus, onze toevlugt,
 Jesus, Vader der armen,
 Jesus, vertrooster der bedrukten,
 Jesus, schat der geloovigen,
 Jesus, goede herder,
 Jesus, waarachtig licht,
 Jesus, eeuwige wijsheid,
 Jesus, oneindige goedheid,
 Jesus, onze weg en ons leven,
 Jesus, blijdschap der engelen,
 Jesus, koning der aartsvaders,
 Jesus, ingever der profeten,
 Jesus, meester der apostelen,
 Jesus, leeraar der evangelisten,
 Jesus, sterkte der martelaren,

ontferm u onzer.

ontferm u onzer.

Jesus, licht der belijders, ontferm u onzer.
 Jesus, bruidegom der maagden, ontferm
 u onzer.

Jesus, kroon van alle Heiligen, ontferm
 u onzer.

Wees genadig, spaar ons Jesus!

Wees genadig, verhoor ons Jesus!

Van alle kwaad, verlos ons, Jesus!

Van alle zonden,

Van uwe gramschap,

Van alle listen en lagen des duivels,

Van pest oorlog en hongersnood,

Van de overtreding uwer geboden,

Van alle ongeluk,

Van den geest der onkuischheid,

Van den eeuwigen dood,

Van het veronachtzamen uwerinspraken,

Door het geheim uwer menschwording,

Door uwe geboorte,

Door uwe besnijdenis,

Door uwen arbeid,

Door uwe smarten,

Door uwe geeseling,

Door uwen dood,

Door uwe begrafenis,

Door uwe verrijzenis,

Door uwe hemelvaart,

Door uwe vreugde,

Door uwe glorie,

Door de voorspraak van uwe allerlief-
 ste Moeder,

Door het voorbidden van al uwe Hei-
 ligen,

verles ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld weg-
neemt spaar ons Jesus!

Lam Gods, dat de zonden der wereld weg-
neemt, verhoor ons Jesus!

Lam Gods, dat de zonden der wereld weg-
neemt ontferm u onzer.

Jesus Christus, hoor ons.

Jesus Christus, verhoor ons.

Onze Vader, enz.

v. De naam des Heeren zij geloofd,

R. Van nu af tot in eeuwigheid.

LAAT ONS BIDDEN.

O God, die den glorieijken naam van
uwen Zoon, onzen Heer Jesus Christus, in
overzoete begeerte aan uwe geloovigen zeer
minnelijk, en voor de booze geestten zeer
vervaarlijk en schrikkeijk hebt gemaakt,
verleen genadig, dat allen die dezen hei-
ligen naam Jesus op de aarde godvruchtig
eeren, in dit tegenwoordige leven de zoet-
heid der heilige vertroosting, en in het
toekomende leven de blijdschap, vreugde
en zaligheid des Hemels mogen ontvangen.
Door denzelfden onzen Heer Jesus Chris-
tus, uwen Zoon, die met u leeft en heerscht
in de eenheid van den H. Geest, God in
alle eeuwen der eeuwen. Amen.

LITANIE

TER EERE VAN DE HEILIGE ENGELIEN.

Heer, ontferm u onzer.
Christus, ontferm u onzer.
Heer, ontferm u onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God hemelsche Vader, ontferm u onzer.
God Zoon Verlosser der wereld, ontferm
u onzer.
God H. Geest, ontferm u onzer.
H. Drievuldigheid één God. ontferm u onzer.
H. Maria, bid voor ons.
H. Michaël,
H. Gabriël,
H. Bewaarengel,
Alle H. Engelen en Aartsengelen,
Die uwen Schepper altijd met eene uit-
muntende liefde bemind hebt,
Die nooit in eenige de minste zonden
zijt gevallen,
Goddelijke dienaars, die altijd bereid
zijt tot de dienst van Gods opperste
Majesteit,
Die u met allen eerbied in zijne tegen
woordigheid houdt,
Die in alles zijnen H. wil volbrengt,

bid voor ons.

Zuivere geesten, aan wie God de bewa-
ring der menschen heeft aanbevolen,
bidt voor ons.

Die gesteld zijt om de magt der duive-
len van ons af te weren,

Die door het ingeven van goede ge-
dachten, van ons de kwade invallen
verdrijft,

Die ons, door goede bewegingen de on-
gerelde driften doet overwinnen,

H. Eestuurdere, die ons van de gele-
genheden tot zonde verwijderd,

Die ons gedurig door goede ingevingen
tot de deugd vermaant,

Die niets dan onze zaligheid zoekt,

Die u in ons leven verheugt,

Die te zamen met ons om Gods ge-
nade bidt en ons tot bidden op-
wekt,

Die onze gebeden en goede werken
aan God opdraagt,

Wees genadig, spaar ons, Heer!

Wees genadig, verhoor ons, Heer!

Van alle gelegenheden tot zonden, door
uwe H. Engelen,

Van het misbruik uwer genade, door
uwe H. Engelen,

Van alle gevaar naar ziel en ligchaam,
door uwe H. Engelen,

Van alle kwade gezelschappen, door
uwe H. Engelen!

Van alle onzuiverheid, door uwe H.
Engelen.

bidt voor ons.

verlos ons, Heer!

Van alle kwade bekoringen, door uwe
H. Engelen,
Van alle kwaadwilligheid ten opzigte
van onze oversten, door uwe H. En-
gelen,
Van alle onachtzaamheid ten opzigte
van onze onderzaten, door uwe H.
Engelen,
Van alle traagheid in uwe dienst door
uwe H. Engelen,
Wij zondaren, wij bidden u, verhoor ons.
Dat wij in alles aan de bestiering van
uwe H. Engelen onderdanig zijn,
Dat wij de goede gedachten, welke zij
ons ingeven, waarnemen,
Dat wij altijd hunne aansporingen tot
de deugd involgen,
Dat wij door onze traagheid en onacht-
zaamheid hen niet bedroeven, en van
ons niet vervreemden,
Dat wij hen mogen navolgen in u te-
beminnen en onderdanig te zijn,
Dat wij, naar hun voorbeeld, onzen
evennaaste, ook die minder is dan
wij, gaarne dienen;
Dat wij geduldig mogen verdragen de
gebreken van andere menschen, ge-
lyk zij de onze verdragen,
Dat wij onze evennaasten door geene
kwade voorbeelden verergeren,
Dat wij hen, zooveel als het in ons
is, van alle kwaad bevrijden,
Dat wij door onze woorden en werken

verlos ons, Heer!

wij bidden u, verhoor ons.

hunner zaligheid trachten te bevorderen,
wij bidden u, verhoor ons.

Dat uwe H. Engelen ons in ons sterfuur
willen bijstaan, wij bidden u, verhoor ons.

Dat wij in eeuwigheid met hen u mogen
loven en danken, wij bidden u ver-
hoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm u onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm u onzer.

Christus, ontferm u onzer.

Heer, ontferm onferm u onzer.

Onze Vader, enz.

LAAT ONS BIDDEN.

O God, die door eene onuitsprekelijke
voorzienigheid uwe H. Engelen tot onze
bewaring gewaardigt te zenden, verleen
ons, die u smeeken, dat wij door hunne
hulp altijd beschermd worden, en hun
gezelschap eeuwig mogen genieten, door
Christus, onzen Heer. Amen.

LITANIE

TOT JESUS IN HET ALLERHEILIGSTE
SACRAMENT.

Heer, ontferm u onzer.
Christus, ontferm u onzer.
Heer, ontferm u onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God hemelsche Vader, ontferm u onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
u onzer.
God H. Geest, ontferm u onzer.
H. Drievuldigheid, één God, ontferm u
onzer.
Levend Brood, dat uit den Hemel ge-
daald zijt,
Verborgten God en Zaligmaker,
Tarwe der uitverkorenen,
Wijn die maagden voortbrengt,
Voedzaam Brood en vermaak der ko-
ningen,
Altijddurende offerande,
Lam zonder vlek,
Allerzuiverste Maaltijd,
Spijs der Engelen,
Verborgten hemelsch Brood,
Gedachtenis van Gods wonderen,
Bovennatuurlijk Brood,

ontferm u onzer.

Woord, dat Vleesch geworden zijt, en onder, ons woont, ontferm u onzer.

H. Hostie,

Gezegende drinkbeker,

Geheim des geloofs,

Hoogwaardig en uitmuntend Sacrament,

Allerheiligste offerande,

Offerande van verzoening voor levenden en dooden,

Hemelsch behoedmiddel tegende zonden,

Wonder boven alle anderen,

Allerheiligste gedachtenis van het lijden des Heeren,

Gave, die alle volheid te boven gaat,

Voortreffelijk gedenkteeken der goddelijke liefde,

Overvloeiende bron van Gods mildheid,

Overheilig en wonderbaar geheim,

Krachtige spijs der onsterfelijkheid,

Aanbiddelijk en levendmakend Sacrament,

Brood, dat door de almogendheid des

Woords zijt vleesch geworden,

Onbloedige offerande,

Spijs en medegast,

Allerzoetste maaltijd, bij welken de Engelen tegenwoordig zijn en dienen,

Teeken van genade,

Band van liefde,

Offeraar en offerande,

Geestelijke zoetheid, die in haren eigen oorsprong gesmaakt wordt,

ontferm u onzer.

Verkwikking der H. zielen, ontferm u onzer.
Versterking dergenen, die in den Heer
sterven, ontferm u onzer.

Pand der toekomende glorie, ontferm u
onzer..

Wees genadig, spaar ons, Heer!

Wees genadig, verhoor ons, Heer!

Van het onwaardig nutten uws ligchaams
en bloeds, verlos ons, Heer!

Van de begeerlijkheid des vleeschcs,

Van de begeerlijkheid der oogen,

Van de hoovaardij des levens,

Van alle gevaren der zonde,

Door de groote begeerte, die gij gehad
hebt om dit Paaschlam met uwe leer-
lingen te eten,

Door uwe diepe ootmoedigheid, waar-
mede gij de voeten uwer leerlingen
gewasschen hebt,

Door de vurige liefde, waarmede gij
dit heilige Sacrament hebt ingesteld,

Door uw dierbaar bloed, dat gij ons
op het altaar hebt nagelaten,

Door de H. vijf wonden. die gij in uw
allerheiligst ligchaam voor ons ont-
vangen hebt,

Wij, zondaren, wij bidden u, verhoor ons.

Dat het u believe het geloof, den eerbied
en de begeerte tot dit wonderbare Sa-
crament in ons te vermeerderen en te
bewaren, wij bidden verhoor ons.

Dat het u believe, ons door eene ware
belijdenis onzer zonden, tot het dik-

verlos ons Heer.

wijls nutten dezer geestelijk spijs te bereiden,
Dat gij ons van ketterij, ongeloovigheid en verblindheid des harten wilt bevrijden,
Dat het u believe, ons aan de kostelijke en hemelsche vruchten van dit H. Sacrament deelachtig te maken,
Dat het u believe, ons in het uur des doods met deze hemelsche spijs te versterken en te beschermen,
Zoon Gods,
Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, spaar ons Heer!
Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt verhoor ons Heer!
Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm u onzer!
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
Onze Vader, enz.

wij bidden u, verhoor ons.

LAAT ONS BIDDEN.

O God! die ons onder dit wonderbare Sacrament de gedachtenis van uw lijden hebt nagelaten, wij bidden u, geef dat wij de heilige geheimen van uw ligchaam en bloed zoo eerbiedig eeren, dat wij de vrucht uwer verlossing gedurig in ons mogen gevoelen, die met den Vader in de eenheid van den H. Geest leeft en heerscht, God in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

LITANIE

OP HET LIJDEN VAN ONZEN HEER JESUS
C HRISTUS.

Heer, ontferm u onzer.
Christus, ontferm u onzer.
Heer, ontferm u onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God hemelsche Vader ontferm u onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld,
God H. Geest,
H. Drieuldigheid één God,
Jesus, om onze zonden in het hofje
van Olijven benaauwd en bedroefd tot
den dood toe,
Jesus, door eenen Engel versterkt, op-
dat wij onze hulp in allen nood ver-
van den Hemel zouden leeren ver-
wachten,
Jesus, die uwen verrader met minzaam-
heid hebt ontvangen, om ons de zacht-
moedigheid te leeren,
Jesus, van uwe leerlingen verlaten, op-
dat wij op God alleen zouden leeren
vertrouwen,
Jesus, van de Joden gebonden om ons
van de zonden te ontbinden,
Jesus, voor Annas en Caïphas valschelijk

ontferm u onzer.

beschuldigd, opdat wij alle ongelijk
 zouden leeren verdragen,
 Jesus, door Petrus verloochend, opdat wij
 onze zwakheid zouden leeren kennen
 en ons zelven mistrouwen,
 Jesus, door Herodes met een wit kleed
 bespot, omdat wij het kleed der on-
 schuld verloren hadden,
 Jesus, achter Barabbas gesteld, opdat wij
 ons nooit boven anderen zouden ver-
 heffen,
 Jesus, wreedelijk gegeeseld en met door-
 nen gekroond, opdat wij het gemak en
 alle eerezucht zouden verfoeijen,
 Jesus, gelasterd, bespogen en geslagen,
 opdat wij onze zinnen zouden versterven,
 Jesus, aan het volk ten toon gesteld, opdat
 wij uw voorbeeld zouden voor oogen
 hebben en naar hetzelfde leven,
 Jesus, van Pilatus aan uwe vijanden gele-
 verd, om ons van onze vijanden te ver-
 lossen,
 Jesus, met het kruis beladen, om ons te
 leeren ons kruis met vlijt te dragen,
 Jesus, aan het kruis genageld, opdat wij
 het vleesch met zijne driften en begeer-
 lijkheden zouden kruisigen,
 Jesus, tusschen twee moordenaren gekrui-
 sigd om ons de vernederingen te leeren
 beminnen,
 Jesus, die den goeden moordenaar in ge-
 nade hebt ontvangen, opdat wij nooit
 zouden mistrouwen,

onlfcrn u onzer.

Jesus, die, aan het kruis hangende, voor
uwe vijanden hebt geleden, om ons te
leeren onze vijanden te beminnen,

Jesus, met gal en mirre gelaafd, opdat
wij onze tong van alle zonden zouden
bewaren,

Jesus, die, stervende, uwen geest in de
handen uws Vaders bevolen hebt, opdat
wij, stervende, onzen geest ook in uwe
en zijne handen zouden bevelen,

Jesus, die voor ons den bitteren dood ge-
storven zijt, om ons de boosheid onzer
zonden te doen kennen,

Jesus, die door uwen dood ons het leven
gegeven hebt, opdat wij niet voor ons
maar voor u zouden leven,

Jesus, wiens zijde na uwen dood geopend
is, om in dezelve onze zonden en zwak-
heden te verbergen,

Jesus, begraven en den derden dag verre-
zen, opdat wij, gestorven en begraven
aan de zonden, tot een deugdzaam leven
zouden verrijzen,

Wees genadig, spaar ons, Heer!

Wees genadig, verhoor ons, Heer!

Van alle kwaad, verlos ons, Heer!

Van alle zonden,

Door uw bloedig zweet.

Door ume geeseling,

Door uwe doornen kroon,

Door uw kruis en lijden,

Door uwe allerheiligste vijf wonden,

Door uwen dood en uwe begrafenis,

ontferm u onzer.

verlos ons, Heer.

Door uwe heilige verrijzenis, verlos ons, Heer!
Door uwe wonderbare hemelvaart, verlos
ons, Heer!

In den dag des oordeels, verlos ons, Heer!

Wij zondaren, wij bidden u, verhoor ons.

Dat uw H. lijden ons leere, hoe zwaar en
schrikkelijk de zonde is, om welke gij
zoo veel geleden hebt,

Dat wij door het overdenken van uwe pijn-
nen en smarten, alle ziekten, pijnen en
tegenspoed geduldig mogen verdragen,

Dat wij in allen angst; droefheid en nood
ons tot u keeren en uwe hulp afsmeecken,

Dat wij allen smaad, verachting en tegen-
spoed met overgeving aan Gods wil mo-
gen ontvangen,

Dat wij de valsche beschuldigingen en on-
regtvaardige oordeelen, naar uw voor-
beeld mogen verdragen,

Dat gij de vruchten van uw kruis ons wilt
mededeelen,

Dat wij door de kracht van uw kruis, den
duivel, de wereld en het vleesch mogen
overwinnen,

Dat wij in uw bloed van alle zonden
mogen gereinigd worden,

Dat gij ons wilt verleenen, ons kruis
dagelijks op te nemen, en u gaarne
na te volgen,

Dat wij eene genegenheid mogen krijgen
om uw H. lijden met liefde en dankbaar-
heid dikwijls te overdenken,

Dat wij, dagelijks bemerkende dat gij uit

wij bidden u, verhoor ons.

liefde voor ongestorven zijt, door eene wederliefde ontstoken worden, om niet voor ons zelve, maar ter uwer dienste te leven,

Dat wij onzen troost in uwe H. wonden mogen vinden,

Dat gij ons door uw kruis en uwen bitteren dood in het uur onzes doods wilt versterken,

Dat gij ons door uw kruis tot uwe glorie wilt brengen,

Lam Gods, dat de zonden der wereld, wegneemt, enz.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Onze Vader, enz.

wij bidden u, verh. ons.

LAAT ONS BIDDEN.

Almagtige, eeuwige God! die onzen Zaligmaker het vleesch hebt doen aannemen, en den dood des kruises doen lijden, opdat de mensch het voorbeeld van zijne ootmoedigheid zoude navolgen; geef genadig, dat wij naar de lessen zijner lijdzaamheid leven, en deel verkrijgen in zijne verrijzenis, doordenzelfden Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

LITANIE

TOT DE ALLERHEILIGSTE MAAGD MARIA.

Heer, ontferm u onzer.
Christus, ontferm u onzer.
Heer, ontferm u onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God hemelsche Vader, ontferm u onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
u onzer.
God H. Geest, ontferm u onzer.
H. Drievuldigheid, één God, ontferm u onzer.
H. Maria, bid voor ons.
H. Moeder Gods,
H. Maagd der maagden,
Moeder van Christus,
Moeder der goddelijke genade,
Allerreinste Moeder,
Allerzuiverste Moeder,
Ongeschondene Moeder,
Onbevleete Moeder,
Minnelijke Moeder,
Wonderbare Moeder,
Moeder des Scheppers,
Moeder des Zaligmakers,
Allerwijsste Maagd,
Eerwaardige Maagd,

bid
voor
ons.

Lofwaardige Maagd ,
Magtige Maagd ,
Goedertierene Maagd ,
Getrouwe Maagd ,
Spiegel der gerechtigheid ,
Zetel der wijsheid ,
Oorzaak onzer blijdschap ,
Geestelijk vat ,
Eerwaardig vat ,
Uitmuntend vat van godsvrucht ,
Geheimzinnige roos ,
Toren van David ,
Ivoren Toren ,
Gulden huis ,
Ark des verbonds ,
Deur des Hemels ,
Morgenster ,
Behoud der kranken ,
Toevlugt der zondaren ,
Troosteres der bedrukten ,
Hulp der Christenen ,
Koningin der Engelen ,
Koningin der aartsvaders ,
Koningin der profeten ,
Koningin der apostelen ,
Koningin der martelaren ,
Koningin der belijders ,
Koningin der maagden ,
Koningin van alle heiligen ,
Koningin zonder vlek ontvangen ,
Lam Gods , dat de zonden der wereld weg-
neemt , spaar ons , Heer !
Lam Gods , dat de zonden der wereld weg-
neemt , verhoor ons , Heer !

bid voor ons.

Lam Gods, dat de zonden der wereld weg-
neemt, ontferm u onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm u onzer.

Christus, ontferm u onzer.

Wees gegroet, Maria, enz.

Onder uwe bescherming nemen wij onze
toevlugt, heilige Moeder Gods! versmaad
onze gebeden niet in onzen nood, maar
verlos ons altijd van alle gevaren. O roem-
waardige en gezegende Maagd! onze Vrouw!
onze middelares! onze voorspreekster! ver-
zoen ons met uwen Zoon, beveel ons aan uwen
Zoon, vertoon ons aan uwen Zoon.

v. Bid voor ons, o heilige Moeder Gods!

R. Opdat wij der beloften van Christus
waardig worden.

Wij bidden u, o Heer! stort uwe genade in
onze harten, opdat wij, die door de boodschap
des Engels de menschwording van Christus,
uwen Zoon, gekend hebben door zijn lijden en
kruis tot de heerlijkheid der verrijzenis ge-
bragt worden, door Christus, onzen Heer. Am.

GEBED TOT DE HEILIGE MAAGD MARIA.

Herinner u, o goedertierenste Maagd
Maria, dat het nimmer gehoord is, dat
iemand, die tot u zijne toevlugt nam, uwe
hulp inriep, of uwe voorbede verzocht,

door u verlaten is geworden. Met dit vertrouwen beziel, neem ik ook mijne toevlugt tot u, o Maagd der maagden, Maria Moeder van Jesus Christus, ik kom tot u, ik snel naar u, verzuchtend als een zondaar; sidderende sta ik voor u. Ik bid u, o beheerscheres der wereld, o Moeder van het eeuwige Woord, versmaad mijne gebeden niet, maar verhoor mij genadig; verhoor mij, ongelukkige, die tot u uit dit tranendal zijne stem verhef. Sta mij bij, ik smEEK u, in al mijne behoeften, nu en altijd en vooral in het uur van mijnen dood. O genadige! o goedertierene! o zoete Maagd Maria!

OEFENING
VAN
DEN HEILIGEN KRUISWEG,
DOOR DEN
H. Alphonsus de Liguori.

— ❦ —

ONDERRIGTING.

WEGENS DE OEFENING VAN DEN KRUISWEG.

Als men den kruisweg wil houden, knielt men voor het altaar neder en tracht men zich voor te bereiden door eene oefening van berouw te verwekken.

Vervolgens gaat men de statien, gelijk zij elkander opvolgen, bezoeken, en zich voor elke statie op de knieën werpende, zegt men met gevoel, wij aanbidden u, Christus! en loven u. enz., daarna het gebed, dat er op volgt.

Als men eenen kruisweg geëindigd heeft, zet men zich weder op de knieën voor het altaar om God te bedanken voor de gunsten, die men heeft ontvangen.

Zoo doende, verdient men dezelfde aflaten, welke zij verdienen, die de statien van den kruisweg te Jerusalem in persoon bezoeken.

Vele van deze zijn volle aflaten, waarvan men zich eenen kan toevoegen en de overige voor de zielen in het vagevuur.

VOORBEREIDINGS-GEBED.

O mijn God, het is mij van harte leed, dat ik u, mijn opperste goed, ooit vergramd heb... Tot uwe meerdere eer en tot mijne zaligheid, offer ik u deze heilige oefening op, met inzicht om al de aflaten te verdienen, die er aan verbonden zijn, zoo voor mij als voor de zielen in het vagevuur, bijzonderlijk voor de zielen van N.N.

O mijn Engelbewaarder! geleid mij, bid voor mij, opdat ik het bitter lijden en den dood van mijnen Zaligmaker diep in mijn gemoed drukke.

I. STATIE.

JESUS WORDT TER DOOD VEROORDEELD.

Wij aanbidden u, Christus! en loven u, omdat gij door uw H. Kruis de wereld verlost hebt.

Overweeg, hoe Jesus Christus, nadat hij gegeeseld en met doornen gekroond geworden was, door Pilatus onregtvaardig werd veroordeeld, om den dood des kruises te ondergaan.

(Hier en bij iedere andere statie, houdt men zich een weinig stil, en overweegt men wat Christus in deze statien geleden heeft.)

Aanbiddenswaardige Jesus, het was niet Pilatus, neen het waren mijne zonden, die u ter dood veroordeeld hebben. Ik bid u, door de verdiensten van deze smartvolle reize, sta mijne ziel bij op hare reize naar de eeuwigheid.

O Jesus! mijne liefde, ik bemin u meer dan mij zelven. Het is mij uit den grond van mijn hart leed, dat ik gezondigd heb. Laat niet toe, dat ik ooit weder van uw gescheiden worde. Geef dat ik u altijd moge beminnen, en beschik vervolgens over mij naar uwen wil. Ik aanvaard alles wat u behaagt.

Onze Vader, Wees gegroet. Ontferm u onzer, Heer, ontferm u onzer. O God, wees ons, zondaars, genadig.

II. STATIE.

JESUS WORDT BELADEN MET ZIJN KRUIS.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg, hoe de Zaligmaker, terwijl hij met zijn kruis op de schouderen dezen weg aflegt, aan u dacht en voor u aan zijnen Vader den dood opdroeg, dien hij zou ondergaan.

Allerliefste Jesus, ik omhels alle tegenspoeden, die gij mij tot aan den dood toe, zult verzenden; ik bid u door de verdiensten der smart, welke gij in het dragen van uw kruis hebt uitgestaan, schenk

mij den noodigen bijstand om het mijne met eene volkomene verdueligheid en onderwerping te dragen.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie blz. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

III. STATIE.

JESUS VALT VOOR DEN EERSTEN MAAL ONDER ZIJN KRUIS.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg den eersten val van Jesus onder zijn kruis. Zijn vleesch was geheel en al verscheurd door de geeselslagen, zijn hoofd was met doornen gekroond, en hij had veel bloeds verloren, hij was dus zoo zwak, dat hij naauwelijks konde voortgaan, en droeg nog dezen drukkenden last op zijne schouderen, de krijgsknechten bragten hem wreede slagen toe en daarom viel hij verscheidene malen op dezen weg ter aarde neder.

Welbeminde Jesus, het is niet het gewigt van uw kruis, maar de last mijner zonden, waardoor gij zoo vele pijnen hebt uitgestaan. Ach, ik bid u, door de verdiensten van dezen uwen eersten val onder uw kruis, behoed mij voor het ongeluk van in doodzonde te hervallen.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie bladz. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

IV. STATIE.

JESUS ONTMOET ZIJNE BEDROEFDE MOEDER.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg, hoe die Zoon zijne Moeder op dezen weg ontmoet; Jesus en Maria zagen elkander te gelijktijd aan, en hunne blikken waren als zoo vele pijlen, die hunne harten, welke elkander zoo teeder bemin- den, doorboorden.

Lieve Jesus, door de smart, die gij in deze ontmoeting hebt ondervonden, verleen mij uwe genade, opdat ik een ware vereerder van uwe allerzaligste Moeder moge wor- den. En gij, mijne Koningin! die van smart overstelpt waart, verwerf voor mij, door uwe voorspraak. dat ik gestadig en met liefde het lijden van uwten Zoon moge in- dachtig blijven.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie bladz. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

V. STATIE.

SIMON VAN CYRENE HELPT JESUS ZIJN
KRUIS DRAGEN.*Wij aanbidden u, enz.*

Overweeg, hoe de Joden, toen zij zagen dat Jesus, bij elken voetstap, op het punt was van door zijne zwakheid te bezwijken, vreesden dat hij onderweg zouden sterven;

zij, die hem den schandelijken kruisdood wilden zien ondergaan, noodzaakten Simon den Cyrener, het kruis achter den Heer na te dragen.

Allerliefste Jesus, ik wil het kruis niet weigeren, gelijk de Cyrener; ik neem het aan en omhels het; ik aanvaard in het bijzonder den dood, die voor mij bestemd is, met alle smarten, waarmede hij zal vergezeld gaan: ik vereenig hem met uwen dood en offer u dien op, gij zijt gestorven uit liefde voor mij, ik wil sterven uit liefde tot u, en om u te behagen.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie bladz. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

VI. STATIE.

VERONICA DROOGT JESUS AANSCHIJN AF.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg, hoe deze heilige vrouw Veronica, toen zij Jesus mishandeld en zijn aangezicht met zweet en bloed overdekt zag, hem eenen doek aanbood, met welken de Zaligmaker zijn aanbeddelyk aangezicht afdroogde, en waarin hij het afbeeldsel van zijn geheiligd aangezicht liet gedrukt blijven.

Welbeminde Jesus, uw aanschijn was schoon te voren, maar op deze reize heeft het al zijne schoonheid verloren, de wonden en het bloed hebben het geheel en al mis-

vormd. Helaas! mijne ziel was ook schoon, toen zij in het doopsel in uwe genade was opgenomen, maar ik heb haar misvormd door mijne zonden. Gij alleen, o mijn Verlosser! kunt haar hare vorige schoonheid wedergeven; doe het door uw bitter lijden.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie bladz. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

VII. STATIE.

JESUS VALT TEN TWEEDEN MALE.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg hoe Jesus, voor den tweeden maal onder het kruis nedervalt, en hoe, door dezen val, de pijnen der wonden van zijn geheilgd hoofd en van al de andere heilige leden van onzen reeds met zoo vele smarten overladen Zaligmaker vernieuwd werden.

Allerzoetste Jesus, hoe menigmaal hebt gij mij vergeven en ik, hoe menigmaal ben ik hervallen en weder begonnen u te beleedigen! Ach, ik bid u, door de verdiensten van dezen uwen tweeden val, schenk mij de noodige hulp om tot mijnen dood toe in uwe genade te volharden. Geef, dat ik, in alle aanvechtigen, die mij zullen overvallen, altijd tot u mijne toevlugt moge nemen.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie bladz. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

VIII. STATIE.

JESUS TROOST DE VROUWEN VAN JERUSALEM.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg, hoe deze vrouwen van medelijden weenden, toen zij Jesus in eenen zoo erbarmelijken staat zagen voorbijgaan en hem langs den weg zijn bloed zagen storten. Maar Jesus zeide haar: weent niet over mij, maar weent over u en uwe kinderen.

O Jesus, overladen met smarten, ik between mijne bedrevene zonden om de straffen, die ik door dezelve verdiend heb, maar nog meer om het verdriet, dat ik u daardoor heb veroorzaakt, aan u, die mij zoo zeer hebt bemind. Het is niet zoo zeer de hel, dan wel uwe liefde, die mij mijne zonden doet beweenen!

O Jesus! mijne liefde, enz., zie bladz. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

IX. STATIE.

JESUS VALT TEN DERDEN MALE.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg den derden val van den Zaligma-ker. Zijne krachten waren zeer uitgeput en onmenschelijk was de wreedheid der beulen, die hem zijnen weg wilden doen verhaasten,

wanneer hij naauwelijks den eenen voet voor den anderen kon zetten.

O versmade Jesus, door de verdiensten der zwakheid, die gij op den weg naar den Calvarie-berg hebt ondervonden, verleen mij genoegzame kracht, om alle menschelijk opzigt en mijne ongeregelde driften, die mij eertijds tot het verachten uwer genade verleid hebben, te overwinnen.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie blad. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

X. STATIE.

JESUS WORDT VAN ZIJNE KLEEDEREN BEROOFD.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg, hoe gewelddadig Jesus van zijne kleederen beroofd werd, hoe zijn onderkleed aan zijn door de geeselslagen verscheurd vleesch was vastgehecht, en hoe de beulen, met hem hetzelfde uit te trekken, ook tevens zijne wonden weder openden. Deel in de smarten van uwen Heer, en zeg hem:

Onschuldige Jesus! ik bid u door de smart welke gij toen ondervonden hebt, help mij, om mij te ontdoen van alle aardsche genegenheid, ten einde ik op u, die zoo waardig zijt bemind te worden, mijne geheele liefde moge vestigen.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie blad. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

XI. STATIE.

JESUS WORDT AAN HET KRUIS GENAGELD.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg, hoe Jesus, na op het kruis te zijn uitgerekt, zijne handen uitstrekt en aan den eeuwigen Vader zijn leven voor onze zaligheid opoffert. Die wreedaards nagelen hem op hetzelfde vast, en daarna het kruis opgetrokken hebbende, laten zij hem smartelijk aan dit schandelijk hout sterven.

O Jesus, met verachting overladen, ik bid u, nagel mijn hart aan uwe voeten, opdat het altijd aan dezelve moge gehecht blijven om u te beminnen, en u nooit weder verlate.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie bladz. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

XII. STATIE.

JESUS STERFT AAN HET KRUIS.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg, hoe Jesus, nadat hij drie uren in doodstrijd aan het kruis had gehangen, eindelijk uitgeput van folteringen, zich aan de zwaarte van zijn ligchaam overgeeft, zijn hoofd buigt en sterft.

O gestorvene Jesus, ik omhels met teegerheid het kruis, aan hetwelk gij voor mij gestorven zijt. Ik heb door mijne zonden eenen rampzaligen dood verdiend; maar op

uwen dood heb ik mijne hoop gevestigd. Ach! ik bid u, door de verdiensten van uwen dood, schenk mij de genade, dat ik onder het omhelzen uwer voeten en brandende van liefde tot u, moge sterven. Ik stel mijne ziel in uwe handen.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie bladz. 499

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

XIII. STATIE.

JESUS WORDT NEDERGELATEN VAN HET KRUIS.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg, hoe de Heer, gestorven zijnde, door twee zijner leerlingen, Nicodemus en Josef van Arimathea, van het kruis afgelaten en in den schoot zijner bedroefde Moeder wordt nedergelegd, die hem met teederheid aanneemt en aan haar hart drukt.

O Moeder van smarten, ter liefde van dezen Zoon, bid ik u, neem mij voor uwen dienaar aan, en bid hem voor mij. En gij, mijn Verlosser, daar gij voor mij gestorven zijt, zoo sta mij toe, dat ik u beminne, want ik wil alleen u en niets meer.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie bladz. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

XIV. STATIE.

JESUS WORDT IN HET GRAF GELEGD.

Wij aanbidden u, enz.

Overweeg, hoe de leerlingen het ligchaam van Jesus mede nemen om het te begraven; het werd ook vergezeld door zijne H. Moeder, die hem met hare eigene handen in het graf nederlegde. Daarom sloten zij het graf dicht en verwijderden zich allen.

Ach, begraven Jesus, ik omhels den steen, met welken uw graf besloten werd. Maar gij zijt den derden dag verrezen, ik bid u, door deze uwe opstanding, laat mij ten jongsten dage heerlijk verrijzen met u, om in den Hemel altijd met u vereenigd te blijven, om u in alle eeuwigheid te danken en te beminnen.

O Jesus! mijne liefde, enz., zie bladz. 499.

Onze Vader, Wees gegroet, Ontferm, enz.

Nu bidt men 6 *Onze Vader*, 6 *Wees gegroet*, 6 *Glorie zij den Vader*, ter eere van het lijden van Christus om de afsaten te verdienen.

SLUITGEBED.

Hartelijk dank zij u, o Heer! voor al uwe weldaden, en bijzonder voor die weldaad, welke gij mij nu weder bewezen hebt, door mij op dezen bloedigen kruisweg te ondersteunen. Ik mogt mij dus gedurende dezen tijd, geheel van het aardsche losscheuren,

mij met de geheimen van uw H. Lijden bezig houden, daaruit de zaligste lessen trekken? O, dat deze oefening dan ook werkelijk strekke tot verbetering van mijn leven en tot zaligheid mijner ziel Geef, goede Jesus! dat zij ook aan de afgestorvene geloovigen, voor welke ik dezelve heb opgedragen, voordeelig zij. En mogten zij die aflaten niet noodig gehad hebben, gewaardig u dan, dezelve aan die zielen toe te voegen, voor welke geene bijzondere gebeden gestort worden, en die ze het meest noodig hebben; beschik over dezelve, gelijk het u behaagt. Eindelijk verleen mij, dat ik uw H. lijden gestadig in mijne gedachten houde, mijn leven daarnaar regele en tot den laatsten adem mijns levens in de deugd volharde. Ach, Jesus! het overdenken van uw lijden en sterven houde mij terug van de zonde, en versterke mij in de deugd.

H. ROZEKRANS.

In den naam des Vaders, enz.
Ik geloof in God den Vader, enz.
Glorie zij den Vader, enz.
Ik groet u, Dochter van God den Vader, w.g. enz.
Ik groet u, Moeder van God den Zoon, w. g. enz.
Ik groet u, Bruid van God den H. Geest, w.g. enz.
Glorie zij den Vader, enz.

DE V. BLIJDE GEHEIMEN.

1. DE BOODSCHAP DES ENGELS.

De namen van Jesus en Maria moeten zijn
gezegend, van nu af tot in eeuwigheid. Onze
Vader, enz.

1. De H. Drievuldigheid heeft toegestemd in
de menschwording van Christus, Wees ge-
groet, enz.
2. Maria is tot Moeder van Christus verkoren,
3. De Engel Gabriël brengt Maria de blijde
boodschap,
4. Maria was in de eenzaamheid in haar
gebed,
5. De Engel zeide: Wees gegroet, vol van
genade, de Heer is met u,
6. Maria was verbaasd, als zij den Engel
hoorde,

wees
gegroet, enz.

7. De Engel zeide: Maria, wil niet vreezen,
want gij zult ontvangen van den H. Geest,
8. Maria zeide: Zie de dienstmaagd des
Heeren: mij geschiede naar uw woord,
9. Maria is van den H. Geest overlommerd
geworden,
10. En het Woord is vleesch geworden, en
het heeft onder ons gewoond,
Glorie zij den Vader, enz.

wees gegroet, enz.

II. HET BEZOEK VAN MARIA AAN HARE NICHT
ELISABETH.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Maria gaat uit ootmoedigheid hare nicht
Elisabeth bezoeken,
2. Maria bestuurd door den H. Geest,
3. Maria met haast opstaande, gaat over
het gebergte,
4. Maria werd met veel liefde door hare
nicht Elisabeth ontvangen,
5. Joannes is gezuiverd en van blijdschap
opgesprongen in zijns Moeders ligchaam,
6. Elisabeth zeide: gezegend is de vrucht
uws ligchaams,
7. Maria heeft uitgeroepen: Mijne ziel
maakt groot den Heer!
8. Elisabeth zeide: wat geluk geschiedt mij,
dat de Moeder des Heeren tot mij komt,
9. Het huis van Zacharias is door de komst
van Jesus en Maria gezegend,
10. Maria heeft hare nicht drie maanden
met veel liefde gediend,
Glorie zij den Vader, enz.

wees gegroet, enz.

III. DE GEBOORTE VAN CHRISTUS.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Maria heeft gebaard en zij is Maagd gebleven, wees gegroet, enz.
 2. Maria heeft Jesus in eenen stal gebaard en in doeken gewonden,
 3. Maria heeft Jesus met liefde en verwondering aanschouwd,
 4. Maria heeft Jesus omhelsd en aan haar hart gedrukt,
 5. Maria heeft Jesus met hare H. borsten gevoed,
 6. Maria heeft Jesus in eene krib gelegd,
 7. Jesus lag op hooi en stroo, tusschen os en ezel,
 8. De Engelen hebben gezongen: Glorie zij aan God in het allerhoogste, en vrede op de aarde aan de menschen, die van goeden wil zijn,
 9. De herders zijn het Kind komen bezoeken,
 10. De drie Koningen zijn het Kind komen aanbidden en hebben het hunne giften geofferd,
- Glorie zij den Vader, enz.

wees gegroet, enz.

IV. DE OPDRAGT VAN CHRISTUS IN DEN TEMPEL.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Maria gaat om haar H. Kind te offeren, wees gegroet, enz.
2. Jesus en Maria onderwerpen zich aan de wet van Mozes, wees gegroet, enz.

3. Maria gaat door moeilijke wegen naar Jerusalem,
 4. Maria heeft Jesus op hare armen gedragen,
 5. Maria vervolgt al biddende haren weg,
 6. Maria heeft Jesus in den Tempel geofferd,
 7. Maria heeft aan de wet voldaan, met de offergift der arme menschen,
 8. Anna de Profetes loofde God voor de verlossing van Israël,
 9. De oude Simeon heeft Jesus omhelsd en op zijne armen genomen,
 10. Simeon zeide: Heer, laat nu uwen dienaar, volgens uw woord, in vrede gaan,
- Glorie zij den Vader, enz.

wees gegroet, enz.

V. DE VINDING VAN HET VERLOREN KIND JESUS.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Maria heeft haar lief Kind verloren, wees gegroet, enz.
2. Maria heeft haren schat gemist,
3. Maria heeft hem al weenende gezocht,
4. Maria heeft Jesus langs alle wegen en straten gaan zoeken,
5. Maria heeft Jesus na drie dagen gevonden,
6. Maria vindt Jesus in den Tempel,
7. Jesus, twaalf jaren oud zijnde, leerde de Leeraren,
8. Maria zeide: Zoon, waarom hebt gij ons bedroefd,

wees gegroet, enz.

9. Jesus is met hen afgegaan en was hun onderdanig, wees gegroet, enz.
10. Maria bewaarde in haar hart al de woorden, die Jesus tot haar sprak, w. gegr. enz. Glorie zij den Vader, enz.

GEBED.

O Maria, allergoedertierenste Moeder! verkrijg voor mijn hart eene ware droefheid, en voor mijne oogen tranen van berouw, om te beweenen, dat ik Jesus door de zonden zoo dikwijls heb verloren, vergun mij Hem weder te vinden en altijd te behouden. Amen.

DE V. DROEVIGE GEHEIMEN.

I. DE BENAAUWDHEID VAN CHRISTUS IN HET HOFJE.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Jesus gaat naar het hofje van Olijven, wees gegroet, enz.
2. Jesus valt plat ter aarde neder,
3. Jesus volhardt in het gebed,
4. Jesus is bedroefd tot den dood toe,
5. Jesus zweet water en bloed,
6. Jesus stelt zijnen wil in den wil van
zijnen hemelschen Vader,
7. Jesus vermaant zijne Leerlingen om te
waken en te bidden,
8. Jesus wordt door zijnen Apostel met
eenen kus verraden,
9. Jesus wordt door zijn bemind volk
gevangen,

wees gegroet, enz.

10. Jesus wordt vreeselijk gebonden en gesleurd van den eenen regter tot den anderen, wees gegroet, enz.

Hoe lief heeft God den mensch gehad, dat hij zijnen eenigen Zoon niet gespaard heeft, maar Hem overgeleverd heeft tot den dood, ja tot den dood des kruises!

II. DE GEESELING VAN CHRISTUS.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Jesus wordt door de Joden aan de Heidenen overgeleverd, wees gegroet, enz.

2. Jesus wordt bij Pilatus valschelijk beschuldigd,

3. Jesus wordt door zijn volk achter Barabbas gesteld,

4. Jesus, alhoewel onschuldig verklaard, wordt geleverd om geeeseld te worden,

5. Jesus kleederen werden uitgerukt,

6. Jesus stond daar naakt en bloot,

7. Jesus aan eene kolom gebonden,

8. Jesus wordt wreedaardig geeeseld,

9. Jesus bloed vloeit langs de aarde,

10. Jesus is gewond om onze zonden,

Hoe lief heeft God den mensch, enz.

wees gegroet, enz.

III. DE KRONING VAN CHRISTUS.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. De soldaten hebben Jesus eene doornen kroon bereid, wees gegroet, enz.

2. Zij hebben de doornen kroon in Jesus hoofd gedrukt, wees gegroet, enz.

3. Jesus hoofd langs alle kanten doorwond,
4. Jesus hoofd druipende van het bloed,
5. Jesus met een' purperen mantel bespot,
6. Zij hebben Jesus een riet voor schepter
in de hand gegeven,
7. Zij hebben met het riet op het gekroonde
hoofd van Jesus geslagen,
8. Zij hebben in Jesus geheiligd aangezigt
gespuwd,
9. Jesus overladen met versmaadheden,
10. Pilatus heeft Jesus aan het volk ver-
toond, zeggende: *Ziet den mensch,*
Hoe lief heeft God den mensch, enz.

wees gegroet, enz.

IV. DE KRUISDRAGING VAN CHRISTUS.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Jesus wordt veroordeed om gekruisigd te
worden, wees gegroet, enz.
2. Jesus heeft zijn kruis met liefde omhelsd,
3. Jesus heeft zijn kruis op zijne door-
wonde schouderen gedragen,
4. Jesus wordt tusschen twee moordenaars
opgeleid,
5. Jesus bezwijkt onder het kruis om onze
zonden,
6. Jesus beladen met zijn kruis, ontmoet
zijne bedroefde Moeder,
7. Jesus wordt beweend door de god-
vruchtige vrouwen van Jerusaleem,
8. Jesus zeide haar: handelt men zoo met het
groene hout, wat zal dan met het
dorre geschieden?
9. Niemand wilde Jesus zijn kruis helpen
dragen,

wees gegroet, enz.

10. Jesus klimt voor ons op den berg van Calvarië, wees gegroet, enz.
Hoe lief heeft God den mensch, enz.

V. DE KRUISIGING VAN CHRISTUS.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Jesus werd onmenscheijk op het kruis uitgerekt, wees gegroet, enz.
 2. Jesus handen en voeten doornageld,
 3. Jesus werd aan het kruis opgerigt, en zijne wonden vloeiden van het bloed,
 4. Jesus bidt voor zijne vijanden,
 5. Jesus belooft den moordenaar het Paradijs,
 6. Jesus beveelt den H. Joannes aan zijne Moeder,
 7. Jesus, dorst hebbende, is met gal en edik gelaafd,
 8. Jesus heeft uitgeroepen: Mijn God, waarom hebt gij mij verlaten?
 9. Jesus zeide: Het is volbragt,
 10. Jesus heeft zijnen geest gegeven, en zijn hart voor ons laten openen,
- Hoe lief heeft God den mensch, enz.

wees gegroet, enz.

GEBED.

O Jesus! ik bid u door uwe smarten en uwen bitteren dood, door uwe doornagelde handen, doorboorde voeten, doorstokene zijde, en al uwe gezegende wonden, ontferm u mijner, en druk uw heilig lijden zóó in mijn hart, dat mij niets anders behage dan gij, mijn Jesus! die voor mij gekruist zijt. Amen.

DE V. GLORIERIJKE GEHEIMEN.

I. DE VERRIJZENIS VAN CHRISTUS.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Jesus is den derden dag heerlijk verreezen, wees gegroet, enz.
 2. Jesus heeft dood en hel overwonnen,
 3. Jesus heeft de oudvaders getroost en verlost,
 4. Jesus verblijdt zijne H. Moeder,
 5. Jesus verschijnt als een hovenier aan Maria Magdalena,
 6. Jesus vertoont zich aan Petrus,
 7. De Leerlingen van Emaus zeiden: waren onze harten niet van liefde brandende, als hij tot ons sprak?
 8. Jesus staat in het midden van zijne Leerlingen en wenscht hun allen den vrede,
 9. Jesus toont zijne heerlijke wonden aan den H. Thomas,
 10. Thomas roept uit: O mijn Heer en mijn God!
- Geloofd en gedankt zij ten allen tijde het allerheiligste Sacrament des Altaars.

wees gegroet, enz.

II. DE HEMELVAART VAN CHRISTUS.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Jesus vaart verheerlijk ten hemel, wees gegroet, enz.
2. Jesus klimt op door zijne eigene magt, wees gegroet, enz.

3. Jesus scheidt van zijne lieve vrienden,
4. Jesus belooft met hen te blijven tot
het einde der wereld,
5. Jesus belooft hun den H. Geest,
6. De Leerlingen hebben Jesus aanschouwd,
en hij heeft hen allen gezegend,
7. Jesus heeft voor ons den Hemel geopend,
8. Jesus zit aan de regterhand van zijnen
hemelschen Vader,
9. Jesus toont zijne H. Wonden voor
ons aan zijnen hemelschen Vader,
10. Jesus is onze middelaar in den hemel,
Geloofd en gedankt, enz.

wees gegroet, enz.

III. DE ZENDING VAN DEN H. GEEST.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Jesus heeft den H. Geest gezonden, wees
gegroet, enz.
2. Jesus heeft den Trooster gezonden,
3. Jesus heeft het vuur op de wereld ge-
zonden,
4. De H. Geest heeft de harten met liefde
ontstoken,
5. De H. Geest heeft de verstanden verlicht,
6. De H. Geest heeft de harten versterkt,
7. De H. Geest heeft verschillende talen
doen spreken,
8. De H. Geest heeft zijne gaven uitgedeeld,
9. Kom, H. Geest, bezoek de harten uwer
geloovigen,
10. Kom, H. Geest, ontsteek in ons het vuur
uwer liefde,
Geloofd en gedankt, enz.

wees gegroet, enz.

IV. DE HEMELVAART VAN MARIA.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Maria is opgenomen ten hemel, wees gegroet, enz.
 2. De hemelsche Vader ontvangt zijne geliefde Dochter,
 3. Jesus omhelst zijne lieve Moeder,
 4. De H. Geest verwelkomt zijn lieve Bruid,
 5. De Serafijnen groeten Maria,
 6. De Engelen dienen Maria,
 7. Geheel de hemel is verblijd door Maria,
 8. Maria zit het naast bij Jesus,
 9. Maria is onze Moeder in den hemel,
 10. Maria is onze voorspreekster bij baren lieven Zoon,
- Geloofd en gedankt, enz.

wees gegroet, enz.

V. DE KRONING VAN MARIA.

De namen van Jesus en Maria, enz.

1. Maria is heerlijk gekroond in den hemel, wees gegroet, enz.
2. Maria gekroond om hare serafijnsche liefde,
3. Maria, gekroond om hare engelachtige zuiverheid,
5. Maria, gekroond om hare groote ootmoedigheid,
5. Maria, gekroond om hare volmaakte gehoorzaamheid,
6. Maria, gekroond om hare heilige voorzigtigheid,

wees gegroet, enz.

7. Maria, gekroond om hare groote verduldigheid,
8. Maria, gekroond om hare ijverige dankbaarheid,
9. Maria, gekroond om hare volharding in alle deugden,
10. Maria, boven alle Engelen en Heiligen in den Hemel gekroond, gelijk de Moeder van God toekomt, Geloofd en gedankt, enz.

Wees gegroet, enz.

GEBED.

In de vereeniging van al uwe deugden, verdiensten en volmaaktheden, draag ik u, zuivere Maagd en verheerlijkte Moeder Gods Maria! deze geestelijke kroon van gebeden en groetenissen op; gewaardig ze met al de lofzangen, die op de aarde en in den Hemel gezongen worden, aan te nemen, en vraag voor mij en allen, voor welke ik verplicht ben te bidden, van uwen beminden Zoon de genade om wel te leven en de eeuwige zaligheid te verwerven. Amen.

Een *Onze Vader*, tot dankbaarheid, dat God ons de genade verleend heeft van den Rozekrans te bidden. *Onze Vader, enz.*

Een *Wees gegroet*, opdat Maria ons verstand opdrage aan den hemelschen Vader en wij in eeuwigheid zijner barmhartigheid mogen gedenken. *Wees gegroet, enz.*

Een *Wees gegroet*, opdat Maria ons geheugen opoffere aan haren Zoon en wij gedurig zijn leven en bitter lijden indachtig mogen wezen. *Wees gegroet, enz.*

Een Wees gegroet, opdat Maria onzen wil
moge toeëigenen aan den H. Geest en deze
gedurig in ons van liefde moge branden.
Wees gegroet, enz.

Het Geloof zullen wij bidden, opdat ons
gebed aan God moge aangenaam zijn, dat het
moge strekken tot zijne meerdere eer en glorie,
tot welzijn der H. Kerk, tot bekeering der zon-
daren en afgevallene Christenen, en tot welzijn
der gemeenten. *Ik Geloof in God den Vader, enz.*

De almogendheid des Vaders beware ons.

De wijsheid des Zoons onderwijze ons.

De liefde des H. Geestes ontsteke ons.

In den naam des Vaders, enz.

E I N D E.

BLADWIJZER.

Levensschets van den Eerw. Heer Dubussi.	5
Aan de allerheiligste en onbevleete Maagd Maria.	22
Voorberigt.	25
Aflaten.	29
Morgengebeden.	31
Avondgebeden.	39
Gebeden onder de H. Mis.	44
Voorafgaande lezing voor den avond van den eersten dag.	59
Beweegredenen en oefeningen van deze godvruchtigheid.	ib.
1 DAG. Onbevleete Ontvangen is der hei- lige Maagd.	70
Einde van den mensch.	71
2 » Onbevleete Ontvangen is der hei- lige Maagd.	81
Zaak der zaligheid.	83
3 » Onbevleete Ontvangen is der hei- lige Maagd.	90
Over het ongelijk, hetwelk de zonde aan God doet.	92
4 » Geboorte van Maria.	102
Straffen der zonden.	104
5 » Geboorte van Maria.	113
Uitwerkselen der zonde op onzen Heer Jesus Christus.	114
6 » Geboorte van Maria.	125
Droevige uitwerkselen der zonde in de ziel.	126

7	DAG.	Opdrag van Maria in den tempel.	139
		De onkuischheid.	141
8	»	Opdrag van Maria in den tempel.	158
		Behoed en geneesmiddel tegen de onkuischheid.	159
9	»	Leven van Maria in den tempel.	175
		Dagelijksche zonden.	176
10	»	Boodschap van Maria en mensch- wording van het Woord.	187
		Doopsel.	188
11	»	Boodschap van Maria.	200
		Biecht.	201
12	»	Boodschap van Maria.	213
		Heilige Communie.	214
13	»	Bezoek der allerheiligste Maagd.	224
		Onwaardige communie.	225
14	»	Bezoek van de allerheiligste Maagd.	239
		Verergernis.	240
15	»	Bezoek van de allerheiligste Maagd.	251
		Laauwheid.	252
16	»	Zuivering der allerh. Maagd.	261
		Heerschende drift.	262
17	»	Zuivering der allerh. Maagd.	275
		Menschelijk opzigt.	276
18	»	Zuivering der heilige Maagd.	284
		Uitstel der bekeering.	286
19	»	Smarten van Maria in de vlugt naar Egypte.	293
		Dood.	295
20	»	Droefheid van Maria. wanneer zij het kind Jesus verloor.	306
		Oordeel.	307

21	DAG. Droefheid van Maria aan den voet van het kruis.	316
	Hel.	318
22	» De dood van Jesus tusschen de armen der allerheiligste Maagd.	328
	Godsvrucht tot het kruisbeeld.	330
23	» Blijdschap van Maria in de verrijzenis des Zaligmakers.	340
	Barmhartigheid Gods voor den zondaar.	342
24	» Blijdschap van Maria in de hemelvaart van haren goddelijken Zoon.	354
	Hemel.	355
25	» Blijdschap van Maria in de nederdaling van den heiligen Geest.	364
	Liefde Gods.	366
26	» Leven van de allerheiligste Maagd en nederdaling van den H. Geest.	375
	Liefde tot den evennaaste.	377
27	» Dood van de allerheiligste Maagd	394
	Godsvrucht tot het Hart van Jesus	295
28	» Hemelvaart van Maria.	406
	Heiligmakende genade.	408
29	» Hemelvaart van Maria	417
	Rozekrans en Scapulier.	418
30	» De allerheiligste Maagd, Koningin der Engelen.	429
	Gebed.	430
31	» Lezing tot slot van de Maand van Maria.	445
	Litanie tot de allerheiligste Drievuldigh.	466

Litanie tot den heiligen Geest.	471
Litanie tot den allerheiligsten naam Jesus	476
Litanie ter eere van de heilige Engelen.	480
Litanie tot Jesus in het allerh. Sacrament.	484
Litanie op het lijden van onzen Heer J. C.	488
Litanie van de allerheiligste Maagd Maria	493
Oefening van den Kruisweg.	497
H. Rozekrans.	510

LEZING EN OVERWEGINGEN.

VOOR EENE GEESTELIJKE AFZONDERING.

—

Eerste dag.

1 ^e Overweging.	Op het einde van den mensch.	BLADZ. 71
Lezing.	Navolging van J. C. I boek 20 hoofdstuk. III boek 3 hoofdstuk.	
2 ^e Overweging.	Op de zaak der zaligheid	83
Lezing.	Navolg. van J. C. III boek 26 en 27 hoofdstuk.	

Tweede dag.

1 ^e Overweging.	Op het ongelijk, welk de zonde aan God doet.	92
Lezing.	Navolg. van J. C. I boek 13 en 31 hoofdstuk.	
2 ^e Overweging.	Op de dagelijksche zonde.	176
Lezing.	Navolging van J. C. I boek, 21 hoofdstuk, II boek 5 en 6 hoofdstuk.	

Derde dag.

- 1^e Overweging. Op de laauwheid. 252
Lezing. Navolging van J.C. I boek,
II hoofdstuk. IV, boek
7 hoofdstuk.
- 2^e Overweging. Op den dood. 295
Lezing. Navolging van J.C. I boek,
22 en 23 hoofdstuk.

Vierde dag.

- 1^e Overweging. Op het oordeel. 307
Lezing. Navolging van J.C. I boek,
24 hoofdstuk.
- 2^e Overweging. Op de hel. 318
Lezing. Navolg. van J. C. III boek
14 hoofdstuk.

Vijfde dag.

- 1^e Overweging. Op de barmhartigheid
Gods. 342
Lezing. Navolg. van J.C. III boek,
30 en 39 hoofdstuk.
- 2^e Overweging. Op de biecht. 201
Lezing. Navolg. van J.C. IV boek,
12 hoofdstuk.

Zesde dag

- 1^e Overweging. Heilige Communie. 214
Lezing. Navolg. van J. C. IV boek,
2, 13 en 16 hoofdstuk.

- Overweging. Godsvrucht tot het
kruisbeeld, 330
Lezing. Navolg. van J. C. II boek,
7 en 8 hoofdst, III boek,
56 hoofdstuk.

Zevende dag.

- 1^e Overweging. Op de liefde Gods. 366
Lezing. Navolg. van J. C. III boek,
5 en 21 hoofdstuk.
2^e Overweging. Op de liefde tot den
evennaaste. 377
Lezing. Navolging van J. C. I boek,
14 hoofdstuk, II boek
3 hoofdstuk, III boek,
19 hoofdstuk.

Achtste dag.

- 1^e Overweging. Op de heiligmakende
genade, 408
Lezing. Navolg. van J. C. III boek,
10 en 45 hoofdstuk.
2^e Overweging. Op den hemel. 355
Lezing. Navolg. van J. C. III boek,
48 en 49 hoofdstuk.

*Men kan ook de voorbeelden lezen, welke
op iedere overweging volgen.*

330

366

377

08

55

ke

